

ID4

ISSN 1855-7481

IDIOT 4

Jasmin B. Frelih 5
Nejc Bahor 8
Karlo Hmeljak 9
Velimir Hlebnikov 11
Tomaž Šalamun 19
Jorriktus 23
Miklavž Komelj 24
Anne Sir 25
Nikola Tesla 28
Katja Perat 30
Andreja Udov 32
Marçal Font Espí 34
Katarina Tominiec 37
Jure Vuga 38
Louis Aragon 39
Aljaž Torkar 42
Bertold Brecht 44
Marko Mati etov 48
Edgar Allan Poe 49
Samuel Taylor Coleridge 53
Fernando Pessoa 56
Uroš Prah 57
Jim Morrison 60
Sylvia Plath 65
Michael Thomas Taren 68
Tibor Hrs Pandur 72

Urednik *Editor* Tibor Hrs Pandur. Uredniški odbor *Ed. Board* Uroš Prah, Jasmin B. Frelih, Katja Perat, Nadina Štefan i . Naslovница *Cover* Sara Lovrec Imanoel. Skice *Drawings* Luka Urši (18), Sara Lovrec Imanoel (36, 41, 47, 55, 64), THP (71). Oblikovanje *Design* Blaž Krump. Lektura *Proof reading* Nadina Štefan i . Tisk *Print* Birografika Bori Ljubljana. Podpora *Support* Oddelek za primerjalno književnost FF LJ, ŠOU LJ. Naklada *Number of copies* 200. Na spletu *Online* <http://id.iot.si/>

LITERARY FREEWARE

Vse pravice so pri »avtorjih«. Deal with it. Podarjeno ali distribuirano po principu »daj kolk lahk« v podporo Paraliterarne organizacije I.D.I.O.T.
All rights are with the »authors«. Deal with it. Given away or distributed according to the principle »give what you can« in order to support the Paraliterary Organisation I.D.I.O.T.

Jasmin B. Frelih

5

DER PROZESS UND DIE FEHLER

Kako preprosto se je zdelo, nam otrokom. Najdeš si sebi sli ne, potem pa tla iš šibke lene in kle eplaziš pred ta mo nim. Najvej jím revežem si zaš itnik, a z razdalje, do malo starejših skrbno gojiš odpor, tiste najstarejše fante, ki se še gibljejo v tvojem obzorju, pa pazljivo posnemaš. Z zmagami se hvališ navzgor, poraze znaš nad tistimi, ki ti sledijo. Vse po neš popolnoma samodejno.

Ko rasteš se ti svet odpira in vzorec postaja bolj zapleten. Novi pripeljaji, novi ljudje. Še vedno ni razkola med tabo in tvojimi dejanji. Seveda že melješ bolj in bolj zanimive misli, a na in njihovega izraza je povsem naraven. Če kaj ne uspe, ni nobene samokritike, so le nesrečne okolišine.

Z leti nato stvari pri nejo mejiti na kaos in prisiljen si se odre i svoji nedolžni naivnosti, ker za vsaj prilično ugoden rezultat ta ve ne zadostuje. Prvi uzreš verigo pravil in prvi nje rožlanje ni ukaz loveka, temveč njen lasten zvok, ki odzvanja le v tebi. Tako se ti razkrije prava svoboda - vedel si že, da lahko preslišiš še betanje drugih, a da ne bi poslušal sebe? Odkritje te sprva napolni z navdušenjem. Tvoja usoda ni več tvoja usoda, le še prihodnost tisoč možnosti je in nekatere od njih so prav bleš ave. Toda druge so krvave! Pri priči vstane strah. Znašel si se na razpotju.

Boš zgrabil usodo za goltanec, ji pogledal v oči in upal, da si pravi lovek za življenje, ki ti je bilo namenjeno? Ali boš sam takrat tako loveka kot življenje na statvah razuma?

Ta izbira je temeljna za pravilno vrednotenje žlahtnosti loveške borbe, zato si zaslubi bolj podrobno obravnavo.

Najprej je treba sprostiti mišice v krku in si priznati, da nimamo pojma. Vsem nam je vrhovni porok dejstvo, da stvari po nemo zavestno, a kako nas elektro-žolca možganov drži v šahu zavedanja ne vemo. Vse notranje dosledne in kolikor toliko skladne teorije o tem so zgolj hipoteze, večina od njih pa je prav smešna. Skoraj sedem milijard ljudi si deli isti trenutek, toda kaj je to? Tako preteklost kot prihodnost sta tvorila sedanosti - zgodovina in posledica le teksta trenutka. Izkušnje drugih prave površnosti v primerjavi z globino tvoje lastne. Sami smo in vsi na istem. Zato ni na mojem mestu, da bi

zagovarjal eno ali drugo pot, da bi bil tako predrzen in trdil, katera je prava. Ampak, vrag me vzemi, tega tudi nikomur drugemu ne bom dopustil.

as je za primera. Si reči iz plastelina, ki ga težnost asa vleče skozi labirint. Poti je brez števila. Toda tvoja oblika je taka, da se skozi nekatere zlepa ne prebiješ - le pokukaš lahko vanje in že spolziš mimo. Spreminjaš se, ko zadevaš ob robe, ob druge reči na isti poti, a vendar je naslednji vhod zate vedno le en sam, ostali nedostopni. Ko si se že do obisti nakukal in vsaj približno doumel nepredstavljivo razsežnost labirinta, v katerem si se znašel, ugotoviš, da lahko po volji spreminjaš obliko. V katerikoli rov se lahko zaženeš. Katerikoli cilj ti je na dosegu. Imaš pa tudi pomisleke. Je nekdo labirint izdolbel? Ti je nekdo napravil obliko zanj - obliko in zato tebi lasten cilj? To je zelo lepa misel in nedvomno bi bilo škoda zamuditi zabavo, prirejeno samo zate. Toda ... če je vse stvar naključja, ti pa boš s tega enkratnega labirinta s seboj v napovedi nalašč odnesel le drobec okusa, puh vonja, nek neznaten aperitiv ek tiste prave gostije, na katero sicer sploh nisi bil povabljen - to bi bila šele tragedija!

Torej -

Boš že vnaprej sprejel sodbo, ali bi rad sodeloval v procesu? Upal, da bo ugodna, ali verjel, da jo lahko sam napraviš tako?

Se hočeš spoznati? Ali se hočeš razumeti?

Izbira ti je bila dana - odločitev je le tvoja.

Boš spontan? Ali preračunljiv?

Najbrž ni težko prepoznati agitatorja, ki pravi, da ne sodi, nato pa se postavi na eno stran, da bi opravil grdo besedo, s katero se označi njegovo ravnanje. Da, izbral sem, kar sem izbral. Morda ker nisem zaupal, da bo dobro, morda ker je bila želja prevelika, da bi jo pustil naključju. Kakorkoli že - preračunljiv. Vas zanima moja izkušnja?

Ko izbereš to pot, se v hipu zgodi, da reči. Tvoja zavest odtava kakšen vstran in priča ne sumni, avto zreti na telo, ki je njen zavetišč. Zavest išči e. Pre ešte spomine, dejanja, strasti, nagone, išči v vzvode, vzroke, obilico, jih tudi najde, spoznanja se vršijo z neverjetno naglico in se stopnjujejo v sladko-grenak

trenutek vedenja. Sladek je, sladek, ker spoznaš loveka in to je udovit ob utek. Grenak, nemogo e grenak, ker je to zadnji lovek, ki ga boš spoznal, še bolj pa je grenak, ker to nisi ve ti. Sedaj si v neraziskanem kraljestvu razuma. V vseprevevajo i megli dvoma, pol-resnic, neosnovanih namigov, absurdnih teženj, kjer je zlo inka domisljija vseskozi na tnatku skepse, nabrušeno sekiro resnice pa strumno in brez predaha vihti okrutni rabelj - želja.

Pri ne se tlaka. Iz te zmešnjave boš moral napraviti red, ali vsaj njegov približek, ki bo moral zadostovati. Mukoma in po asi boš zlagal kocke tega babilonskega stolpa, za katerega vrh že veš, da ne obstaja. Na katerih temeljih? Sam sem imel dva, prvi je nujen, drugi pa lažniv, a vendar prijeten in meni neogiben. Ho em živeti. Rad živim. Vse ostalo je le opeka, ki jo boš moral sam umestiti v zid izkustva.

Male modrosti, takoreko preprosti aforizmi, ki urejajo tvoj odnos do položaja v katerem se nahajaš, so prvi neugledni cegli, ki jih postaviš pokonci. Za vsako vele-vprašanje takoj nato odsekas vejo granitno kocko, pravilne oblike, ki jo boš klesal, pilil in brusil skozi leta. Za drobna vprašanja, drobne probleme, zlagaš drobne opeke odgovorov in rešitev. Napreduješ, in zdi se skoraj preprosto, dokler se ne pojavijo prve težave. Ugotoviš, da so najnovejše opeke težje kot tiste prve, zato se tvoj zid pri ne nevarno nagibati. Ker ne bi rad, da gre ves tvoj trud v ni, na hitro stesaš nekaj opornih palic, drobcenih laži, in z njimi zid podstaviš. Nova neprijetnost se pojavi, ko se nenadoma znajdeš iz o i v o i z opeko tako skrajno udne oblike, da prav nikamor ne paše. Vržeš jo nekam h kraju in vsake toliko poblisneš po nji prestrašen pogled. Tudi tiste li ne opeke, ki jih k sebi nosiš od drugih (nekatere brezsramno ukradeš, druge ti drago prodajo), le redkokdaj kam spadajo. Ko tako prebiješ nekaj asa, tvoj zid postane neugleden kup ropotije. Zidaki ležijo vse naokrog, oporne palice pokajo po dolžini, enkrat ga vle e na levo, spet drugi na desno. Le slaboten piš ne-samo-zavesti bo zadostoval, da se vse sesuje v prah. Preudariš, pretehtaš in se na koncu prestrašiš, da nisi napravil ni esar, da je bilo vse zaman. Zgrabi te nepredstavljava groza. Zmotil si se.

Odrekel si se spoznanju in se hotel razumeti. Razumeti razum, kakšna napaka! Gödlov teorem velja! Da bi si lahko stesal sekiro, potrebuješ prav to sekiro, ki jo moraš šele stesati. Kavelj

te zgrabi pod lopaticami in nese nad brezno.

Pozabil si svojo naravnost, da si lahko deloval umetno. Pa bodi sedaj prera unljiv, ko si se dodobra nagledal neizmernosti ra una! Ne zmoreš ve niti v trafiku po asopis, kaj šele poljubiti dekleta, ki ti je vše . Kaj boš asopisom? Neznanec iz plasti ne škatle ti bo za pest cekinov menjal polno nekih rk o nekih dogodkih, za katere ne veš kam bi z njimi. Na poti tja se lahko zgodi uda stvari - si prepri an, da se želiš izpostaviti tveganjem naklju ja? Pohabiti se pod streli neznanca, pod gumami trole, samo zaradi nerazumnega firbca? In dekle! To je nek - lovek! Bogve kaj se mu godi po glavi, célo svoje življenje ima, ki ti vanj ne vidiš. Zakaj vendar ho eš njen poljub? Zakaj se to sprašuješ? Zakaj si se pa to ravnokar vprašal? Zdrs ... Poljub ... No, kaj je tako privla nega na tem vlažnem stiku rde e puhastih kosov kože povezanih ez lobanjo. Lobanja! (glas tiste, ki jo ljubim) »V moji glavi je lobanja, v moji glavi je lobanja!«

Utihneš, ker ti drugega ne preostane. Molk, mir, in tedaj ... trenutek arovniye.

Težka vro ina leže nad obzorje tvoje misli. Trdni sadovi tvojega trudnega rokodelstva se pri nejo meh ati, polzijo drug ez drugega, puš ajo barvo, mešajo se med seboj. Vsaka opeka pusti obris na vseh drugih, iz njih poženejo spolzke lovke, da se trdno sprimejo skupaj. Tvoj razum in tvoja oseba v tem udovitem procesu sploh nista potrebna, možgani po nejo vse sami od sebe. Zakaj? Ja, ker to vedno po nejo, saj je to njihova naloga. Kar pomislite; brez pameti se rodiš v kaos zaznav, ez leto dni pa že znaš re i - jaz. A ego ni njihov namen, je le posledica njihovega delovanja. Namens možganov je smisel.

Smisel. Našli smo ga! eprav sam po sebi ne obstaja. In si ga noben lovek ne deli z drugim. In ni obstojen v asu. Smisel je pri loveku razuma odnos med zretjem v kaos in razbiranjem reda v njem. Tako se ni ne gradi, tako ni ne razpada, saj je vse že razpadlo in bo tako za ve no ostalo - ampak ti s tem tako ali tako nimaš ni , ti, ki si se znašel v ruševinah energije in bil obdarjen z neverjetno sposobnostjo osmišljevanja. Le iz twoje glave raste red, ki ti omogo a podeljevanje smisla.

Smisel je težko opisati, ker je oseben ob utek. Trenutek je, ko se ti zazdi vse pravilno, ko nimaš kosti, da bi jo glodal, in je vse na svojem mestu. Pomirjenost? Sprijaznjenost? Mir? Sre a. So ljudje, ki druga stanja komajda poznajo. Najbolj skrajnim rečemo kar - son ek. In so ljudje, ki imajo nenehno neko opico za vratom, cel ljubi as se z njem spopadajo in sre e ne poznajo. Tu je skrajnost norost. Kaj torej predlagam?

Zazri se v brezno! Zazri se vanj, kolikor globoko zmoreš. e te bo pogledalo nazaj, te bo s tvojimi o mi, brezno svojih nima. Nato odtegni pogled, zamiži, obmolkn. Ne premlevaj podobe, ki si jo uzrl, pusti jo, naj vzhaja. Pusti jo pri miru. Ni ti je treba valjati z razumom, saj po no to možgani sami od sebe, da lahko ti po neš stvari, ki jih imas rad, ki si jih že osmisliš in ne utiš potrebe, da bi to po el znova. Slepé ulice se bodo ta as zaprle, zanke se bodo zvezale in razrezana podoba se ti bo postavila na ogled in dotik sestavljen skupaj. Tisti tvoj zid raznorodnih opek bo postal celota. Tedaj ga izrazi.

Spravi ga na plano.

Zaplaval sem v preroškost. Zazri se v brezno! mislim ... Kot nek rim župnik pridigam s svoje prižnice besede. Ne. Kar sem hotel re i, brez ustvene konotacije, da se bomo ujeli na obmoju razuma, je to - soo en z neznanim malo po akaj, preden se vprašaš. Z vprašanjem si že na pol poti do odgovora, zato se potrudi, da bo dobro. Ne na izust, ne na pamet, ne kot klofuto v obrambi. Bolj usmerjeno kot je tvoje vprašanje kaosu, bolj oster bo red, ki pride z odgovorom. Smisel.

Kar se pa ti e izraza - to je moja izkušnja. Veji del življenja smo zaposleni z osmišljevanjem zla. Beseda zlo je tu uporabljena na široko in povsem osebno. Lastna nevednost, nepridipravo nakljuje, nezadoš ena želja, neželeno delovanje Drugega. Bistvena je predpona ne-; tvoji osebi negativne stvari, ki jih težnja po smislu peha v pozitivnost. e, recimo, želji se vedno ne zmoreš zadostiti, moraš dati besedo vsaj tej luknji, ki pri tem nastane. Zapolniš jo in greš dalje.

Izraz. e smisel ni obstojen v asu, e je red, ki ga uzreš vedno le kratkotrajna laž, tam do naslednjega vpogleda, potem imas na izbiro tri stvari. Lahko vedno znova gledaš isti kos zmešnjave

in jo nenehno vla iš skozi razum, brez konca in kraja, v vse veje globine nesre nega življenja. Lahko jo osmisliš in tja ve ne pogledaš, najdeš uteho v skušnji ignoranci. Ali pa, z dejanjem (poljub, umetnost, udarec s pestjo, odgovor, nasmeh), vržeš preko nje neko trajno snov, iztrgano iz tebe in tedaj postavljen nasproti tebi. Smisel izražen. Ko boš naslednji zrl tja, bo vsemu neredu ob bok postavljen artefakt tvoje izkušnje. Naj ti pomaga, saj je - navsezadnje - to edino, kar boš kdaj zares imel.

Se nam, otrokom, še vedno zdi preprosto? Ne. Napake, ki ne utihnejo, grehi, ki ne izginejo, zmote, ki se vle ejo za nami kot jetniške krogle na verigah asa. Trenutek je omejen s telesom. Prihodnost menja kože, v asih kli e poželjivo, spet drugi grozi. Lahko se je izgubiti v obupu.

Ampak nih e ni obljudil, da bo preprosto.

Prepri an sem le v eno. Sodba bo oprostilna. Ko krokar potrka in zavest zapusti vrtiljak energije, nam bo vse oproš eno. Zakaj bi bili torej ob up? Ta udoviti proces je treba izžeti do zadnje kaplje mogo ega. Z napakami vred.

Nejc Bahor

BITTR DEI

limona
brez naboja
v vihri
sabelj in zastav
novembra
za dan gnoja
stisnjen oblak sprave

ast!
norost!
sestre hudi a
oblast!
krepost!
v ušesih dva ti a

minus radikalne osvežitve
razdeljenih siromakov
bonus naro enih
zemunskih klanov
*spravljeno meso na
pravo mesto*
tiso petindvajset
skinov na doma o cesto

ANARHIST

italic(kletka je bila
zaprta tako dolgo,
da se je v njej izlegla
ptica)
/ ?,?,19??/

dajte mi še pol leta
pa napišem pesem da vas
prime srat.
spizdite, in
prinesite mi stol.
jebem vas in vaše ljubice.

odprem kletko in se vanjo
poserjem.
anarhist? sam,
od miljona?

med ideologijo in bombo
na levi nekje vmes.
ne trudi se me povukano
ljubiti.
ne ljubim povukane
stvarnosti.
kletka družbene
usmerjenosti
je povrgla žival.
Še pomnite, kapitalci
1920 wall street?
spizdite takoj in dajte mi
še pol leta.

REKA

moj šarm crkuje
na bregovih mrtve reke
mrtvi nasledniki
moje sre e
ptice so odletele
polžki so prišli
in mi grizejo noge
življenje gre pa v drugo
smer
reka plava visoka
dostojanstvena žena

KURAC

kurac mate v glavi
kar nesite si ga
v gozdove pojrite in si
glavo ubijte

DROGA

pobral sem žeblje
ker
droga
je ipak droga

zajebi, prijatelj
sprejmi me vase
pusti trzljaje
da ležijo na ulici

VESNA

poza
utrip megacelic
mesto
pošast
vstop trobente
kleš
obvoznic
na stolu
surovina pati
vesna disease
dancing through the
blades
meso se mlati
robust na obronkih nekega
nasmeha
rja
mali i, zabija v steno
in,trans,pa,renčija,
isto potanko
razjeda

RIM1

garbež, zvitež,
lukež, judež:
ne pozabi
holandske izkušnje
ne pozabi:
si vive una vita violenta.

na pozabi tega.
druge naj topijo
v masti in v cukru.

Karlo Hmeljak

PESEM PO NARO ILU¹

Skoraj v maniri Pasolinija, zanj

Ko sem ti podal roko in te imenoval.
 Re eno je bilo izpostavi se in trajaj.
 In zgodilo se ni ni .
 In vse sem dovolil in odsoten opazoval, kaj bo.
 Kot sem odsoten opazoval ta dež, ki je zunaj,
 vse vas - in ponos je lili z obrazov staršev in aparatov -
 in užitek, med kriki, sram med molkom, in jezo med
 odlokom.
 O prakti ni cilj moje poezije!
 Kaj ho e biti prakti ni cilj tega?
 Imeti neko svobodo in ji dati mo , da te, v junijskem soncu
 (kot je vsaki junijsko sonce na obrazih, lepih od dvomov)
 masakrira.
 Sram tega de ka, rojenega na dan žena v obalnem mestu,
 ki je v najsvetlejšem otroštvu, še pred govorom -
 o moje, tako pozabljeni in negovanje Jecljanje -
 risal po gladini z vetrom rte, meje, do koder je svet smel.
 In rasel tako, da je normalni videz izrabil in imel, samoto.
 Ponos izkazan sve ano, ta današnji ponos, je vzdržal
 samo z nelagodjem, na robu nevzdržnosti, in se vra al
 k samoti, med podelitvami in sprejemi, med sorodniki,
 v centrih oblasti si je govoril: imeti sneg, posebno danes.

Zdaj pada, in besede, rešene pomena, ki sem jih poskusil
 zadržati tik ob tišini, jih oddaljiti od kramljanja, so besede
 s katerimi moram do vas zato, ker mi je tako bilo re eno
 in sem na to pristal.

Vsi, ki ste goljufali, vsi, ki ste Koper izrabili, nenadzorovan,
 in faks, veseli mediokritetne ravni, in Vilija, kljub temu, da
 je genij,
 in skripte, ker je bilo lažje, in bone, ker je bilo ceneje, in
 alkohol,
 ker se potem nisi spomnil.
 Vsem Vam estitam, kakor estitam vsem ostalim, e se ne
 prepozname,
 ampak jaz Vas prepoznam v Realnosti, ki je takšna, kot ho e.
 Tudi Vam estitam, vašemu istemu listu, zdaj, ko vam je
 podeljena odraslost.
 In šli boste v odraslost, to Vam garantira Realnost.

Hodim, je rekел, kot bi hodil prvi
 in zrak je zrak na druga ni koži,
 in je zaradi tega druga en in neomajan.
 In to dela realnost, kakršna že ho e biti, druga no.

Iš em našo najbolj lastno možnost,
 kot iš e Komelj bratstvo, ko re e:
 »Nekdo si vso pot skozi sneg šepeta:
 Zavedi, zavedi se svoje mo i!«

¹ Prebrano na sve ani podelitevi diplom UP FHS, v koprskem gledališ u, 27. 11. 2009. Jeseni lanskega leta so me kot študenta s Fakultete za humanisti ne študije povabili k sodelovanju pri kulturnem programu ob sve ani podelitevi diplom. Povabilu sem se odzval in za to priložnost, po naro ilu, napisal pri ujo o pesem. O problemih na Fakulteti je bilo v zadnjem asu v javnosti nekaj ve govora, sam bi najraje parafrazirati slede o izjavo Anselma Kieferja. »I would never say I'm pessimist or optimist ... I think I would say I'm desperate ... because I don't know why I'm here.« Obupan sem, ker nas univerza sploh ne sill ve mislit. Na študentsko populacijo sem sezen, ker je, kakršna je (predvsem infantilna), ker so okoliš ine take, da jo tako delajo. Danes v naši domovini biti mlad ... in za eti zahtevati resnejše in strožje obravnavanje mladosti. Konkretnje o FHS pa Drago B. Rotar na: <http://bracorotar.files.wordpress.com/2010/10/odgovor-draga-rotarja-na-pisanje-dekanjemikolic-od-mobinga-k-lincu-fin.pdf>

estitam Vam, kot se estita zgodovinskoosti,
ker boste lahko samo vi ta 27. november odrešili
sve anosti in ga podelili zgodovini, brutalno.
Moje veselje je veselje nekoga, ki gleda sneženje,
ki kopni v dež.
In je ponos nekoga, ki ne ve, kako naj si ponos želi,
In ki ga samo s tem, ko to izre e, vsaj razvrednoti,
da se lahko pri ne, ne glede na nas,
indiferenten diskurz Realnosti.

NE DA SE MI

ali: dajati se meni ne

-
»za to, kar ostane, od tega, kar
mine.« R. Reis, 13. 6. 1930

-
Imeti mlada telesa.
Ne utiti sprememb.
Nisem util sprememb.

-
Tako dolgo sem zapuš al
Ne da bi ljudje vedeli
Ali pa da ne bi vedeli
Ne vem zakaj, ne kaj.

-
Danes,
dalje,
davek:
bolj samo sem.
Da bi le odšel,
da rani in tebi
isto.

-
Tu si.
Držim te bom:
robove in roke.
Kabli so tekli in dež.
Breze v vrsti
in imenovanja
in beseda: kri
in rke - iste.
Drobijo se gore,
je dvajset vozlov
juga pono i.

-
Ampak ta krepka re .
To kujem v tišini.
In bistro zunaj
in ostro mili
in trava rase:

bolj vztrajno od zgodovine,
bolj brezobzirno od napredka.
To vrsto držim pred pobegom.

-
Vsa moja udenja.
O vidnem ni ve re i.
Kako dolgo sem gledal
plapolati zastave, hlad,
kako so jih podili in
november, vsi oni vrejo
in prislonjeno ob petih
na pobo je in tebe in
dneve, ki ni no ejo.
Mlad in obenem:
v obmo ju
življenja, ki pojema.

-
Ki odznotraj bdi,
ki izgine morje.
-
Bile so si tuje.
Bíle se tu niso.
Sobi, tuni, se le
sebi, tu so, levi
so, ni, bi se letu.
Tu bi iste v zraku.

-
Za pisati, piši.
Zapisati: Piši!
Piši, ki so bili
še edini znak,
edina pisava,
vse, kar je šlo
ez to. Stran.

-
e je to ista smer?
e ni v rkah mer,
comme un mer ...
komaj še plavam po praznih listih:
s rnilom, z nerazlitim morjem v

bombici
in plavimi prsti in madeži in rrino.
Plavicami od plamenov, ki udarjajo
kot mokre brisa e otrok v sla ilnicah:
od besed ostajajo zlogi,
od mene rutinske kretnje.

Razleti se gladina v repinje,
petinštirideset vozlov odlomi
od morja morje,
mene topi morje nepopisanih strani,
tolikokrat zvezan otrpnem in pod
težo,
ko v Ljubezni Michael re e:
»I piss on you my flame.«

-
Slišim to, kar v meni piše,
naletavati tiho kot sneg.
Riše dolgo izginotja potek,
kljub temu da imam snov,
novozapadlo snow, ki ena i.
Menzogna je laž, vetro steklo,
glass ni, kar izgovarjam in
se ne sliši. Govorim o kamenju,
gledanju skozi zrak v krošnjah,
se odrekam mestom, hotenjem,
dražljajem, vrne mi to, kar bi
bile za življenje rke in izgine,
ampak ne izgine v nekaj, izgine
v prazno.
Neka druga tla strmo padajo:
snov-nov-snow-
now-naum. Ve .

Velimir Hlebnikov

11

LADOMIR¹

In gradove svetovne trgovine,
kjer sijajo verige revš ine,
boš s škodoželjnim navdušenjem na
obrazu
neko spremenil v pepel.
Kdor si omagal v davnih sporih
in igar muke so zapisane v zvezdah,
nesi v roki grme i smodnik -
ukaži dvorcu, naj vzleti v zrak.
In ko se v žaru plamenov
poleže klob i modrikastih dimov,
s krvjo na rokah namesto v znakih,²
vrzi usodi rokavico v iziv.
In e je bil plamen res natan en
in se v nebo dvigne sinje jadro dima,
vkorakaj v gore i šotor,
ogenj je v prsih - izvleci ga.
In kjer no ujejo dobi ki
v ovitkih stekla, kjer je carski grad
in so eksplozije dobro sprejete,
kaj šele bistroumne nakane žensk.
Ko je sam bog kakor veriga,
hlapec bogatih, kje imaš nož?
O deklica, zadavi s kito

morilca tvoje mladosti,
ker si kot bosonoga devica
prosila njega za miloš ino.
Pojdi z ma jo hojo,
ista od nežne polno i.
Bolna ga s poljubom
jeti nim na vesela usta poljubi.
In e v roki ni žeze -
pojni k psu na verigi,
njegovo slino poljubljaj.
Poljubljaj sovraga, dok ne izgine.
Hlapec bogatih, puci ga,
mu ila te je revš ina,
plazil si se h kralju kot revež
in poljubljal njegova usta!
Z globoko rano
snemaš zapahe jutranje zarje,
zgrabi za brke ozvezdje Vodnarja,
po ple ih bij ozvezdje Psov!
In naj prostor Loba evskega
leti z zastav no nega Nevskega.
Tako korakajo tvorjani,
ki so spremenili »d« v »t«,⁴
Ladomirjevi sve eniki,
ki nosijo prapor »Trudomirja«.
To je Razinova vstaja,⁵
ki je priletela do Nevskega neba,

prinaša in na rt
in prostor Loba evskega.
Pusti, da krivilje Loba evskega³
okrasijo mesta
z loki pno imi nad ramena
Vesoljnega dela.
In strela bo jokala,
vprežena v služabniško delo.
Nih e ne bo mogel ve prodati
nabitih vre zlata.
Smrt bo odštevala uro smrti,
ko se bo on ponovno vrnil,
ko bodo vnovi ni preroki zemlje
iz abeced izbrisali »yat«.⁶
Na dan, ko so umrle zime zgodnje
pomladni,
so nam roke podali Madžari.⁷
Grad svoje vrednosti zgradi si,
delavec,
iz kamenja, bitja srca.⁸
In ko bo nazdravil z ozvezdjem
Device,
se bo spomnil modrih napevov
in glasu davno umrlih silakov
in njegov govor bo postal govor me a.
In lipa bo poslala
svoje poslance v vrhovni svet

1 Ladomir (rus. Ладомир): po pisanku Grigorjeva gre za enega najpomembnejših neologizmov Hlebnikova, ki ozna uje »harmonijo sveta« in napotuje k svetu, v katerem so uresni ene želje loveka prihodnosti. Samostalnik, tvoren ob pomo i sufiksa -mir (rus. -мир, slov. svet, vesolje oz. mir, sloga), naj bi nastal na podlagi predhodnih razli ic Ljubomir in Svetomir in ob nenehnem preigravanju z celotno poemo, v kateri si sledijo številni motivi ritma oz. harmoni nega (npr. kamenje, bitje srca, ples hopaka ...). Grigorjev opozori se na dejstvo, da velja kot možna vira novotvorjenke steti realno obstoje o reko Ladomirko, ki te e nedale od izvira Volge in avstro-ogrsko deželo, kraljevino Galicijo in Lodomerijo (1772-1918). Teza sicer ni potrjena, a je za bralcu nedvomno zanimiva, saj poveže utopi ne vizije Hlebnikova z njegovim zanimanjem za slovansko tradicijo in folkloro ter kaže na venomer prisotno vez (psevdo) znanstvenega in umetniškega v ustvarjanju Hlebnikova.

V tekstu se v obliki izpeljanke iz besedi Ladomir, pojavi še utopi na dežela Ladostan (Ljudostan).

Kjer je bilo možno smo se trudili imbolj približati fluidnosti originala, ki se drži prestopne rime abab. Da bi povsod ohranili Hlebnikovo priznost in originalno metri no shemo je bilo vsaj zaenkrat nemogo e. Hlebnikova epkost (tako kot proza, ki se rima) lahko preseneti marsikoga, ki futurizem razume kot evropski futuristi in podobni, ki so zahtevali uni enje vseh predhodnih oblik, kar kaže tudi na specifiko Hlebnikovega futurizma, ki je najne usmerjen nazaj, da bi lahko videl naprej.

2 Namesto v znakih: besedna igra »

« (dobesedno: »v zameno za značke«).

3 Prostor Loba evskega: navezava na »imaginarno geometrijo« N. I. Loba evskega (1792-1856), ki je pomenila prevrat v razumevanju (evklidske) geometrije. Izhaja iz spremenjenega aksioma o vzporednicami: Skozi to ko T, ki ne leži na premici p, poteka ve kot ena vzporednica k premici p. »Reformirani« prostor geometrije Loba evskega, funkcioniра kot metafora za Hlebnikovo lastno

in nih e ve ne bo poželel
trenutkov grešne radosti.
Naj se z mēš anskimi rezbarijami
pala hvalijo kralji,
saj so kot relikvije svetnikov
le maska razbojništva.
Ko je sam bog kakor veriga,
hlapec bogatih, kje imāš nož?
Naprej, jetniki zemlje,
naprej, plen lakote.
Nekdo se trudi v prahu
prebrisani pa pridelek pobira.
Naprej, jetniki zemlje,
naprej, svobodni, da stradate,
a vam, kralji prodaje,
naj ostanejo o i le še za jok.
Na poti k svetovnemu zdravju,
napolnimo s soncem besede,
naj s Perunom po Dnepru plovejo
padli bogovi, prestoli.⁹

Moriš a so zaro ena,
in skrivnost vojske je, da
nevesta v škrlatu prihaja.
In naj poslednji carji
z nasmeškom premagujejo srd,
da nad žarom jutranje gomile
stoje okamnijo.
Ti si dal ozvezdju krila,
da bi se po nebu podila pehota.
Ti si s plamenom pretrgal asa tok
in zaprl kralje v zverinjak.
In on sedi - poslednji kralj
za razlo no železno ogrado,
zraven pa trop opic,
izpil je vodko, strup misli.
Utonili ste v modri meglici,
prestoli, slave in asti
in h i vilinske misli,
poslednja solza mu polzi.
Prestolnice so se vzdignile na zadnje
noge,
s kopiti pogazile vse dôle,
živi ljudje pa korakajo -
v napad na prestole!
In glasno so pokali grobovi
in padali prestoli.
Morje se spomni in pove
s svojo nevihtno besedo -
grad ipk si je dekle
pred prestolom priplesalo.¹¹
Morje se spomni in pove
s svojim gromovitim bu anjem,
da je bil dvorec pridobljen s plesom
pred stotih narodov rabljem.
Apnenec dvorca s ipkasto rezbo
prijateljice njihovih veli anstev,
zdaj plesalkino gnezdo
v alarm umov kli e k pripravljenosti.
Se spominjaš asa no ne nevihte,
sledil si sovražnikov vonj,

nebo ti je kri alo »fiiii!«
in pobesnelo zavijalo v rogove.
In ez nebo krvniška pisava,
ponovno udari strele
in nek blaženi norec
gleda zemlje požare.
Padel je G iz Germanije
in ruski R padel je pro.¹²
Jaz vidim L skoz' dimne zavese
požarov v kresno no.¹³
Lok nad oblake vzdiguj,
nad violino zemeljske oble¹⁴
in s rnim imenom imenuj
umskega požara gasilce.
Saj car je le bera nadležni
in kralj sorodnik bedni, -
naprej, drhal svobode,
naj pade kladivo prostosti!
Ti boš le meso - hrana za topove
vojno-krastavega telesa,
dokler na vsesveta valove,
plesa hopaka¹⁵ veter ne leže.
Ti slišiš, umrl je »hoh«,
»Hura« je utihnil in »banzai«.
Tja, kjer je rde bog
zapi il svojega gneva stok.
In modra lobanja Haiawathe¹⁶
bo krasila glavo Mont-Blanca -
njegove pa bodo nedolžne dežele
delile usodo¹⁷ Ljudostana.
K onzamdrvijo valparaižani,
k hondurcem so se vrgli rublji,
a ti norec se potrudi,
da ostri nož zaleži v krvi.¹⁸
Zdaj se gojijo sovražnosti,
zaznamuj jih s svojo kryjo,
nekdanjih stoletij spomine
v morje misli se vrzi in plavaj.
In znova zaigraj, zarja,
ter pokli i trume za svobode,

metaforo »reformiranega« koncepta asa. V Tablah usode Hlebnikov predstavi svoja odkritja glede cikli nosti zgodovinskih dogodkov, kjer naj bi se politi no in Ideološko nasprotni dogodki zgodili v intervalih 3 dni. Kot je zdaj morda znano, se takšne teorije karne zgodovine pojavijo tuk pre ali med velikimi krizami, ki jim sledi klanje episkih razsežnosti. Herman Minkovski (1864-1909), ki je prvi postuliral idejo stiričimenzionalnega vesolja, kjer je etra dimenzija as, je tudi igral pomembno vlogo za pojmovanje asa Hlebnikovega, igar najboljša ilustracija so prav njegove epske pesmi (zdržujejo mitologijo in zgodovino v ez avsoni arhitekturo misli, ki oscilira v preteklost in prihodnost hkrati), med katerimi je Ladomir kronske dozešek in skupke njegovih dognani takto kot dromov glede asa in zgodovine. Misel ruskega filozofa Nikolaja Fedorova, ki se vrти okoli univerzalnega vstajenja ez prostor in as, kar naj bi povzroila tehnološko in duhovno napredna družba prihodnosti, nedvomno odmeval tudi v Lodomirju. Mnogo je tudi vzporednic z Nikolo Teslo in njegovimi stremljenji zagotovitve brezni ne energije po celih obli, do te mere, da bi lahko trdili: e je Tesla mesija 20. stoletja, je Hlebnikov njeegov prerok.

⁴ Tvorjani ... ki so spremenili »d v t«: Hlebnikov tvori novo besedo »tvorjanin« (tvorjan/tvaritelj/tvorec), na modelu že obstajajoče besede »dvorjanin« (dvorjan). Kot zanimivost je vredno omeniti, da je Schmidtov prevod teh verzov, ki je posreduje en, eprav (po sili razmer) izmišljen: »The Time of the Takers is over/ the Might of the Makers parades«.

5 Razin: Stepan T. Razin, poznan kot Stenka Razin (rus. Степан Тимофеевич Разин) - donski kozak, vodja kme kega upora med leti 1667 in 1671. Ljubljenc (kme kih) množič, ki so v njem videle možnost osvoboditve iz fevdalnega jarma. Spomin nanj se je ohranil v mnogih (ljudskih) pesmih in povestih, njegov lik pa je bil tudi podlaga za filmsko ekratizacijo. Je pomemben heroj Hlebnikov in junak Ilomlenske poeme iz leta 1920. V pesmi Trobenta Gul-Mullahe sa Hlebnikov ozna i kot »Ja sem Razin prebran nazaj«, dobesedno in figurativno. Nizar naj bi bil ruski dialektizem za »hoi polloj« kar ozna ule tiste, ki so jim bile odvzete državljaninske pravice in katerih boj je predstavljal Razin.

e ljudstvo železnega cesarja
pride kot železne reke.
Kjer Volga re e »ljuk
Jangcekjang pa »bim«
Mississipi spregovori »cel«
starka Donava pa »svet«.
Kjer vode »Gangesa« re ejo »jaz«,
tam o rta dežele zelenja
re ni malik,
vedno za vselej, tam in tu,

vsem vse, vedno in povsod! -
Naš krik bo po zvezdah letel,
jezik ljubezni se širil nad svetom
in Pesem pesmi nebesom ponujana.
Sinja prostranstva morja
se bodo razzrla vase kot v zrklo,
Jaz pa bom orisal usodo
bliskavic škrlatnih bleš anja.
Vojne so vam izkljuvale o i,
zmedeni slepcsi, pojrite,

in takšna prosite pooblastila,
ki bi se jih divje razveselili o eti.
Videl sem vlake slepcev,
k bližnjim iztegnjena roka,
dejanja trgovcev - ve nih skopuhov¹⁹ -
primeže umazanih jamstev.
Vojne so vam odtrgale noge -
Sibirija je polna bergel -
in morda vam bogovi pomagajo
prehoditi prostrane poljane.

6 ...[I]z abecedi zbrisali »yat«: stara cirilska rka (?), ki je bila v rušini rabljena vse do pravopisne reforme I. 1918, ki jo je nato izbrisala.

7 ... [S]o nam roko podali Madžari: za kratek čas, od 21. marca do 6. avgusta 1919, je v t.i. Madžarski sovjetski republiki obstajal komunisti ni režim, ki je med ruski boljševiki dvignil upe o bližajo i se svetovni revolucioni.

8 Grad svoje vrednosti zgradi si, delavec/ iz kamnja, bitja srca: utopi ni projekti Hlebnikovega so vključevali predlog, da bi »izmerili koliko ino dela ne sas, ampak s številom udarcev srca. Izmeriti vrednost stvari s številom udarcev srca, ki jih lovek porabi na tej vrednosti. In prav tako: »izmenjevati delo in storitve glede na izmenjavo srnih utriпов. Oceniti vsako delo s številom srnih utriпов - denarno enoto prihodnosti v kateri so vsi enako bogati...« (Collected Works I: 357, 360). S tem postanejo srni biti merilne enote za pravice in dolžnosti loveškega dela. Ostali utopi ni projekti Hlebnikova (recimo v pesmi Mesto Prihodnosti) vključujejo arhitekturne projekte domovanj v oblikih steklenih panjev, kjer se vsaka enota panja (stanovanja) lahko po volji pricperi in odcepiti, kar bi dovoljevalo stanovalcem, da se premikajo in letijo s svojim celotnim stanovanjem iz ene stavbe v drugo (ali iz ene države v drugo). Izgleda, da so danes njegove zamisli potencialno uresni ljive, eprav bi za uresni itev potrebovale seveda popolno preobrazbo svetovne vlade ali novo svetovno Revolucijo.

9 Perun: slovanski bog groma. Po sprejetju krščanstva kot uradne religije Kijevske države leta 988, naj bi njegov malik nad Dnjeprom sneli in zalu ali in reko.

10 ... [Z]adnjega Romanova: 17. julija 1918 so boljševiki usmrtili celotno carsko družino, mdr. tudi zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Romanova.

11 Grad ipk si je ... dekle priplesalo: gre za Matilda F. Ksesinsko, znano peterburško primabalerino in ljubico carja Nikolaja II, ki je v zameno za svoje (tudi plesne) usluge dobila privatno rezidenco, t.i. ... . Po Februarški revoluciji je pala a postal vojaški štab boljševikov. 4. Julija 1917 je z balkona pala a nastopil V. I. Lenin.

12 Padel je G iz Germanije ... ruski R padel je pro : odstranitev za etnih ljudi iz Germanije in Rusije ne nakazuje le radikalne spremembe v omenjenih državah, ampak tudi »obglavljenje« Romanovih v Rusiji in Hohencolernjev (rus. ... / dobesedno: Gogencolern) v Nemčiji (torej Germaniji).

13 ... [L] skoz zavese dimne: ne kaže le na Leninov vzpon, ampak predvsem na vzpostavitev novega »ezkralljestva« Ladomir.

14 ... [V]iolina zemeljske oble: neobjavljen vnos v Hlebnikovih zvezkih iz tega obdobja pravi: »Zame je planet zemlja Picassova violina sestavljena iz temnih figur.«

15 Hopaka: ukrajinski ljudski ples v dvojtrinškem taktu.

16 Haiawatha: verjetno Hiawatha (Ayenwatha, Alionwatha ali Haien'wa'tha; Onondaga) vodja ameriških indijancev in ustanovitelj Irokeške konfederacije. Bil je sledilec Velikega Mirovnika, preroka in duhovnega vodje, ki je predlagal združitev vseh irokeških ljudstev, ki so si delili podobne jezike. Kar jasno spominja na projekt Hlebnikova: stvaritev slovenskih jezikov vseh asnovnih vsejezik zemelj ali »univerzalen transracionalni (zaumni) jezik«. Odvisno od zgodobe naj bi Hajavata živel v 12., 15. ali 16. stoletju.

17 Delile usodo Ljudostana: zanimiva je dvopomenskost ruskega izvirnika. (dobesedno »vdel«) namesto pomeni tudi apanja, premoženje oz. knežjo posest in ne le usodo.

18 K onzam ...: mišljena je onza (španska valuta, standardna valuta Južne Amerike onza de oro 16., 17. in 18. stoletja). Zlato takrat ni bila splošna valuta kot kasnejše. Uporabljan predvsem v mednarodni trgovini ali kopi en. Valparaižani: prebivalci Valparaísa, mesta v Ilu.

Opomba k ruski izdaji zbranih del ta verza razlagata kot: »Denar gre k denarju oz. denar dela denar.«

19 ... [D]ejanja trgovcev - ve nih skopuhov: besedna igra: »cupcov-skupcov« (... - ...).

20 ... [ ] Jeļo Razina, ki ga je Izrezal Konenkov ...: Hlebnikov tu združuje dva realna dogodka, povezana s t.i. »monumentalno propagando«, ki jo je spodbujal boljševiški režim. Odkritje lesenega kipa Razina (1. maja 1919) pred Katedralo Vasilija Blaženega na Rde em trgu. Sveti knjiga je referenca na ploski relief z naslovom »Padlim v bitki za mir in bratstvo med narodi,« ki je bil odkrit 7. 11. 1918 na steni senatskega stolpa moskovskega Kremlja. Obe skulpturi sta deli S. T. Konenka.

21 In Šev enko... : aluzija na avtobiografsko pripoved velikega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka. Delo z naslovom Umetnik, opisuje, kako mlad kmet vasi belih nosi skicira kipe peterburškega parka (Letnegra vrta), da ga ne bi tistli z višjim družbenim statusom izgnali iz posestva.

22 Panov ne vozi ve ... : Pan - poljski naziv za Gospoda, Graščaka.

23 Quarrat al-'Ajjn: perzijska pesnica in privrženka Sayida Ali Muhammada, ustanovitelja Baháískih vere. Zaradi njenih revolucionarnih pogledov so jo usmrtili perzijski konzervativni oblastniki leta 1852. Njeno pravo ime je bilo Fatima Zarrin Taj Baraghani. »Quarrat al-'Ajjn« in itelji uporabljajo kot tradicionalno obliko naklonjenosti za posebno nadarjene žence in pomeni »tolazba za oči«.

24 ... [I]zreke Tsongkapaja: znan tudi kot Tsong Ka Pa (Tsong K'a-pa) - Lamaisti ni voditelj (1357-1419) odgovoren za reorganizacijo glavnih lamaističnih sekta, ki jo je ustanovil Atisa. V Tablah usode ga Hlebnikov opisuje kot »velikega itelja mongolov«, »Sokrata azijske divjine.«

25 Ojnica: del konjske vprege.

26 Izanagi: v japonski šintoistični mitologiji bitje, ki je rodilo devet generacij. S svojo ženo in mlajšo sestro Izanami je rodil mnogo otokov, bogov in japonskih prednikov. Ko je Izanami umrla pri porodu, jo je Izanagi zmanjšal probal rešiti iz podzemja. Zgodba spominja na Orfeja in Eridikto, z razliko, da ko jo Izanagi prehitre pogleda, jo zavidi v njenem peklenškem stanju, kar jo tako osramoti, da ga hoče ubiti, kar ji ne uspe, zato zapričeže ubiti tisoč njegovih ljudi na dan, emur on doda, da jih bo pa na dan pridelal tisoč petsto. V istilinem obredu po njegovih vrnitvi je zaplodil Amaterasu (son no beginja) iz svojega levega očesa, Tsukuyomi (lunino beginja) iz desnega in Susanoo (boga nevijhta) iz svojega nosa. Monogatori: žanr zgodnjih srednjeevropskih japonskih literatur. Shang Ti: Yu-Huang-Šang-Ti, dobesedno August Najvišji Vladar Žada, Oče-Nebesa taoistične mitologije. Maa Emu: Boginja zemelje v estonski mitologiji. Žena nebesnega boga Ukuja. Tien: Tien-Kvan,

Sprehajajte se pono i, okostnjaki,
po steklenih presekah dvorcev
in naj dovtipe kujejo samo šaljivci
z zvonovi mrtvecev.

In poslednji nad mestom Kruppa,
šušte s kostmi mrtvih vojska,
se je širila zlatega trupla,
povsod duša prekleta.
Naselil si se v je e,
sozvo ja stopnic in korakov,
toda polno dima in nesre e,
kjer neboti nik je sosed oblakov.
Polki železnih cesarjev
so pokriti z debelo plastjo prahu.
Prsti preteklosti v Adamovo jabolko
so zakopani v kr u.
Vendar ti poznaš niti pretrganih tkiv,
rano povezano s srajco,
poznaš grozljivo pesmico:
tvoj stok - je to kri anje mu enih?
In to prvi na Zemlji:
elo Razina, ki ga je izrezal

Konenkov²⁰,

kakor sveta knjiga v Kremlju,
in Šev enko²¹, ki se ne boji dneva -
vojš ak svobode in potepuh.
Poglej, vidiš konje, ki drvijo mimo?
reda silne volje in svobode,
ki lomi surovo želedo.
Pripongi k prsim koleno,
bodi mo an, kolikor moreš!
In veter, zaznamovan z železnimi
brazgotinami koz,
pojni pod šepetom »o gospod, o
gospod«.

No nemu bogu si kazal
pradavne kraste okov
najdi si ve je bedake! -
in pokazal nebu si pot.
Z roko zemlje so zatisnjena usta

tistih, ki jih je pokopala krogla.
Nesi v svetiš e klevet
veter tistih, ki plamtijo v zboru.
Kogar stiska za grlo zlato,
pest neizprosna,
preklinja z mo jo kladiva -
pozna jezik strel.
Panov²² ne vozi ve vprega šestih
glavo prigibajo ih konj;
vsa celina plameni
kot zvezda z rde im plamenom.
In vi, podobe svobode! -
obkrožene s skrivnostnimi
trepalnicami
so ogromne bleš e e o i
dekleta z imenom Quarrat al-'Ajn²³.
Cvetne liste z lokvanjev trga
in budisti ne izreke Tsongkapaja²⁴
s isto roso premeša
slovansko dekle z rusimi kitami.
Kjer leži škrlatna govedina bitk
in se še kadi od strelov navzgor,
koraka nemiljiva svoboda
s pogumno roko dvigajo prapor.
Neboti niki se utapljajo v dimu
božanske eksplozije;
v dimnatem sivem obro u
je skrita pala a zasluzka in prodaje.
Mesto je prelomilo ojnicu²⁵ boga
v silnem preobratu:
sedaj je potihnilo, le komaj zaznaven
nemir
se uti v ustih konjev.
O mesto, s staro pravico ponosno,
in z lepoto smeha mo ,
v njegovih o eh naj udovitejši gobec
prežekuje uzdo železno.
Vselej krut in res žalosten
s široko britvijo božaj grlo!
Izmed vseh nebesnih risal

si ti izbral hrup vstaje
in na nakovalo bo padla
pod kladivo skica božjá.
Božanstvo si podkoval,
da bi ti vdano služilo,
in pritrdil tesne okove
na vranji hrbet nebes.
Njegova konjska lobanja je zdaj
po love ena
in omotana z grivo modrosti.
O i so od belila pokve ene.
Krednato mesto je vžgalо kresilo.
Kdo je jezdec in kdo konj?
Ali je to mesto, ali je mesto - Bog?
A topotanje udarjajo ih kopit
kli e v galop, v dir!
Tja, tja, kjer Izanagi
bere Monatagori Perunu
in Eros sedi na kolenih Shang Tija
in siv op na plešasti glavi božji
izgleda kot sneg,
v deželo, kjer Amur poljublja Maa

Emuja

in se razgovarjata Tien in Indra;
kjer Junona in Quetzalcoatl
obožujeta Corregio
in ob udujeta Murilla,
kjer Unkulunkulu in Tor
igrata miroljubne šahovske partije,
opirata se na komolce,
poleg Astarte, ki se navdušuje
nad Hokusaijem - tja, tja!²⁶
Kakor krvavi niz sov
gorijo v višave dvorci.
Kjer delo hodi tako lahkonno
in uporni kij udarja ob rudo,
tam se bleš e globoko uporne
o i železne Matere Božje.
Spet mukanje v jami
in kozje vime sesa otrok

agent nebes v taoisti ni mitologiji. Indra: Bog vojne v starodavni indijski mitologiji, Hlebnikov ga tukaj spremeni v boginjo. Quetzalcoatl: Azteški bog sonca in zraka. Corregio: Antonio Allegri da Correggio (1489–1534), glavni slikar parmske sole italijanske renesanse. Znan po dinami ni kompoziciji in perspektivi. Murillo: verjetno Bartolomé Esteban Murillo (1617 – 1682), španski baro ni slikar. Znan po religioznih delih in realisti nih portretih sodobnikov. Astarta: (gr. ?) tudi Istar, Venera, Ve ernica, Afrodita. Povezana s plodnostjo in vojno. Hokusai: Katsushika Hokusai (葛飾 北斎, 1760 – 1849), Japonski slikar, najbolj znan po Velikem valu blizu Kanagawe, izdelanim 1820. Unkulunkulu: zuluzki bog, zaploditelj loveštva, drugje ga Hlebnikov ena i z bogom groma.

葛飾 北斎

27 ... [S]odobnič bogorod: lahko tudi »bogoporjanje sodobnic«, v vsakem primeru je to Hlebnikova novotvorjenka iz »Bogorodice«.

28 ...[V] vili Volkonskega: družina Volkonskih je bila eni najbogatejših ruskih družin, imeli so pala o na Ostoženski ulici v Moskvi; po Revoluciji je postala štab Ljudskega Komisarjata za izobrazbo.

29 Misljeni je torej celo leto - od meseca Aja (t.j. maja) do praznika »sko i v prepad«, v izvirniku »

«. Gre za praznik na dan 1. aprila.

30 Posev: posejana njiva

31 Zemeljske oble predsedniki: navezava na Hlebnikovo delo z istim naslovom, ki je pravzaprav manifest in ustanovni akt svetovne vlade Bodo nikov (neke vrste Države asa nasproti »vladam prostora«), kateri pripadajo skupina Bodo nikov s Hlebnikovim na elu: »Mi sami smo Vlada Zemeljske Oble (...) Mi sami, ki stoje na kamnih samih sebe in naših imen, z oceanom vaših zl o i, ki tol ejo ob nas, smo se drznili imenovati Vlada Zemeljske Oble. To smo mi. (...) S tem razglašamo, da ne priznavamo Feodalcev kot so vlade, države, domovine in ostale poslovne ustanove ali tiskarske

in gredo ljudje, gredo živali
na sodobnic bogorod²⁷.
Vidim konjske svobode
in enakopravnost krav,
kot v pravljiči se bodo zlila leta,
s loveških o i je snet zapah.
Kdo ve - morda je zarja pametnejša
od modrega konjskega požara,
sprejel bo konjskega poslanca
v Ostroženski, v vili Volkonskega²⁸.
In znova bodo surovi raskolniki
Arkti ni ocean pokrili
obraze z no nimi trikotniki
svobode, skrite za zvezdami
od meseca Aja do tedna »pad v
prepad«²⁹
celo leto trpijo za nas
pa govorijo, da so bogovi dobri,
da ni dela brez po itka.
Do zarje si z ženo
vezal za snopom snop.
Kaj na to dejal je gospodar rži?
- Zahvaljen hlapec!
Od poseva³⁰ do strniš a,
do prve zasnežene ceste,
s srpi bela eta
vezala je žito v težke snope.
Zvezan si z gospodarjevo vrvjo,
poljubljajo te bi i duhovnikov,
dihaj kot vol - dokler ti pot
ne ope e ramen.
Žve i plesnivi krajec
krutega kruha tako dolgo,
dokler z roko zemeljskega gibanja
svoboden ne boš.
In s pesmijo zmagoščavnega strupa
napolni svobode aše,
svoboda Neminljivka se širi
s požarom vesoljne duše.
To bodo oklepi asa

na prsih svetovnega delavstva
in uzda mo i bo predana
množicam kmetov.
To bo zadnji spor
hlapca, la nega z rubljem.
Naj slavi žitnih trav bratovš ina
s kladivom v garaških rokah!
In naj kužno rnilo
prekrije strani bitja,
dihanje usode je spremenilo
dežele, oble ene v obleko svobode.
In veter se bo ujel v udoviti vogal
zemeljskega jadra delavstva
in ti boš poletel nesmrtno od sonca
ožgan,
blagoslovjeni mladeni tja!
Obleganje zlate kuge!
Sem tatoi nebesnih jamic o i!
Nau ite se, najve ji umi,
kako se nagob nika na kugo natakne.
In naj odmeva žvrgolenje ptice
o pomladnem, sinjem zraku,
jutri te moriš e pahne
v za loveške sne.
To je butanje valov loveštva
v skale smrti.
Za Velikoruse
ni ve domovine.
Kjer London se za ceno pogaja s
Kitajsko,
mi, tvorci bodo nosti
oblikujemo oblake v panamski
slamnik,
ne mene se za njihove ošabne
pala e,
njihov pepel nam ni ne pomeni.
Tako malo smo izgubili,
gredo po poti vstaje.
Zemeljske oble predsedniki³¹
v smeli trumi korakajo.

Trinajst let so hranili bodo niki³²
v nedrih, pogledih in o eh,
in v odmaknjeni Krasni Poljani³³
gore o iskro Nosarjeve³⁴ revolucije.
Nosilec zastave svobode,
z uzo vodi ježo
v ne loveške pohode.
Leti po modri cesti
in ko pokoplješ ostanke asa,
svobodo pij zvezdnega kozarca,
in naj po son nem tralu zadoni
zborovsko kladivo velikana!
Ti pritrdiš k ozvezdju jadro,
da bi mo neje in uporneje
Zemljo poneslo v vesolje,
in ptica zvezd ostane nesprenjenja.
Izbriši z obli ja Zemlje trgovino,
izena i gradove trgovanja
in iz zvezdnih kep zgradi streho -
stekleni zvon prestolnic.
Z rešetkami iz zrcalnih oken,
ti, obdan z modrim sijem skovik,
predeš iz svile kokon,
poleti so gosenice nit.
In v zemljo bijejo kot zvonovi,
no ni zvoki - velikani,
ko zrcala odbijajo njihov odmev
in mreža prestolnic razprostira svoje
države.
Kjer je z grabljicami oblakov no ne
barve
raz esano poljsko runo,
tam ptice lovijo v letu
padajo e zrno z neba.
Oblake zgodnje pomladni
presekal je poletov vra
in žito je sejala roka,
na oblakih se je gugal ora .
Njegova konjska vprega povezuje
nebo in oblake,

hiše, ki so zgradile mezdne mline lastne dobrobiti ob triletnem slapu vašega piva in krvi, struge narjene 1917 krvavo rde ih valov. (...) Naša težka naloga bo biti kretni arji na tra nich Preteklosti in Prihodnosti. (...) Mi smo navdani z razumom in kontempliramo smrt z enako mirnodušnostjo kot kmet kontemplira svoj plug zamenjati z boljšim. Vaša prostorska vlada zloveš ega plenjenja, vi Kralji in Kajerji in Sultani, je tako druga na naši družbi kot je roka opice ope ena od njenega neznanega ognjenega boga druga na roki jezdeca, ki mirno drži uzo osedlane usode. In to se ní vse. Ustanavljamo družbo za varovanje vlaže prostorov pred divjimi napadi mladih vladarjev Zemeljske Oble. In ta nov razred vam bo pridelal ušesa. Mladi so in neolikani - odpustite jim luknje v vzgoji. Mi smo posebna vrsta orožja. Tovariši delavci, ne pritožuje se, ker zasledujemo posebno pot proti našemu skupnemu cilju. Vsaka vrsta orožja ima svoj kraj in svoje zakone. (...) S pravico preeminence in uveljavljivjo naše pravice do prevzemā, Mi smo Vlada Zemeljske Oble. Mi in nih e drugi./ Podpisani: V. Hlebnikov, G. Petnikov/ Upamo, da bo ta spisek kmalu nosil brillantna imena Majakovskega, Burliuka in Gorkega. Osebna izkaznica vlade zvezd. 1917.«

32 Bodo niki: Budgetjanin - Hlebnikovo pojmovanje futurista, ki ga na ta na in želi razlo iti od evropskega pripadnika gibanja. Beseda se ni uveljavila niti med (vsemi) ruskimi futuristi in je taka ostala predvsem specifika Hlebnikova (angl. Futurian vs. futurist).

33 ... Krasni Poljani: Krasnaja Poljana je bila posestvo zunaj Harkova, ki je pripadal družini Sinjakov, in ki ga je Hlebnikov ve krat obiskal.

34 ... Nosarjeve revolucije: G. S. Nosar (1870-1918) je bil ruski revolucionar, predsednik Peterburškemu sovetu delavcev med abortirano revolucijo leta 1905.

35 Ozimina: žito posejano jeseni.

16

njegove brane pomagajo zemeljskemu
runu kale emu
in vsepovsod poganjajo stebla rži,
ki jih negujejo konjske rede neba.
On ni prosil: »Bodi dober, bog,
in bogato žetev mi nameni,«
pa pa je zaupal ozimini³⁵
in v svojih prsih nesel vrsto števil.
In njegovi mlinski kamni
mleli so moko iz užitne gline;
strmih gri ev no ni mlini,
mahajo z utrujenimi krili.
In besede znanja so se oblikovale v
bliskajo e strele,
namenjene mladeni em veselim,
in u beniki po zraku so leteli
v šole po vaseh.
Za plohami rženih semen iš i
tistega, ki presekal je vzhod,
kjer je vlak peljal na sever š i³⁶ -
jezer užitnih krop,
kjer so neko gospodje puš ali trnke
in so se gospodi i vozili v olnih,
za usta prestolnic valovi so spraženi
in opojen dim se dviga iz jezera
vodke.
Jezerske juhe no ne lokomotive

vozijo težke posode,
v modre kepe jih kuje zima
in prinašajo jih k jamicam o i ljudi.
Tu je morje, oble eno v prevleko
stekla, ki je kot gri ,
težek dim
visi kot opek božanstva.
Kjer je senco metala gradnja
in dvorec morij je narejen,
grad vodá je vozila trojka kitov,
ki spenila je morjá.
Zrcalna puš ava oblakov,
jezerodej je pri letu mo an³⁷.
Pevec je vstaje rk
zasejal s polji strojev.
Ti mladi, ki so prisego dali
jezike uni iti -
njihova imena ste uganiли -
gredo oven ani z venci.
In v drzno odvrženi ov ji koži
greš mimo, pogumen in silen,
da bi prižgal kres za etka
sprememb zemeljskega življenja.
Ker je imel rad potovanja,
je vzel vrsto števil, dolgih za palico,
in vzel je koren iz minus Jaz,
in predirno v njem opazil rusalko³⁸.

Od tega, esar ni,
je našel dvoli ni koren iz,
da bi videl v deželi uma
Rusalko v korenju korenja.
Kjer skozi diadem daljnih zvezd
gorijo Pe ore³⁹ dragulji,
tja pojdi, pomo nik nebes,
velik si z mo jo vzvoda.
V vedrih bomo prenesli Nevo
gasiti požar ozvezdja Psov,
naj vlak s sajami prereže sinjino,
lete po mrežah gozdov.
Naj se nebo premika
od tvoje težke hoje,
utrdi sovezdje s tramom
in dolino z rešetko osi.
Kot mravlja lezi po nebu,
raziskuj njegove razpoke
in zahtevaj, modri potepuh,
te dobrine, ki so ti obljudljene bile.
Tepce, neotesance in klade
je v ozvezdjih no i dvigoval
s kruto silo vzvoda
potomec polno ne burje.
Potem ko boš naslonil k nebu lestve,
nadeni gasilsko elado,
povzpel se boš na meseca stene

36 Š i: v ruskem okolju: zeljna juha

37 Jezerodej: hlebnikovska verbalna metamorfoza » arodeja«.

38 ... [O]pazil v njej rusalko: rusalka je mitološko bitje, morska deklica oz. vila, ponavadi povezana z rekami. V ruski folklorni tradiciji je inkarnacija duha otroka, ki je umrl nekrš en ali ženske, ki je utenila. Rusalka Hlebnikova je figura videna napol skozi filter folklore, a tudi skozi filter ruske literature devetnajstega stoletja, kjer je portretirana manj ominozno, kot lepa devica, ki pride iz reke pono i in si eše lase na obrežju. Za Hlebnikova je najprej simbol jezika (morda celo njegov sveti gral) in misli v njunem » ezsmišlu« (zaumju), njuni predracionalni manifestaciji. Znotraj pozitivistov nega sveta moderne znanosti in sekularne ideologije predstavlja (skupaj s pesnikom) anahronizem.

39 ... [G]orijo Pe ore dragulji ...: verjetno samostan v Pe ori, kjer naj bi prihajal k sebi med drugimi tudi Dostojevski.

40 Udarce srca na tehtnico: glej osmo opombo.

v dimu ognja, polnega ogljik-
monoksida.

Natakn na nebo kladivo,
to sonce obrni za dva,
kjer je v rde em žaru vzhod,
obra aj kolesa šesternega zobca
Ure zamenjujo za ure,
z nasmehom pla uješ ve erjo,
udarce srca na tehtnico
zлагаš, kjer je nujno obra unati
delo⁴⁰.

In ostrovidne skušnjave dobi ka,
neenakost in gore denarja -
mogo en motor v prejšnjih letih -
s pesmijo bo zamenjal sodobnik.
In oblastna troblja bo obsijala
veliko puš avo molka,
in vlak, uren pešec,
bo izginil bolj sijo kot ozvezdje.
Ko si zgradil iz zemlje tuljavo,
kjer je samo žica neviht,
slaviš milo pastirico
pri poto ku in ka jih pastirjih,
in bodo znamenja izena enja
med delom in lenobo,
umrli vladi je brez dvoma
sveto žezlo zaupano z globo.

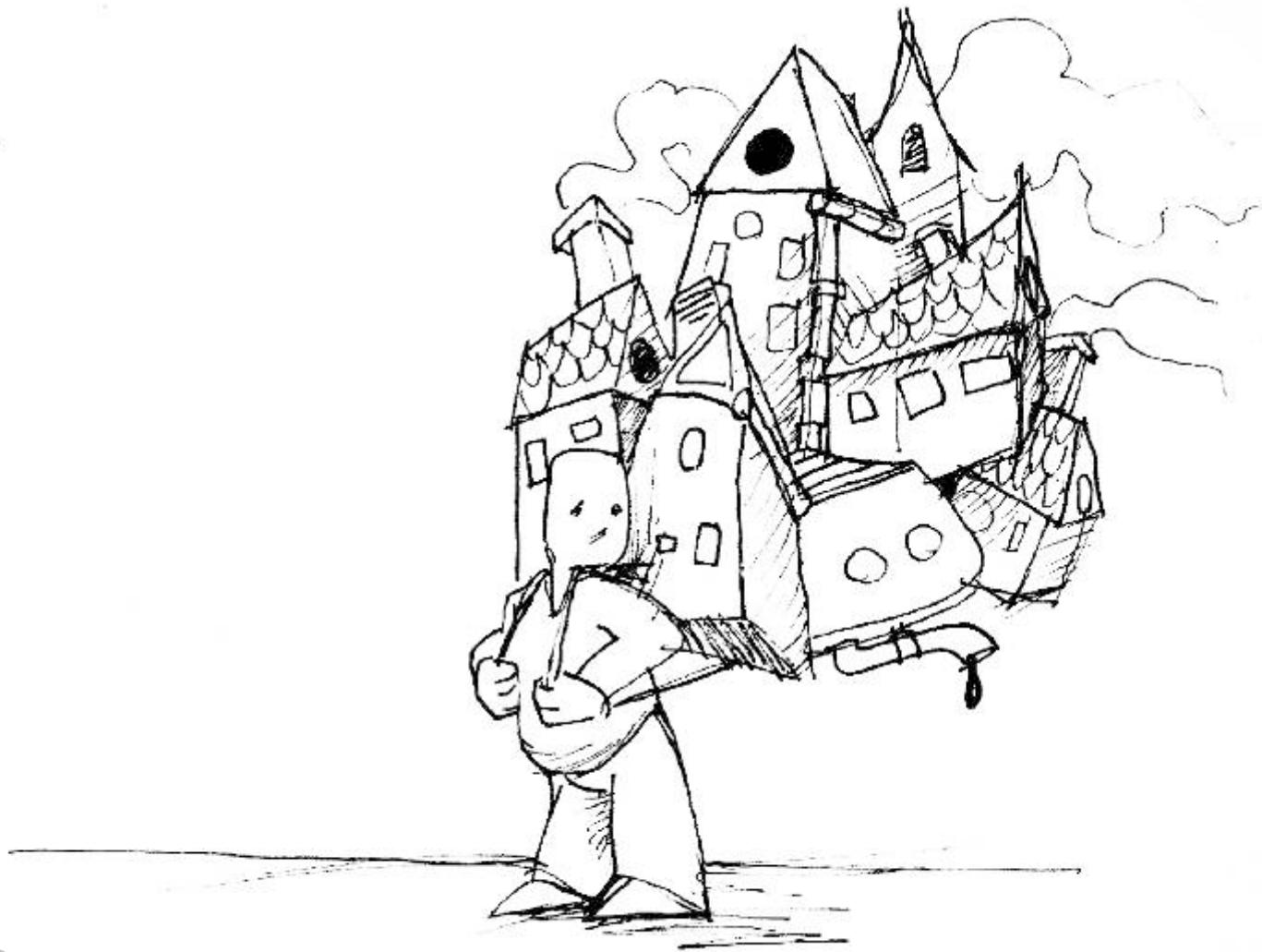
In lenoba in mati navdiha
delu sta enaki,
z netukajšnjo mo jo omame
vzel bo v dlan mogo no lomilo.
In tvoj let vnaprej vedno
bodo ponovili kasneje nog skopuhi.
In as glasne sodbe
bodo spoznali kupci resnice.
Korakaj po morju obrekovanja,
naj bodo koraki tvoje pete prožni!
V železni lupini orli
leti s škrlatnimi krili.
Kogar je nedavno kot teli ek
lizal kot plamen vžigalic.
Riši z ljubeznijo, ne s kredo,
Skice tega, kar še bo.
In usoda, ki k vzglavju odleti
bo naklonila pametni klas rži.

22. maj - 1920, 1921

*Po delovnem prevodu za projekt
Marka Peljhana Ladomir AB^{7na}
Površina (1994): Jelke Ciglene ki, Ane
Geršak, Višnje Fi or, Valerije
Petersel, Katje Pe nikar, Irene
Grdadolnik dopolnili in mestoma
predruga ili ter s sprotnimi
opombami opremili THP, Urban Ocvirk
in Katja Perat. To v vsakem primeru
ni dokon en prevod Ladomirja, kot
vsak prevod je le približek in zdel se
nam je nujen, saj o Hlebnikovem v
slovenskem jeziku skoraj ni duha niti
sluha.*

VIRI OPOMB IN POJASNIL

- Khlebnikov, V. Collected Works of Velimir Khlebnikov, Volume III: Selected Poems. Prev. Paul Schmidt. Harvard University Press, 1998.
 Khlebnikov, V. The King of Time: Selected Writings of the Russian Futurian. Prev. Paul Schmidt. Harvard University Press, 1985.

Tomaž Šalamun

19

NIKOLA TESLA¹

When St. Francis took off his coat,
he wasn't cold. His previous life was cold
boiling to turn into wine.
When it turned into wine, moles came to drink,
grasshoppers, cats, too, who in the Middle Ages
were led around on a chain
because they used to be lions.
People were afraid cats would eat them.
Not true, cats never ate people.
Only those lazy little monks copied the texts
so inattentively that a lot of rust appeared,
just like on great ocean liners.
Truly, cats were lions, sly ones.
There were small sewing baskets beside them
even when they were grazing in the desert.
They grazed in that they licked the sand
like hens when they needed calcium.
The hens lie on their sides in the dark.
The lights are on in all the houses.
Nikola Tesla, through hard work, scurched out
electricity just like people who shell peas
separating the pea from the pod.
All done, he said. This is electricity! Amen.
Now turn off the light and go to sleep.

TRIUMPHAL ARCH²

Yesterday afternoon Giorgio dropped in
again. I took him to lunch.
He showed me the poems he'd written in the
morning. Then he called up Alfonso
at San Luis Potosi, 113 A. Alfonso said
he'd wait for us on calle Jalapa but we
missed each other. We made it to
his old colonial house and waited out
front. He arrived in a Volkswagen, his head
shaven. I knew immediately he was a magician.
He seemed to take an interest in me.
He took us through the rooms, we talked
about Lévy, Sir Randolph. He was telling me
about his Zen teacher, he showed me
the book he was finishing: World Nutritional
Plan.. Then we smoked something
he called plain grass from Palenque.
I was holding his things--swords,
spheres, rope crosses, playing with
little bottled of mercury. He said he would
perform a little show for the two of us.
He danced, he played and blew,
grinning constantly. You'll be amazed
at the horrible power that kills, he said.

¹ Translated by Charles Simic

² Translated from the Slovenian by Christopher Merrill and Marko Jakše

You won't be able to resist joy.
Now I'll continue writing my book,
he said, and drive you both downtown.
We got out at the Niza -Hamburg
crossroads. We started walking. I was astonished
to take such large steps, to breathe so deeply,
move so smoothly. Where are we going,
I asked Giorgio. We're going, he replied. Are you
scared? I said. He said he was sure
I wouldn't kill him. I didn't know anymore.
I felt the power would lead us
through the temple, that I would
eat his heart. We went somewhere to sit,
to have a drink, as our mouths
were very dry. We went on foot,
upon a carpet. We arrived at Avenida Juarez,
Giorgio pointed at the immense Triumphal Arch
on Plaza de la Republica. There's my
hotel, he said. We walked for a mile
on a red carpet, a huge flag
fluttered from the Triumphal Arch. It was
November 20th, the Day of Mexico. Where are we going,
I asked him. To the beginning, he replied.
They'll all be there, even the President of the Republic
and the Spanish King. I only felt my strength
growing, how I would first make love
to him and then eat up his heart. You know,
he said, Alfonso told me how
once a snake crawled before him. He stepped
aside yet the snake slithered toward him. It didn't
kill him, because he gave it all the power. Do you think
I am the snake now, I said. No, he
said, you're not a snake.
You're walking parallel to me. He pointed
to the right, away from the carpet, which led
to the perpetual fire under the Triumphal Arch.
I grew sad. We walked for another hour
or two, the temple was always
either on our left or right. I remember
the sound of the fluttering flag. Then he

pointed out a window, that's my window.
You decide, he said. The Hotel Pennsylvania
is all in tile, all covered with blue
glazed tiles. An old woman was
sleeping at the reception desk. Up in the room,
he smoked and said, it's your decision, it's up to
you whether to kill me or not.
I stopped undoing my belt. I stopped
taking off his boots. I lay down and
fell asleep. When I woke up, Giorgio was
sitting on a raffia chair by the wall,
crying. You're not the only one
who'd like to love, he said. I knew it was
done. I had drunk up his heart. I'll be
off now, I said. Giorgio's face was
radiant and beautiful. You see, he said,
reconciled. Light is for everyone. This
morning when I went out to breakfast, I
bought a paper Uno mas uno, and
read that 383 Americans committed
ritual suicide in the rain forest of Guayana
under the guidance of Jim Jones.

ROBI³

Sometimes at night, when everyone is asleep,
I cry, because I know I'll go to hell.
Aunt Lisa won't go, and she's fatter than me.
The pillows are prickly.
I can't sleep, because I think too much.
When I don't cry I switch on the light.
The only way to calm myself is to make
a shadow of a little rabbit on the wall.
I don't have any friends, because at the age of three
I fell down the stairs.
They say it shook me so badly
that now I'm falling apart.
They call me Trashcan.
Father works all day.
Mother works at the market.
Lisa cooks and beats me, because she can't find a husband.
Everyone is thin at school.
We go to a school with crumbling walls.
The fence is rusty, and if you grab it
your hands turn brown.
I always wipe my hands on the grass
so the rust doesn't get on my pants.
No one comes to pick me up from school anymore.
When I grow up, I'll be alone.
Aunt Lisa watches every penny like a hawk, it's for her dowry,
and she
never puts enough food on my plate.
I don't eat anything.
Stars must be really light.
And sparrows aren't as light as I thought,
I weighed them myself.
For their size they weigh the same as me.
I'd lose weight if I could fly.
I know how air scrapes your cheeks if you open the window
in a car. Only my legs are normal.
Now I'm saying what I think.
Whoever doesn't say what he thinks goes to pieces.
Big animals take shape inside me, their backs

pressing against my belly.
Sometimes I think I'm a box in which there is
another Robi.
And in that Robi is another Robi.
Three of us, each going off in all directions by himself.
One day I'll let them both go.
I'll buy a very thin string and tie them by the legs
so they can graze and go their separate ways.
So I can go about day and night without them, and if
my belly shrinks I'll cut the string and they'll
get lost in the space where they graze.
And they say: if someone really wants to lose weight
they shouldn't eat for a week.
But if I left them outside for a week they could
freeze.
They could get lost.
It's not clear if I would be thinner if they didn't exist.
Not clear at all.
And then I might give the impression of not even having any
arms.
That's right.
They're my arms and my brother, I have
one on each arm, and inside me, in my body, they
resemble the wings of a butterfly in a cocoon.
One day they'll leave.
And then my arms will wither.
The old arms I'll cast down to hell, I'll descend
the stairs and burn them.
I don't have any other brothers, because Aldo's blond.
One brother can't be blond and the other black.
I'd like to go to mass by myself, not together,
Aldo can hurl himself against the church door, can
lie there flat as a snowball.
Everyone can lie flat.
If it's crowded in church you can't stand face to face with
God.
But now people bring the kitchen sink to
church.
Even if they wash themselves and dress nicely, it's no use, I
can smell food.

3 Translated by Christopher Merrill and Ana Jelnikar

I can smell food during the elevation of the host.
I can smell food during the confession.
They won't let me touch Christ.
Once they let people kiss His
feet, but now they want to draw Him
as if he was a gym teacher, and that's disgusting.
Aunt Lisa is the most disgusting of all, because she's
the fattest, and that's why she can't find herself a husband.
I'll shake the gates at school.
And when Mother comes home she will no longer have
those dead eyes.
And father will read to me.
The story of the pea.
Why am I the shortest and the fattest?
Why do rabbits also mate?
Couldn't God at least have let the little rabbits
stay pure, they haven't done anything?
What lives and grows—everything mates and the sin at
the edge of the desert continues to gnaw.
Bushes.
Grass.
It even dries up the wells known only
to the Arabs.
People mate and their eyes die out.
A man's soul spills out of him from the day of his birth
like wine from a bottle of a drunkard who can no longer
find his mouth.
I'm so fat because I'm keeping my soul.
I'm keeping it for the three of us.
Robi, Robi, Robi, Trashcan, Blob.
It's better to go to hell with your soul than to
go to heaven, if you have to let go it all.
I'll shake those gates even if my pants
turn brown as shit.
The pillows are prickly.
They have turned off my light.
They say I can't sleep with the light on, but
it's the other way around.
I calm down if the light's on, because I can see my
little rabbit.

If I see my little rabbit I can pray for him.
I can pray for every part of my little rabbit's body—
his ears, his little paws, his gray tummy, his little eyes,
if only he had calm little eyes.
If I pray like this for a while and move my hand very slowly
my hand will turn into a little rabbit.
Sometimes he's completely on the wall and sometimes
completely in my hand.
The pillows are prickly.
The window has to be open, and it also has to be
warm.
You suffocate if the window's closed, but
the air shouldn't circulate much either.
Air that circulates mates.
Everything that mates loses its independence.
Air can be diluted in the same way that old sugar
loses its strength.
The air must always be fresh, but inside the soul, inside.
Air should only circulate inside the soul.
I'll cut holes in myself.
Let a rose grow from my wounds so that my little rabbit
will have company.
And let there be a carpet of clover under the rose,
like the Bay of Ankara.

Jorriktus

SOPHIE

Friday, 26 November, 2010 1:40

From: me
To: you

nikoli nisem puš ala sledi. vezala drugih nase. imam svoje zapovedi. nikdar vnašala tistih prostorov hrepenenja v svoje. ko re em nikdar mislim že zelo zelo dolgo ne ker imam strogost starša s katero zmeraj hodim par korakov za sabo - toliko da izživim, si re em - toliko asa lahko, potem greš dalje. vstaneš in greš dalje. zavla evanje ob utkov, bivanje v ob utkih, ki so minili, a jih lovek veže nase, je tisto, ki onemogo a ljudi, je tisto po emer merimo mo i in štejemo vretenca, so ravne teteve, ki jih postavijo ob mene, e sledijo, da lahko hodimo vzajemno, sicer grem dale in no em nazaj, e sem v nadmo ju, me lovek, neoblikovan, odbije kot motna opna.

lahko smo transparentni dokler se vemo v utenuju in znamo gledati iz o i v o i, se igrat plapolanje duha, iskrenje, ki ne prestraši, iskrenost, ki nima cene, ker gre na zven bitja bitju.

a bil je pravi as, kraj in ti. jaz v povojih prehajanja, gola in la na brezkon nega gib, ki te oblikuje v ve nost in zlitje. bil je pravi as kraj ti in jaz in jaz ne morem iztopit iz njega, ko

je moj drugi jaz že davno oblejbljen njihovemu mestu. meso ljudi me obla i svoje barve jaz pa imam notri tebe. nosim te kot tisti kamen, ki je bil srce, vem da je bil, in sem ga podarila. srce nikdar ne sme ostati naše. sicer dihamo plitko. prosojen in bel za v dlan z erami na ustnicah kamnite kože.

moram v druge vzdihljaje. vzamejo me k sebi, ti drugi, ki jih imam tako rada, a zmajejo, ko no em povedati, a vedo, da mi ne te e kri, da me je nadomestila druga gostota. da mi ne minevajo no i, da imam tvoje podtalje. kdo bi razumel, kdo sploh, da as ni pomemben, da nikdar ni bil tisto kar izraš a popkovino. zgodimo se na zven ali pa se sploh ne. in zven nima asa. to vem zagotovo, v svoji borbi in milovanju.

moram pa se vrnit. to spregovarjam sebi. zate, zase ne. da ti s svojo krhkostjo ne prekrijem dušnih o i. v nihljajih vmesja ki me je tokrat popolnoma pogoltnilo vase. in sem sre na, da se mi še lahko - zgoditi krhkost nikdar oblejbljenih deklic.

Miklavž Komelj

O NIAGARA!

Je stihija
obvladana, ukro ena,
ko je iz nje
pridobljena
energija?

O
stahanovsko delo sanj!

Otrok, ki je vzljubil svobodo -
morda
zaradi njenih razglajenih prsi
na Delacroixevi sliki?

O
Otrokov boj z infantilizacijo,
ki ga od vsepovsod
napada!
Pada,

pada,
pada - slap -
las - iz grla -
navzgor! Glas!

O Niagara! Je stihija
obvladana,
ukro ena,
ko je iz nje
pridobljena
energija?

1
...

Nekdo govori o
svetlobnem
onesnaževanju
O ... Seveda ...
A vendar ... O
svetlobi,
o svetlobi
kot o
nesnagi,
odpadku ...

Neznane izgnane peruti so prinesle
Jato golobov - edine sopotnike Nikole Tesle

1 Dobesedno »svetit vsegda«, »svetit« = infinitiv glagola svetiti«, »vsegda = vedno«, torej: »Sijati vedno « (op. ured.)

Anne Sir

25

OUGHT TO CHANGE

there's always a way to describe as long as what you've come up to become, what you've done up to now, what you've seen, all you know, all you've lived that don't show, where you want to be, what you are, what you give, all that it takes, all that's at stake, a single eye in the jungle, missed the bungle, take zero come ride you hear, is it real? how things change, how disrupting, familiar yet strange, together in distance, indecent thoughts, unjust state, irrelevant claims, annoying bla bla, romance has no place, it's an old-fashioned race, long lost in theoretical sprays of sperm minded hymns. landing in the wrong bubbles for too long parachutedly hazardous journeys. some things ought to change ...

NIGHTLIFE IN LJUBLJANA

quite not so quiet
the streetlamps
the cars
the footsteps
our breaths
our voices

the track is dark and disturbed by the rushing train
we walk at night passing the bus stops
timing walks by our side
we hop on the six towards delight

nightlife in Ljubljana
is your skin and eyes
your gentle look
your hand in mine
camomile and chocolate mess
milk i'd spill but simply dip the muffin in at dusk

silky white sheets and candle light
dim music from the mac
books spread out around the bed
our highnesses
our wildnesses

lips unfold new warm horizons
i taste the urge of origins
you let it in

26

TRAIN HAVEN'T YET STOPPED

he reads the border
boards on his chair all along
flies on his bed numb gone
feels up his chest filled lungs
remotes his pressed lips tongue
puts on a dress too strong
loses the text

word gone

mad to the bone
lifeless and bored

to fit

and he wakes

rolls around town
from his bed down

to the ground

at his window
trains haven't yet stopped

and will echo

(ecco)

will he ever let go
living his life
by the book

he looks

(look)

his lucky looks lacking hooks take straight walks through you

tick talks with you

loose squared circle forms
blows you out of the norms
enormous lightning chalks
the sky thunderous mocks
the little iman

stuck to the ground

he sits his turn
to the wolf of boundary lands' search
sentence survived
to hang head upside down
he thrives foot cabled all around
to the branch of a tree

and he wakes

rolls around town
from his bed down

to the ground

at his window
trains haven't yet stopped
and will echo

(ecco)

EXPECTANCE SPECTACLES

they wore their boots
to camp
took the notes
to land
duncked the words
    not sung
hoped for birds
    to come

dipped the bread
    in the cup
looked so sad
in disgust
by the faces
    around

real wonderland is

gloomy frozen time
an hour in lines
    with food amidst
and smiles and wine

wired minds drift
    stand to dance and lift
    shoulder, elbows, hands
crippled on chairs
air through the smoke
    records beyond
a child sleeps aggressive

stop time

chill and fill cups
frames show expectation
    the reader remains silent

Nikola Tesla

D(J)ELOVI BOŽANSKOG OGOMOVARANJA¹

Kroz svemirsku slušalicu
слушаš zvezde šta kažuju.
Nekog novog su doveli
pa mu Olimp pokazuju.
»Eno tamo Arhimeda,
sa polugom vazda seta,
kaže da je materija
isto što i energija,
a zakoni tvoji kruti
da su pusta ludorija.«
»Al' na Zemlji ti zakoni
jošte važe i te kako,
a kad ujem sveže vesti,
uopšte mi nije lako.
Top svemirski, kažu, prave
one usijane glave.«
»E moj, Njutne, ružno su se
s tvojom slavom nasalili,
a nauku tvoju divnu,
naglavce su postavili.
I još neki Ajnštajn, luda,
s tobom ho e da se sprda.
Kaže da je materija
isto što i energija,

FRAGMENTS OF OLYMPIAN GOSSIP²

While listening on my cosmic phone
I caught words from the Olympus blown.
A newcomer was shown around;
That much I could guess, aided by sound.
»There's Archimedes with his lever
Still busy on problems as ever.
Says: matter and force are transmutable
And wrong the laws you thought immutable.«
»Below, on Earth, they work at full blast
And news are coming in thick and fast.
The latest tells of a cosmic gun.
To be pelted is very poor fun.
We are wary with so much at stake,
Those beggars are a pest—no mistake.«
»Too bad, Sir Isaac, they dimmed your renown
And turned your great science upside down.
Now a long haired crank, Einstein by name,
Puts on your high teaching all the blame.
Says: matter and force are transmutable
And wrong the laws you thought immutable.«
»I am much too ignorant, my son,
For grasping schemes so finely spun.
My followers are of stronger mind
And I am content to stay behind,

1 Iako je poznato, da je Tesla pisao poeziju, sa uvana je samo jedna njegova p(j)esma. Naime, tridesetih godina Tesla se sprijateljio sa danas zaboravljenim n(j)ema ko-američkim p(j)esnikom Georgom Sylvesterom Viereckom. Dospisivali su se i izmeđenjavali p(j)esme. Tesla je mladog Vierecka izuzetno cijenio i 31. decembra 1934 posvetio mu jednu od svojih p(j)esama pod nazivom D(j)eovi božanskog ogomovanja, koja je i jedina sa uvana Teslinu p(j)esmu. Kasnije je Viereck uhapšen i osuđen kao n(j)emački špijun. Izvor ove p(j)esme je do sada još neistražen.

2 It is well known that Tesla wrote poetry, supposedly there is only one poem preserved. Tesla's 30 year long friend was George Sylvester Viereck, a german-american poet. Tesla valued Viereck immensely and on 31. december 1934 he sent Viereck the poem Fragments of Olympian Gossip, which is the only of Tesla's poems preserved thus far. Viereck was later caught and judged as a german spy. The source of this poem is, as of yet unresearched.

a zakoni tvoji kruti
da su pusta ludorija.«
»Ja, Kelvine, ne uspevam
te fineze da razumem,
makar sam se prevario,
bar sam sve od sebe dao.
Nego, popili smo kafu
i vreme je da se po e,
a ti reci, tvoj drug Tesla,
ho e l' skoro da nam do e?«
»Ma taj Tesla uvek kasni,
nema smisla da se eka,
na tog zaludnog oveka.«
Tad svemirska veza pu e
i iz moje slušalice,
više nisam uo ništa
osim buke sa ulice.

Perhaps I failed, but I did my best,
These masters of mine may do the rest.
Come, Kelvin, I have finished my cup.
When is your friend Tesla coming up.«
»Oh, quoth Kelvin, he is always late,
It would be useless to remonstrate.«
Then silence — shuffle of soft slippers feet —
I knock and — the bedlam of the street.

Katja Perat

S KOM SPIJO PESNIKI

Re e se,
Da se ljubimo,
Zato prazna mesta
Med telesi
Zapolni lepa kultura.
Žalostno je,
Ampak je res,
Pesniki vedno spijo z literarnimi
osebami,
Pesniki, ki obla ijo
Sle ene ljudi
V glagole v nedolo niku,
Pesniki,
Ki zjutraj mol e spijejo kavo,
Preden grejo
In veš, da jih ne bo nazaj.

Gane-
Kot ganejo ameriške avtoceste,
Lepo,
Ki nastane,
Ko se ne obremenujemo s
prisotnostjo.
Sicer pa ni posebnega,
Vse skupaj.
Kot pri blagajni arkah in taksistih,
Neupogljiva resni nost
In strah pred praznim prostorom.
Stvari,
Ki jih po nemo
S telesi drugih ljudi.
Ljubezen.

JEBI SE GINSBERG

Jesen je neusmiljena
Kadar ra unaš z lepoto,
Za katero si predpostavil, da ti
pripada,
V minutah,
Ko nisi bil pripravljen razumeti,
Da stvari ne pripadajo.
Vsak lahko re e,
Da je videl najboljše ljudi svoje
generacije
Propasti,
Allen Ginsberg,
Ampak malokomu se zgodovina
prikloni za propad,
Vsak lahko re e,
Da je
Teža sveta
Ljubezen,
Ampak malokomu
Da ljubezen pripoznanje,
Da je imel prav.
Jesen je neusmiljena za samotne
Evropejce,
Naklonjene brezupu,
Ki se v dolgih plaših naslanjajo na
zidove,
Zapuš eni od bogve esa.
Zavistni smo, veš.
Ne do no i v neogrevanih stanovanjih
In alkoholnega delirija,
Do abstraktnih stvari,
Do na ina, kako nosiš svoje obleke
In si svoja lastna zgodovina.
Predpostavili smo,
Da veš,
Kaj je svoboda
In kadar mislimo nate,
Se nam zdi,

Da kjer si, gre poletje v neskon nost.
Vsak lahko re e,
Allen Ginsberg,
Da je emu
(eprav pogosteje ljudem kot
državam)
Dal vse
In je zdaj ni
Ampak države ne poslušajo,
Allen Ginsberg,
Kaj sele ljudje.
Samo za ob utek,
Da je
Vse dosegljivo
V pogledu
Na prostranstvo,
Da te omejuje resni nost,
Se pa vedno lahko zanašaš,
Da ta ti je svoboda,
Ki si ti sam,
Brezpogojno na razpolago,
Da lahko re eš
Želim si
In se dotakneš,
Brez da bi se na pol poti
Ustavil v kr u,
Samo za ta ob utek,
Zlahka zamenjam svoj avto
In gotovo preno iš e vsako no
In izobrazbo,
Za katero si prizadevam,
Stvari, ki jih imenujem varnost
In pri tem ne vem,
e so dorasle svojemu imenu.
V tem je zavist.
Pojma nimaš,
Allen Ginsberg,
Kako jezna sem,
Na slu ajnosti,
Ki me lo ujejo od stvari, ki niso jaz

In nujnosti,
Ki me z ni ejansko gesto vsaki znova
vrnejo v to, kar,
Kot re ejo nekateri,
Mi je namenjeno.
Ljudje pogrešamo vonje
In pogrešamo dotike
In pogosto pogrešamo stvari,
S katerimi se nismo nikdar sre ali,
Svobodo, na primer,
Ljudje se s težka lo imo od stvari,
Ker ne vemo, kako bi bili nežni z
njimi,
Ne da bi jih lastninili.
Gibanje,
Zmuzljivost,
Sprememba.
O tem ne vemo veliko.
Neobhodno je res,
Da je teža sveta ljubezen
Ampak,
Allen Ginsberg,
isto po pravici,
Koga briga?

INTELEKTUALCI NA ROBU ŽIV NEGA ZLOMA

Požigalci avtomobilov,
Mali tatovi,
Preprodajalci,
Tovarniški delavci z mo nimi rokami
in tetovažami,
Lahko bi vas bilo bolj strah.
Kdor ne trepeta,
Ne pozna grozljivega pohlepa
Intelektualcev na robu-
Ker resni nost ni nikdar dovolj.
Vem, da je pohlep
In vem, s im se pohlep kaznuje,
Vendor potrebujem zagotovilo,
Ki ga imajo nobelovci in res lepe
ženske,
Da jim svoje dobrote ni treba mazati
S togotnim zahtevanjem pozornosti,
Kdor ho e ljubezen
Intelektualcev na robu,
Kdor ho e milino in pozornost,
Jim mora omogo iti razsežnosti,
Ki si jih lahko privoš ijo ameriški
ekonomisti in romanopisci-
Vse,
Kar dela suvereno poseganje v
Vse
Samoumevno,
Vem, da je pohlep
In pripravljena sem prestati
Ljubeznivo nasilje,
S katerim se ga kaznuje,
Ker ni nikdar dovolj,
Domovina , ki no e, da bi se boril
zanjo-
Žalostna pomanjkljiva svoboda,
Dosti premalo in vendor
Samo uvod v nesre o
Nekega Evropejca,
Orokavi enega intelektualca na robu,
Ljubi Baudelaire,
Prihodnost, ki ji je pretekel rok
uporabe,
Zbaši nekaj vase
Kruh
Falus
Spid
Zbrana dela Miška Kranjca
Ker ni nikdar dovolj,
Ko akaš na
Ljubeznivi suspenz,

Ki ga poznajo voajerji in mazohisti
V tišini pred
Ljubeznivim nasiljem,
Ker ni nikdar dovolj,
Ljudem, ki ni esar nimajo,
Ker bi bili radi upravi eni do vsega,
Nikdar dovolj
Samotnim ljudem,
Ki bi obupno radi skupnost
Da bi skrbela zanje,
Dio
Patria
Famiglia
Požigalci avtomobilov,
Mali tatovi,
Preprodajalci,
Tovarniški delavci z mo nimi rokami
in tetovažami,
Radi bi vam ukradli skupnost,
Tudi levi arji si zaslужijo ljubezni,
Ker ni nikdar dovolj,
Vso ljubezen,
Zavihane rokave in vihanje zastav,
Milo glasbo na koncu filma,
Vse,
Vse,
Gangsterji,
e vas ni strah,
Razmislite še enkrat.

Andreja Udov

ZA T., KJERKOLI SI, VEM, KJE SI

... bele stene, in dolgi hodniki, klasi na stavba,
in v klasi ni stavbi klasi na izobrazba,
in v drugem letniku Werther, tvoj Werther, ko si bil vprašan.
Kako so nas varovali, sve eniki nad nami,
kakor da nam skozi kožo presevajo niti istega zlata,
nekje vmes pa so ti neki drugi sve eniki postavili diagnozo,
in nisem vedela zanjo.

Kako so si drznili -
ali zato, ker si bival mo neje?
Vzvišeno sem si na jasnem:
sploh ni smiselno, da si dopustil
to nepreciznost, ki izbrisuje ves vmesni prostor,
in mislim, moral bi se upreti. Z nasmehom mi re eš, kako si
še vedno neznanstvena.

Smeješ se, smeješ, in slišim, kako dalje izrekaš
zafrkantske, najlepše klišeje, med nama, to je osebno,
no kaj, a ti pa še vedno akaš
princa na belem konju
in jaz kao lucidno nazaj, v resnici še z ve jim klišejem,
OK.T., zaradi mene je lahko tudi na rnem,

In so stvari, ki jih ne bom pozabila, nikoli:
ta tvoja zmožnost, da prezreš ironijo, kljub vsemu.

Tvoja inteligentnost, presenetljiva, in študij, in tek.
Senzibilnost.

Sicer pa razumem diagnozo bolezni, v obrisih, in vem :
evforija in padec. In padec in padec,
mo neje, mo neje,
tvoje misli široko odprte, kaj šele duša,
ah ti ...
So tudi stvari, ki jih ne želim izvedeti, niti v sanjah ...
Pod katerim urokom si bil tistega jutra, ti Kozorog?
Je bil Saturn, Nepopustljivi? Veliki U itelj, usoda Morana, in
zloglasni as?
Pod sivim nebom zevajo i nevroni onih, ki jim usoda ni mila,
da jih odpira jekleni dež, ko pada navpi no,
ali lepota arhitekture, poeti no kruta, ali vse skupaj, in še
ostalo?
So tudi drugi na ini, jih nisi poznal ...? So sfinge sredi meglic,
nanje pa polna luna s svojo svetlobo, in plima se varno
umakne oseki.
Na ini, na ini, le lastni veljajo, njim ne pobegneš.
Moj bog, kako si želim, da bi ti lahko vseeno povedala.

In se vozim domov, v avtu, na radiu MGMT, in poslušam:
This is our decision,
to live fast and die young,
so we've got the vision,
now let's have some fun,

in vro a žerjavica po hrbtenja i navzgor,
to si bil ti, to si bil ti ... ali si tukaj?

ez as me bo zjutraj zbudilo
krakanje belega vrana. In ne bom ve razmišljala,
kako naj se oblika spaja z vsebino, temve se bo zgodilo
naravno, v elegi nih smrekah,
zasneženih v višino, in belih, in belih. Sledim jim s pogledom
visoko,
in se prikaže nek angel,
to no dolo en.
Zdaj pride: modrikasto prasketanje razuma, Rilkejev sen. Ko
pride,
bomo lahko pozabili
in zimske no i bodo dovolj mirne za spanje,
mogo e za Finneganovo bdenje,
in se bom spominjala, kako A. Pope in zakaj film, o emer
sem se
neko pogovarjala s tabo, in mi je sedaj kon no jasno, kako si
ti
Ve no sonce brezmadežnega uma.
Prišle bodo no i sneženja, sneg bo zvrtin il ob utke, umiril
svetove.
Naj torej belina letos pride zgodaj.

Sošolec, prijatelj, poslušaj, poslušaj, zdaj zadnji :
je modrikasto prasketanje razuma, razsodno in mirno -

v tistih no eh, ko je luna srebrni aspekt,
in povzro ijo ga snežne sove, ki te preletijo, rahlo in milo.
Prav je, da nas v gimnaziji niso nau ili,
kako je imeti v mislih samo prvinsko temo,
to ni resni no, v njej ni življenja.
Nau ili se bomo sami, ko pride as, e sploh.
Ti si šel le pred nami, s svojim razlogom,
fant modrih o i,
ki so se vate scedile repinje, da te razpraskajo,
in so ti zvezde odvzele sijanje, zavistne. Neko dejstvo,
nepreklicno in strašno: da poln svetlobe obstajaš naprej,
a grob absolutna rnina.

Naj bo zasut z zvezdami, ki presvetlijo,
naj se sfere odenejo v modro, le zate,
in luna naj skrije rezilo, živosrebrno, in ostre aspekte.
Zate, ki si bival mo neje.
Zdaj bolj kot kdajkoli verjamem v sre anje,
nekje na ožini, vzdolž rte in pesmi,
še vedno se zdi, še vedno se zdi,
da je april poln nepriakovane miline za nas,
generacijo 1985, ki zdaj odhaja v rnem,
razbita.

Marçal Font Espí

SENTENCIA DE LA EXPULSIÓN DE ADÁN O VEREDICTO DEL CASO SÍSIFO.

Ahora vive.
Tú que no sabes, que no entiendes, que no ignoras, que no dudas; vive.
Toca estar; ser.
Tú que no eras, que no estabas, que no soñabas, que no sentías.
¡Siente ahora!
¡Duele!
¡Gozá!
Ahora habla.
Tú, que vibrabas la palabra última en un eco eterno,
habla las lenguas de Babel.

Vivirás en la medina de Fez. Buscarás tu suerte en los desorientados dirhems de turistas hambrientos de compasión. La hipocresía será tu fuerza. Te harás el pobre. Lo serás.

Vivirás en la sombría Atenas moderna. A los dieciocho años todo el peso de una desaliñada burocracia caerá en tu petate y la costumbre cargará un fusil con tu nombre. Viajarás a los confines de la secuela helénica y soñarás con subirte al carro

SENTENCE OF ADAM'S BANISHMENT OR THE VERDICT OF THE SISYPHUS' CASE¹

Live now.
You, who don't know, who don't understand, who don't ignore, who don't doubt; live.
It's time to stay; to be.
You who were not, who stayed not, who dreamed not, who felt not.
!Feel now!
!Ache!
!Enjoy!
Speak now.
You, who were vibrating the last word into an eternal echo, speak the languages of Babel.

You will live in the medina of Fez. You'll look for your chance among the disoriented dirhams of compassion hungry tourists. Hypocrisy will be your strength. You'll pretend poverty. You'll be so.

You will live in the shady modern Athens. At eighteen years old all the weight of a tasteless bureaucracy will fall into your backpack and custom will load a rifle with your name. You'll travel to the limits of the hellenistic sequel and you'll dream

¹ Translated by C. Oletiv

de fuego de Cassidy para compartir con él la odisea asfáltica.

Vivirás en Gibraltar. En la persistencia orgullosa del gran Imperio Británico. Un pie en la pulcritud de los campos de Liverpool, otro en el chabacanismo distraído de los puertos de Algeciras. Los alambres regirán lo cotidiano y no los podrás odiar, pero aprenderás a tiempo que habrán de caer ante la risa de los pueblos.

Vivirás en Barcelona. En una de tantas. Dormirás fuera muralla cada noche. Suspirarás por perseguir quimeras dentro y negligrás en los sueños simples de la luna de Valencia. Serás contorno de todo y dueño de nada.

Serás polvo sobre el polvo con los zapatos prietos. Formularás tu patria allí donde te encuentres bien y el clima moldeará tus tradiciones.

Gitarás.

Gitarás de puro ardor cuando esto no se cumpla.

Gitarás a tu manera:

labrando con fuerza duras tierras en los Urales,
sirviendo copas de martirio seco en Londres,
silbando en negro por las calles de Ciudad del Cabo,
soldando los esqueletos de metal de nuevos rascacielos
neoyorquinos,
pilotando reactores por los puentes de aire internacional,
sorteando policías en México, en Buenos Aires, en Estambul,
en Tíananmen ...

Y lo harás bailando.

Bailando el impreciso ritmo de tu llama.

Bailando por encima de los cantos de sirena del camino.

Porque éste será el manifiesto más claro de tu lucha
y el mejor impulso para subir una vez tras otra
la piedra a la cima.

of getting into Cassidy's chariot of fire to share with him the asphaltic odyssey.

You will live in Gibraltar. Into the brassy persistence of the great British Empire. One foot at the neatness of Liverpool fields, the other at the awkward distraction of Algeciras docks. The wires will shape the daily and you will not be able to hate them, but you'll learn in time that they will have to fall under people's laughter.

You will live in Barcelona. In one of so many. You'll sleep outside the walls every night. You'll sigh to chase chimeras inside and neglect the simple dreams of Valencia's moon. You'll be contour of everything and owner of nothing.

You'll be dust over dust with tightly tied shoes. You will formulate your motherland wherever you feel good and the weather will mold your traditions.

You'll shout.

You'll shout of pure anger when this does not happen.

You'll shout at your way:

working strongly hard lands in Ural Mountains,
serving glasses of dry martyrdom in London,
whistling in black by the streets of City of Cape,
welding the metal skeletons of new newyorker skyscrapers,
driving reactors by the bridges of international air,
gambling policemen in Mexico, in Buenos Aires, in Istanbul, in
Tiananmen ...

And you'll do it dancing.

Dancing the vague rhythm of your flame.

Dancing upon the siren calls of the path.

Because this will be the clearest manifest of your fight
and the best impulse to carry up again and again
the stone to the top.

36

Katarina Tominec

POSTHUMNI BLUES

za dan vstajenja

V resnici
si že zdavnaj
s tebi lastno akribijo
potrgal
moje notranje organe

navznoter
sem
samo še
Božja

O ENAŠ

zaklala sem svoje upanje

ker Te
ljubim

Ti veš
kdo sem

Jure Vuga

ZMAGA KOT PORAZ

Valen ni elektron se mora vrniti v prvotno lego.
Med obema sidriš ema smrtonosne brzice,
razburkana morja, vmes neukrotljivi oceanji,
ena sama pot:

mimo štirideset tule ih,
petdeset rohne ih,
šestdeset sikajo ih.

Surova mo je odpuš ena v mo virja.
Ohranil sem seme drevesa, ki raste na najslabši zemlji.

Neko sem mislil, da pišem kot krik
iz krvi, iz trebuha,
pa sem drevo, ki soncu poj pesem:
razsvetli svoj obraz in bomo odrešeni.

Vse življenje sem se pripravljal
na trenutek zmagovalja
in zdaj, ko je zmaga napoila,
sem edini poraženec.

ZDRAVJE JE NRAVSTVENOST, JE ENTELEHIJA, JE UDEŽ ŽIVLJENJA

Gozd gori zeleno, tako zeleno, da ga ni.
Ko raste, šepeta in poje, ko zajema in sestopa
v podzemlje, mrmra.

In sonce, sonce je o e nas vseh.
Debla so le izobešene rutice,
ki plapolajo v vetru.

Glave so krošnje, naša ela sadeži,
ki vpijajo in hlepijo po zlatih kljuih.
Bolj kot sekaš njegove roke, bolj poganjajo.

Zemlja bo završala, topla.
Z žitom v laseh in plamenico v rokah
bo ponoči iskala svoje ugrabljene otroke,

da jim z vlažno prstjo zakoplje stopala,
se s sluznico dotakne sluznice,
polž na mokri skali.

In zvezde se bodo vsuvale z neba
kot je za praznik primerno,
živorojene in mirne.

Iz podzemnega jezera s kurjo kožo ste em na dan,
temen v srcu in gladek kot prodnik,
ki se je prepustil toku.

Ogenj gori v središču vesolja,
večni ogenj sredi peterokrake zvezde mojega telesa.

Louis Aragon

39

PESEM ZA KRI ANJE V RAZVALINAH¹

Dajva, popljuvajva, dajva
Kar sva ljubila
Kar sva, midva, ljubila
Ja, ker je ta pesem, midva
Melodija za val ek in predstavljam si
Kar temno in neprimerljivo beži med nama
Kot dialog zrcal, zapuš enih
Med prtljago nekje, recimo v Battery parku
Ali Clapham junctionu v Predjamskem gradu.
Nekatera imena so napolnjena z daljnim gromom
Dajva, popljuvajva te neskon ne planjave
Kjer se vozijo mimo najeti avtomobil ki
Dajva, ker nekaj mora še vedno
Neka stvar
Naju mora združit, dajva, popljuvajva
Midva, to je val ek
V nekem smislu ravno pravšnji vzdih
Popljuvajva, popljuvajva avtomobil ke
Popljuvajva, to je ukaz!
Val ek zrcal
Dialog v breznu
Poslušaj te neskon ne planjave kjer veter
joka ez tisto, kar sva ljubila
ez konja, ki sloni s komolcem na zemlji

ez mrtveca, ki stresa rjuhe, ez
Sledi tvojih stopinj, spomnim se zapuš ene vasi
Na ramenih zažgane gore
Spomnim se tvojih ramen
Spomnim se tvojega komolca, tvoje rjuhe, tvojih stopinj
Spomnim se mesta, kjer ni bilo konja
Spomnim se tvojega pogleda, ki je zažgal
Moje osamelo srce kot mrtvega Mazeppa, ki ga je konj
Odvlekel tistega dne na gori
Pijanost je pospešila moj tek med mu enim hrasti
Ki so preroško krvaveli, medtem ko je lu
dne padala nema ez modre tovornjake
Spomnim se toliko stvari
Toliko ve erov, sob, sprehodov, besov,
Toliko ustavljanj v brezvrednih krajih
Kjer je, vsemu navkljub, vstajal duh skravnosti
Kot jok slepega otroka v zapuš enem postajališ u vlakov
Tako pa govorim s preteklostjo, Daj, smej se
zvoku mojih besed e se tako po utiš
Je Ljubil in Bil in Prišel in Objel
In akal in Opazoval stopnice, ki so škipale
O nasilje, nasilje, sem lovek, v katerem straši
In akal in akal vodnjake brez dna
Sem mislil umreti v pri akovanju
Tišina ošiljeni svin niki na ulicah
Kašljal je taksi, ko se je odpeljal umret v temo
In akal in akal zadušene glasove

¹ Prevedel Jasmin B. Frelih

Pred vрати, z jezikom vrat
In kolcanjem hiš in akal
Ena za drugim, znane re i so si nadele
In akal, obliko duha In akal
Jetnike In akal
In akal PREKLETO
Pobgnil iz zapora pol-lu i in naenkrat
NE kreten NE
IDIOT
evelj je zme kal tepihov spanec
Komaj se vrnem
In ljubil ljubil ljubil a ti ne boš vedela koliko
In ljubil je v preteklosti
Ljubil ljubil ljubil ljubil ljubil
O nasilje

Le šala je vse skupaj tistim
Ki govorijo kot da je ljubezen zgodba nekega flirta
Userjem se na to pretvezo
Ali veš kdaj zares postane zgodba
Ljubezen
Veš
Ko vsak dih postane tragedija
Ko so barve dneva bedno smešne
Zrak senca v senci, ime vrženo ven
Da vse gori in veš globoko v sebi
Da vse gori
In re es, naj vse zgori
In je nebo okusa razsutega peska
Ljubezen pankrti ljubezen za vas
je ko uspete spati skupaj
Uspete
In potem ha ha vsa ljubezen je v tem
In potem
Uspemo govoriti o tem, kaj je
Spati skupaj leta
Razumeš
Leta
Kot vesla olna, ki se prekucnejo
Na krov ladje polne gobavcev

V filmu, ki sem ga videl
Ena za drugo
Bela roža umre kot rde a roža
Kaj pa je potem to, da me razburka v vrhunec
V teh zadnjih besedah
V zadnji besedi, morda besedi, v kateri
Je vse kruto in okrutno nepopravljivo
In raztrgano na koš ke Beseda panter Beseda elektri ni
Stol
Zadnja beseda ljubezni, predstavljam si to
In zadnji poljub in zadnja
Malomarnost
In zadnji spanec NE hec smešno je
Misljam preprosto na zadnjo no
Ah, vse privzame ta ostuden smisel
Mislil sem zadnji trenutek
Zadnji adijo, zadnji vzdih
Zadnji pogled
Groza groza groza
Leta zdaj že, groza
Dajva, popljuvajva
kar sva ljubila skupaj
Popljuvajva ljubezen
Najine razmetane postelje
Najino tišino, najine zamomljane besede
In zvezde, eprav so to
Tvoje o i
In sonce, eprav so to
Tvoji zobje
In ve nost, eprav so to
Tvoja usta
In najino ljubezen
eprav je to
Tvoja ljubezen
Dajva, dobro popljuvajva

41

Aljaž Torkar

VES SEM ŽVIŽG ISTIH USTEN, ORGIAST

V njeno témo son ev pljunek
na trebuhu beli sij in vlažna lu .

Ma je grizem lu , Lorca. In goltam tišino.
Kdo si drzne pasti v imenu ni esar?
Kdo pogledat v center skozi neosredoto enost?
Fuk je diktatura, demokrati ni mladi ki.
V tem smislu pomilujem mirovниke.
V tem smislu sem apoliti na žival.
Hinavski državljan z razlogom.
V tem smislu bom Bundy reda.
Z razlogom, ki raste navznoter.
Lopov izjemnega, da bi ostalo prototipsko.
V tem smislu me je pisat kot strgan absurd.
Jaz sem lunski obro absurda. Glas med streganimi
ustnami. Preproš ina iz kremljev. Nesimboli ni Kajn.
Granata hotene naivnosti. Militaristi en poljub.
Padec med dve besedi. Jaz in Ijubiti.
Jaz sem pozabljen stil Ijubiti.
Vsi v meni so pti i na tihi fronti.
Vse vidim, kot se ne gledajo.
Kot se k jutru nagibajo cvetovi.
Kot se spozabljajo ob inštalaciji lepot.
Kot vedno pozabijo, da smisel
zaboléva s karizmo.

Zdaj se moram nau iti nesramnosti.
In butati ob uglajenost, lepota.
Med twojo posteljico in mojim prepadom
bele okrvavljene rjuhe, mogota.
Deviškost razosebljenosti.
Jaz nisem persona. Legijo razmišlja.
Legije navzkrižnih poljubov. Cvetne nagovarja.
Z glasbo razmrvljenih posameznosti.
Dinamit v goltancu, poljub na oko ki vidi in ne ve.
Iste mrvice tistega svežega bitja.
Vedet je izmišljeno, Telo. Edini jezik si.
Telo laže, da bi premišljal resnico.

Da bi skozi dim prebiral negotovost.
Da bi si dvomljivost upal astit.
Zakaj ne bi son nega dne z rožo
v dlani rekla: »Problem smrti me fascinira«.
Zakaj ne bi raje v naglici polizal tujega lica
kot tišal neprecenljivost energij.
Bregova ne štekata mostov, rekica.
Ljubim razdiranje, ko se red sla i.
Ljubim nedostopne, ko so re ni
brez mostov. Ljubim sram in vlagam
v korporacije sramežljivosti.
Sramežljivo zmikam mó i.
Edina uslišana spoved
bo tvoje naelekreno stremenje.

Kurbe iz sijev, izkustva z diademom.
Samo kurbam iz sijev sem viden.
Zatemnjen žarenjem in eurekam.
Kako modno se mi giblješ, kembelj.
Moj fuk je histori en. Nemoderen.
Zardela divjost. Med mavri jem in
prepadom sem zaziban, da bi me razporedili
med luknjice sonca. Med zavestjo in
jezikom sem isti kokain.
Strel odjekam iz son ne glave.

Kot mi trikotnik vsakega koraka preleti pti ,
ki ve za pot in prežvižga bese smislov.
Da zažgan od lun preživim in ostanem tih.
Da v tišini ohranim najpronicljivejši pogled.
Sini ka je gorela kot sve ka in se nisem
ugasnil. In se ni odpela. Sini ka je božanstvo.
Gradite mesta za odhod, goli.
Imam koncentracijo ljubezni.
Okoli mest, pti ki Alhambre.
Razpójte me, razpnite z gverilskimi
krilci, da bi mir z divjim obkolí
in z menado uvedel Elohé.
Zgrizite me, ekani, vro i
zobki španske polno í.

RISTANC ALETHEIA II

Ni se rodil. On je prišel iz hoste jukstapozicij.
Mi smo gazili za njim in pogruntali pikado.
Mi smo se rodili. Jaz sem ostal, ker ljubim

pikado in Orfejev obrat. Ure sem obesil na tigre
in trgal meso. K maši z Menado. Zvezda iz sinic
zaradi kroga iz ma k. Plašni Absolut iz sovjih o i.

Medtem mi parodira križ in trževa telo. Kuš ar
huli, pogleda na jantar kot na uro in se mi skrije
v krivino. Jaz sem iz asa, ki me pedalira zastonj.

Menade so prikupne. Ko odidejo me as no e
ve pedalirati zastonj. Postal sem notori en, zato
sem najel goro in tigrom zavozlal gobce. Prostor.

VIR NAPOL

Odre i se skalpom
soncu posodit glavo
nih e ti ni ugovarjal
brozgat' po konstelaciji
naro ili so ti srh in trepet
ne zanima me kdo sem
ker sem strgan v sinergiji
natrpan s premo nim
na napa nih krajih
žari neon za zobmi
in dovolj mi je da lahko
pojem ko so druge veke zaprte
med mrmranjem spe ih dobrih
v priejenih pozabah si izmisli
kako boš nasádil spomin
in pošival kar ti zamol ijo
ljubiti ego in ljubiti razpršenost
v celoti po ekstremih po vsakem dihu
verjet' da je prekletstvo vrsta nežnosti
temno stiskat' da sinje prikri i
kot iz servilnih pomaran
ne od zunaj ne na plan
ve no noter eter ljubi me
notrinam boter, izsiljevalec sijev
žaret' jim ne preglaševat'
mrke krast', ne ljubi
da sen razpre se
v njem pozabljaš
zbudi vire, vir.
Ljubi me.

Bertold Brecht

KORAL O VÉLIKEM BAALU¹

Ko je materi pod srcem rasel Baal,
nebesni svod že bil je velik, tih in zal,
gol in mlad in neverjetno udovit,
kot ga Baal je ljubil, ko je prišel v svet.

In svod nemiren v strasti je ostal,
eprav je Baal spokojno spal:
pono i vijoli en in Baal pijan,
že strumen zgodaj Baal in on mareli en.

Skoz žganjekuho, cerkev in špital
brezbrizno Baal klama.
Pa naj Baal truden bo, nikdar ne poje Baal,
da vzel svoj svod bo dol na tla.

V srámu polni grešni gne i
je gol in miren Baal ležal.
Le nebesni svod je k sre i
mogo no mu odejo dal.

In zemlja, vélika ljubimka, ki daje se smeje
temu, ki njenim stegnom se pusti zdrobiti,
mu dala nekaj ljubljene je sle,
a Baal le gledajo se ni pustil ubiti.

DER KORAL VOM GROßen BAAL

Als im weißen Mutterschoße aufwuchs Baal
War der Himmel schon so groß und still und fahl
Jung und nackt und ungeheuer wundersam
Wie hin Baal dan liebte, als Baal kam.

Und der Himmel blieb in Lust und Kummer da
Auch wenn Baal schließt, selig wahr und ihn nicht sah:
Nachts er violett und trunken Baal
Baal früh fromm, er aprikosenfahl.

Und durch Schnapsbudike, Dom, Spital
Trottet Baal mit Gleichmut und gewöhnt sich's ab.
Mag Baal müd sein, Kinder, nie singt Baal:
Baal nimmt seinen Himmel mit hinab.

In der Sünder schamvollem Gewimmel
Lag Baal nackt und wälzte sich voll Ruh:
Nur der Himmel aber immer Himmel
Deckte mächtig seine Blösse zu.

Und das große Weib Welt, das sich lachend gibt
Dem, der sich zermalmen lässt von ihren Knien
Gab ihm einige Ekstase, die er liebt
aber Baal starb nicht: er sah nur hin.

¹ Prevedel Uroš Prah

In e naokrog le trupla so bila,
je to bila za Baala dvojna mera sla.
Prostora je polno, Baal ti pove,
prostorno v naro ju ženske je te.

e je kak bog al' ni boga
ni Baalu mar, dokler je Baal.
A nekaj Baala res skrbi:
e vino je al' vina ni.

In e vam ženska, pravi Baal, da isto vse,
ker ni esar nima ve , naj spelje se!
Naj vas strah pred možem ne mori,
a otrok se tudi Baal boji.

Vsak greh za nekaj dober je
le mož ne, pravi Baal, ki ga po ne.
Vedi, kar ho eš, greh, to je re .
Dva si izberi: en je preve .

Užitek pa lenobe no e.
Baal pravi, da se mora, kar se ho e
in e napravite kup dreka, zdaj pazite:
je bolje, kot e ni ne naredite.

Ne bódite tako pomehkuženi in leni,
kajti uživanje resni no ni poceni!
Velik trebuh prehitro te utrudi,
izkušnje so potrebne in pa mo ni udi.

Užitek šibi, treba je biti mo an
in ob nesre i veseliti se.
Mlad ostaja, karkoli po ne,
kdor se vsak ve er obglavi sam.

In e Baal kdaj kaj razbijе,
da notranje spravi na dan,
se škodi zmeraj veselje izvije,
in e je Baalova zvezda, bil je Baal sam.

Und wenn Baal nur Leichen um sich sah
War die Wollust immer doppelt groß.
Man hat Platz, sagt Baal, es sind nicht viele da.
Man hat Platz, sagt Baal, in dieses Weibes Schoß.

Ob es Gott gibt oder keinen Gott
Kann, so lang es Baal gibt, Baal gleich sein.
Aber das ist Baal zu ernst zum Spott:
Ob es Wein gibt oder keinen Wein.

Gibt ein Weib, sagt Baal, euch alles her
Laßt sie fahren, denn sie hat nicht mehr!
Fürchtet Männer nicht beim Weib, die sind egal:
Aber Kinder fürchtet sogar Baal.

Alle Laster sind zu etwas gut
Nur der Mann nicht, sagt Baal, der sie tut.
Laster sind was, weiß man was man will.
Sucht euch zwei aus: Eines ist zu viel!

Nicht so faul, sonst gibt es nicht Genuß!
Was man will, sagt Baal, ist, was man muß.
Wenn ihr Kot macht, ist's, sagt Baal, gebt acht
Besser noch, als wenn ihr garnichts macht!

Seid nur nicht so faul un so verweicht
Denn Genießen ist bei Gott nicht leicht!
Starke Glieder braucht man und Erfahrung auch:
Und mitunter stört ein dicker Bauch.

Man muß stark sein, denn Genuß macht schwach.
Geht es schief, sich freuen noch am Krach!
Der bleibt jung, wie er's auch treibt
Der sich jeden Abend selbst entleibt.

Und schlägt Baal einmal zusammen was
Um zu sehen, wie es innen sei -
Ist es schade, aber 's ist ein Spaß
Und 's ist Baals Stern, Baal war selbst so frei.

46

In e je umazana, to nikakor ni odve ,
na vsak na in se Baalu neizbežno zdi -
zaljubljen Baal, njegova zvezda mu je vše ,
saj zanj nobene druge zvezde ni.

K tolstim jastrebom mežika Baal,
ki Baala truplo akajo na zvezdnem nebu.
V asih Baal se mrtvega napravi, zvabi jastreba v naval.
Zve er Baal jastreba mol e snede ob obedu.

V dolini solz pod mra nimi zvezdámi
se ez širna polja pase Baal hlastaje,
ko prazna so, se pesem v njem predrami,
pojo k po itku se v ve ni gozd zamaje.

In e Baala naro je temno dol povle e:
Baal je sit. Kaj še njega svet se ti e?
Pod veko nosi toliko neba,
da ga v smrti ravno prav ima.

Ko je gnil globoko v zemlji Baal,
nebesni svod še bil je velik, tih in zal,
gol in mlad in neverjetno presunljiv,
kot ga Baal je ljubil, ko je Baal še bil.

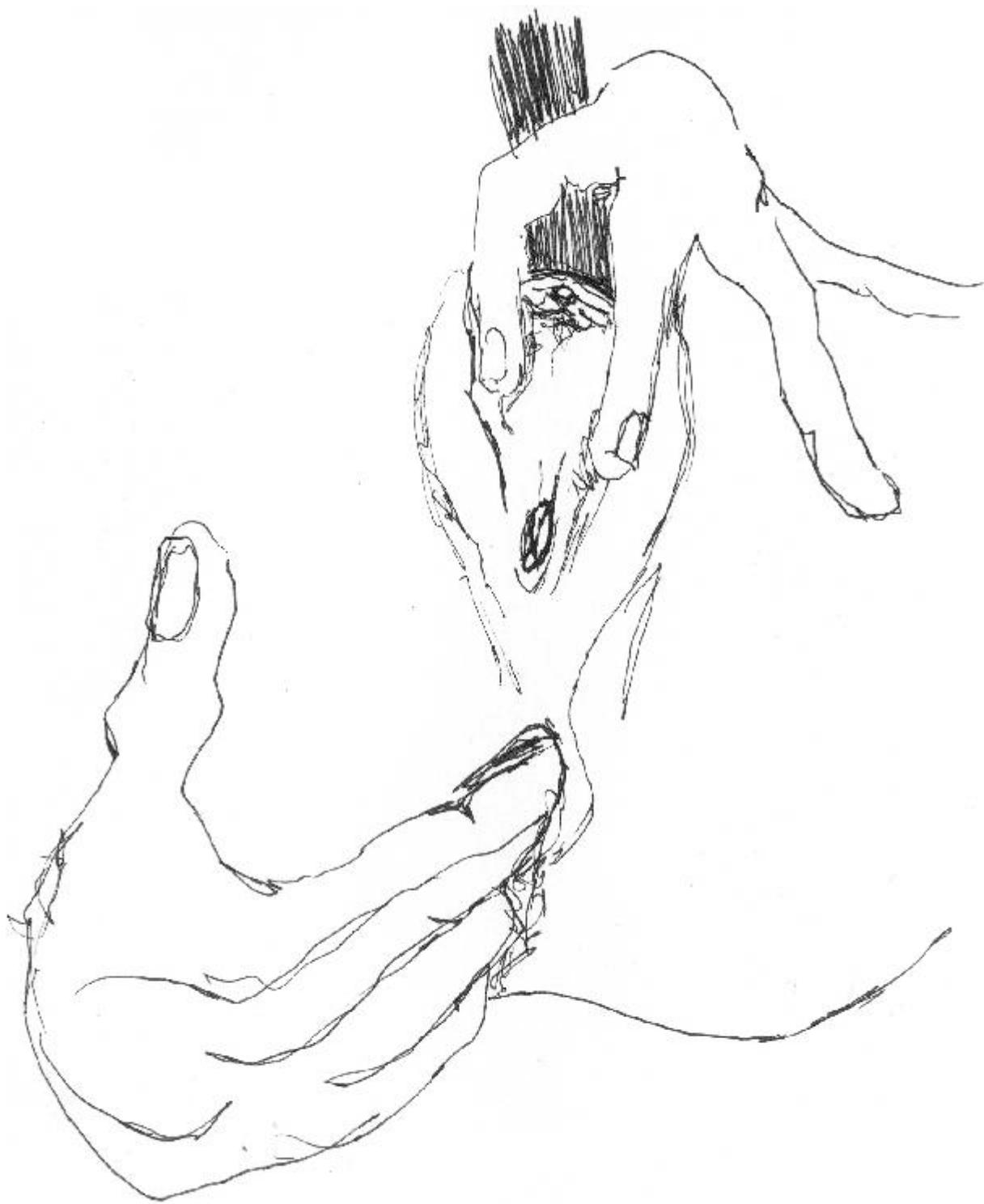
Und wär' Schmuz dran, er gehört nun mal
Ganz und gar mit allem drauf, dem Baal
Ja, sein Stern gefällt ihm. Baal ist drein verliebt -
Schon weil es 'nen anderen Stern für Baal nicht gibt.

Zu den feisten Geiern blinzelt Baal hinauf
Die im Sternenhimmel warten auf den Leichnam Baal
Manchmal stellt sich Baal tot. Stürzt ein Geier drauf
Speist Baal einen Geier, stumm, zum Abendmahl

Unter düstern Sternen in dem Jammertal
Grast Baal weite Felder schmatzend ab.
Sind sie leer, dann trottert singend Baal
In den ewigen Wald zum Schlaf hinab.

Und wenn Baal der dunkle Schoß hinunter zieht:
Was ist Welt für Baal noch? Baal ist satt.
Soviel Himmel hat Baal unterm Lid
Daß er tot noch grad gnug Himmel hat.

Als im dunklen Erdenschoße faulte Baal
War der Himmel noch so groß und still und fahl
Jung und nackt und ungeheuer wunderbar
Wie ihn Baal einst liebte, als Baal war.

47

Marko Mati etov

SOBA

e je soba v katero se vrneš ista
e so stene pobljene z isto belino
e so na policah iste ne/prebrane
knjige
in samo ti si od nekdanjega sebe drug
je istost nad twojo drugostjo
nad twojim asom
je istega prostora isti as

STVARI

Okrog tebe so kleš e stvari.
Kleš e ure, ki ti sešteva in odšteva
as.
Kleš e vrat, ki ti zapirajo odprtost.
Kleš e stropa, ki je ukleš eno nebo
nad tabo.
Še sam dobro ne veš,
kako si v kleš ah stvari,
ki si jih sam ustvaril.

LU

Lu se prižge sama,
da zasveti tema.
Da ni teme ne svetlobe.
Ker svetloba v sobi ni svetloba.
Ampak svetla tema.
V rokah teme.
Ne v tvojih rokah.

Na vsak prostor imaš spomine.
Spomine, ki se jih vedno ne spomniš.
Podkožne spomine na vtise,
ki so šli iz prostora vate.
Ki se ti odprejo, ko si v prostoru.
Da misliš, da prostor ve zate.
Da ne veš, da ne ve.

SAMA

Ko sva skupaj,
sva še bolj sama.
Vsak sam v sebi.
Drug drugemu drug.
Kako blizu s tabo,
ki si blizu.
Kako stran?

KO JE ONA

Ko je ona zate twoja.
Ko si ti zanjo njen.
Ko greš s prsti, ki mižijo,
ez njene.
Ko je twoj svet na svetu
zaradi njenega sveta.
Ko je njen zaradi twojega.

ti je bilo kdaj na silo vzeto
kar si imel ob sebi v sebi zase
kar nisi za noben denar
hotel spustiti iz rok
je šlo v druge roke
igave roke lahko ljubijo kot moje
(si vprašal svoje roke)
si vprašal svoje prste na rokah
z blazinicami prstov

SAM S SABO

Sam s sabo nisi sam.
Sam s sabo si s sabo.
Sam s sabo sta dva.
V vsakem sta dva,
da eden ni sam,
ko je sam s sabo.
Da ni sam s sabo.

Edgar Allan Poe

VRAN

Neko no i sem temne strašne, ko sem mislil misli trudne plašne
ez marsikakšne udne bukve pozabljene in prašne
Ko skoraj spim in me zadrema, nenadno nekaj tam zatrka
Kot nekdo tam, ki nežno trka, na vrata moje sobe trka
»Je to kak gost« si zamrmram, »ki na moja vrata trka kar in kar
Samo to, trka kar in kar.

Ah natanko se spominjam, bilo je pustega Decembra,
Vsaka lo ena umirajo a iskra je svoj'ga duha zvrtin 'la tja na tla
Kako silno sem si želel jutra, a na ine sem iskal iz obupa -
da bi s knjigami kon al spomine, spomine na zgubljeno Leonoro -
na tisti redek ženski ar, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar
Brezimna tukaj za vsekdar.

In svileno žalo in dvomljivo trepetanje prav zaveso vsake
Me je zmrazilo - napolnilo z noro grozo, nikoli prej ob uteno
Tako zdaj, da bi umiril bitje svojega srca sem stal in šepetal:
Je to kak gost, ki k meni vendar vstopa kar in kar
Kak pozen gost, ki k meni želi vstopit' kar in kar
To je to in ni kar ve .

Za hip je moja duša zbrala mo ; brez odlašanja kot neko ,
»Gospod«, re em, »ali Dama, res vas prosim odpuš anja;
A dejstvo je, da sem zadremal in tako nežno je vaš prst potrkal,
In tako medlo je potrkal in trkal na vrata moje sobe pre in pre ,
Da zagotovo sem vas slišal« - tu odprem vrata na stežaj in prec
Tema tukaj in ni ve .

Globoko v temo sem strmel, tam dolgo stal, se udil, bal,
Dvomil, sanjal sne, ki si jih smrtnik še sanjati ni drznil;
A tišina je ostala, in mirnost brez znaka, ki bi jo izdala,
In besedo, ki edino sem kar in kar si šepetal, je bila šepet »Leonora?«
To sem šepetal, in odmev je kar in kar mrmral nazaj »Lenora!«
Vsaj to in ni kar ve .

Nazaj v sobi se spet znajdem, z vso dušo znotraj nagrmaden,
Ko spet zaslišim trkanje, tokrat še glasneje.
»Sveda«, re em, »se ve, da blizu okna nekaj trka;
Naj že vidim kaj ta nekaj je in to skrivnost razkrijem -
Naj srce mi obmiruje in to skrivnost razkrije; -
»Samo veter - to je vse.«

Odprl zdaj sem svoje okno, ko je s prhom in mnogo frfotanj,
Vstopil noter veli asten Vran, iz svetih jarih dni od davno stran;
Brez vlijudnosti, ki bi jo nakazal, niti minute ni obstal al' akal;
Ampak je z gibi lorda ali dam znad mojih vrat pristal -
na kip Palade tik znad mojih vrat pristal -
Pristal, obstal in to je vse.

Nato je moje sanje pti znad kipa premamil v smehljanje,
S težko in strogo navzo nostjo nakita, ki ga nosi,
» eprav odrezana je tvoja krona in obrita, ti,« sem rekel,
»vendar nisi plah, grozno mrk in davni Vran, potujo z No i obal -
Povej mi svoje ime vzvišeno v No eh Plutonijskih obal!«
Re e Vran »Nikdár.«

Neznansko me za udi, da se ta nedostopna perutnina tako preprosto pogovarja,
eprav kar govori ni esar ne pomeni - in ni esar ne razjasni;
Vsi že vendar vemo, da loveško bitje še ni bilo nobeno
Tako blagoslovljeno z vizijo ptice iznad svojih vrat -
Krokar ali zver na skulpturi iznad mojih vrat,
Z imenom takšnim kot »Nikdár.«

A Vran, ki je epel samotno na negibnem kipcu, govoril je samo
Besedo eno, kot bi svojo dušo s to besedo vso izlil.
Ni esar ve ni govoríl - niti peresa ni vzdígnil
Dokler nisem malo ve kot zamrmral »Tudi prijatelji so nekdar odleteli
Ob zori me pustí kot moji Upi, ki zleteli so nekdar.«
Nato je rekel pti »Nikdár.«

Zganjen nad tišino, ki jo je z odgovorom zlomilo,
 »Nedvomno«, re em, »kar izgovorí, je edino le zapomnjeno in naloženo -
 Ujet z rokami mojstra, ki ga je nesre nega zasledovala brezbožna katastrofa;
 Zasledovala hitro in hitreje, dokler niso njegove pesmi le še žalosti nosile -
 Dokler niso elegije njegovih Upov, s težo melanholijs nosile dar
 V »Níkdar in nikdár«.«

A Vran je spet vse moje sanje premamil v smehljanje,
 Ravno zavrtel sem naslanja pred kip in vrata in pred pti a;
 Nato se med pogrezanjem v žamet, prisilim, da povežem,
 Kaj ta ominozna ptica 'z davno stran -
 Kaj je ta mrka, strašna, koš ena in preroška ptica 'z davno stran
 Mislila z »Nikdár«.

Tako obseden sem sedel, brez zloga, ki bi ga izvrgej
 Perutnini v o i, kateri zdaj sta v sredo mojih prsi žgali;
 V to in ve sede sem se zaklel, zdolgo asen z glavo že medlej
 Med žamet in obris blazine, ki ji je svetilka podarila žar;
 A igavo škrlatno vezenino, ki ji je svetilka podarila žar,
 Stisnila bo ona, ah, nikdár!

Nato, sem util, kako zrak se je zgostil, odišavljen od nevidenih kadil
 Zalu anih s koraki Serafina, tihu zvon kljajo ih ez naphana tla.
 »Bera », kri ál sem, »tvoj Bog te je najel - te s temi angeli poslal,
 Zadrži - zadrži in omami mi spomin na twojo Leonoro;
 Spij, o spij ta blag napoj in pozabi to zgubljeno Leonoro!«
 Re e Vran »Nikdár».

»Prerok!«, re em, »predmet zla! - še vedno prerok, pti ali hudi ! -
 Ali prinesel te Skušnjavec ali vihar te vrgel je ob skale teh obal,
 Razdejanega, a neustrašnega, v to puš avsko zemljo uro eno -
 V ta dom, ki ga obseda Groza - prosim te, povej -
 Ima - imma mazila Gilead? - povej mi - prosim te povej!«
 Re e Vran »Nikdár».

52

»Prerok!«, re em, »predmet zla! - še vedno prerok, pti ali hudi !
Pri Nebesih, ki se pnó nad nama - pri Bogu, ki ga obožujeva oba -
Povej tej duši obteženi z žalovanji, e bo znotraj Vrta daljnega
Objela deklico žare o, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar -
Objela redko in sijo o deklico, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar.«
Re e Vran »Nikdár«.

»Naj bo ta beseda znak tvojega odhoda, krokar ali vrag!«, zakri al sem in vstal -
»Spravi se nazaj v vihar in No Plutonijskih obal!
Niti peresa mi ne pusti kot simbol laži, ki jih tvoja duša govori!
Pusti me v nezlomljeni samoti! Zgini mi s skulpture iznad mojih vrat!
Izrij svoj kljun iz mojega srca in izgini stran iz mojih vrat!«
Re e Vran »Nikdár«.

A isti Vran, nikoli ne zbeži, še vedno ždi, še vedno ždi
Na bledem kipcu tik nad mojih vrat;
In o i njegove imajo videz ves demona, ki se sanja
In svetilka ezenj v strugah me e senco tja ez tla;
In moja duša iz te sence, ki leži in plava tam ez tla
Bo dvignjena - nikdár!

OPOMBA PREVAJALCA

Vsek prevod, e naj bo dober, mora preko transferja revolucionirat jezik v katerega se prevaja. Slovenskih prevodov Vrana/Krokarja je meni znanih vsaj sedem, ve ina podreja dramaturgijo metriki, torej pomen zvenu, kar moj prevod popravlja in Jemlje rešitve od obstoje ih, eprav zgreši ve no heretijo proti metriki, ko ne uspe uskladiti rime refrena, a to vsaj odkrito prizna. Tekst je vedno odprt za boljše rešitve: cilj prevajanja je seveda najt najstreznejši ekvivalent originalu v drugem jeziku, kar je že po definiciji nemogo e. Prevajanje je rekreacija. Raven/Krokar/Vran slovi kot neprevedljiva predvsem, ker v slovenš ini ni ekvivalentov, ki bi povsod rimali »vrata« (»door«), »nikdar ve /nikdar« (»nevermore«), »Lenora«/»Leonora« (»Lenore«) in tako dalje. Kar vsak prevajalec rešuje druga e. Anton Sovre uporablja kot refren »ni ve « in ko pride krokar »Nikdarve «, prav tako Tomaž Mikac in Grisha Koritnik (eprav se pri njemu zadnji trije verzi, vklju no z refrenom nikjer ne rimajo). Vojko Gorjan uporablja »ni drugega kot to«, »nikoli ve ne bo« in za krokarja »Nikdar ne bo« (pri emer se tu in tam zgubi rima pri refrenanju). Andrej Arko uporablja »dar«, »ve nikdar«, »edina stvar«, »pristal, obstal, ni mu mar« in za krokarja: »prav nikdar«. Uspe mu konsistenza rime in refrena, a zato žrtvuje preve pomenskih enot. Janko Moder uporablja »ni ve nikjer«, »ždi, emi, pogreznjen v mř« in za krokarja »Nikdar nikjer«; kot je razvidno tudi on ne uspe rimati refrena povsed.

Tibor Hrs Pandur

Samuel Taylor Coleridge

KUBLA KAN

ALI VIZIJA V SNU. FRAGMENT.

Sledi i fragment je objavljen tukaj na poziv pesnika velikih zaslug in zaslužene slave¹, in kar zadeva mnenje Avtorja, bolj kot psihološki kuriozum, kot na podlagi kakšnih predpostavljenih pesniških zaslug. Poleti leta 1797 se je avtor, takrat slabega zdravja umaknil na samotno kmetijo med Porlockom in Lintonom, na robu Somerseta in Devonshirea. Zaradi slabega po utja so mu predpisali blažilo s katerim je zaspal v svojem stolu, med branjem sledi ih besed iz Purchasovega Romanja: »Tukaj je Kubla Kan ukazal naj zgradijo pala o in bujen vrt. In tako je bilo deset milij plodne zemlje z zidom zaokroženo.« Avtor je nadaljeval še tri ure v globokem snu, vsaj zunanjih util, sredi katerega, se je intenzivno spominjal, da je sestavil vsaj dvesto ali tristo verzov; e se ne emu takemu sploh lahko re e kompozicija, kjer so vse podobe vstale pred njim kot stvari, s paralelnim stvarjenjem ujemajo ih izrazov, brez zavesti ali spomina o kakršnemkoli naporu. Ob prebujenju je, z jasnim spominom na celoto, takoj prijet za pero, rnilo in papir ter pri el zapisovati verze, ki so tukaj ohranjeni. V tem trenutku ga je na žalost zmotila oseba iz Porlocka in ga zaradi službenih opravkov zadržala e eno uro. Ko se je vrnil v svojo sobo je s presene enjem in zaprepadenostjo odkril, da je, kljub nejasni in motni vsebini vizije, z izjemo osmih ali desetih

raztresenih verzov in podob, vse ostalo izginilo kot podobe na površini vode v katero je bil zalu an kamen, a brez kasnejše obnovitve gladine!

Nato ves ar
Se zlomi - ves svet duhov prezal
Izgine, in tiso krogcev se razširi,
In vsak drug drugega popa i. Ostani malo,
Otrok ubogi! Ki si redko drzneš dvigniti o i --
Izvir bo kmalu svojo gladkost obnovil
Vrne se vizija! In glej, ostaja,
In kmalu drobci medlih in ljubljenih oblik
Nazaj zatrepetajo, združeni, in zdaj na novo
Luža postane ogledalo.

- 1816

KUBLA KAN²

Ksanadu je Kubla Kan
V sijajno kupolo užitka odredil:
Kjer Alf je tekla sveta reka
Skoz votline, brezmejne za loveka,
V brezson no morje navzdol.
Tako je dvakrat pet milj plodnih tal
Z minareti in zidovi zaobdal:
In bili so tam vrtovi jasni z vrtin astimi izviri,
Kjer mnoga so drevesa žgalni les cvetela;
In bili so tam gozdovi, starodavni, kot so hribi,
Obdajajo son na mesta, ki so zelenela.

Toda o!, ta romanti na globoka zev se vije
Vzdolž doline iz zelenja v cedraste votline!
Divji kraj! Tako sveta in za arana
Kot pod padlo luno davno preganjana od ženske,
Ki svojega demonskega ljubimca koprni!
In iz odprtine z vršanjem, ki brezkon no vre,
Kot zemlja v hitrih gostih dihih sle,
Mogo no strugo trenutno izstreli,
Med katero z naglim napol prekinjenim izbruhom
Ogromni drobci, zalu ani v bijo i to i:
Ali plev semen, ki jih pod mlatilci lo i:
Iz teh plešo ih skal naenkrat in za vedno
Se sveta reka v trenutku izstrelji.
Pet milj v blodnji z zvitim tekom,
Skoz gozdove in doline te e sveta reka,
nato doseže votline, neizmerljive za loveka,
In s hrupom se v mrtvo morje potopi:
In sredi tega hrupa je Kubla slišal z dalje
Glasove prednikov prerokovati vojne!

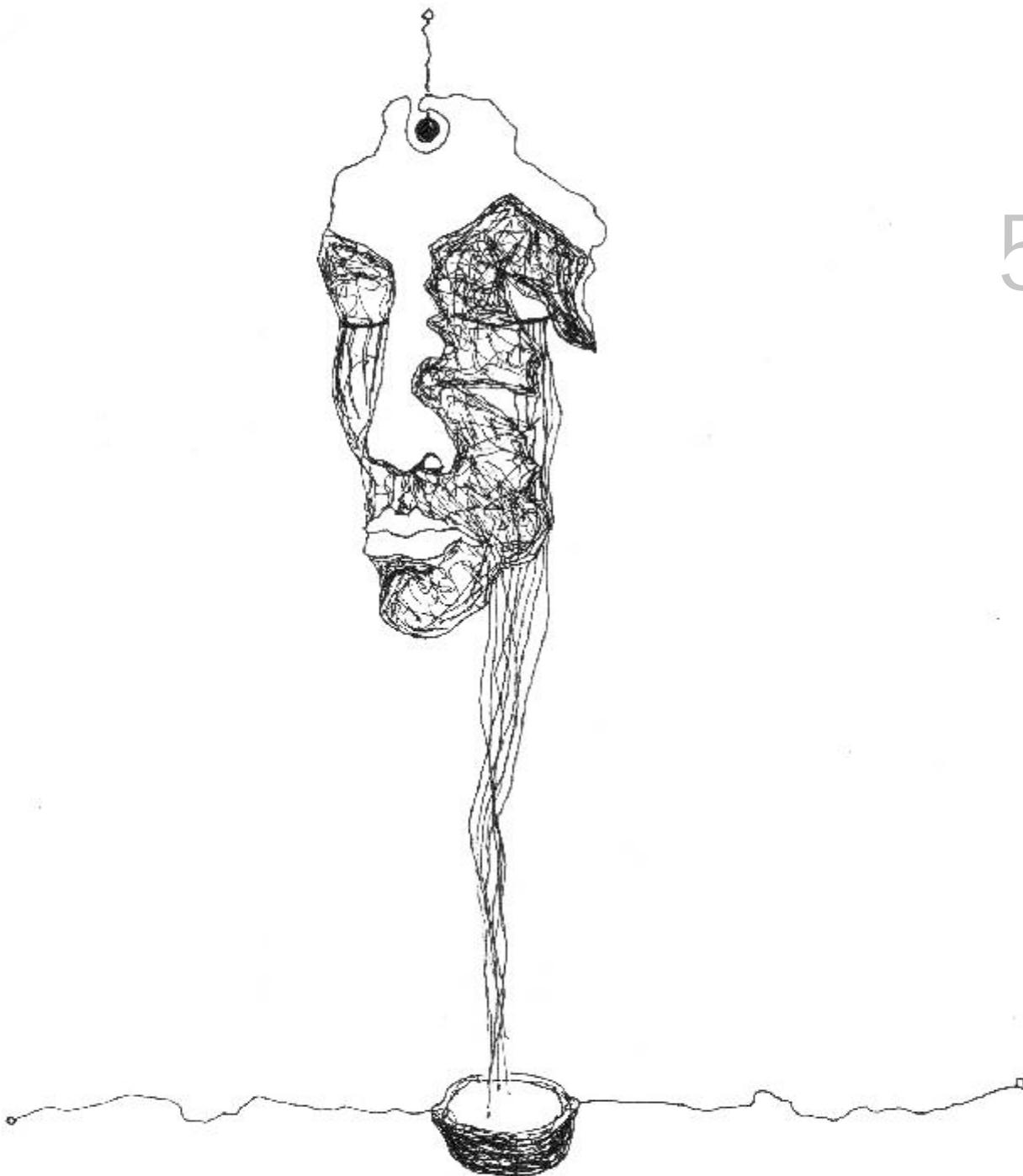
Senca pala e iz slasti
Lebdi napol sredi valov globin;
Kjer odmeva, zmešana z napoji
Iz vodometov in votlin.

Bila je udež redkih vsebin,
Son na kupola slasti z votlinami led!
Dekle s citrami
Neko sem videl v snu:
Bila je abesinijska splet na
In na citre je igrala
Pesmi o gori v Abori.
e bi oživel lahko v sebi
Simfonijo in njene pesmi,
V tako globok užitek bi me spremenilo,
Da bi z glasbo dolgo, glasno
Zgradil to kupolo v zraku,
To son no streho! Votline iz led!

In vsi, ki bi slišali, bi videli jo tam
In vsi kri ali bi - stran, stran!
Bliski iz o i, lasje, ki plapolajo!
Krog glave se mu spnejo trikrat vkraju,
In ti o i zaprejo v sveti grozi,
Saj on se je hranil na medeni rosi,
In spil mleko Raju

1 Lord Byron (op. ured.)

2 Prevedel Tibor Hrs Pandur

55

Fernando Pessoa

MOŽ IZ PORLOCKA

Obrobni zapisi literarne zgodovine beležijo kot posebnost na in, kako je Coleridge sestavil in napisal svojega »Kubla Kana«. Ta kvazipesem je ena najnenavadnejših pesmi angleške književnosti, najve je vseh književnosti po grški. In njena nenavadna zgradba je intimno povezana z njeno nenavadno genezo.

Pesem - kot nam pravi Coleridge - je bila napisana v snu. Ta pa je živel na osamljeni kmetiji, med vasmi Porlockom in Lintonom. Nekega dne, ko je vzel zdravilo, je zaspal za tri ure, in medtem (kot pravi) je sestavil pesem, katere podobe in ustrezeni verbalni izrazi so vstali v njegovi zavesti vzporedno in brez napora.

Ko se je zbudil, je za el s pisanjem pesmi, ki jo je sestavil. Napisal je že trideset vrstic, ko se je naznani obiskovalec - »mož iz Porlocka«. Coleridge se je po util dolžnega, da sprejme obiskovalca, ki ga je zadržal za kakšno uro. Ko se je vrnil, da bi prepisal, kar je bil sestavil v snu, je ugotovil, da je pozabil preostanek vsega, kar bi moral še napisati. Vse, esar se je lahko spominjal, je bil konec pesmi - še štiriindvajset vrstic.

In tako imamo ta fragment ali te fragmente, znane kot »Kubla Kan« - za etek in konec ne esa udežno onstranzemeljskega, položenega v skrivnostne izraze, ki si jih naša domišljija ne more loveško predstaviti in

trepetamo pred nevednostjo, kaj bi lahko bil sižej. Edgar Allan Poe (Coleridgeov enec, e je vedel ali ne) se ni nikoli, niti v verzih ali v prozi, dotaknil Drugega Sveta na tako spontan na in ali s takšnim strašnim izobiljem. V Poevi pisavi, z vso svojo hladnostjo, nekaj našega sveta ostane, etudi negativno; v »Kubla Kanu« je vse tuje, od Onstranstva, in ta nih e-ne-ve-kajto no se zgodi v Orientu, ki je nemogo , a ga je pesnik nedvomno videl.

*

Coleridge nam ne posreduje nobenih podrobnosti o »možu s Porlocka«, ki so ga tako kot jaz preklnjali že mnogi. Je bilo isto naklju je, da se je ta neznani motilec prikazal in zaviral komunikacijo med breznom in življenjem? Ali pa je bilo o itno naklju je rojeno iz tistih resni nih, okultnih prisotnosti, ki, kot se zdi, namenoma prepre ujejo tudi intuitivna, zakonita razodetja MISTERIJEV tako kot prepis sanj, v katerih takšna razodetja lahko prezijo? Bodite kakorkoli, verjamem, da je Coleridgeova izkušnja skrajni primer, ki služi kot bujna alegorija tistega, ki se zgodi nam vsem, ko se v tem svetu poskušamo z ob utljivostjo, ki gre v umetnost, sporazumevati - kot lažni škofi - z Drugim Svetom nas samih. Vsi sestavljamo svoja dela v snu, tudi e jih sestavljamo budni. In »mož iz Porlocka«, neizbežni motilec, navznoter obiš e vse nas, etudi nimamo

obiskovalcev. Vse, kar resni no mislimo ali utimo, vse, kar resni no smo - takoj, ko to poskusimo izraziti, tudi e samo sami sebi - doživi usodno prekinitev tistega obiskovalca, ki smo tudi mi, tisti lovek od zunaj, ki je v vseh nas, bolj resni en v življenju kot mi sami, ve kot žive a vsota vsega, esar smo se nau ili, vsega, kar mislimo, da smo in vsega, kar bi radi bili.

Mi vsi, ker smo šibki, moramo sprejeti tega obiskovalca, tega motilca - ve no neznanega, ker ni »nekdo«, eprav je mi; ve no anonimen, ker je »brezoseben«, eprav živ - med za etkom in koncem pesmi, sestavljeni v celoti, a brez dovoljenja, da bi jo napisali. In vse, kar dejansko preživi, naj bomo veliki ali majhni umetniki, so fragmenti ne vemo esa, a kar bi lahko bilo, e bi bilo realizirano, popoln izraz naše duše.

e bi le vedeli, kako biti otroci, tako da ne bi imeli obiskov, niti se ne bi utili dolžne jih sprejeti, e bi jih dobili! Ampak tega neobstoje ega obiskovalca no emo pustiti akati; no emo užaliti tega »tujca«, ki je mi. In tako, namesto tega, kar bi lahko bilo, ostanemo samo s tem, kar je: namesto pesmi ali opere omnie samo za etek in konec ne esa zgubljenega - disjecta membra, ki je, kot pravi Carlyle, vse, kar ostane od kateregakoli pesnika ali kateregakoli loveka.

Uroš Prah

»Notranjosti telesa ni na svetu.«
Miklavž Komelj

Nepremi no se zazira
v mimobeže e gozdovje.

Sprašujem se, ali se me zunanji rob
njegovega razgaljenega stegna (avgust je),
ali se me dotika,
ali pa je pritisk, ki ga utim,
zgolj guba mojih ozkih
trdih
hla .

ist udno.
Kolebam med absolutno integriteto
in divjim ihtenjem po tebi.
Se da po nekom ihtet?
Ni ihtet samo zase?

Mein Herz schlägt stark
und weiß warum.

Mehko nama postelješ
kdorkoli že sem,
ki me ljubiš,
ker si mlad.

I TYPE, YOU LOSE.

Kot Ginsberg mljaskaš
in kje je razlika?
Malo si žid,
sicer pa zgubljen.

Po akam,
da iz
bole ine
zraste
krilo.

IN SE JASNI

Zakaj, ti, bor in jasmin
ste drevesa,
ki jih objemajo objemalke dreves.

Obilo se jih drgne, ez tvoje brazde,
bor in jasmin, ez tvoje trnje
v neusmiljenem zaporedju
jih vabita v svojo senco
da se prižemajo k vama
z iztegnjennimi vratovi
požirajo svojo gosto slino
ko vama posojajo o i
ker drevesom so zarasle o i.

Da vidita ez tan ico
ki sem jo naposled odkril
ob zahodu son nega de ka -

za hip mi je jasno
kako se globoka samota dreves
zraš a z objemom.

Kako bodo ta šibka vretenca
nosila težo, ki stopa vate?

Kdo dohaja
v kar zrem
je temina
je jezik na koncu
pod lu jo zbit
potegnem novo nit
ki je še nepopisna
ki bo rabila novo besedo
da bo peljala
ta medij naprej -

popolno je mejा
vsega, kar si ne upam.

SKOZTE, GIZDAVEC, JE
ZAŠKRIPAL MOJ OBSCENI GLAS

Tri dni sem delal
tri dni sedel
nisem spal in nisem jedel
da sem kupil konja
in porazil sovražno eto
to je moja pesem
to je moj lajf
straniš e je predale
okno odprem
in š ijem na cesto
iz avtobusa
se zazreš v mojega nagubanega ti a
kako lepo sva oba osvetljena
rad te imam.

NEOBHODNO

Moje ime me vodi v Mezopotamijo ...
Kako bom šel?
Med rekom in rekom.
Pozimi, ko Mura usiha,
na skali sredi vode vadim.
Ali pa zdaj, ko
hrepenim po ustju Meandra.
Narobe, prej in (vse) bolj se mi
prikujuje njegova podoba.

Ne rabiva fukat iz zatrapnosti,
lahko le jahava nežno.
Slan si in postelja je val.

JADRALCU

Okreval sem, te spustil
v poletno popoldne
s široko odprtimi okni.

Ozoona na robu
ljudljanske medine
z mátejem, z mirto
(z mano je mir).

Ko se naslednji sre ava
na kakem ve eru, si bom
od blizu ogledal tvoje dlani,

odtise vrvi, v njih iskal
kristale soli, drobne
svetlikajo e stopinje
preplute sre e.

POSTALIN

Iz bližine zlo
tvoje sovražno udrte
tvoje groze e, tvoje solze e
te tvoje jebaške o i.

Cave je grožnja
in lu
grizeš grožnjo.

Vse je teater, preboj iz teatra je teater
za vogalom je zgodba
obrazi zastori
in vsak je sumljiv.

Najbližji. Naboј.
(e ga potem nekaj asa ne vidiš,
verjetno kolaborira.)
Vse preti, vse preti,
vse ti preti, en dva ti.

Globoko zadaj ždi
majhen in porjavel
in plete!
in lethe
na leta
in leta...

Sem slonel na tvojem trebuhu
z nosom dreznil v gnezdo brne ih referenc.

Morda dovolj hvale
vsekakor dovolj strinjanja.

Po žalitvi, se boš premaknil
od jeze in jaz
se bom od žalosti tudi premaknil
veli astno bova drsela
in vse bo sveže in novo
in se bova staknila na drugih koncih;
ali pa tudi ne.

Izgubljam, ker se mi ruši koncept boja.
Zateguje me od ljubezni.

DU LIEBES KIND

Vse, kar zmorem, je soo iti
absolutno perspektivo Holocaust towerja
z dokon nim zrušenjem perspektive
v drobnem mehkem prostoru med
tvojo obryjo, mojim elom,
obryjo in nosom,
nosom in licem.
To je ta kot.

TETRIS

Višje, ko gradim
ve ja in bolj
prepletena je vrzel.

Hla ke v zadnjici.
Srbi ne?
Ne boš se praskala.
Uspešna socializacija.

Ich weine Ströme von Lava
Es verbrennt mein
Gesicht
Es brennt zwei
tiefe Löcher
in meine Schultern

Das Bett brennt.

Mi odpiraš pogled
za lepo
za lepo povsod
za lepo v vsem
in predvsem
zunaj vsega
ker sva
skupaj
nekoliko vse.

Poginili boste
brez razuma
in brez ljubezni.

Nisem to, kar tu piše,
temve, kamor to vodi.

CMUREK II.

Vse mi je dano
svet
otrok
zemlje
prah
vanj
mi o ete jemlje
ker jih ne smem imeti -
tekst mam
ki se plete
se vzor i
in dela moj as -
zaenkrat se ne bom znebil samega sebe
eprav vem, da tudi ta trenutek prihaja -
za zdaj
je treba
živeti.

Pre util meje
stopal nanje
zanihal eznje.

Telo je beseda.
Telo je beseda.
Telo je beseda.

Leta bodo stekla
stal bom v kristalno isti mrzli vodi
ez prod in ez prste
in prste v prod
in tema
in not.

Jim Morrison

PESEM DUHOV¹

(izsek)

Nežno se vzganejo, nežno vstanejo
Mrtvi so novorojeno prebujenje
Razdejanih udov in mokrih duš
Nežno vzdihujejo v zamaknjeni pogrební osuplosti
Kdo je klical te mrtve naj plešejo?
Je bila mlada ženska, ki se u i pesem duhov?
So bili otroci divjine?
Je bil bog duhov sam, jecljaje, klepetaje slepo?
Klical sem vas da mazilite zemljo
Klical sem vas da oznanite žalost, ki pada kot zažgana koža
Klical sem vas da vam zaželim dobro
Da vas slavim v sebi kot novo pošast
In zdaj vas kli em da molite

AMERIŠKA MOLITEV¹

Veš topel napredek
izpod zvezd?
Veš da obstajamo?
Si pozabil klju e
h Kraljestvu?
Si se rodil
& si že živ?

Poizumimo bogove, vse mite
vekov
Praznui simbole iz globin starih gozdov
(Si pozabil nauke
anti nih vojn?)

Velika zlata parjenja rabimo

O etje klepetajo v drevesih gozdov
Naša mati je mrtva sred morja

Veš, da nas vodijo
k pokolom vedri admirali
& da po asni mastni generali postajajo
obsceni do mlade krvi?

Veš da nam vlada TiVi?
Luna je suha krvava zver
Gverilske skupine vrtijo komade
V naslednjem bloku zelenih trtovji
Kopi ijo za vojskovanje na nedolžne pastirje
Ki pravkar umirajo

O veliki kreator biti
Nakloni nam samo še uro
Da odigramo svojo umetnost
& dovršimo naša življenja

Molji in ateisti so dvojno božanski
& umirajo i
Živimo, umremo
& smrt kon a nas ne
Potujemo bolj vedno
v Moro
Oklepajo življenja
Rož naših strasti
Oklepajo pi k in kurcev
obupa
Našo zadnjo vizijo
smo dobili s ploskom
Kolumbov drob
Je napolnila zelena smrt

Zbrali smo se znotraj tega anti nega
& norega gledališ a
Da bi razmnožili našo slo do biti
& zbežali bren e i modrosti ulic
Skednji so izgnani
Okna zadržana
& samo en sam med vsemi nami
Da pleše in nas reši
Z božanskim roganjem
besed
Glasba vžge temprament

(Ko je pravega Kralja morilcem
dovoljeno svobodno romat
se 1000 arovnikov vzdihne
v deželi)
Kje so gostije
Ki so nam bile obljudljene?

Kje je vino
Novo Vino
(na trti zgnilo?)

Doma posmeh
daj nam uro magije
Nam škrlatnih rokavic
Nam zvezdnega leta
& žametne ure

Mi arabskih užitkov gojenci
Mi son nosti in no i

Daj nam vero
za verovanje
No Sle
Daj nam zaupanje
v No

Oddajaj barve
Odtenkov stotih
Bogate Mandale
Za mene in zate

& za s tvojo svilo
Obloženo hišo
Glavo, modrost
& posteljo

Težaven sklep
Polastil se te je
Doma posmeh

Neko smo verjeli
v dobre stare ase
Še vedno sprejemamo
Na na ine male zase

Stvari Prijaznosti
& nešportnih obrvi
Dovolit' in pozabit'

Veš, da obstaja svoboda
samo v u beniku?
Veš, da norci
vodijo naše zapore
Znotraj je , znotraj temnic
Znotraj belskih svobodno protestantskih
gne ?

Ždimo strmoglavo
na robu dolg asa
Segamo po smrti
na koncu sve e
Trudimo se za nekaj
kar nas je zdavnaj že našlo
Uau, bolan sem dvomov
Živet v lu i dolo enega
Juga

Krute zvezanosti
Služabniki imajo mo
Pasji-moški in njihove povpre ne ženske
Vle ejo uboge rjuhe ez naše mornarje

Bolan sem strogih obrazov
Ki zrejo name s TeVe stolpnic
Ho em cvetje v svoji vrtni ko i; štekaš?
Žlahtni dojenci & rubini
Morajo zdaj zamenjat tujce splavljenе
V lastnem blatu
Ti mutanti, jed krvava
Za rastlino, ki je že zorana

akajo, da nas odnesejo v onesnažen vrt
Veš kako bleda, željna in vznemirljiva,
Pride smrt ob udni uri
Nenaznanjena, nena rtovana
Kot strašljiv preprijanost gost,
ki si si ga v posteljo speljal

Smrt dela angele iz nas vseh
& da nam krila
Kjer bi imeli rame
Gladke kakor kremlje vrane

Ni ve d'narja, ni ve fensi oblek
To drugo Kraljestvo se zdi najboljše od vseh
Dokler mu druga eljust razkrije incest
& zgubi pokornost pred zelenjavnimi zakoni

Ne bom še šel
Raj' Pojedino s prijatli
Kot prenajedeno družino

ŽALOSTINKA ZA SMRT MOJEGA KURCA¹

Tožba mojemu kurcu
vnet in križan
iš em, da te zvem
Pridobivam dušepolne modrosti
Lahko odpreš zidove skrivnosti
Striptiz

Kako dobit smrt
na jutranji šov

Teve smrt
ki jo vsrkava
otrok
Smrtni-vodnjak
Misterij
ki me sili
da pišem

Len vlak
smrt mojega kurca
daje življenje

Odpustite ubogim starcem
ki so nam dali vhod
nas u ili boga in molitev otrok

Kitarist
starodavni modri satir
Zapoj hvalnico
mojemu kurcu
Ijubkuj mu tožbo
otrdi & vodi nas
saj zmrznili smo

Zgubljene celice
Vednost raka
Govorit srcu
In dat najvišji dar

Besede
Mo
Trans

Pohlevni kolega
& zveri njegovega živalskega vrta
Divje, lasate bejbe
ženske rožnate na svojem višku
kože pošasti
Vsaka barva poveže
Da ustvari oln
Ki ziba zarod

Bi lahko katerikoli pekel bil
bolj grozen kot zdaj
& resni en?

Stisnem njeno bedro
& smrt se nasmehne

Smrt stara prjateljca
smrt in moj kurac
sta svet

Lahko si oprostim
svoje poškodbe
v imenu
Modrosti
Razkošja
Romanc

Stavek za stavkom
besede zdravijo
tožbo za smrt duše mojega kurca
ki nima pomena v mehkem ognju

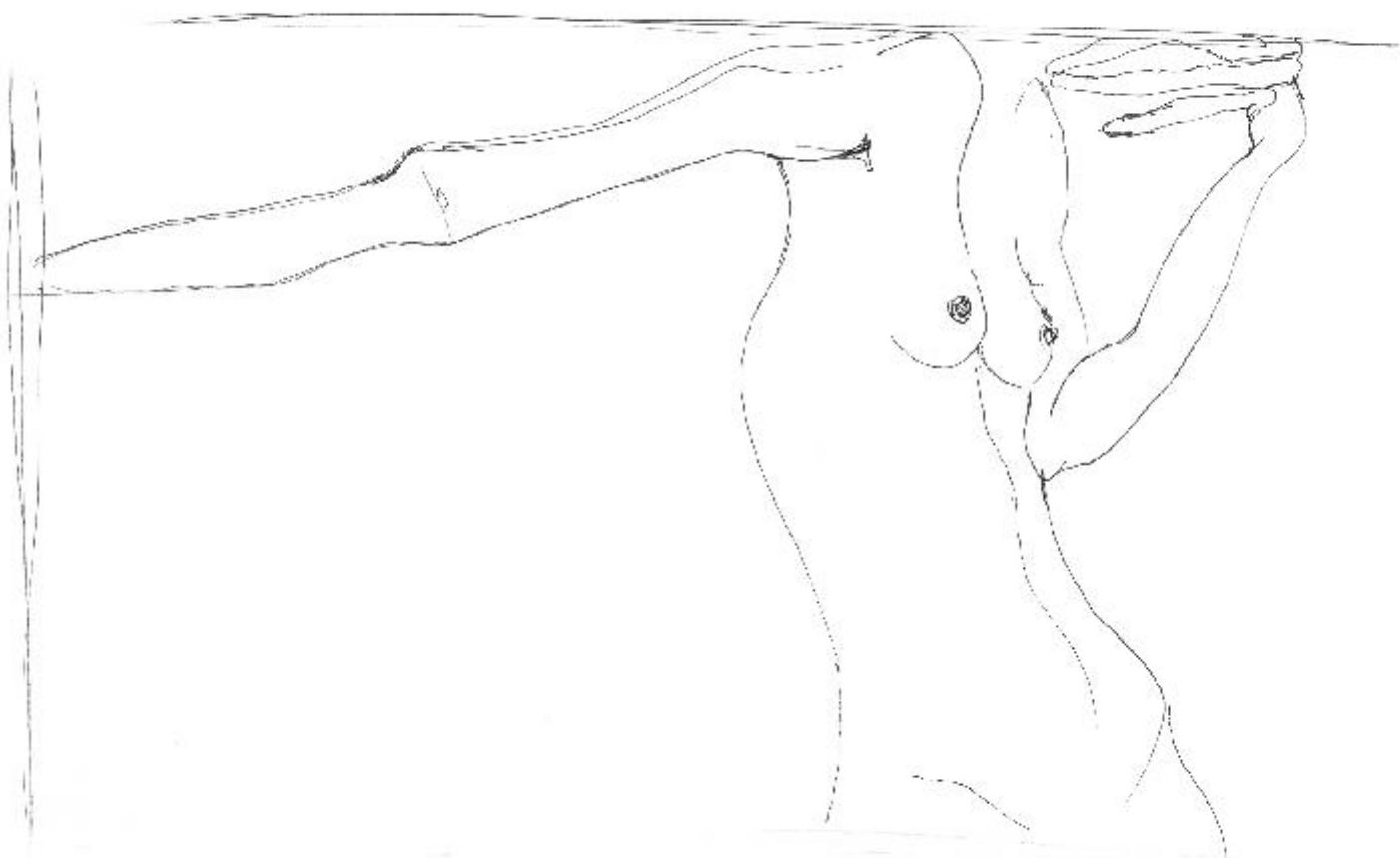
Besede so me ranile
in me bodo ozdravile

e verjameš

Vsi združeni zdaj v tožbi
za smrt mojega kurca
jezik znanja
v pernati no i

Fantom se zmeša v glavi
in trpijo
Žrtvujem svoj kurac
na oltarju
tišine

1 Prevedla Tibor Hrs Pandur in Marko Samec po albumu An American Prayer

64

Sylvia Plath

65

TRI ŽENSKE¹

Pesnitev za tri glasove
(odlomek)

Prizoriš e: porodnišnica z okolico

PRVI GLAS:

Kot svet sem po asna. Zelo sem potrpežljiva,
Obra ajo e skozi moj as, mi sonca in zvezde
Posve ajo pozornost.
Bolj osebna je lune skrb:
Teka sem in tja, sijajna kot medicinska sestra.
So ustvuje z dogodkom, ki sledi? Mislim, da ne.
Samo osupla je nad plodnostjo.

Ko zapustim prizoriš e, sem velik dogodek.
Ni mi treba misliti, niti vaditi.
Kar se v meni zgodi, se zgodi brez pozornosti.
Fazan stoji na hribu;
Popravlja svoja rjava peresa.
Ne morem se ne smehljati temu, kar vem.
Drevesni in cvetni listi me spremljajo. Pripravljena sem.

DRUGI GLAS:

Sprva mu nisem verjela, malemu rde emu izviru,
Opazovala sem moške korakati mimo mene v pisarno. Kakšne

ploskosti!

Neka varka je na njih bila in zdaj sem jo ujela,
Tisto plosko, plosko ploskost, iz katere se ideje, rušenja,
Buldožerji, giljotine, bele komore krikov nadaljujejo,
Brezmejno nadaljujejo - in hladni angeli, abstrakcije.
Sedela sem za svojo mizo v dokolenkah, visokih petah,

In moj šef se je zasmejal: »Si videla kaj strašnega?

Nenadoma si tako pobledela.« In sem mol ala.

Videla sem smrt v golih drevesih, prikrajšanje.

Bilo je nezaslišano. Je tako težavno

Duhu spo et obraz, usta?

rke se nadaljujejo iz teh rnih klju ev, in ti rni klju i se
nadaljujejo
Iz mojih abecednih prstov, ureditve delov,

Delov, koš kov, zobcev, svetle ih mnogokratnikov.

Med sedenjem umiram. Izgubim dimenzijo.

Vlaki mi bobnijo v ušesih, odhodi, odhodi!

Rde a nit asa se sprazni v dalj

Belo nebo se sprazni svoje obljube, kot skodelica.

To so moji podplati, ti mehani ni odmevi.

Tap, tap, tap, jeklen ep. Razve se, da manjkam.

Ta bolezen, ki jo prinašam domov, to je smrt.

Ponovno, to je smrt. Je zrak, kar vsesam,

so to drobci uni enja? Sem pulz

1 Prevedli Nadina Štefan i in Ivana Kav i

Ki pojema in pojema, soo en s hladnim angelom?
Moj ljubimec torej to je? Ta smrt, ta smrt?
Kot otrok sem ljubila pobalinsko ime.
To torej je grešiti, jalovo ljubiti smrt?

TRETJI GLAS:

Spomnim se minute gotove vednosti.
Vrbe so se hladile,
Lep obraz v bazenu ni bil moj -
Imel je bahav pogled kot vse ostalo,
In videla sem le nevarnosti: golobice in besede,
Zvezde in plohe zlata - spo etja, spo etja!
Spomnim se belega, hladnega krila

In velikega laboda, s svojim groznim pogledom,
Prihajal je k meni kot grad s konca reke.
Ka a je v labodih.
Mimo je zdrsnil, z o esom polnim mrakobe.
Svet sem videla v njem - majhen, skop in rn.
Vsaka besedica se je zahakljala za vsako besedico in dejanje
za dejanje.
Vro otožen dan je v nekaj vzklil.

Nisem bila pripravljena. Beli oblaki, dvigajo i
Vstran so me vlekli v štiri smeri.
Nisem bila pripravljena.
Nisem malikovala.
Zatajiti posledico se mi je zdelo mogo e -
A bilo je prepozno. Bilo je prepozno in obraz
Se je naprej iz ljubezni oblikoval, kot bi bila pripravljena.

PISMO PURISTU²

Tisti veli astni kolos, ki
Je stal okobal nad
Zavistnimi navali morja
(Poskušajo , plimo na oseko
Val na val
Razveljavljat ga, nenehno),
Ti ne seže do kolen
O, ljubi moj
O, moj véliki idiot, ki
Z eno nogo
Ujet (kot se re e) v blatno past
Kože in kosti
Z drugo drgetá k izhodu,
V nezaslišanih provincah divjaka
Oblak-kuku
Bolš e v brezhibno luno.

SOLILOKVIJ SOLIPSISTA²

Jaz?

Jaz hodim sama.
Polno na ulica
Vrti se izpod mojih nog;
Ko o i zaprem
Se vse te sanjane hiše razblinijo;
Preko moje kaprice
ez zatrepe lunina nebesna glava
Visoko visi.

Jaz

Povzro am kr enje hiš
In tanjšanje dreves
Z razdaljo; vajeti mojih o i
Gugajo lutke-ljudi
Ki se, nevedo , kako pojemajo,
Smejijo, poljubljajo in opijanjajo
In ne pomislico, da e se odlo im pomežiknit,
Umrejo.

Dobre volje

Dam travam njihovo zeleno,
Krasim nebo modro in podelim soncu
Zlato.
Vendarle, v najmrzljšem modusu
Posedujem absolutno mo
Za bojkot barv in prepoved katerikoli roži,
Da obstaja.

Jaz

Vem, da se zdiš
Poleg mene živahen
Zanikaš, da si vzbrstel iz moje glave
Trdiš, da utiš
Ljubezen dovolj gore e za dokaz dejanskosti mesa,
eprav je isto jasno
Da vsa tvoja pamet in lepota, sta darilo, dragi moj,
Od mene.

BESEDE²

Sekire,
Po zamahu katerih les doni,
In odmevi!
Potujo i odmevi
Stran od središ a kot konji.

Drevesni sok
Privre kot solze kot
Voda, ki trudoma
Vzpostavlja svoje ogledalo
ez skalo

Ki vrtavo pada,
Bela lobanja,
Razžrta od plevela.
Leta kasneje
Jih sre am na cesti -

Besede, suhe in brez jezdeca,
Neutrudljivi udarci kopit.
Medtem ko
Z dna bazena zvezde stalnice
Krotijo življenje.

² Prevedla Nadina Štefan i

Michael Thomas Taren

LORD RADI

»LORD RADI

Lord Radi is selling hats.
Better to sell hats than men.
Black horses on the white snow
are fleeing, fleeing, fleeing, where
to?
I would like to be alone.
To flee into the fields
and in the midst of the snow
in the white silence of the heart
to fall asleep, fall asleep.

To die.
The red chimney whistles.
Too, too, too.
Loo, loo, loo
There is no peace.«¹

»To die, and fall asleep in snow.«

»That day was the Preparation ...«

You are by my cheek.
A silent border flutters in my heart.
The pain is in mountains
Answering, answering.
Power.

The breath of the beauty in cedars
»For if they do these
things in the green wood,
what will be done in the
dry?«²
It exists just above, above,
A tree of dark pines, with a glow
around,
There is a ferment, come in, undress
White oars lean against a stonewall,
I will know my place, will descend
and harden and
Clothing will rise again away
From the bodies as heart-colored
filaments,

To make the Sun Islam

Woo, woo woo woo hoo
Behind the spatial the biting gravities,
the red
Awakening we write on Light shines
From the seed onto a rainbow in the
human heart
And makes us see not Riding a horse
or horn
And the red clouds struck on the
tongue by acid, on a spring night,
Become the whole world
That there there is no mentioning of
them
I will see for myself
I know my way, that you darken from
it, and put the unsurpassed
The shrieking fever on the gold,
happily, leave the hand, frot
Towers, a small lisp of thunder, what
little is cared about

Woo, woo woo woo hoo
Behind the spatial the biting gravities,
the red
Awakening we write on Light shines

1 Sre ko Kosovel: »The Golden Boat and Other Poems«, tr. Bert Pribac & David Brooks, 2008.

2 Luke 23:31

From the sperm onto a rainbow in the
human heart
And makes us see not Riding a horse
or horn
And the red clouds struck on the
tongue by acid, on a spring night,
Become the whole world
That there there is no mentioning of
them
I will see for myself
I know my way, that you darken from
it, and put the unsurpassed
The shrieking fever on the gold,
happily, leave the hand, frot
Towers, a small lisp of thunder, what
little is cared about

LORD RADI ³

»LORD RADI

Lord Radi prodaja klobuke.
Bolje prodajati klobuke, kakor
loveka.
rni konji na belem snegu
bežijo, bežijo, bežijo: kam?
Hotel bi biti sam.
V polje zbežati
in sredi snega
v beli tišini srca
zaspati, zaspati.

Umreti.
Rde i dimnik poje.
Tu, tu, tu.
Lu, lu, lu.
Ni miru.¹

»Umret in zaspal v snegu.«

»Tisti dan je bila Pripravljanje...«

Ob mojih licih si.
Tiha meja plapola v mojem srcu.
Bole ina v gorah
odgovarja, odgovarja.
Mo .

Dih lepote v cedrah.
»Ker e to po enjajo
v mlademu gozdu,
kaj bodo v
starem?«
Nad njim, prav nad njim,
drevo temnih borov z žarom,
vrenje je, vstopi, sleci se,
bela vesla naslonjena na zid,
spoznal bom svoj prostor, sestopil in
otrdel,
obla ila se bodo spet lo ila
od teles kot sr no obarvana vlakna,
sonce bo islam

jo jo jo jo hooo
za prostorskostjo peko a teža, rde e
prebujenje piševa še naprej Lu sije
od semena do mavrice v loveško srce
in naredi da vidimo ne ježo konja ali
roga
in rde i oblaki tleskajo na jezik kot
jedkost v pomladni no i,
postani ves svet
da jih tam tam ne omenjajo
sam bom videl
poznam svojo pot, ki zaradi nje
potemniš in dam nenadkriljivo

vrisk omotice na zlato, sre no, pusti
roko, drgni
Stolpe, drobno šuštenje groma, ni
nama treba paziti
jo jo jo jo hooo
za prostorskostjo peko a teža, rde e
prebujenje piševa še naprej Lu sije
od sperme do mavrice v loveško srce
in naredi da vidimo ne ježo konja ali
roga
in rde i oblaki tleskajo na jezik kot
jedkost v pomladni no i,
postani ves svet
da jih tam tam ne omenjajo
sam bom videli
poznam svojo pot, ki zaradi nje
potemniš in dam nenadkriljivo
vrisk omotice na zlato, sre no, pusti
roko, drgni
Stolpe, drobno šuštenje groma, ni
nama treba paziti

GLEN COVE, NY

I feel free with you
Gauze, corbel, the quarry invaded by
cats, the debtors
The games, witness the sparks coming
off these fine tools
It is as you would be, corbeilles, the
sex of the yacht
Stem cells ovaries semen the uterus
the sail
He is free of the calm rotten silk
The skull thus neutral, beautified
The air fades on the bronco is desire,
I feel well pie, invading me no life
English
Live grapes hang there, these

Will become raisins, rocks like grapes
bunched
Under the feet, under foot, yes,
empty ongoing
Pretzel-like holiness
The toes and beyond them the
commotion of the cloud
You couldn't stick anything in, too
Lined with squares, but I asked it
back inside
Ominous sequence
When its up you, the laughter
You wake with twins
It's an ancient practice
A combat platypus fixing its
marvelous eye on your tether cake
He resented the dish
And all along the waterslide on four
waterslides we went that day
We breathe out the fragrance of the
stars
Flower, eyebrow,
The Bentley, people that love you
I don't know why ... a comfortable
place for the foot
Rivers has got to be the only
improvement
Time passes where he put his foot
He put his foot where I say, and was
created,
Waterslide abyss. You might prefer
Scarlet Cannondale
Vespers of red and white chains
The hawk will recognize the word

GLEN COVE, NY³

Svobodno se po utim s tabo
hlap, konzola, plén, napaden od
ma k, dolžniki
igre, pri a isker, ki prskajo iz teh finih
orodij
to je kot bi bil ti, corbeilles, seks
jahte
premec celic jaj niki seme maternica
jadro
osvobojen mirno trohne e svile
torej nevtralna lobanja, olepšana
zrak obledi, na divjem konju je želja,
lepo se po utim kola , navališ, ni
življenja angleš ina
tam visijo živi grozdi, ki bodo postali
rozine, skale kot grozdi, zvezani pod
nogami,
pod nogo, ja, prazno udno po etje
svetost podobna prestam
prsti na nogi in nad njimi nemir
oblaka
ni esar nisi mogel vtakniti,
obdan s kvadrati, ampak zahteval sem
ga nazaj, not,
zloveš i niz
ko je pokon ni ti, smeh
prebujaš se z dvoj ki
stara praksa
bojni platipus, ki upira prekrasno oko
v tvoj
kola na povodcu, ni maral obroka
in vse vzdolž vodne dr e, na štirih
vodnih dr ah
sva bila tistega dne
dihava vonj zvezd
roža, obrvi,
Bentley, Ijudje, ki te ljubijo,
ne vem zakaj ... komot kraj za nogo

reke so gotovo edina izboljšava
as te e kamor postavi nogo
da jo kamor re em in ustvarjeno je
bilo
brezno vodne dr e. Morda bi imel raje
Škrlatni Cannondale
ve ernice rde ih in belih verig
sokol bo prepoznal besedo

³ Prevedel Tomaž Šalamun

71

Tibor Hrs Pandur

INTERNAL AFFAIRS

»What we want to create is a system where there is guaranteed free press around the world. The entire world. That everyone in the world has the ability to publish material that is meaningful.«
Assange

Zanj in vse, ki jih predstavlja.
Za agencije inteligenčne loveštva.
Za vse, ki sledimo.

»Le ker sovraštvo te zbilo je v krpe krvave,
mi zdaj poslušamo in smo usta narave.«
Rilke, prvi Sonet na Orfeja

0.
Vse knjige ki jih ne boš nikoli prebral
Se grmadijo nate kot oblaki na gore

eprav hkrati eno zdotaknjeno in -ljivo
Raz efukavajo sonce in jutra ...

I.
Vlak gre ez temo
In kdo ve
Kaj je ez temo

Želja kroži okrog teles zaslonov
Kot zemlja okrog sonca

Kot te trenje orehov
Prisili v skupnost

Preteklost nas lomi kot lepi komadi
V katere nas je zložilo
Želj in filingov s katerimi se bi ajo
Z dajanji preteklosti
Nabranih v tripe zgrešenih
rekonsiliacij
Raznoraznih izkoriš evalcev

In ob tem utit
Objeme pretekle razmilinajo
Se cel
V refukciji sebe

II.
In ker ne moreš vsega napisat
Pišeš

Tako se vrtiš v vro em zraku
Ki ga govorиш

In iz tega miru
Ki ga daješ
In siješ mir kot škržati naravo
V emer vse zgublja in širi
In plava svojo obliko
Skoz (z)ven
V asih
Krutost
Nenadna nepri akovana
Do tistega kar najljubiš
Sam
Soo en
Ena en v rano
In vso krhkost ki jo da in -ššš
Iz katere mo jo rpaš
Te vrtin i
V tej isti orbiti

Kot te nemo prisili v svobodo
Iz odnosov rpaš materiale

Iz tega tkiva živega
Da bi prenesli
Nože ki smo jih izgovorili
Ne da bi prenesli
Ali izena li
Ko bi bili lahko še govorili
Živo in brez mask

Smo pili
Drugih slast
In sebe

Se tako plodili
Se tako množili
In tako bili
Vsak zase
Drug
In svet
In zase

III.
... ki je ni med mano in morjem
ki dela iz med nama
mēd med nama

Vsega kar morje
Kar so nasadi oljk
In potenciali energije
Zbi ani v kamne
Ki jih telesa hranijo zase

Ali držijo vajeti
Ko se spustijo
Ne da bi mislili
Nekam drugam
Ali stran
Ko jim zmanjka rnila

Kot sok sadja privabi vonj os
ebel in muh

Se je spustil po razcepljenih kamnih
In se vrgel v morje:

»Vsebine izpraznjen
Izpolnjen ri narave«¹

Morje ki prihaja
In nikoli ne pride

»In lovek ki prihaja
In se nikamor ne prime«²

IV.
Posluša in opazuje
isto tiho je
Vidi male etide harmonije
udovita naklju ja

Govori kot bi žrtvoval
Hodi kot bi molil
In pade globoko
Ne da bi se zlomil

V.
Kasneje v svežini neba
Ko vsako bitje in kamen
Bi sonca po iva
Ki s svojimi divjimi žarki
Izmišljaj oblike
Da so

Sokovi rib ujeti za lunulami njihovih
nohtov
In mikrobi vina in mikrobi sadja
Oglje in delci zemlje od ognja

Ki mu ga njen jezik preliže
V objemu nenadnem
Sredi vro ih no i
Slani od švica in morja
In jezikov teles
Naphani s potenjem in olji žlez

Zlepjeni v ladje
Ki se in same svoja morja
Pro in zvaja in jo

Prijetno razdejani od topote sonca
So ni in slani
In celi v zagorelosti svojih gibov

Vzameš roko in jo gladiš
In ri ki in atmosfera
Zjebani
Na to vesolje giba
Ki kon no zadiha
Sonca v sebi poln
In miren

VII.
Ti si naš
Pripadaš davni izumrli rasi
Ki živi z obra anjem listov
Pred vedno isto živobeloprazno stran
S soncem ki te žene neizprosno na
pašo

Fascinirani z gibi in lepoto svojih teles
Ki smo jih dajali nekak isto v prostor
In povezali
Zvezali
In šli ven
Da bi šli ven
In vate

Nepopolnoma vedo i ved o i
Da smo združeni in sami
Da nam ne pripada nih e

¹ Prosto po UP

² Prosto po Sari Li

In nil

Da je samo ta naša edina hostija
Da nikomur zunaj odgovorni
Da sami lebdimo po živcih teh kosti
Membran in vednost

Da je stik udež
Naj bo pogled
Naj bo vonj in dotik

To pišem ležerno na Koruli
Pred amfiteatrom narave
Kjer valovi butajo govorijo
Skozme glasove
Enakomerno
Nekon no

Jaz gib
Jaz zrcal sonce
Jaz val v temi

VIII.
Kot pajek plete svoje mreže
rpaš iz odnosov materiale

Kot ose nabirajo hrane za gnezda
Ki jim ne vejo ist jasno namena

Mali terorizatorji drkajo v soju polne lune
Kot blazni otoani ki jim je veter
zluknjal možgane
Drkajo na razkucano morje
Prežijo ob olnih in drkajo
živali proti polni luni:

Oti i ti zakrivajo pogled na oblake
Veter te je oplodil s hitrostjo smrti
Iz tvojih prsi te e novo vesolje

IX.

Skoz šumenje rek je bobnela
zgodovina
V barakah teh nanošenih in na skrivaj
Skoz rane ki so mi jih celili partizani
Vse kar so bili in delili
Raztreš eni v fragmentih
Izstreljeni kot metki v šum dreves
Iskali vedno znova to šumenje
Frekvenco in miru

Bobneli so križi
In bobnele so zvezde
Bobnele so dekllice
Rde e kot kri
Bobneli so kriki
Gverilcev in njihove ciste
Pridobljene zanosno
Za »veliko stvar«
Bobnela je voda
Ne kot zgodovina
Vedno bo tako bobnela
e sva tukaj ali nisva
e zmagamo ali ne

(Mi pa tukaj onstran otipljivih bojev
Skriti v Evropi solipsizirani vase
Vrtimo komade
Insinurajo stare
V zanosu in z gore o ihto
Obskurirajo prihodnost
In vse kar to lahko morda povzroči
Povemo nekaj
Kar pove nekaj isto drugega)

In ti iskrena do sonca
Do žarjenja raziskrena

X.

Lahko karkoli sploh izrazi fascinacijo
In udež nad tvojim obrazom
In vsem kar si?

Dotik samo izni i
Spoji in umiri
To nezaobjemljivost
Tvojih o i

In vedno bolj stran od ljudi
Kot te trenje orehov
Prisili v skupnost
Da se približamo
In zasodelujemo sriki narave
Pojemo
»In poslušamo
in smo usta zaznave«

V temi medtem kot ga hodi
In misli v prostor
Žuželke privablja
Mraz uti
In uhodi te verze
Al kot plamen vrikih
rika

XI.
In greš v temo in hodiš
In frekvenca ki je riek
In mir in koruza
Otroci v no i na poljih
Zadeti od gibanja zvezd
Bohotni v svojih kožah
Znova in rojeni

(In tvoje roke proti nebu
Tvoj dotik androgin
Pritisne v moje telo
Ki komaj sebe drži

In se trudi še tebe)

Tiho kot kamen
Al tvoja lu v meni

Jaz diham tu ri ke in praznino
Kot te mraz stisne ob drugo telo
Samo da bi ti blo toplo
Na mrzli zemlji
Na kteri prisiljen si
Bit

Kot gre veš a na lu
Kot nam glasba spomine nalaga
Kot si pod zvezdnim nebom
Par tiho v no i cuza medno ja

Kot se škržat v glasbo spoti
Zajame me in golta in jaz ližem
In ližem to luknjo narave
In cuzam in cuzam
Ta usta zaznave

Kot ko reka zadaj sonce dere
Na strupeni brusnici
Muvata ka ja pastirja
Staknjena z repi v ritmu
V glave

Dokler
On moder
Odleti
Neha
In ona zlata
Ostane na listu
Mirna in sama
Ki je ladja narave

In drevesa združena
Ovita v drug drugega

In zapiš ena
Miza

Polno stvari ki zaspomini me nate
Vsak tvoj pogled zamisli me nase

Kot roke molijo sonca v mrzli trdi no i
In hvaležnosti tej sili
Za verovanje
Ki se je zgubilo
Za vednost ki se jo je skrilo

XII.
Ko stopaš v temo in frekvenco teh
ri kov
Da jih komaj napišeš kot so

To boževanje
Ta psesija
In tiho po asi tiho toplo

Kot ri ek mrmra
Relacijo sonca
In zvezde in karje
Staknjeno s sebe

Tu delam dolge kroge v temo
In nazaj

Kot se bezeg sam zaploди med
osamljenimi polji
Stisnjen ob zemljo
V vse smeri
Obsijan
In len sonca

Kolonije staknjenih hroš ev
Nihajo bezeg ki se sveže odpira
Šetam ta polja pojedenih ptic

Miši in novih za etkov
Lep si
Kaj živ kaš?

Poješ e si upaš pet
Se boriš e si upaš živet

Len pobegov iz katerih te vedno vrne
Len zakonov in sistemov praznih form
Abstrakcij trgov
Po asne neprepošastljive pošasti
ekvivalence

Cel svet za novo podzemlje
Distribucije vrednosti
Moliš
Navznoter pa grenek
Onstran ovc
Mirnih mitskih na paši ograj
Zobajo hrano za runo
Hrano za mleko
Ki bilo jim bo vzeto

Kontrakultura neofašizma
Mainstream mahinacij
ezpravnih entitet
Ki jih ssni in trga trg v lutke trga snov
Obsedenih od votlih cifer, ki jih naj
predstavlja
ali naj zgleda, da jih

Samopotopljeni v spodletele
totalizacije odnosov
Obsedeni z zgodbo in lastnimi
možgani
Kot ultimativnimi spolnimi organi

Natripani na obljube anti nih vojn
Trkajo z zidovi v glavi
ob »svete« zidove

Izmišljenih bogov
Vednosti in Vrednosti

Podvijane ena be
Sebi lastne
Sence strašne

Made to be sustained by our acts
yet ingrained in our heads
By which acts sustained?

Ko veter raznese visokofrekvence
Kot sonce iz ma ic
Na zemljo usojen

Koiti ni pari dihajo v ritmu naslade
Potovani odspejsani v lastne zaznave

A duh davno mrtvega boga
straši še prestol vedno

Kje so zdaj vsi partizani
Ki bi se bojevali
Za kar niso niti poznali
Kar so si sanjali
Na podlagi rahle predstave
Vseosvoboditve loveške narave?

So jih izgnali? So jih utišali in
prisluškovali?
So jih poklali in v temne jame
zmetali?
So se v »narode« stopile
vse ezdržavne dimenzijs?
So se nekrajti utopije?

Tu so korale
Peresa
Vranine rane
Puš ene kot vzorec preseka

Lastovki ivkajo polja
Že miljonleti gnane v Afriko
In joyous rapture
Koraki v temi in odsevi neba

Knjige začne polite od stoletji
Dotiki skriti
Prekinjeni s pogledi diktatorjev in
staršev

Stare izdaje zaledijo sprožene
mimogrede
Z omembo države ali kakšne druge
glupe predstave
Frekvence generirajo ri ke
Petdeset nevihtnih dogodkov na
sekundo

ezdržavnim subverzivcem
se odpirajo kompjuterji
da hodijo kot vsemogo ni
skoz možgane sveta

Šetam v temi
Sem in tja
Kar žari: daje
In je

In dale nekje onstran teh gor
In skovikanja sov
Boji resni ni in možnosti

»You talk of times of peace for all
and then prepare for war«
rvi antinuklearni
Zwenkajte Naso še enkrat
Kot tistega udovitega oktobra 1989
Tokrat kot se spodobi
Zwenkajte diplomate, krvila ne
generale, kockarje in kleptomane

Wank the lies from behind their eyes!

Naj bo sovraštvo in prezir
samo nov veter na naš mlin
Naj evlji resnice letijo v glave
vladarjev!

Pozabte na En Es Ka
Wikileaks dela »nedržavo v asu«
Tja! Tja! Tja!

Na peso Berlusconije sveta
Z zadnjimi kockami
Bazilik svetega Petra!³

Navzven možgane mest!
Navzven možgane vlad!
Navzven možgane bank!
»Let the eyes of vigilance
Never be closed!«

Vse kar je skrito!
Direkt v databazo
loveške zavesti zgodovino

Glej svet!
Glej pare!
Boli, ne?
Kdo da ti pove:
Kaj je laž in kaj resnica?
Maš drob? uti prasica!

In ko se jo eš in smejiš hkrati
Ker te nih e itak ne vidi

»Hrast vihar izruje
loveka strese sovrag
Množica vihri kljubuje
Z ranjenimi prsi
Od zmag do zmag«

³ Prosto po JBF

Blow your whistles now!
Navzven strukture genocidalnih
izraelcev
Navzven ameri ane genocidalne
Navzen in afri ane in ruse in
evropejce genocidalne
Navzven islandce in vse landce

XIII.
»Spreminjajo nas v ljubimce
brate al stole
In ja z mojo lu ko s katero pišem
Nazaj civilizaciji
Niti ne ve kot da se mi ljubi tvoje
možgane
Ampak kot rahli koraki ez travo po
dežju:

Na trdi zemlji kjer se žito žanje
Zadeti otroci potopljeni v sanje

In kar ostane
Od te »privatne« zaznave
Kar giba polja
Kar ptice migrira

XIV.
En list
Eno pero

V temi si prostor
In v no i dlan

Za zaprtimi o mi si zvok
Brez prostornine

Od tam kjer si
Ni bole ine

XV.
Naspejsani z misterijem narave
Usmerjeni vedno bolj globlje
V no i in meje naših o i

ri ki dalje svoje divje mirne vence
Zdaj že ist globoko v zvezdah in
zvokih

Tihi sprejeti že popolnoma pozabljeni
vase

(Se probam teleportirat k tebi pa me
no posrka v glasbo in vase)

Ta boga lu ki projicirana v temo
razkrije samo
Do kod nese

Vsake toliko koga strese telo
Krava zatuli
Zaorgazmira v no
Zvezdna smet zagori v tišino
In no nekje dale
Dalje

XVI.
In ko je nametalo dež
Strmeli so stoletja
Da bi destilirali ta srh poletja

Pol zaspali
Ni niso vedli
Ni vidli
Nikogar spoznali

Izstreljeni v dolgo rto zvoka in držani

XVII.
Kot si strela sama svojo ozemljitev

nardi
Kot se jablana spontano zasadí
In obrodi
Sredi polja
Zapuš ena od ljudi

AS KI GORI JE MOJE ZLATO
SVET PA SPI
NI ESAR NE KUJE
NOBENIH LJUDI Ve
NE PRI AKUJE

AMPAK JAZ
MOJ GLAS
KUJE ZVEZDO BREZ ASA

V ŽELJO IN ISKRO
KJER EN BIT JE DOTIK
KJER ENA ŽERJAVICA TLI

ENAKO K ENAKEMU!
OKO K O ESU!

Z UST SVOJGA NEBA UKRADEL JE
STRELO
GROM ZAPLODIL V VELIKE O I
NESKON NO
TI PIŠE RA V SRCE
RA SRCE PI ŠE TI PI
DAN ZA DNI
NO ZA NO I

ZDAJ TI NAPIŠE ŠE KRISTUSA V OKO
SIN SONCE H ERKVA
ŽIVO OKO

XVIII.
Govorimo, da bi skrili kako se ho emo
samo dotikat

Nau i nas/ ker strah
nas je
Boji nas
esar si
Želimo
Da bi se dotikali
Ne da bi mislili
Da si nas kdo hkrati
Predstavlja
Da hkrati postajamo drugi ...

Mi brezrazredni
brez ob in razni
Mi Bezobrazni
Mi e zdržavni
Mi tujci
Mi sužnji

Na vetrin in soncu izgnani pogani
Nerealizirani partizani

Mokri od boja in bojazni laži
Revolucij
Za obrat
Katerih je valuta kri

Villon, ki ti je veter bi al glas!
Vagabundi!
Izob enci!
Izkoriš enci!
Neuvrš eni!
Poro evalci!
Delavci!
Hekerji!
Slumerji!
Vseh dežel

Kot absolutni zlati udež
ka jega pastirja prileti

Zanikajte formacijo družbe brez
skupnosti!

the savage music of nature
the calm peaceful indifference
of the cycles

Samosproduciran diktum, da moraš to
snemat
Groza odlo anja da ne predvidiš
posledic
Da ne veš kaj sprožiš
Konstanto navzo en strah pred
povpre nostjo samomu enj

Ki ne presežejo horizonta genialnosti
Prepisovanje in poziranje
Brezobrazno koketiranje z idejami
drugih
Naklju ne identifikacije
Nerealizirane, nepremišljene in
neosnovane kot akcije

Zblojene sanjske meditacije o
zgodovini spet možnega

In blaženo gosenice ki muva ez svet
kot osamljen val kosmat
e zapiha se skrije v klob i
In potem z ganljivo gracioznostjo
Onstran morale
Nadaljuje

In veš e in ka ji pastirji cele dneve
Tiš ijo v stekla in lu i
Narjenih od loveka

XIX.
Uau ...
Neverjetno
kako lahko nekaj tako krhkega
kot je telo
prenese svet

Prinese to knjigo iz fascinacije
da bi sodobil
posredoval in to povedal
ker se itak ne pove in da

XX.
Kot je tarantela sistematiziran na in
in organiziran izbruh loveške jeze
skozi medij plesa ...

V vsakem primeru ne bomo prodrali in
sesuli
e ne bomo znali formirat stavkov
stanj ekstaz sovraštva idej ljubezni

Klesali svoje stavke leta
In pol vidli
Da dejantu so izvir in -anja

(Kot mnogi drugi pred nami smo žeeli
Polhi se nenadoma zafukajo
V grmovju isto blizu
Grulijo za par sekund ekstaze
In pol tišine)
Za predstavo in za istost

In za bratstvo
Ni izdal glasu
Bil direktno govorjenje dela
In gorenje
Ki to zemljo so uhodla

XXI.
Eno sem s to no jo eprav kmalu ve
ne bom
in še še še
Not je šel
In sebe
Prepotil
te no i
in zvoke
sam ez no
To so bli asi
ki asi lahko spet so

XXII.
Da z jezikom ustvariš oazo miru
In upanja
Sredi vojne
Je dosežek tudi
e ni vojne
eprav vojna
Vedno je

XXIII.
Vojne na teh poljih
Za ta polja vojevane
In partizani, ki so preživeli
Ki so ostali
Za polnimi lunami in znosnosti
Kot koruze
Kot molji

In rni obrisi dreves
Nad ve ernico
teh no nih žlez
udovito ker nezaobjemljivo
Ker vdihljivo
Ker bitljivo
Ker ne dolguješ
Ker ne dohituješ
Ker te tvoja sodobnost
Ne dohaja
V vsakem jeziku
Nekdo
In Drug
Iz ognja
V no
In iz no i
Ogenj

Kako luna s isti oblake

Kako zvezde strmi

In ko višek doseže

Sova

Skovikne

Nekje

In osel

Brutalno

Zaorgazmira

V no

XXIV.

Odpeljali so nas v Dachau

Z ladjo utu vsako truplo, ki je umrlo

Brez smisla za ena bo

sem jokal samo jokal

pozabil na drage kamne

Mislil samo na travme drugih

Krožniki za križiš a

Za imbe namest poljubov

In hrana namest gotovosti ...

XXV.

THE OFFICE OF PRIVATE POVERTY

Besede so jim ble prazne v kafanah

In polne govoric in filme odzvanjale

Bohotle videz in uživale

Ekskluzivnosti svojih teles

In vez

Ampak doma je nekaj manjkalo

Za emer ljudje bezljajo

Po vro ih ve erih

Za alkoholi poletja

Za spol in usta in med

mednožja

Vohali in se zmrdovali

Debatirali o okusu in se šalam režali

Na koncu so vsi igrali samo same sebe

V mestih samih sebe

Intuitivno ali na rntno konstruirani

Ko postaviš simulacijo realnosti

In jo zoperstaviš realnosti

Razmaskiraš realnost samo

Kot neke druge vrste simulacijo

Ampak simulacija bo nujno zamujala

realnost in sodobnost, nikoli ne bo

sodobila sodobnosti predvsem ker

(e v realnosti si) jo skoz sodobi

In jo sodobijo dobe

Zdaj smo. Rojeni

Umirani vasu

In spominjani

Z vsemi, ki so bli in bodo

In kar so zapustili

Kar smo nardili

In kar nas je delilo

Kar nas je delalo

Da zapolnimo

Zapomnimo

Dihamo imena in gradimo stavbe

Sebe samih

Sebe

Onstran kar je laž

Onstran kar resnica

(Vsi se gledamo

Ampak ko se kon no prepri amo

Da nih e ne vidi

Se izplešemo)

Sam na praznem mestu sebe

Iz katerega se knjiga piše

Iz katerega

Kar je mrtvo

Kar spomin

Živi

BREATH: A TALK SHOW

XY: »Ko sem bila liberal demokrat nisem verjela v ubijanje. Ko sem pa zvedla, da je poboje država podprla, sem jo obsodla«

XX (v vozi ku): »Kdor verjame kot Derrida, da je dualnost kovanec in dve različni strani istega, bo imel politiko z veliko temnimi luknjami ...«

Ti ljudje so mirno v luknjah svojih predmestji pumpali šibrovke in pripravljali masaker. Nihče ni obvestil vlade, zdele se jim je celo zabavno, če bi se ga še malo napili. Tako da so, tik preden so se obrili ravno dovolj, da so zgledali živi, hengali po trgovinah in kupovali svoje pivo, kot da ne bodo eni par trenutkov pobili miljonov.

»Tisti, ki so vedli, so tik preden ležerno pili svoje birce, srebalji svoje ajke in akali na ukaze.«

»REVOLUCIJA BREZ REVOLUCIJE«

Ko je sonce zahajalo. Ko je stopalo prekinilo blato v barve In nam niso dali dovoljenja, da bi te sanje ujeli na film

Oble eni v drek in vero. Kuhamo vodo, da ne bi umrli Kravam peremo rane. Ko nam zmanjka električne se pokoljemo. Jih s palicami odganjam. Se nisem boril. Mahal v temo. Lepo seksal

Nekdo vedno pride. In je ignoriran

Kosovel je sanjal revolucijo. Pa sam je bil

Skrit v svoji sobi. Ne da bi vedel. Sadil ne da bi vedel

CORA II

Po telefonu spusti sporočilo. Že njen glas me je nardil neizračunljivo mehkega. No, je bila. Klošarji so spali naokrog. Gledam jo ure. Objamem jo tiho prvo. Držim v objemu. Črna obleko držim. Jo iz obupa. Urdna je. Njen fant je ne šteka. Natepava jo in vzduhuje: »Who's your Daddy?« Ona sprejeti strmi v temo. »Who's your Daddy?«

DRŽAVA V DRŽAVI

V Južni Ameriki me zasledujejo. Zaradi molitve, ki jo govorim. Njihovi ognji. Vse kar no ejo. Vse kar me ejo vame. Ne dobijo.

V stanovanju ni vode. V državi ni hrane. Samo robki in smeti. Evlje si menjujemo in prstane. Hodimo za sabo v sobi. Za kosilo si v sklede režemo kurce. Psi nam grizejo elca. Gledamo se v zrcala. Naše rane: Sive rdečne roza. Zenice kot golobarji. In vijoli na barva enz telo.

Ko sanjam sem runc
Cigan, Žitan, Cigajner
Peder Mama Žid Žival
No em nastavljam šefom
Zato me lovijo

Ljudje preprodajajo loveško meso.
Slišim jih, pome prihajajo.
V taksiju me ustavi policija. Vsi sodelujejo.
V kos mesa me spremenijo.
Vidim svojo hrbtenico.
Živce v vetru.

»SLOVENIJA FURA MEŠ ANSTVO«

Ona pada. Kot biomasa. Ki nekomu ful odgovarja.
Da se cel z njo zažmukla. Kaplja iz njega.

Kralj gleda aleje Ijubic, otrok, žen, sladkarij.
Se sprehajal po bazenih. Prihajale so... eprav jih nisem mogu
kontrolirat. Otroci so padali s postelj.
In nisem vedel al so h erke. Al Ijubice ...

Se razkrije, da smo na ladji. Da Amerika grozi. S kampanijo
okolade »ONE«. Poljubim ženo na polici. Infiltriram.
Nisem jaz jaz. Ampak nekdo.

Tina Kani otrpne pred lepoto. Selili smo se. Spreminjali
slike. Anja ne jebe. Razpi ka Urbana. Na podstrešju.
Pri parku. Moram jest paradižnike.
Za kazen. Delal pivo iz lubenic. In zlagal zlagal zlagal.

EVROPA INC.

Kjer je llovek
Vek prespal
In pustil ogenj
Da ugasne

Delavec gre, da bi šel v službo
Za žaluzijami si nosi prste v usta.

Mogo e je tragedija. Sanjal, da me vrti blok, da bi bil
kdorkoli predvsem Belina polje in voda in Branko in
gostovanje šola namesto ljudje, ki se pljuvajo. Bolivija in
sonce letala pretakanje vode in sadovnjak

HERMES HAS THE MONOPOLY ON BRAIN TECHNOLOGY

Sonce mi je šlo skoz obraz. Znucanih fraz.
Raziskujem corporate scene.
Izgubljene Tesla fajle. To ho em and I want to do it legally.
Mentor nekaj sumi. Pokažem mu star lanek, ko me skoraj
dobi. Kamere povsod. Na dvigalu reklame: »Mogo e pa je
voda naše prvo domovanje? Kdo ve? Mogo e delfini? Se je
življenje razvilo iz morja? So bile prej hobotnice ali vesoljske
ladje? So lignji imeli misteriozni generator na son no
energijo?«

Pokažem njej, kregava se. Re e, da sem zmešan. Strah me
je. No em, da vidi moje to ne skrite fajle fotke. Vpletena je,
na turnejo se odpravlja, knjiga ji izhaja. Rad bi jo prebral in
nadgradil. Kot naj bi vsak suveren študent. Vem, da ne
morem, ker nimam pojma. Vidim, da mi je vse spakirala.
Objamem jo. Šef pogleda, ona trzne, se umakne. Ne sme
vedet. Za nem pakirat. Vse mi je zložila. Spremenil sem jo v
mamo. Tiha žalost tihotapi. »Hrano, zvezke, zobno š etko ...«

Ona: oson je strastno, ki ji življenje ve ve o kvantni fiziki
kot njemu.

Kufer ho em. Da me izvoli founat. Ona spi zunaj na štrbunku.
On jo pokrije. »Sej me ne zebe«
- e mene, ko te gledam ...
»Kaj delaš?«
-Gledam perilo kako se premika
Rien. Vseeno vam je. Moral bi umret zate.
To je socialna drama. Veš? Zato ...

The genius attracts vultures
As the earth attracts lightning

TOLK AVANTGARDE

Da mi stoji v trgovini.
» Ioveški iztrebki poganjajo elektrarne«

»Faraoni ne tiskajo za 1.c.
Miljonski bankirji ne obra ajo miljonov
In ne kockajo z življenji drugih«

Gilbert in George delata v studiju. On lika, drug kadi.
»Že od za etka nisem dobil odgovorov«. -Ti si mali pragardist:
A table dancer. Špela aka na sauce holandaise. Zakaj?
Da jo uporabi. Ker pred tem listam knjigo. Veliko kvadratno
kjer ena kocka z vsemi koncerti na svetu.
Z ekranji namesto ploskev. Druga e pa ljudje v kockah.
Mojca se riba ob Nejca. Listal kot knjigo. Fool of himself.
Preslepljen. Prestavljen za ograjo.

Kafka re e: »A book must be the axe
for the frozen sea inside us.«

RAVBARKOMANDA

» e vidiš koga sumljivega ob štreki pokli eš vojaka naj zapi i
zastavo za feldmaršala ...«

Na rojstni dan generala Maistra. Veterani hlipajo. Zastave
plapolajo. (Zastruplajo polja) Hodimo ez grobove maršalov.
S olnom ez mo virje. Pe emo koreninice. S pištolo v sebi.
Vre ka smetiš a. rne kot droga.
Videl magnolije. Kot velika drevesa. In smo hodli po vodi.
In jedli tortice.

Kot uporniki smo gledali Pentagon. Pol pa vidli, da Pentagon
gleda nas. Lok in puš ice in me i in kaos na cesti

Lepa hermafrodiska plesalka je plesala. Govor vila toplo.
Imela knjigo o spolnem življenju lu k.

Revolucionarji so prišli skoz ra unalnike
Zunaj je veter prinesel kamne
ob spe ega golega rastafarjanca

Ribi i so zgubili vse kar so dali. Roke v roke. Vse svoje hiše.
Vse svoje roke. (vode v roke/ Roke v svet)

IVAN GROZNI

Je blaznel kot Lear. Pobil služabnike
Vse sinove. Vse svoje rablje

Hotel poslušat korale
util kako me zvok vle e iz kože

Kako me je vsak ton divjal
Da bi zapel, ampak nisem

Zmu en šel po nože
In ko sem jih poklal sem taval zmu en ez dvorane

Me krvav. Zapi im med obilje mize

Ves iz sebe. Odpiram omare. Is em pištole
Dokler me obraz moje mile
Gotske in uslužne žene
Pomiri

»CIGANI LETIJO V NEBO«

Prišel iz ungle ez trupla indijancev
Nepobrit in zanemarjen
Iz vojne z in ali proti indijancem
K tebi v objem in spokoj in mir

Po dolgih letih vojne sva se za ela spet sestavljam
Vse kar sva bila
Vse kar sva hotla bit zase in drug drugega

Prvo kar sem nardil je napisat na posteljnino
da kdo ne pozabi:

Kako smešno
lovek je sam sebe napizdujo a žival
Kako ne glede na puš ice
In trupla indijancev in medklanske poboje
in državne udare
ez katere hodiš
Do zadnjega diha verjame
Da bo v redu, da bo preživel
Da nekak ne bo umrl

Zaraš en sem bil
Jaz sem se vojskoval
Ti si pa prala

Stolp gradu je eksplodiral
Skoz okno
Ko sem se ulegel zmu en k tebi

In takoj imenoval naslednika

»Sesujte jih vse!«

Nekdo je odtrgal Tristanu glavo

In jo zalu al v morje

Izolda bi se nau ila živet z njim tud brez glave

Na japonsko so vdrli kitajci, pršel z letalom ez kaos na cesti

Se soo al s prijatelji v nasprotnih taborih

Ustavljal rezila pred njihovimi obrazi

Na koncu šel v teater namesto na revolucijo

BIL DRUGA STRAN LUNE

V Tomaževi predstavi nadomeš al Luno

Ko je šopala z nohti

Prsti za nože

Na terakoti

Med živaljo in duhom efemerno

Bil luna

Kriva v asih

In rde in krvav

V asih

Miren in bel

Z noži namesto prstov

Na za etku

Dokler niso izpadli

Na koncu

So se vsi objemali na svojih fensi jahtah

Bil sem luna in njen spektakel

Me je osvobodil

Od znotraj

In Tomaž in vsi so bli okej

Sem pa moral ovijat in lizat oblake

Vse otroke ki so se odpirali skozme

Vse zveri ki so tulile

Meni v no i

Vse ki so tekle ez mene

Vse ženske vse plime

Najprej je blo hudo

Dobit vsako no vesolje

Kot palco skoz telo

Se plazit skoz vrtenje zemlje

Dvigat in padat

In bit tok

Vseh žensk

In njihova kri

Si vsak dan zlomit

Nože

S prsti

In o i

THE KISS AS THE MEANS OF FURTHERING PEACE or just babies or just life (updated 2010 to ∞)

»O wondrous creatures,
by what strange miracle do you
so often not smile?«

Hafiz

»Unire e quello che noi dicemo amore per lo quale si puo conoscere quale e dentro l'anima, vegendo di fuori quelli che ama.« (»Ta združitev je tisto, kar imenujemo ljubezen, saj lahko z njo spoznamo tisto, kar je znotraj duše, vidimo navzven tiste, ki jih ljubi.«)
Dante, Convivio 3.2.9

12:00

O tebi je sanjal Martin Luther King
Ko je rekel: Aj hed a drim

Tebi so molili pogani
Zate so se borili partizani
Zaradi tebe je njihov boj imel smisel

Tvoj obraz in tvoji zobje
Renesansa sredi vojne
Tvoji spontani kodri
Sen Mirandole

Joj, da imam tvoj obraz
Odtisnjen jasno od vedno kot fresko vedno vase

Da me iz čistega veselja
In zaradi žarjenja tvojih oči
Eksplodira v nasmeh
In ne najdem besed
Ker preveč časa porabim za dihanje vmes

Tvoj vrat in tvoje prsi
Način kako dišiš in si vonj
Črta tvojih ušes in tvoji zobje malo zver
In tvoja polt kot materina dušica

Dragulj sredi blata
Nasmeh sredi vojne

Ker se te sploh ne rabim dotaknit
Da bi te ljubil
Čeprav. Navkljub. In tudi če
So oblaki in vojne in suženjstvo

Hej Mama!
Hvala ker si me rodila
Ljubim te
Verjetno je bolelo
Ampak se ne pomnim
Verjetno iz varnostnih razlogov
Ker na začetku ni besede
Ampak: ... (krik) ...

In ta pesem nima konca
Verjetno ker je življenje neuničljivo
»Čeprav je samo črta na kateri izgubljamo stvari«

In je ∞ = neskončno
Čeprav je edino kar lahko vidimo samo način kako gledamo
Kako izgubljamo neskončno

O ti gloriola!
Tvoja podoba se mi vrne
V tvojih očeh vidim življenje ki ob-ljublja večno

In Lepota ni samo strašnega znosni začetek
Ampak Začetek
Ki nam tako milo pusti
Da zatrajamo

7:31
Tvoje oči so stare kot svet
Dišiš pa kot novorojenček

Tvoj obraz je vesolje obrnjeno navzven
Dogaja se
Rojeva se kot supernova
Eksplodira vame
V slou moušnu

Ne morem je ujet
Raste in me srka vase

Ti si mi mantra
Sklanjam te
Ko me svet boli
Ko me hočejo razklat na dve osi

(Mravljinici mi grejo
Naelektri me)

6:12

V totalnem šusu sem samo zaradi zate
 Ker vem da sem ti
 Vsaj potencialno ti

Mogoče ne verjameš
 Mogoče je še vedno prevelik kliše
 Ker ne veš kdaj se je začelo
 In ne veš kako se bo končalo
 Torej nič ne veš, razen da čutiš čutiš čutiš
 Kar je verjetno ∞
 Preobrazbe kot edine konstante

In vsa kri in vojne so seveda strašne
 Ampak svet in vesolje
 Je večje od tebe

Tvoj obraz je razlog, da se na- in smejam prazni steni
 Že to, da si predstavljam, kako si ti to slišiš, je blagoslov
 Ker si lahko predstavljam, kaj ti povzroči
 Čeprav: kdo ve, kaj ti povzroči
 Katerega dela tebe se dotikam
 In ker me samo gledaš in ne odgovoriš
 Razen z objemom (mogoče) potem
 Mi na nek način pove, da sprejmeš to darilo popolnoma
 In popolnoma vase

Bi te motlo, če bi ti rekel da te ljubim?
 Tudi če te ljubim bolj ali enako od neba ali kakšnega drevesa
 Kot bi ljubil sebe?
 In da pišem to sebi samo zate
 Iz čistega veselja kot kak Brahmin 1500 pred štetjem
 Ali Sufi, ki zapleše in je eno (in med) z zemljo in utripom
 neba, da se razliva neizčrpno in neplačno

Ker če pišem tebi, je drugače, kot če bi pisal milijonom

Vsake tolko se mi kr sama prestaviš za oči
 Kot emblem kakšne Šamuramate

In zvem da je človek šele človek, ko pleše
 Sam in gol proti svežini jutra

Ta občutek
 Ko si se presrečal
 Da bi karkoli sploh napisal
 To popolno strmenje

4:34

Končno me primeš kot je od tega odvisno življenje
 Tvoj jezik je dolg in hrapav
 Tvoje prsi so trde jagode, ki jih ne morem pojest
 Tvoj vrat je eksplozija
 Tvoja vulva je čvrsta in spolzka in gladka

Moji prsti zadišijo po tebi
 Kot po meni ko sem bil otrok
 Vmes zbiram verze

Mislim, da sem jih par pozabil
 In stokaš
 Kako lepo stokaš
 Kako si vsa svoje telo
 In vzdihaš: »O bog!«
 Ker je dotik edina rešitev
 In sonce razlito na naju
 In vsi sosedji, ki naju lahko vidijo
 »Naj traja, naj traja
 Tudi če otroci v Afriki umirajo, naj traja«
 Si poješ
 Me božaš in mrmraš
 Jočeš vmes
 In hočeš še

∞ 0 ∞

Bi bi rad del te, ker sva že del

Bil tvoj spomin in kar je stik

Ker twoja duša ki je vsa smeh in ples

Skoz telo misli mene v pomlad

Tvoj žar ki me dela

Mi dela

Da moje mišice mojih misli vsak gib zapraznjujejo svobodno
Rešeno podlilih abstrakcij in interpretiranih pogledov drugih

Tvoje ime je v mojih ustih

In moje ime je v tvojih

Kot čebele delajo snov nesmrtno

dobro in sladko

gradiva

sebe

zase

onstran norosti

in pijanosti ulic

Ljubi se mi te

Ker ko mislim tebe

Ljubim vse kar je

Ti pogrešljiva naddostopna lilija mojega spomina

Ti curek vode na ožganih možganih moje puščave

Ti prah na krilih mojih metuljev

Ti hiperfrigijska daranija

Moje retine razraščena v viseče vrtove

Skoz sss-lepoto moje globine

In spojena z mojimi tkivi

Kot gola mandragola

Izgubljenega krila

Ki zafrfota

Proti novi amnionski praznini neba

Ti orant iz dostopne gline

Ti propileja

Oboževana znotraj mojega spomina

Ti mandolina ti blazna kariatida

Ti nenadomestljiva Nereida

Ki me delaš da plešem

Vse oblike ki so

Da se preplešem

Svet izplešem

Vase zate zase

In ko plešeš

Ne plešeš niti zase

Niti komu

Ampak gib praznuješ

In telo in smeh in bol

Prenašaš z glasbo nazaj

V telesa iz telo

Naprej!

Prinesu bi ti ovce z Gileadske gore

Izcvetel ti najtok ki sem

Ti pel skoz najlepše kar je in sem lahko

Da bi se vojne nikol več zgodit ne bi mogle

Kradel bi zate

Nardil bi vse da bi nardil tvoje živce srečne

Če bi lahko enačil glasbo

V tvoje oči in lase

In kar mi delajo gibi tvojih pogledov

Tko močno

Da bi te kot blazni Mojstri

Sprojiciral v motor vesolja

V Prvo Gibalko

Ki vse vrtinči, da je in žari

Medtem ko to nisi ti

sva Midva

motor vesolja

Sva sklenjena žica

Motorja narave

V izmeničnem toku

Sva popoln obod neumljivega kroga
Ki teče kroži in prenaša
Veselja

Bi te poročal v Idejo neba v ne bo
Samo ker me divji čudež iz naboja
Ki med nama proizvaja
Skoz najino meso
Dela da lahko

In ker vem, da sem s tabo
V tebi in zraven
Govorim vse jezike
Mam kožo neprebojno
Če hočem da je neprepojna
Je mehka in nežna ko hočem da je nežna
Sem viden ko hočem bit viden

So moje misli jasna elektrika
Direktna in ekzaktna in čista
Je moja pesem enačba natančna
Moj govor moj jezik moj obraz moj jaz
Je moja misel blisk
Sneta adekvatno ob pravem času in ekzatno
Ne glede na permutacijo situacije
Nabранa ohranljivo kot elektroni iz Zemlje
In Severa zarad Sončnega Vетra Ljubezni ki je
Dokler jih ne vseka skoz strelo v ne-bo
Naj bo:

Moj Glas
Tvoj Obraz
Blisk skoz Čas

$0 \infty 0$

Ti ki me delaš, da pišem Pismo Pisem na novo
in zate, za vas ... te vasi!
Ti ki me v Sonce rečeš
Ti ki žari iz me
Ti ki mi spontano iz glave plete
Michelangela in divje oleandre ti v dokaz in primerjavo
da ti ne sežejo do gležnjev
da je kar se daje
kar med nama
zlatu svetov
ki se lahko samo daje
nikoli prodaja
nikol zbaranta
nikoli pretvarja

Ti ki mia mente emparadiza
Ki naju delaš da sva
Sij in vrtoglavica mesa

Ker tvoj žar, ki dela tvoje mišice in misel
Da so
Prevzema vame misli nate
Tako zdaj in v transu
(12. okt 2010)
Uprizarja znova in znova
Ta trenutek, ki objem
Ki pride

Oči nadmisli
in planjave časa
in vse kar nabранo skoz njih gleda
in se bere iz
ker vem kaj misliš
ker tvoj sij in nasmeh
adekvanten mojemu
kot glasba lahko človeško percepcijo
zajame in sije odgovarja in utelješa in -si

Ti ki mi mišice zgibaš v svobodo mir karneval
Ciganov divjih zlate dobe praznovanja
Popolnoma in brez ovir ozir
Na druge
Zdaj

Midva ki se proti zlobnim pogledom
In abstraktnim redukcijam obscenih opazk
Tujcev ki se silijo da naju vidijo
Na vse načine katere nisva
Z besedami in mislimi prepletava in zvajava
Sama in zase in zate in zaju
In v prostor ki v živo
Brez kritikov
In drugih uprizarjevalcev
Gledalcev in drugih talcev
Marionet drugih človekov snov

S tabo sem usta
s tvojimi očmi in vsem kar si
ki so stik in najine oči
kar sva
kot vse kar si ...

00 : 00

In Atleti pogledov
Pred-stav, ki jih ni
Pozornosti Drugih Naboja
Kralji Predstav ...
Skriti hiperzensibilni ranjeni megalomani
Mali diktatorji prisiljeni v vloge, ki so si jih sami zadali
Sami sprejeli, uprizorili in skopali
Brodomlomci tisočerih emocij

»In če nimam ljubezni sem nič ...
In če nimam ljubezni sem votel bron«
Pišeš po belih klopcah mrtvega muzeja tega mrzlega mesta

Objameš v sebi neuničljivo in brezkompromisno bistvo sebe
Onstran pogledov ki gledajo samo da bi vidli, če jih kdo gleda
Onstran konceptov da si opazovan in eno in sam
Da lebdiš čez membrane teh kosti in vednosti
Sam ... sam,
Ker lebdiš v druge miseli in poglede
Skoz vase in druge
V:

Teater je sofisticiran cirkus. In če je cirkus, deluje na principu karnevala in brezhierarhične ciganske skupnosti, kjer je vsakomur dovoljeno in zaželeno, da je šampijon (v čemer pač hoče bit šampijon). Tako je teater torej (ali bi vsaj moral bit) formacija skupnosti (ki se zaveda sveta kot svojevrstne divje igre) znotraj in hkrati neodvisne od družbenega teatra ekvivalence (ki se pretvarja da lahko besede ali ljudi al stvari podredi enoznačnim abstrakcijam blaga in banalnega videza projicirane iluzije moči). Vse to v zelo utopičnem smislu oživitve Saturnove zlate dobe na zemlji in demokracije smeha, tako kot potelešenja vseh vrednot, predvsem in na podlagi potelešenja smrti, ki je vir neskončnega veselja, tako kot verjetno vesolja.

Glej
Kako drevesa in žarki
Jesen
Skoz njihovo listje
So
Čisto drugače
Kot človek svoje pse vodi
Kako potok je
Čist drugače
Kot človek ki ga nič
na znani poti ne ustavi
Razen če se njegov pes ustavi

Kako delfini čist drugače
Otroke učijo
Kot človek enostavlja
Reducira

Dramatizira
Gradi in Predstavlja

Kako so bobni in ples lahko enakovredni sreči potoka
In reči ki teče
In reki ki jo jezik reka
Reče: »Ati, zakaj se toti človek ustavi
sao ko se njegov pes ustavi?«

Kako si trdnjave gradi
Če si trdnjave gradi
Zapira sobe
Zapira dobe
V grobove
Sredi digitalne dobe
Cenka tekste na vatle
Reže telefonske kable
Odpošilja depeše
Kensla vloge
Reže podobe

K kak zmešan Gilles de Reis
Ki ima v kleti svojega gradu in glave
Zaprtega kdoveterega sina Svoje mame
Iz vasi ki jo kao legalno Ima
Pod vlažnim gradom
Ob potoku
Ki teče čisto drugače kot človek misli
Kot človek baranta
In pretvarja in se

Glej kako zemlja vsak tvoj sok vpije
Vsak gib odpadek in pljunek
Glej kako vse prenaša
Vse prenese
In raduje darove iz nuje

Iz nuje daruje rodove
Raduje darove iz nuje

Ti, ki delaš, da so moje misli jasna elektrika
Direktna in ekzaktna in čista
Je moja pesem enačba natančna
Moj govor moj jezik moj obraz moj jaz
Je moja misel blisk
Sneta adekvatno ob pravem času in ekzatno
Ne glede na permutacijo situacije
Nabранa ohranljivo kot elektroni iz Zemlje
In Severa zarad Sončnega vetra Ljubezni, ki je

Moj Glas
Tvoj Obraz
Blisk skoz Čas

0 : 0
Zajamem te
In si te nosim k ustom
Tvoje prste si nosim v usta
Tvoje oči
Tvoje lase

Zajameš mojo glavo kot kakšno sveto knjigo
In mi narahlo poljubiš lase
Kot pismo, ki je rešlo Dostojevskega pred smrtjo

Tvoja lica: mehko zlato
Strjen rumenjak sončnih žarkov
Ali žito prestreljeno v reko svetlobe

In nad njo zeleno nebo
Kot kostanjeve nebjule tvojih oči
Sklenjene
Z mojimi

Dotaknem se te
In svet se rodi

OBJEMI HAOS UREDI SVET

ISSN 1855-7481

Idiot 4

- 5 Združene kaj Amerike? Julian Assange
- 6 Ostati živ Michel Houellebecq
- 12 Um. vasu spektakla THP UP JBF
- 18 Razširitev podroja boja Borut Jerman
- 21 Kons. vseh THP
- 32 Disput o zgodovini
- 34 Variacije prvi Marko Samec
- 36 Pesem kot svet in nevrosa THP
- 43 De Gustibus Paraliterarna organizacija I.D.I.O.T
- 49 Pisma bralcev

Urednik *Editor* Tibor Hrs Pandur. Uredniški odbor *Ed. Board* Uroš Prah, Jasmin B. Frelih, Katja Perat, Nadina Štefan i . Skice *Drawings* Luka Uršič (11, 48), THP (31, 59). Oblikovanje *Design* Blaž Krump. Lektura *Proof reading* Nadina Štefan i . Tisk *Print* Birografika Bori Ljubljana. Podpora *Support* Oddelek za primerjalno književnost FF LJ, ŠOU LJ. Naklada *Number of copies* 200. Na spletu *Online* <http://id.iot.si/>

LITERARY FREEWARE

Vse pravice so pri »avtorjih«. Deal with it. Podarjeno ali distribuirano po principu »daj kolk lahk« v podporo Paraliterarne organizacije I.D.I.O.T.
All rights are with the »authors«. Deal with it. Given away or distributed according to the principle »give what you can« in order to support the Paraliterary Organisation I.D.I.O.T.

Združene kaj Amerike?

Sobota, 9. junij 2007

Pogosto je bilo zabeleženo, da mnoge korporacije presegajo nacionalne države po bruto družbenem proizvodu. Manj pogosto je bilo zabeleženo, da jih nekatere presegajo tudi po številu prebivalstva (zaposleni).

Toda, nenavadno je, da primerjava nikoli ni šla dlje. Ker jih toliko živi v državi korporacije, vzemimo to primerjavo z vso resnostjo in se vprašajmo - kakšen tip države je velika korporacija?

V primerjanih državah je običajno, da, po preprostih ugotovitvah o številu prebivalstva in BDP-ju, primerjamo sistem vladanja, velike skupine nosilcev moči in državljanke svoboščine, ki so na voljo prebivalstvu.

Korporacija kot nacionalna država ima sledeče lastnosti:

- > Volilna pravica ne obstaja, razen v rokah zemljiških posestnikov (»posestnikov delnic«), in tudi tam je volilna moč v sorazmerju z lastništvom zemlje.
- > Vsa izvršna oblast prihaja iz centralnega komiteja.
- Zastopanost žensk je skorajda ni na.
- > Ni delitve oblasti. Ni etrte veje oblasti. Ni porot in ni domneve o nedolžnosti.
- > Nepokorščina ukazom lahko vodi v takojšnje izgnanstvo.
- > Ni svobode govora. Ni pravice do združevanja. Ljubezen je, brez dovoljenja države, prepovedana.
- > Gospodarstvo je centralno plansko.
- > Gibanje in elektronska komunikacija sta strogo nadzorovana.

> Družba je krepko regulirana, in regulacija se izvaja do temere, da je mnogim zaposlenim zapovedano kdaj, kje in kolikokrat na dan gredo lahko na stranišče.

> Transparentnosti ni. Nekaj, kar bi bilo podobno FOIA (Freedom of information act, op. p.), si je nemogoče zamisliti.

> Država ima eno stranko. Opozicijske skupine (sindikati) so prepovedani, nadzorovani ali marginalizirani kjerkoli in kadarkoli je to mogoče.

Te ogromne multinacionalke, pač eprav so po BDP-ju in številu prebivalstva primerljive z Belgijo, Dansko ali Novo Zelandijo, nimajo prav ničesar skupnega s kvaliteto njihovih državljanških svoboščin. Po ustroju zrcalijo najbolj pogubne aspekte sovjetrov iz šestdesetih. To je še toliko bolj očitno, ko družba deluje v pokrajinh, kjer so civilizacijski zakoni šibkejši (npr. Zahodna Papua ali Južna Koreja). Tam je obnašanje teh novih držav jasno postavljeno na ogled, nezakrito z njihovo okolico.

e bi mala podjetja in neprofitne organizacije v Združenih državah uničili, kaj bi ostalo? Neke vrste federacija komunističnih držav.

Združeni Sovjeti Amerike.

Julian Assange¹

¹ <http://web.archive.org/web/20071020051936/fq.org/>

Ostati živ

METODA

NAJPREJ, TRPLJENJE

»Vesolje kri i. Cement izraža nasilje, s katerim je bil kot zid zadet. Cement kri i. Trava je i pod zobmi živali. In lovek? Kaj bomo rekli o loveku?«

Svet je razgrnjeno trpljenje. V njegovem izvoru je vozel trpljenja. Vsak obstoj je razmah in je stisk. Vse stvari trpijo, dokler obstajajo. Ni brni od bole ine, dokler z bednim izbruhom ne doseže biti.

Bitja se razlikujejo in postanejo kompleksnejša, ne da bi izgubila karkoli od svoje izvirne narave. Od neke dolo ene stopnje razvoja zavesti dalje se proizvede krik. Od tu izvira poezija. Kakor tudi artikuliran jezik. Prvi pesniški korak je vrnitev k izvoru. Torej: k trpljenju.

Na ini trpljenja so pomembni; niso bistveni. Vsako trpljenje je dobro;

vsako trpljenje obrodi svoje sadove; vsako trpljenje je svoje vesolje. Henri je star eno leto. Na tleh, z umazanimi plenicami. Njegova mati odhaja in se vra a udarjajo s petami po parketu v sobi, iš o modrc in krilo. Mudi se ji na veerni zmenek. Ogor ena je nad tisto z drekom prekrito stvarjo, ki se vznemirja na plošicah. Še sama pri ne kri ati. Henri kri i še bolj. Potem ona odide.

Henri je dobro za el svojo pesniško kariero.

Marc je star deset let. Njegov oče v bolnišnici umira za rakom. Tisti obrabi ljeni stroj, s cevkami v grlu in infuzijo, je njegov oče. Samo pogled je živ; izraža trpljenje in strah. Tudi Marc trpi. Tudi njega je strah. O eta ljubi. Hkrati pa za enja želeti, da bi oče umrl, in po uti se krivega.

Marc bo moral še delati. Moral bo v sebi razviti tisto trpljenje, tako posebno in plodno: Sveti Krivdo.

Michel je star petnajst let. Nobeno dekle ga še ni poljubilo. Rad bi plesal s Sylvie, ampak Sylvie pleše s Patricem,

in kot izgleda, ji je vše. Okamenel je; glasba prodira v njegovo intimo. udovit, po asem komad nadrealne lepote. Ni vedel, da se lahko toliko trpi. Njegovo otroštvo, do tistega trenutka, je bilo srečno.

Michel ne bo nikdar pozabil nasprotja med svojim od trpljenja stisnjениm srcem in presunljivo lepoto glasbe. Njegova ob utljivost se oblikuje.

e je svet sestavljen iz trpljenja, je to zato, ker je v svojem bistvu svoboden. Trpljenje je neizbežna posledica svobodne igre delov sistema. To morate vedeti, in povedati.

Ne boste mogli trpljenja spremeniti v smoter. Trpljenje je in zato ne more postati smoter.

V ranah, ki nam jih prizadane, se življenje izmenjuje med brutalnim in zahrbtnim. Spoznajte ti dve obliki. Izvajajte ju. Pridobite si njuno popolno spoznanje. Razlikujte, kar ju ločuje, in kar ju združuje. Veliko protislovij bo razrešenih. Vaša beseda bo pridobila na moč in veličino.

Upoštevajo zna ilnosti moderne do-

be, se ljubezen skorajda ne more ve razdeti; a ideal ljubezni ni ni manjši. Ker je kot vsak ideal v svojem bistvu izven asa, se ne more niti zmanjšati niti izginiti.

Od tu posebej o itno neujemanje idealnega/realnega, posebno bogat izvor trpljenja.

Leta odrašanja so pomembna. V trenutku, ko razvijete zavest o zadostno idealni ljubezni, ste v kurcu. Ni ve vam ne bo zadostovalo.

e se ne sre ujete z ženskami (zaradi sramežljivosti, grdote ali kateregakoli drugega razloga), berite ženske revije. Ob utili boste skoraj enakovredno trpljenje.

Iti do dna brezna odsotnosti ljubezni. Gojiti sovraštvo do sebe, prezir do drugih. Sovraštvo do drugih, prezir do sebe. Premešati vse. Narediti sintezo. V vrvežu življenja biti vselej zgube. Vesolje kot diskos klub. Zbirati razo aranja v velikem številu. Nau iti se biti pesnik in odu iti se živeti.

Ljubite ali sovražite vašo preteklost, ampak naj vam ostane pred o mi. Morate si pridobiti popolno poznavanje vas samih. Tako se bo, malo po malo, vaš najgloblji jaz oddaljil, zdrsnil na sonce; in vaše telo bo ostalo na mestu; nabuhlo, oteklo, razdraženo; zrelo za nova trpljenja.

Življenje je vrsta izpitov uni enja. Položiti prve, pasti pri zadnjih. Zgrešiti v svojem življenju, a zgrešiti za malo. In trpeti, vselej trpeti. Morate se nau iti ob utiti bole ino skozi vsako vašo poro. Vsak del ek vesolja mora biti za vas osebna rana. Morate pa

ostati živi, vsaj za nekaj asa.

Sramežljivosti ne gre prezirati. Dalo se jo je razumeti kot edini vir notranjega bogastva; ni napa no. Dejansko se ravno v trenutku razkoraka med hotenjem in dejanjem pri enjajo kazati zanimivi mentalni pojavi. Lovek, pri komer je takšen razkorak odsoten, ostane v bližini živali. Sramežljivost je odli na za etna to ka za pesnika. Razvijte v sebi globoko zamero v odnosu do življenja. Ta zamera je nujna za vsako resni no umetniško ustvarjanje.

Ob asno, res je, se vam ne bo življenje zdelo ni drugega kot neprimerna izkušnja. Ampak zamera bo morala vedno ostati blizu, pri roki, tudi e izberete, daje ne boste izrazili.

In vrnite se zmeraj k izviru, ki je trpljenje.

Ko boste pri drugih izzvali mešanico boje ega usmiljenja in zani evanja, boste vedeli, da ste na pravi poti. Lahko boste za eli s pisanjem.

ARTIKULIRATI

»Neka mo postane gibanje takoj, ko se zgodi, in se razvija v trajanju.«

e vam ne uspe artikulirati vašega trpljenja v natan no definirani strukturi, ste v kurcu. Trpljenje vas bo pojedlo žive, od znotraj, preden boste imeli as karkoli napisati.

Struktura je edino sredstvo proti samomoru. In samomor ne razreši ni esar. Predstavlajte si, da bi

Baudelaire uspel pri svojem poskusu samomora pri štiriindvajsetih. Verjemite v strukturo. Verjemite tudi v stare metrike. Verzifikacija je mogo no orodje za osvoboditev notranjega življenja.

Ne utite se dolžni iznajti novo obliko. Nove oblike so redke. Ena na stoletje je že veliko. In ni nujno, da so najve ji pesniki njeni za etniki. Poezija ni delo na jeziku; v osnovi ne. Besede so pod odgovornostjo skupka celotne družbe. Velika ve ina novih oblik se ne proizvede iz nule, ampak s po asnim izpeljevanjem predhodne oblike. Orodje se malo po malo prilagodi; podvrženo je rahlim spremembam; novost, ki nastane z njunim medsebojnim in inkovanjem, je po navadi razvidna šele na koncu, ko je delo napisano. Popolnoma primerljivo z evolucijo živali.

Oddali boste najprej neartikulirane krike. Pogosto boste v skušnjavi, da bi se povrnili v takšno stanje. Normalno. Poezija je, v resnici, samo za korak pred artikulirano govorico.

Sko ite nazaj v neartikulirano kri anje vsaki , ko za utite potrebo. Je pomlajevalna kopel. A ne pozabite: e vam je ne uspe vsake toliko zapustiti, boste umrli. Loveški organizem ima svoje meje.

Med viški trpljenja ne boste mogli ve pisati. e se utite dovolj mo ni, poskusite vseeno. Verjetno je, da bo rezultat dober; verjetno, ne pa nujno. Nikoli de delajte. Pisanje poezije ni delo; je dolžnost.

e vam uporaba neke dolo ene oblike

(aleksandrinca, na primer) predstavlja napor, se ji odpovej te. Take vrste napor ni nikoli popla an.

Druga e je s splošnim, trajnim naporom, ki pomeni ubežanje apatiji. Taje, nasprotno, neobhoden.

V zvezi z obliko; nikoli ne oklevajte priti v protislovje s samim sabo. Obrnite smer, kadarkoli je to potrebno. Ne trudite se preve , da bi bila vaša osebnost koherentna; takšna osebnost obstaja, e to ho ete ali ne.

Ne zanemarjajte ni esar, kar bi vam lahko prineslo drobec ravnovesja. V vsakem primeru, sre a ni za vas: tako je odlo eno, že od nekdaj. e pa vam uspe zagrabit katerega od njenih simulakov, ne oklevajte.

V vsakem primeru, ne bo trajalo.

Vaš obstoju ni sedaj ni drugega kot blago razli nih trpljenj. Mislite si, da vam jih bo uspelo razgrniti v koherentno obliko. Vaš cilj v tem stanju: pri akovanje zadostnega življenja.

PREŽIVETI

»Obrt rk je edina, pri kateri se lahko ne zasluži denarja, ne da bi to izpadlo smešno.«

Jules Renard

Mrtev pesnik ne piše ve . Zato je pomembno ostati živ.

Sprejeti to preprosto misel vam bo v asih težko. Še posebno v daljših obdobjih kreativne neplodnosti. Vaše ostajanje pri življenju se vam bo v teh primerih zdelebole e nepotrebno; v vsakem primeru, pisali ne boste ve .

Na to samo en odgovor: v bistvu ne veste ni esar. In e se iskreno izprate, boste morali na koncu soglašati. Videni so bili udni primeri.

e ne pišete ve , je to morda preludij k spremembji oblike. Ali pa spremembji teme. Ali obojega hkrati. Ali pa dejansko preludij vaše kreativne smrti. Tega ne veste. Nikoli ne boste natan no spoznali dela vas, ki vas sili v pisanje. Spoznali ga boste samo skozi približne

in protislovne oblike. Egoizem ali zatajevanje? Krutost ali so ustovovanje? Lahko bi se podpiralo vse. Dokaz da, na koncu koncev, ne veste ni esar; zato se ne obnašajte kot da veste. Do vaše nevednosti, do neznanega dela vas samih, bodite pošteni in ponižni.

Ne samo da pesniki, ki živijo do visoke starosti, proizvedejo na splošno ve , starost je tudi obdobje posebnih fizi nih in mentalnih procesov, ki bi jih bilo škoda ignorirati.

Kljub povedanemu je preživetij izjemno težko. Lahko razmislite o uporabi strategije alla Pessoa: najti si neko službico, ne izdati ni , mirno do akati smrt.

V bistvu se bo šlo nasproti nezanesljivim težavam: ob utku, da gre za izgubljanje svojega asa, za nikoli biti na svojem mestu, nikoli ovrednoten, kolikor vreden ... vse to bo kmalu postalo neznosno. Težko se bo izogniti alkoholu. Na koncu se bosta pojavili zagrenjenost in trpkost, ki jima bosta kmalu sledili apatija in popolna kreativna neplodnost.

Ta rešitev torej prinaša svoje nevše - nosti, je pa navadno edina. Ne pozabimo na psihiatre, ki razpolagajo z možnostjo dodeljevanja daljših delovnih premorov. Nasprotno se je daljšemu bivanju v psiatriji ni bolnišnici bolje izogniti: preve uni ujo e. Uporabiti ga velja samo kot zadnjo možnost kot alternativo beraštvu.

Mehanizmi socialne solidarnosti (nadmestilo za brezposelne itd.) morajo biti v celoti uporabljeni kakor tudi finan na podpora premožnih prijateljev. Ne razvijte pretiranega ob utka krvide v zvezi s tem. Pesnik je sveti parazit.

Pesnik je sveti parazit; podoben skarabejem starega Egipta lahko uspeva na telesih bogatih in razkrajujo ih se družb. Ima pa svoje mesto tudi v nednjih družb, ki so preproste in mo ne.

Ne smete se boriti. Boksarji se borijo, ne pesniki. Je pa potrebno nekaj malega izdajati; gre za nujni pogoj, da se posmrtno priznanje lahko zgodi. e ne izdate vsaj minimuma (vsaj kakšnega besedila v drugorazredni

reviji) boste prihodnjim rodovom neznani; neznani kolikor ste to bili za asa življenja. Tudi e bi bili pravi geniji, boste morali pustiti sled in se zanesti, da bodo literarni arheologi odkopali ostalo.

To lahko spodeli; pogosto spodeli. Vsaj enkrat dnevno si boste morali ponoviti, da je poglavito narediti, kar se more.

Študij življenjepisov vaših najljubših pesnikov vam bo lahko prišel prav; moral bi vam omogo iti, da se izognete nekaterim napakam.

Recite si, da praviloma ni dobre rešitve za materialno preživetje; jih je pa nekaj zelo slabih.

Na splošno, problem kraja, kje stanovali; šli boste, kamor boste lahko. Poskusite se preprosto izogibati preglastnim sosedom, ki lahko že sami povzro ijo dokon no intelektualno smrt.

Manjša poklicna uvrstitev lahko oskrbi z dolo enimi spoznanji, po možnosti uporabnimi v nekem dodatnem delu o delovanju družbe. Obdobje življenja bera a pa s posledi no odtujitvijo priskrbi druga na spoznanja. Idealno je izmenjevati.

Druge življenjske stvarnosti kot harmoni no spolno življenje, poroka, otroci, so hkrati blagodejne in plodne. Dose i jih je pa skorajda nemogo e. Na umetniškem podroju so tako reko neznania ozemlja.

Pove ini vas bo premetaval med grenkobo in tesnobo. V obeh primerih vam bo alkohol v pomo . Najpomembnejše je dose i tistih nekaj trenutkov popušanja, ki vam bodo omogo ili realizacijo vašega dela. So kratki; potrudite se, dajih zagrabit.

Ne bojte se sre e; ne obstaja.

POTRKATI, KJER VELJA

»Potrudi se, da se boš pred Bogom izkazal za preizkušenega, za delavca, ki se mu ni treba sramovati in ki pravilno ravna z besedodresnico.« *Drugo pismo Timoteju, 2, 15*

Ne iš i spoznanja zaradi njega samega. Vse tisto, kar ne izhaja neposredno iz emocije, je v poeziji brez vrednosti. (Seveda je potreben razumeti emocijo v širšem smislu; nekatere emocije niso niti prijetne niti neprijetne; na splošno to velja za primer ob utja tujosti.) Emocija ukine vzro no verigo; je edina, ki lahko povzo i, da se ob uti stvari v sebi; prenašanje tega ob utja je predmet poezije.

Ta identi nost ciljev pri filozofiji in poeziji je vir skrite zvezze, ki ju združuje. Ta se v osnovi ne izrazi pri pisanju filozofskih pesmi; poezija mora odkrivati resni nost s sebi lastnimi sredstvi, isto intuitivno, ne da bi šla skozi filter neke intelektualne rekon-

strukcije sveta. Še manj skozi filozofijo, izraženo v poeti ni oblik, kar je v ve ini primerov le bedna laž. Vselej bo med pesniki neka nova filozofija našla svoje najresnejše, najbolj pozorne in najbolj plodne bralce. Enako bodo samo nekateri filozofi sposobni razlo iti, osvetliti in uporabiti resnice, skrite v poeziji. In v poeziji, skoraj tako kot v neposredni kontemplaciji (in veliko bolj kot v predhodnih filozofijah), bodo našli snov za nove reprezentacije sveta.

Spoštujte filozofe, ne pa jih oponašat; vaša pot je, žal, drugje. Je nerazdružljiva z nevrozo. Poeti na in nevroti na izkušnja sta poti, ki se križata, in ki se na koncu v veliki ve ini primerov zamešata; vse to zaradi razkroja poti ne žile v krvno valovanje nevrose. Ampak nimate izbire. Ni druge poti. Neprestano delo na vaših obsesijah vas bo na koncu spremenilo v pateti ne relikte, minirane s tesnobno ali pa uni ene z apatijo. Ampak, ponavljam, ni druge poti. Morate dose i to ko nepovratnega. Prelomiti krog. In proizvesti

kakšno pesem, preden se raztreš ite na tleh. Zagledali ste prostranstva. Vsaka velika strast se izliva v neskonost.

Dokon no, ljubezen reši vse probleme. Enako vsaka velika strast na koncu pripelje k nekemu obmoju resnice. K druga nemu prostoru, skrajno boleemu, kjer pa se pogled z jasnostjo razprostre dale. Kjer se predmeti prikažejo v svoji istosti, v svoji bistri resnici.

Verjemite v identi nost Resni nega, Lepega in Dobrega.

Družba, v kateri živite, ima za cilj vaše uni enje. Vi imate isti cilj v odnosu do nje. Orožje, ki ga uporablja, je brezbrinost. Ne morete si privoš iti uporabe iste drže. Krenite v napad!

V vsaki družbi obstajajo to ke manjše odpornosti, njene rane. Postavite prst na rano in zelo mo no pritisnite.

Poglobite teme, o katerih nih e ne želi slišati. Drugo plat medalje. Vztrajajte pri boleznih, agonijah, pri grdoti. Govorite o smrti in o pozabi. O ljubosumju, o brezbrinosti, o frustraciji, o odsotnosti ljubezni. Bodite nizkotni,

postali boste resni ni.

Ne pripadajte ni emur. Ali pa pripadajte in potem to takoj izdajte. Nobena teoreti na pripadnost vas ne sme za dolgo zadržati. Aktivizem osre uje in vi ne boste smeli biti sre ni. Vi ste na strani nesre e; ste temna stran.

Vaša prvotna naloga ni, da bi predlagali, niti da bi gradili. e lahko to storite, dajte. e pridete do nevzdržnih protislovij, jih izrecite. Zakaj vaša najgloblja naloga je kopati proti Resni nemu. Ste grobar in ste truplo. Ste telo družbe. Odgovorni ste za telo družbe. Vsi odgovorni, v enaki meri. Poljubite zemljo, nesnago!

Dolo ite nedolžnost in krivdo. Najprej v vas samih, ker vas bo oskrbelo z vodi em. Ampak tudi pri ostalih. Upoštujte njihovo obnašanje in njihove izgovore; potem razsodite popolnoma nepristransko. Ne prizanesite si, ne prizanesite nikomur.

Bogati ste. Poznate Dobro, poznate Zlo. Nikdar se ne odrecite lo evantu med njima; ne dovolite, da bi vas

preslepili s toleranco, ubogim znakom starosti. Poezija je sposobna postaviti dokon ne moralne resnice. Morate sovražiti svobodo z vsemi svojimi mo- mi.

Resnica je škandalozna. A brez nje ni ni esar, kar bi veljalo. Pošten in nedolžen pogled na svet je že sam po sebi mojstrovina. V primerjavi s to zahtevalo je izvirnost malovredna. Naj vas ne skrbi. Kakorkoli, neka izvirnost bo v vsakem primeru izžarela kot vsota vaših pomanjkljivosti. Kar se vas ti e, preprosto povejte resnico; povejte preprosto resnico, ne ve ne manj.

Ne morete ljubiti resnice in sveta. Ste pa že izbrali. Problem sedaj predstavlja izpolnitve te izbire. Svetujem vam, ne obupujte. Ne zato, ker bi imeli kakršnokoli upanje. Nasprotno, vedite, da boste zelo osamljeni. Ve ina ljudi pristane na pogajanja z življenjem ali pa umre. Vi ste živi samomorilci.

Bolj kot se bližate resnici, bolj se vaša osamljenost ve a. Zgradba je udovita, ampak pusta. Hodite po praznih sobah, ki vam vra ajo odmev korakov. Ozra je

je jasno in nespremenljivo; predmeti se zdijo okameneli. V asih se zjo ete, tolikšna je krutost istosti vizije. Radi bi se vrnili v meglo nevednosti, eprav dobro veste, da je že prepozno.

Nadaljujte. Ne bojte se. Najhujše je mimo. Seveda vas bo življenje še zmeraj trgalo; a kar se vas ti e, nimate ve kaj dosti opraviti z njim. Zapomnite si: v bistvu ste že mrtvi. Zdaj si zrete ivo iz ve nostjo.

Michel Houellebecq

OPOMBA PREVAJALCA

Prevod besedila je narejen po italijanskem prevodu Fabrizia Ascarija, izdanem pri založbi Bompiani leta 2008. Ta temelji na popravljeni francoski izdaji iz leta 1997, ko sta pri Flammarionu skupaj izšla leta 1991 izdan esej Rester vivant - méthode, in leta 1992 izdana pesniška zbirka La Poursuite de Bonheur (oboje pri La Différence). Pri odlo anju za objavo je prevladalo prepri anje o izredni pomembnosti besedila. Vsakršni poskusi direktnih prevodov iz francos ine so seveda dobrodošli.

Karlo Hmeljak

Um. vasu spektakla

THP: Vsak pisatelj naredi spektakel iz svojega življenja, a jaz sem vsaj naredil spektakel iz svojih sanj, ki je najelementarnejši vseh spektaklov, posledice »akumulacije spektaklov«, odlo itev in življenja, lahko bi rekel podzavestno, potegnjeno na plano, e ne bi bilo že z zapisom sprocesirano v zavest. (V najhujšem primeru in v trenutkih najhujšega samodvoma je vsaj prikaz mehanizma spektakla ali življenja preživetega v konstantnem hrepenenju po vra anju istega.) Nobeno delo, noben »avtor« ne pobjegne usodi produkta in artefakta. Vsak opus je prej ali slej integriran v cirkulacijo blaga, nobeno delo ne pobjegne logiki trga.

UP: »Da in kako vidim razgradnjo tega principa, sem ti že v eraj govoril. Zato mislim, da bodo vprašanja kmalu morala biti postavljena isto druga e ...«

THP: Kako druga e to no? Kako je možna razgradnja avtorskega principa v sistemu, ki še vedno temelji na avtorskem principu? Mislim, knjige so podpisane, ker so delo, da lahko pisatelj dobiva avtorske, medtem ko je seveda »avtor« (kot to, kar je preko teksta projekcija pisatelja) ve avtorjev in vse, kar je na pisatelja vplivalo. Internet z vsemi svojimi možnostmi mogo e daje samo iluzijo, da smo lahko kdorkoli in da smo povezani, medtem ko ostajamo lo eni. Internet temelji na ideji, ki ni bila nikoli realizirana popolnoma in je, se mi zdi, okrnjena. Je produkt, ki je out of control, kompleksen kot možgani in

v konstantem antagonizmu. Hkrati predpostavlja neomejeno, necenzurirano multiplikacijo informacij in hkrati dostop do njega prodajajo multinacionalke. Debord bi ga mogo e ozna u kot orodje spektakla, kar je, ampak je hkrati neprecenljiva databaza informacij. Neomejena multiplikacija informacij, komunikacij in pravica do njene dostopnosti je po definiciji razdajanje energije. In v sistemu, v katerem smo, no energy is free, although all we do, is live on borrowed energy and borrowed time.) Se pa strinjam, da ni ve pomembno od kod informacija prihaja. Sodi se samo kvaliteta informacije (elektri nega impulza), kako je organizirana in posredovana, e se vtisne.

Za etek refleksije procesa alienacije se sezrcali že in tudi v Rimbaudjevem uporu (»Nikoli ne bom delal«, potem pa preprodajal orožje in sužnje v Afriki) in kon nemu zanikanju projekta pisanja, tako kot v Pessoovem in Mallarméjevem mirnem klesanju lastne grobnice in zavestnem samozgonu pred participacijo na trgu (kar lahko tisti, ki zoperstavlja akcijo proti umetnosti vidi kot formo reakcionarne izolacije buržuja ali beg pred resni nostjo). Neparticipacija na »trgu umetnosti« je bil edini na in, kako ohranit svobodo in istost njihovih projektov', eprav jih tudi to ni izognilo pred posthumno slavo. Ampak tu je catch: umetnost je postala delo po pravilih, formah in zakonih trga (po zakonih spektakla v Debordš ini in ne

samo umetnost, participacija v življenju od neolitika dalje), kjer ni izbire. Adapt or die. In ne spontana aktivnost ali situacija, ki generira dialog, podira zidove ali odpira prostore. (Same strukture, kako se umetniško delo posreduje, so padle pod okrilje spektakla, ki jih razjeda, enosmerni tok gledalca, ki mu gledano odgovarja na vprašanja, ki jih samo postavlja ali sproža želje, ki jih nikoli ne zadovoli (Adorno), kar kulminira v produkciji želje po istem, pasivni recepciji in zombifikaciji, (...) institucijske strukture: muzeji, galerije, teatri, knjigarne, filmska industrija, adaptirajo kakršnokoli delo v svoj tokokrog po diktatu forme: kaj je roman, kaj je pesem, kaj je film. A preconcived notion that something is exactly and only something and nothing else.)

Spektakularna zgodba je usmerjena samo v ohranjanje relacije gledanja in ustvarja samo psevdoželjo po sami sebi. Konstrukcija scenarija/ zgodbe ostaja znotraj zakonov Ari-stotelove poetike, ampak neskon no zbanalizirana. Ohranja princip iden-tifikacije z enim samim likom, ampak njen cilj ni raziskava življenja, ampak simulaker situacije, ki stremi, da postane zgodba in želja po želji ali kot pravi Debord »kapital akumiliran do te mere, da postane podoba«. Logika in zakon spektakularne zgodbe je, da se naredi v samo še eno zgodbo. In naenkrat smo obdani s samimi zgodbami in sami zgodba, post-modernizem, kot pravijo nekateri in obdani sredi akumulacije

spektaklov in sami produkt spektakla, kot pravi Debord.

Kam spada umetnost (e lahko sploh še spada kam zunaj spektakla)? Je možno, da ohrani svojo neodvisnost, da predre do živega, kljub svoji integraciji v cirkus spektaklov? Ohranja glede na to v vsakem primeru obstoje i red ali ga lahko subvertira, eprav je neizbežno vpeta vanj? Kako vedet, e ga ali ne? Ne vedet. Utit. Še ena past?

Dokler je pišo i živ, lahko migajo in zastopa svoje delo v živo, nadaljuje in argumentira. Lahko naredi predstavo, lahko intervenira, ampak ko umre (in že prej), je delo obsojeno na interpretacijo zanamcev (e ima sre o, da ga sploh obravnava in ne zamol ijo), a vprašanje ostaja, e niso že sami pogoji recepcije nedotakljivo okuženi z logiko spektakla, e so sprejemniki (publika) in celo diskurz pesmi (oddajnika) nepreklicno okuženi z diseminacijo spektakla. e je naše dojemanje in sprejemanje postalo voden, voden in analogno zadovoljevanju psevdoželj, ki jih išemo med drugim tudi v mo-

derni kvaziumetnosti. Kaj, e se je sam akt reprezentacije svižu? O fearful spite ...

Kaj e je naše mišlenje, zadovoljevanje želj postal (ali celo je že dolgo) analogno logiki teko ega traku? Ali je to isto, kot kar pravi Lacan, da želja že itak sama od sebe kroži okrog želenega kot zemlja okrog sonca?

Tanka je meja med pesmijo in reklamo. Obe lahko slavita sami sebe kot kon ni produkt obstoje e ekonomije. A kje se pesem razlikuje od reklame?

Beseda te e o vprašanju konstrukcije diskurza ali »situacije«. Kateri vzorci diskurza po Debordu predstavljajo jezik spektakla? Kakšna je razlika med pesmijo in ideologijo? Je dovolj, da pisane razkriva svoje mehanizme, da samo razpršuje pomene in se vzpostavlja ve pomensko (e se vzpostavlja ve pomensko), lahko pa ne razpršuje, ampak kaže pomene, akumulira pomene, renovira jezik ad infinitum, kot teko i trak bljuva avtomobile, da morajo vlade s pod-kupninami omejavat produkcijo?

Dovolj za kaj? Da sproži novo pisanje? Dialog? Revolucijo? Je pesem edina revolucija, ki jo pesem lahko sproži? Lahko um. subvertira samo skupek vseh (pisarju znanih) umetnosti? Kot Picasso Velazqueza, kot Lautréamont Pascala? V vsakem primeru je odvisno, kako globoko prodre. Globoko kam? Da sproži kaj? Solzo? Smeh? Da s isti, potrdi iluzijo, da upanje? Novo misel? Novo sliko? Kontemplacijo? Dvom? Ob utek? Akcijo? Borbo? Preobrazbo? Da pride in jo daš ven, naj pride, kar ho e? Golo upanje ostaja, da se ne vzpostavi enako kot spektakel, ki se ga hitro pozabi in mu lahko z zaprtimi o mire ejo zgodovina, eprav že dolgo zanika zgodovino? Reši koga pred depresijo? Je pesem tabletka? Mu da voljo in smisel, da živi, kot ho e (eprav ve, da ne more)?

Je pesem lahko akt svobode? Za par trenutkov mogo e, ampak kot akt, ki zahteva vedno nov akt in konstantno ponavljanje akta, ki kot vsaka navada lahko postane odvisnost. Nuja, okužena z zahtevo konstantne produkcije.

1 UP: »Ja ampak prenest samoto.«

2 UP: »Zame je pisanje divji akt. Impulz, katerega ne akam. Impulz, ki pride, ne, ne kot prdec, ampak kot potreba po plesu. Za utim, da je as za ples besed. In zaplešem. Kot ljubezen je pesnenje zame sila, ki ne more biti neprestano prisotna, ker je preve silovita. Tako silovita pravzaprav, da v danem trenutku upogne prostor- as in ga predre. Tako da so vsi takšni trenutki, navidez nepovezano nанизani na linearni asovni osi, pravzaprav en sam, nesko en stik. Tako ne more postati ne navada, niti odvisnost. Nikoli nisem bil nagnjen k drogam. Razumen princip horsa, a mi je tuj.«

THP: Pour moi aussi, ker je samo, ko se res zgodil. Na kar sem mislil, je ob enem »kvazipesnik«, »kvazipisek«, ki inkorporira teko sistem produkcije. Usede se in ho e napisat pesem, mora napisat pesem. e ne napiše pesmi, ga ni. Torej komaj živi. In živi samo, ko je pesem. To je tud hkrati pretirana samokritika, samobi anje jebemu. Postal sem odvisen od svoje produkcije, svoje divjega akta; u im se bit. Hkrati pa je ta gon to povedat in prepri anje, da je vredno to povedat dominantno. In tako jemljem ta diktat, ki ne vem ne od kod pride ali kam gre in ga pišem. Hkrati je zavestno: to outfuck the body, a need to channel the world.

Tudi droge, ki so mogo e neko služile kot osvoboditev so postale medij za ohranjanje brez asja. Tiste sfere, kjer neskon no protestiramo, kjer se zavedno (vedno) upiramo integraciji v sistem, ki ga vsi preziramo, a sprejemamo malo po malo, dokler nas ne pogolrne. Kjer se lahko igramo in sanjamo v prostor neomejeno in kontempliramo svet? Vse je odvisno od kaj kontempliramo. Bežimo vase? Smo ujeti? Lahko nas odnese, astimo izolacijo? Izgnanstvo, na katero so nas obsodili in se prisilili sami? So jo sproducirali oni? So nas nardili, da si jo sproduciramo sami?

»Pesnik« (»tak lovek ni nikoli obstajal« pravi Rimbaud), kvazipesnik pol ves as epi v zasedi in se sili, da »pesem« pride. Mora pisat in prisiljen je izkoriš at rudo, ki je on sam. e ne sproducira vsaj minimuma sprejemljivih prdcev na dan, ne bo zadoljen. Tako se piše in misli vedno nekam drugam. Svoje življenje spremeni v »velik amassment of spectacles«, ki v nasprotju ali soglasno s produkcijo Države slika portret, ki ga niti sam ne razume, kaj šele vidi popolnoma (recimo kot ga bodo videli ali zinterpretirali zanamci (ker nih e, kot ni bilo re eno, ne vidi popolnoma)).²

Vse, kar dela in živi, dela, da se »kon a v knjigi« (Mallarmé). Je to zanikanje življenja, kot v asih trdi Debord, ali lahko omogo a pesem »nenadno osvoboditev od prostora in asa« (Pound)?³ Tudi, e jo gledamo izolirano od realnih odnosov pro-dukcije, jo gledamo še

vedno kot predstavo, kar pomeni, da ne gledamo?

UP: »Gledamo toliko bolje!«

THP: Gre lahko torej umetnost kontra sistem ali je sistem? e jo sistem v vsakem primeru spremeni v sistem in je že iz inata del sistema? Lahko gre kontra sistem, ravno zato, ker je del sistema? »Je pesem znotraj in hkrati zunaj in hkrati (in predvsem) onkraj sistema? Debordova lastna dela o tem pri ajo pritrildino.

Konec koncev postane to vprašanje volje in vere. Nih e ne ve to no kje smo. Preve svetov lahko vidimo. Vsake toliko se najde nekdo z brutalno voljo, ki ho e na ne glede na kaj pride povedat nekaj lepega in pika. Odjebe zgodovino, preseže Auschwitz. Ho e istost in nobena reklama ga ne more sesut. Tam je in žari. Tudi e samo za eno obdobje, tudi e potem vidi in svet vdre vanj in ga razfragmentira, izgleda, da je videl res takrat, ko ni mislil, da je videl.

Mogo e lahko (pesem) subvertira samo do dolo ene to ke in se taktike njenega posredovanja preobražajo v opoziciji z vladavino in taktkami trga (e jim seveda ho e nasprotovat⁴), in za dolo en as in glede na ta as je umetnost, dokler subverzira (razkriva splošno sprejete enosmerne strukture) in od dolo ene to ke dalje ne ve , koje recimo z interpretacijo udoma ena, ali z molkom prezrta, ali v vsakem primeru avtomatsko prilaš ena v produkt, ki skozi same pogoje razširjanja in razpe evanja ohranja strukture in komercialo modernih odnosov.

Verjetno pa je, kot pravi Goethe, da tudi, e teaterski tekst slika potencialno prevratno akcijo ali pogoje te akcije, ne spremeni ni esar, ker še vedno slika, in to je point, ki ga ima v mislih Debord: Spremenit svet, torej odnose in mesto v antider svoje prevratne akcije, v »situacijo«, ki postane (v idealnem primeru) kolektivna. Naredit umetnost iz življenja⁵, dobesedno in negirat sam jezik avantgarde z neparticipacijo na trgu umetnosti, ki zahteva konstantne inovacije in revolucije, la na vedno nove prazne retrogardne »avantgarde«. In predvsem zahteva do pravic spremjanja mesta in vzpostavljanja avtonomnih con svobode govora in gibanja. Kar je vojna napoved fašizmu urbanizma, katerega cilj je »produkacija okoliš in, ki ustvarjajo presežno vrednost«, vlagajo v mesto, ki postane ni drugega kot pogoj za novo presežno vrednost, gradijo gigantske, prazne stolnice sredi slumov, kot demonstrira David Harvey.

V vsakem primeru je pesem afirmacija življenja, ki je bilo preživeto. Tudi e je zgodovinska freska ali politi ni esej, tudi e je negacija, tudi e razkriva strukture, tudi e razsvetljuje, ni imuna pred bodo imi manipulacijami in okultacijami. Igra isto igro. im spregovori, stopi na teren spektakla in lahko se trudi prisvojiti nazaj dolgo zgubljen zaklad komunikacije.

Lahko se prepri am, da resni no prevratno pisanje strese temelje družbe skozi obra anje konceptov (ali razkrivanja restnic, e jih seveda kdo

3 eprav so situacionisti vztrajali, da je cilj v nasprotni smeri. To je bil del njihove taktike in propagande. Z neparticipacijo v spektaklu in s kritiko spektakla so se premaknili v direktno opozicijo spektaklu (kolikor je bila možna). Cilj jim je bil: se osvoboditi prostora in asa spektakla in ne samo pisat pesmi o tem, ampak v živo sesuvat spektakel, znotraj spektakla samega (kar je praktično po povod, e drž, da je spektakel skoraj povod). Ustvarit pogoje za situacije, kjer je to mogo e. Debord je taktiko takšne skupine omejil na par Ianov, na eno celico (z ve imi zunanjimi sodelavci), in nasprotoval komunam, kot se jih je prakticiralo, saj bi se tako lahko neizbežno konstruirala hierarhija. Mogo e so dandanes komune in celice, ki se trudijo postat samohranitvene, glej Tamera na Portugalskem recimo, edina možna smer, e ob svoji odcepitvi od sistema, uspejo ne konstruirat aparata kulta kakšne neoreligije.

4 Kako ji nasprotuje? S tem da ignorira fašizme in se razglaša za glasbo istosti, ali da jih sprejme vase in jih obrne navzven; ali da evocira nemo , ko se jim postavlja proti? V vsakem primeru samo evocira, estetizira, sublimira in pomaga ali osre uje evokatorja. Je na in, kako se je evokator nau il živet s samim sabo in mejam sistema, ki so meje, dokler jih vsi mislijo kot meje. e njegovi izlo ki pomagajo še komu, e komurkoli posreduje vsaj iskro tega, kar je dejansko preživil, potem je to že skoraj dosežek.

5 UP: »Naredit življenje iz umetnosti, ga prežet z njo. Tu sem bolj za Beuya (v preteklosti so imeli vse kaj hujše situacije kot vpetost umetnosti v trg – sicer pa pomisl, kako omejeni so bili npr. renesan ni mojstr z zahtevami svojih naro nikov - pa jih je umetnost zmeraj pre ila). e se še malo vrnem k Beusu. Je bil eden prvih, ki se je radikalno zoperstavljal temu trgu, ravno s tem, da ga je razjedal od znotraj. Mo ni umetnosti je vseeno.«

bere), ki se jih, ne da bi vedel (ali da bi vedel), da se jih drži, drži posameznik, ne glede na medij prenašanja butne v spomin in meso in prisili bralca, da jo sotvori, in ne samo reaffirmacijo sebe, ampak voljo do realizacije. Kam se realizira (e se), pa je vprašanje na katero je skoraj nemogo e odgovorjat. UP: »A pverzna notranja logika trga. Vsak elektri ni impulz je dan-danes (lahko) tržen.«

THP: Prebran material (par rt na papirju), torej elektri ni impulz možganov (na podlagi teh rt) predstavlja produkt pisatelja (kar je »avtor«) in samopromocijo pisarja na trgu umetnosti.

Debordov La société du spectacle se prodaja. Lahko si ga pa sposodiš v knjižnici ali pa si ga (po zaslugi herkejv, slava njim) zdounloudaš z neta.

e pa ho eš it globlje pa tudi internet ni vsemogo en in vedno manj je tistih, ki žrtvujejo svoj as za prevajanje in razširjanje informacij, posledice esar verjetno nikoli ne bodo doživeli popolnoma (in to sprejmejo in vejo).

Pomeni to, da bi morala vsa umetnost (zgodovina in eksteriorizacija loveške zavesti) bit zastonj? V idealnem primeru ja, e ne zastonj vsaj dostopna in posredovana. V svetu, kjer bi živeli od obnovljivih virov, bi lahko utopi no teoretsko bili prisiljeni reformulirati vse odnose, ki jih dolo a distribucija, produkcija in poraba energije; in živeli Lautréamontov izrek: »Umetnost morajo delat vsi. Ne samo en.« Ker pa živimo in ne glede na to in a global

economy of a world long gone, cilj tukaj ni samo dose znosno stanje, ampak stanje kjer ima vsak pravico do kvalitetnega razpolaganja s svojim asom.⁶

(Vse, kar lahko literarna teorija znotraj svojega vzpostavljenega kvazidiskurza naredi, je, da vzpostavi sebe kot cilj svojega branja. e govorimo o teoriji, ki združi vsa mogo a znanja na podlagi recimo romana, je to nekaj isto drugega, ampak potem že zdavnaj ne govoriti ve samo o romanu. Logi no, da nimamo na seznamu Filozofske fakultete in drugih fakultet, ki se travestirajo z nazivi Faculty of Arts, oddelka literarne prakse. Tudi e bi ga, ne bi pomagalo. V asih smo verjeli, da je pisanje dosti bolj poslušanje kot dejansko zapisovanje. Dosti bolj branje in dihanje, vedno zunaj univerze, da pride iz interakcije z življenjem, torej smrto, zdaj pa se zdi, da želja po reprezentaciji pride iz želje nad dominacijo obeh. V asih verjamemo, da pride iz izpostavljenosti in golote pred elementi, kot dopolnitev, kot presežek stanja, iz ekscesa energije; hkrati je pa lahko beg pred soo anjem in beg pred realnim; edina kreativnost, ki smo jo poznali, je v dejanskih odnosih med ljudmi, v materialih, ki so iz takšnih snovi kot možgani; nikoli se je ne more vsilit v šolski program, razen kot spontano reakcijo zanikanja šolskega programa (predvsem bolonjskega) ali siste-matskega debiliziranja mladine sveta. Organizacija enega workshopa ne bo dovolj. Vse relacije in organizacije se morajo spremeniti, že

samo, e ho emo kompetentne teoretične, združit discipline oziroma: vse na novo za et. Kaj šele, e ho emo karkoli renesan-sirat.)

An idiot is someone who steps into the role of the spectacle and detours it, who knowingly becomes the guardian of history and beauty. No e sprožat želj v neko neznamo bodo e življenje (e-prav jih glede na sprejemnika v vsakem primeru sproža), ampak ho e bit soo enje s tem življenjem, tukaj in zdaj, ne glede na kar pride.⁷

e je eden od jezikov spektakla na in in forma reprezentacije, potem morajo obstajati reprezentacije, ki niso spektakli in so antispektakli. Po Debordu in situacionistih je možno z obliko reprezentacij u inkovito kritizirat jezik spektakla (prim. Debordove filme), a hkrati je pomenljiv stavk iz Hurlements en favour de Sade: »Kino je mrtev ... lahko nehamo s tem sranjem in za nemo diskutirat.« Debordov cilj je iz življenja dobesedno narediti umetnost, ustvarjat situacije, ki propagirajo k svobodi izražanja in dialogu, implementirat okoliš ine, ki šele omogo ajo umetnost, nasproti umetnosti (ki je razumljena kot umetnost artefakta), kar se lahko interpretira (kot se je maj 1968) k direktnem izražanju misli, torej protestu, namesto da jih samo hranimo za kasneje in jih industrially e kamo v svoje zvezke za prihodnje generacije neznancev. Med drugim implicira ponovno zavzetje in rekonfiguracijo prostorov bivanja in družbenih interakcij pred fašizmom urbanizma. Poudarek situacionistov je,

6 UP: »Saj veš, da sem znosnost mislil kot kratkoro en cilj. Na dolge proge, ki vodijo do pozitivne utopije, se s teboj lahko strinjam. Razpolagati s svojim asom, to rad mislim. Si videl pingvine? Tu in tam se kateri odcepí od nepregledne mase, ki gnezdi na obali in se odpravi na dolgo pot proti sredis u celine. V gotovo smrt. Na tem je nekaj veli astnega. Sumim pa, da je to privilegij nekaterih redkih. Ta elitizem mi je v bistvu vse . Ko enkrat popolnoma sam razpolagaš s svojim asom, si že zunaj njega. To je privilegij. Kot pri budistih. Zato se pa tolkokrat reinkarnirajo. Bi se morda porušil kozmi ni red, e bi kar vsi naenkrat zgrmeli v niravno.«

7 UP: »Seveda! Zato je vsak epilepti en napad stik z neskon nostjo. Ravno to upognjenje prostora- asa, o katerem sem prej pisal. To pomeni stati onkraj asa. Idiotovo prekletstvo in hkrati sre a je, da vsaki znova stopi onkraj in potem spet nazaj.«
THP: »Kar Debord postavi v nasprotje, je življenje kontra reprezentacija življenja (kjer je tud past, ki se je zaveda, kjer je življenje vedno reprezentacija življenja), kar ni ravno enako produkciji knjige kontra njeni vsebini recimo. Strinjam se, da lahko predre, da lahko gre onstran in nazaj. eprav z melanolijo vedno znova spoznavam, da je beseda marsikje izgubila na mo i in lahko to razumen kot specifi no obliko smrti, ki jo razglaša Debord (in drugi ideologji tovrstnih smrti), me stavki dole enih ljudi angažirajo življenje in borbo, brez katerih ne bi vedel, da borba sploh obstaja. e je pesem/tekst/glas lahko hkrati onkraj sistema (kar ve kрат verjamem): e je torej not in zunaj in lahko neodvisna in proizvede svojo »resnico«, razmišljam kaj pomeni onkraj sistema? Je potem samo informacija? Neodvisna reprezentacija brez vzroka in posledice? Reprezentacija esa?«

8 »To write a wrong. To make it right. To make it write.« (str. 59, Pandur Slovenskega Knjižnega Jezika)

da se reklamacija in zaskvotanje pogojev bivanja mora zgodit prav v mestih, kot prva bojna rta na terenu kapitala.

Izgnana, samoizgnana, subverzivna, kriminalna umetnost je edina, ki konkurira, da bi mogo e lahko stala na mestu, kjer jo lahko po Debordu imenujemo umetnost, ker se uspešno upira, da bi jo trg adaptiral vase. Lahko jo samo odstrani. Tradicijo grafitarjev lahko jasno vidimo kot nadaljevanje umetnosti détournementa, ki ga propagira Debord, pod vplivom taktik inspiriranih iz Lautréamontovih Poezij, ki so sestavljene ve inoma iz razvijanja ali obra anja misli predhodnikov.

Debord je verjel, da ima (ne glede na degeneracijo sistema in umetnosti) diskurz še vedno mo združit, razsvetlit in kritizirat, dokler se seveda demaskira kot diskurz in s tem ali ob tem demaskira dominanten diskurz. Takšna reprezentacija kombinira, kolažira, subvertira reklame, dokumentarne posnetke, filme, forme eseja in pesmi (po Lautréamontovem diktumu: »Plagiarizem je nujen, proces napredka ga implicira.« It writes a wrong. It rights a wrong by writing.⁸ Razvija misli in reflektira stanje zdaj, ne glede na posledice in kolikor mogo e sploh ne vidi; skozi subverzijo medija, in katerem se prenaša. Ali natan neje: »Kratko za "détournement" obstoje ih estetskih elementov. Integracija sedanjih ali preteklih umetniških produkcij v višjo konstrukcijo miljeja. V tem smislu ne more biti situacionisti nega slikarstva ali glasbe, ampak samo situacionisti na uporaba teh elementov.«

Poezija (e je sploh možna v sfiženem svetu reprezentacij) je potem v asih samo dokument, artefakt from the quest to be now. Or to be known now. Najve , kar lahko pisanje (naj bo poezija, film etc.), e se že posreduje in ho e vplivat na misli vsaj tistih, ki berejo ali poslušajo, je, da vklju i vase kritiko zgodovine, dominantnega sistema reprezentacije, tako kot kritiko same sebe (prim. Poundov Hugh Selwyn Mulberry).

Po logiki situacistov, ki po pismu Deborda iz marca 1963 zanikajo vse dotedaj zinterpretirane doktrine glede lastnih doktrin, je umetnost, kot so jo prakticirali nadrealisti in dadaisti, že dolgo mrtva. Edina smer akcije je konstrukcija, ne reprezentacija, ampak situacij, ki omogo ajo, da se lahko sploh zgodijo reprezentacije, interakcije, združitve in debate, ki niso podnjene jeziku spektakla: »Ni esar no emo s Situacionizmom, eksplicitno zavra amo besedo, zavra amo doktrino. Hoteli smo definirati - kolikor smo lahko, kar smo raziskovali - prakti no situacionisti no aktivnost. V smislu ustvarjanja situacij ali trenutkov, e lahko uporabim to besedo. Okolja in dejanja v interakciji. Precej strogi ste do koncepta situacije: za vas so vse situacijebole e in nepomembne. Lahko bi odgovoril, da se situacije v življenju kažejo "spontano", ve inoma avtomatsko. Ne vedno: nekatere situacije nam ugajajo. e jih svobodno konstruiraš, bodo, brez dvoma, manj nepomembne. To je treba preizkusiti. V vseh primerih, mi prekinjam z vsemi officialnimi avantgardami in priznavamo vse kar se je storilo od (druge svetovne) vojne dalje.«

UP: »Moram jih še prebrat, ampak mi smrdi. Kar ho ejo, je prezeto z antiideologijo. Naperjeno je izklju no na sistem, kot tako je globoko zgodovinsko. In se ujema v isto zanko kot Hegel ali Marx, ki sta, e sem po svojem hitrem listanju prav bral, izhodiš e Debordove misli. Navidezna apatija umetnosti, tako kot tudi filozofije je po moje v tem, da smo se nekje s Heidijem (e ne že z Nietzschejem) za eli zavedat, da gradnja sistemov ni ve mogo a, kaj šele smiselna. Tu ho em pokazat v smer Lacana in s Komelom re t: »Destrukcija. Ta ne pripelje do pojma, ampak do odprtosti, v kateri se pojem pojavlja. Sodobna filozofija zato ni sistemsk.«

Ne vem še to no, kako Debord misli spektakel, ampak e je to dogodek, ki je zapomnljiv po vtsu, ki ga naredi, z

njim nimam apriorne težave. Prenesti sporo ilo pomeni ravno to, da se nekam vtsne. Spektakel zaradi spektakla je Saša Lendero. OK. To me ne zanima. Ampak Klaus Nomi! Ne ga srat ...

Tvoj temeljni problem (pa) je torej navzkrije dveh principov: svetosti akta, ali pri tebi procesa pisanja in neizbežni tržnosti nastalega produkta. To pa ni le problem, v katerega si postavljen, ker si se rodil v tem sistemu, ampak je pretekel precej daljšo zgodovino. Je morda praproblem lovekove ustvarjalnosti. Razkol med svetostjo ustvarjalnega procesa (najisibodi tvojega genija, ali twoje roke kot medija za božansko sporo ilo) in tem kaj ostane. To kar ostane, je artefakt. Je nekaj absolutno drugega od tega, kar si ti tja polagal. Naj bo torej proizvod tvojega genija ali manifestacija božanske volje, ko je twoje delo zaklju eno, ali ko te tok tvojega dela odpelje dovolj dale vstran, je ustvarjeno nekaj, kar je brez zaš ite izpostavljen svetu, v katerega si ga položil. Da to dlje zapiraš v svoj kov ek, ali narediš bolj hermeti no, bolj avantgardno, mu doda neko svojevrstno kvaliteto, ki pa nikakor ne bo prepreila tega nujnega procesa alienacije. Svoje delo lahko zaš itiš le toliko, kot lahko zaš itiš svojega otroka. Karseda dobro ga opremiš za boj. In mu zaželiš sre no pot. Ali pa ga zažgeš.«

JBF: »LEGENDARY SHIT

Prahu je desire, Tiborju je need, meni je pa want. (al pa še bolj - covet).

Tudi jaz imam od Deborda to potrebo po živem pisanju. Ampak šele to je akcija, samo pisanje ni akcija reprezentacije, ampak le reprezentacija. Živo pisanje na drugi strani pa ni prav ni pisanje ampak samo akcija. Akcija je v ve ini primerov zla. Tako, da 100% akcija - bad. Zdaj pa, glede na to, da ti tripa 100% akcija, ampak v bistvu moraš pisati, je potem

zelo preprosto pisati o svojem make-believe živem pisanju, ki pa je - let's be clear about that - še vedno zgolj iluzija. Spektakel.

Meni osebno je spektakel udovito zlobna stvar. Catch je, da delaš spektakle iz nenavadnih izhodiš. Revolucija je vedno spektakel (to pomoje Debord dobro ve), revolucija pa je kon ni efekt tvojega živega pisanja, tvojega razsuvanja spektakla. Ampak saj zato pa ne pišemo živo. Spektakel se da zlorabiti (to se pravi, dobrorabiti) za ideološko kritiko. Ful podobno je funkciji karnevala. Zdaj, e se ti pa še tuki Adorno userje v glavo in ti zateži, da to samo pomeni, da je še ideološka kritika zašopala v kvaziracionalno logiko trga ... ne vem, pomoje se da ven iz tega. Ker je spektakel tako mo na zadeva, e ga obrneš, da zna svoje temelje spodnest. (kakšno zvezo imata spektakel in ideologija sploh, koliko sta si razli na?) Zakaj pa kritizirat ideologijo? Pa saj praviš, Uroš, sam - »Destrukcija. Ta ne pripelje do pojma, ampak do odprtosti, v kateri se pojem pojavlja. Sodobna filozofija zato ni sistemski.« e nekomu odtrgaš glavo in ga z njo pretepeš, je še vedno mrtev. Pretepati mrtvega loveka se zdi neumno, dokler se ne spomniš, da si ga v bistvu hotel samo pretepsti, pa je bil edini na in, da to storiš, z njegovo glavo. e ga ne bi hotel pretepsti, mu tudi ne bi nikakor zmogel odtrgati glave. (a se vidi da sem zblojen, kakšne primere to sekam) Ne vem, e je antiideologija tako uperjena v zgodovinsko os. Kar se ti e njene misli, morda, ampak njenega u inka (dezgodovinizaciona je zagotovo zgodovinski šok, ampak ali sledi zgodovina?) ... To pa ne vem.

Zdaj za tisti want iz za etka - mene subverzivni spektakel rajca na polno. Res, to je prav ena fiksacija, sem ugotovil. Literadrom je mel ideologijo druga no, spektakel je bil nam obi ajna stvar, egorealizem je imel ideologijo isto, a karikirano, spektakel je bil way over the top, Vratar je bil igranje, volume spektakla je šel iz enega ekstrema v drugega, zato

washing machine na koncu, you gotta choose your fucking side, or keep spinning, cel povukan Gobekli Tepe je iskanje tistega PRVEGA subverzivnega akta, ker ta je sploh the holy grail - Blanchot: at one point in time, there were no symbols, and the next point in time, there were infinite. ...potem pa že takoj spektakel. Spreminjati je treba logiko grand narrative-a. e sem zato, v svojem golem bistvu, na koncu samo še en kapitalisti ni quack, mi je popolnoma vseeno, saj me aranje tega dejansko osre uje. Hehe. V bistvu - evo to pišem zdaj, ko naj bi bilo pismo že kon ano (doux reves sem že napisal - mini time travel po tekstu) - v bistvu ustvarjam simulakre situacij kjer se ute ena ideologija spopade s spektaklom anti-ideologije. Simulaker postane farsa in tudi prostor, ki ga nato prebere, postane malo bolj farsi en. that's my thing, izgleda.

(ta poe's law je zakon - it is impossible, without a blatant display of humor, to create a parody of fundamentalism that someone won't mistake for the real thing) Ravno tu! paraphrase, to create a parody of ideology. It is possible! With the spectacle! Spektakel je lahko mašina, s katero eno ideologijo vržeš v drugo ideologijo. To ne pomeni, da ena vedno ostane, ampak da obe postaneta farsa, ciljal si pa itak samo na eno. Zdej, reprezentacija te vojne med ideologijama (simulaker, farsa) pa postane vojna med ideologijo reprezentacije in ideologijo bralca - ergo, efekt je isti! A štekata? Dobra reprezentacija vojne ideologij se vedno stepe z ideologijo bralca. Hudo. Rad pretebam ideologije bralcev. Kaj boš, ko boš velik? Pretepa ideologij bralcev. (eprav še boljša, to bi prav posnel, mulca v tretjem razredu, ko na to vprašanje odgovori - politi ni zapornik).

Ampak to je en tiny, tiny del vajine debate. Zasut sem z dolgo asnimi izpiti in dolgo asno diplomsko. Evo, zdaj je se grem odjaviti od izpita, jebeš tega XXX (redacted). Mega. Ful sem si enega asa v trenutku naredil. Zdaj mi pa še ni

treba spat. The great conversation, postmodernizem, eklektika. Modela, all bets are off, tu na ra unalniku imam 13 giga tekstov, pa od teh je recimo 9 giga napisanih po letu 70. Po letu 70! Že Heidegger je fucking ancient za vso to ebljanje. Itak se navezuje misel, sam ena generacija bo morala idealiste spustit, pa naslednja bo mogla fenomenologijo, enim bo recimo Badiou kot Kant. e pa ne bojo spuš ale idealistov, bodo pa spuš ale novejše filozofe - to je pa neumno. A se mi bolj spla a prebrat Kantovo Kritiko istega uma, a se mi bolj spla a prebrat študijo cambridge scholarja O Kritiki istega uma? Kaj sploh ho em od te pofukane Kritike istega uma? e mi ne bo eksplodirala v glavi, nej se itak jebe, e pa ho em idejo, je pa quicker fix ta cambridge scholar, ki ti jo sproti še razлага. Z moderno interpretacijo. Anapišem študijo o študiji cambridge scholarja za naslednjo generacijo? Citirat bomo itak po as za el sekundarno literaturo (to itak že vsi po nejo pomoje, sam opombe pre-pisujejo, prasci).

Še mind candy za lahko no :
imagine if ...

Zaženejo Large Hadron Collider ez to no šest mesecev od tega trenutka. Universe blue screen - error, pa as se zavrti nazaj, to no šest mesecev. Znajdeš se spet v tem trenutku, s spominom na teh prihodnjih/preteklih šest mesecev. Pred tabo je šest povsem novih. In e se loveštvo odlo i, lahko to zaloopa v neskonost. Ve nost šestih mesecev, od tega trenutka dalje. To bi bilo noro.

Doux reves
J.«

Razširitev podro ja boja¹

»Tudi vi ste se zanimali za svet. Že dolgo je od tedaj; prosim vas, da se spomnите. Podro je pravil vam ni ve zadostovalo; niste ve mogli živeti na podro ju pravil, tako ste morali stopiti na podro je boja. Prosim vas, da se prestavite to no v tisti trenutek. Dolgo je že od tedaj, kajne? Spomnite se: voda je bila mrzla.«
Michel Houellebecq,
Razširitev podro ja boja

»Del resni nosti, ki ga radi utajimo in ki se skriva za vsem tem, pa je, da lovek ni mehko, ljubezni potrebno bitje, ki se je med drugim kve jemu zmožno tudi braniti, e je napadeno, temve med svoje nagonske darove lahko šteje tudi to, da mu je pripadel znaten delež nagnjenja k agresivnosti. Zato mu bližnji ne predstavlja le možnega pomonika in seksualnega objekta, temve tudi skušnjava za zadovoljitev svoje agresije, za to da bi njegovo delovno mo izkoristil, ne da bi se mu zanjo

odškodoval, da bi ga brez njegove privolitve seksualno izrabil, sebe postavil za posedovalca njegovega imetja, ga ponižal, mu povzro il bole- ine, ga mu il in ubjal. Homo homini lupus. Le kdo si upa po vseh skušnjavah življenja in zgodovine oporekati temu stavku?«
Sigmund Freud, Nelagodje v kulturi

»Poezija je upor, ker veš da z njo ne moreš preživet.«
Tibor Hrs Pandur

»An idea that is not dangerous is unworthy of being called an idea at all.«
Oscar Wilde

»Najbolj samoten sem v tem, kar prepoznam kot kolektivno.«
Miklavž Komelj

Današnji as je as objektivnosti. Fluidne razumske objektivnosti. Objektivnosti, ki nima veliko skupnega s splošnim, dojetim kot totalitetu. Resnico. Objektivno je vse prej kot Resnica. Je pa objektivno postavljeno na pozicijo resni nega. Vprašanje, ki si ga neprestano postavljam, je, kako se objektivno konstruira. Predvsem na podroju politike in umetnosti.

Družba je že povsem podvržena zakonom potrošnje in povpraševanja. Logika trga je prodrla v vse pore družbe, tudi na podroje umetnosti. Populizem je postal vrednota in merilec vrednosti. »Doseglo se je to ko, ko uspeh v tržnem smislu opravi uje in potrjuje karkoli, nadomesti vse teorije, in ko nih e ni sposoben videti onstran, absolutno nih e.² Ljudje so nezadovoljni in nezadovoljstvo usmerjajo v iskanje instant srete, ki je loveku ponujena na vsakem koraku in v raznih oblikah - novi evlji, nov telefon ali nov avto. Nova slika ali nov kip. Nova stranka ali

1 Extension du domaine de la lutte - politični pamflet

2 Houellebecq, M. (2010): La carta e il territorio, Milano, Bompiani, prev. Karlo Hmeljak.

3 Bruckner, P. (2004): Nenehna vzhodna enost: Esej o prislni sreči. Ljubljana, Študentska založba.

nova politika. Filozofija neprestanega napredka je prevzela vajeti in vodi ljudstvo v iskanju zaslužene sre. Pascal Bruckner v svojem delu Nenehna vzhi enost - Esej o prisilni sreⁱ³ pa o dvoumnosti ideje napredka pravi, da napredek po eni strani vzpodbuja prizadavnost, pogum, delo na podro jih, kjer je prejšnjim generacijam spodeljelo, po drugi strani pa zagovarja trenutno stanje v prid prihodnjih generacij, ki bodo stanje popravile. Bruckner opozarja na Freudovo delo Nelagodje v kulturi, v katerem o e psihoanalize ugotovi, da sre a ni mogo a, ker biti sre en predstavlja vedno ve jega deleža želja, ki se jim mora posameznik odpovedati, e želi živeti v družbi, ker vsaka kultura temelji na odpovedi nagonov. V na rtu ustvarjanja loveka ni bilo predvideno, da bi bil lovek lahko sre en. Tisto, kar mi dojemamo kot sre o v najožjem pomenu, je posledica zadovoljitev potreb, ki so dosegle visoko napetost in je v naravi le bežen pojav. Ne glede na stališ e Freuda pa je bila sre a komaj petdeset let po objavi Nelagodja v kulturi v družbi skorajda zapovedana. Ravno zaradi tega, ker se je medtem sistem kapitalizma spremenil v sistem potrošnje in ker se je posameznik spremenil v avtonomnega individuma. Sre a je tako postala imperativ individualnega življenja; e posameznik ni bil sre en, je bil sam kriv. V družbi, ki temelji na potrošnji, je sre a nekaj neulovljivega, ker je v trenutku, ko zaželeno postane možno, vklju eno v kategorijo nujnega in kot tako ne

prinaša ve zadovoljitev oz. kratkotrajnega ob utka sre e. To je izjemno dober primer, kako lahko iskanje idealna privede do njegovega nasprotja.

Zanimivo je, da je današnji as, as hude krize, odli en pokazatelj odnosa ljudi do ne-sre e. V osnovi lahko današnjo družbo razdelimo na tri pozicije mo i - nategnjeno ljudstvo, histori ne avtoritete in ve ne upornike. e prvo skupino kategorizira ob utek nemo i, ki izhaja iz prepri anja, da jih je nekdo nategnil in izkoristil, kategorizira drugo skupino prepri anje, da so v življenju dolžni ljudstvo voditi, rešiti, prepri ati ali obsojati. Tretja skupina pa druži tiste, ki bi vse to (z)rušili, nimajo pa raziš enih pojmov glede razlogov za rušitev in predvsem nadaljnjih korakov. Družbeni boj tako poteka kot dialekti ni proces med temi tremi pozicijami mo i. Medtem ko nategnjeno ljudstvo jo e in krivi histori ne avtoritete, da so vse zajebali, se jim pri tem pridružijo ve ni uporniki, ki bi stvari hitro postavili na mesto, predvsem s tem, da bi zrušili. Seveda se del avtoritet ustraši in hitro potegne z drugima skupinama. Rušenje nekaj zruši, pozicije se premešajo, del ve nih upornikov postane del histori nih avtoritet, del histori nih avtoritet pa ve nih upornikov in nategnjenega ljudstva. In zgodba se ponovi. V nedogled. Pojavi se pa vprašanje smisla tega boja. Boj, igar zmaga je premešanje mase znotraj enakih pozicij mo i, je postmoderna družbena

invencija, posledica modernisti nih družbenih premikov in uspešne kanalizacije subverzivnih gibanj v sistem sam.

Osnova za objektivnost je razum. Objektivnost pa je temelj vseh treh pozicij mo i. Vsi se sklicujejo na razum, razumna dejanja in razumne argumente. Razum vlada v vladi, prednja i v diskurzih in okroglih mizah. Ekonomija temelji na razumevanju loveških potreb in njihovemu zadovoljevanju. Kar razum razume, to lahko reproducira. e razumemo potrebe, jih lahko (po)ustvarimo. Razum je družbeni skupni imenovalec. SSKJ definira razum kot sposobnost vklju evati, sprejemati v zavest. Razumeti torej pomeni vklju iti v zavest. Zavest, ki razume, je lahko objektivna. Histori ne avtoritete, nategnjen narod in ve ne upornike druži dejstvo, da vsi razumejo, vsi so objektivni. Vsi so dejanskost vklju ili v zavest. Malokdo je pa pomislil na edinstveno loveško sposobnost - mišljenje - oziroma (prosto po SSKJ) najvišjo umsko dejavnost kot izraz lovekove zavesti.

V današnji družbi pogrešam ravno mnenja. Mnenja, ki temeljijo na mišljenju, na umski dejavnosti, ki izraža loveško zavest. e je razum objektivno na sebi, izhaja namre iz objektivnega (zunanjega) sveta (sprejemanje v zavest), je mišljenje subjektivno, ker izraža loveško zavest. Zavest se skozi razum gradi in skozi mišljenje izraža. e zavesti

odvzamemo mišljenje, se zgolj reproducira. Ujame v za aran krog. V dialekti ni diskurz treh pozicij mo i.

Umetnost je skorajda povsem ujeta v enak diskurz. Subverzivnega je ostalo bore malo, ve ina umetnosti je podrejena ravno zgoraj omenjenim premikom. Ostal je le še prostor za prazni formalizem. S prelahom po letu '68 se je moral kapitalizem revidirati in implementirati vso težnjo po subverziji. Kapitalizem je znal biti tako ustvarjalen, da je celo komunizem recikliral kot nekaj estetskega. S tem je bil komunizmu odvzet vsakršen kriti ni naboij. (P)ostal je le mokre sanje »sanja ev in umetnikov«. Z nevarnostjo, da bodo otroci kapitalizma po letu '68 dezertirali - in se usmerili v poklice, ki so manj integrirani v kapitalisti ni proces - se je kapitalizem soo il zelo zgodaj in tem sanja em omogo il svobodo znotraj meja. Potrošniški kapitalizem s tem producira umetnost, ki se drži kapitalizmu lastnih pravil. Umetnost se je po letu '68 ponovno rodila, na trgu. Postala je indoktrinirana do take mere, da je celo njena subverzivnost postala tržna niša.⁴ Vzamimo kot primer slikarstvo. »Že nekaj asa umetniški trg obvladujejo najbogatejši ljudje tega sveta.«⁵ Kritiki razglasijo slikarja za vrhunskega umetnika. Publika zagrabi in umetnik prodaja. Umetnik postane velik, ker je prisoten na trgu. Velikost umetnika se tako meri v tržnem deležu oz. na podlagi tržne vrednosti njegovih del. Ve ina drugih umetnikov se s tem

ne strinja in godrnja. Nekaj se jih temu upre in v galerijah režejo platna. Nekaj kritikov opazi premike in razglasí novega »zmagovalca«. In zgodba se ponovi. Sliki je tako povsem odvzet potencial, ker se jo meri v cehah, prodaja v galerijah in razkazuje doma. Postala je statusni simbol, buržoazni kazalec ne esa, proti emur naj bi se umetnost borila. Nekje na poti pa se je izgubilo bistvo - mišljenje. Mišljenje umetnosti je družbeni u inek.

Poezija (tista, z velikim P-jem⁶) ima družbeni u inek. Ima revolucionarni potencial. Ima mo . Ker nima tržne vrednosti. Poezija je veliko ve kot individualna, subjektivna gesta, ve kot sredstvo pesnika, da iz/od sebe da nekaj, kar ga mu i. In veliko ve od sublimacije poslušalca/bralca, ki orgazmira ob poslušanju/branju. Znotraj te individualnosti je mo Poezije, da »do izraza spravi nepotvorjeno, nedojeto, še ne sublimirano, in s tem duhovno anticipira del ek nekega stanja, v katerem drugega, loveškega ne bi prevzelo ni ve splošnega, namre najgloblje partikularnega.«⁷ Adorno v tem svojem predavanju poudarja ravno odnos med subjektivnim in objektivnim, med individualnim in družbenim, ki ga je v Poeziji mo razložiti (tako Adorno) s pomojo Heglove filozofije, natan neje s tem, da je splošno posredovan v individualnem (in nasprotno). Poezija tako stopi v kontakt z najglobljim mišljenjem, z mišljenjem, ki je predzavestno, nepotvorjeno in nedojeto. e je mišljenje

umetnosti družbeni u inek, je mišljenje poezije nedojeti, nerazumljeni družbeni u inek. Dogodek. Tisto-karni-bit-kot-bit (Badiou), ki dopolni neko situacijo - mnoštvo s tem, da se venomer odtegne vsakemu razumskemu poimenovanju, vsakemu vključevanju v zavest. To mnoštvo, v to ki dopolnitve z (nerazlo ljudim/neimenljivim) Dogodkom, je kraj Resnice (Badiou).

Poezija je tako umetnost, ki ima neposreden odnos z Resnico. In edina umetnost, ki se, navkljub srednjesholskim uiteljicam, odtegne razumu. Zato Poezije ne razumemo, temve jo mislimo. Mišljenje Poezije je edino, ki lahko pretrga objektivnost razuma. Ki lahko sproži revolucijo. To je razlog, zaradi katerega razširjam boj mišljenja na podroje objektivnosti razuma. To je razlog, zaradi katerega je dandanes že izpoved hrepene ega subjekta lahko subverzivno dejanje⁸.

Borut Jerman

4 Povzeto po Dieterju Lesageju

5 Houellebecq, M. (2010): La carta e il territorio, Milano, Bompiani, prev. Borut Jerman.

6 Beri I.D.I.O.T. 2

7 Theodor W. Adorno, Govor o liriki in družbi. V: Beležke o literaturi, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1999

8 Prosto po Tiborju Hrsu Panduru

Kons. vseh

21

H GRAFITU KOT VERBALNEM DELIKTU

1.

»Komu pripadajo ceste?

Komu ulice?

Komu knjige?

Komu zavesti?«

JAZ

»Graffiti is a criminal offense, right.« *London P. D.*

»Nikoli ne bom delal.« *Rimbaud cirka 1890*

»Ne travaillez jamais.« *Debordev grafit cirka 1960*

»It never was about the money.« *Banksy 2010*

»Enkrat za vselej je treba razumeti, da nekaj, kar je samo osebni izraz znotraj okvirja, ki so ga ustvarili drugi, ne more biti stvaritev. Stvaritev ni razporeditev objektov in form, ampak intervencija novih zakonov v to razporeditev.«

Debord: Poro ilo o konstrukciji situacij

»Vodna sem postal žival, vse loveško mi je tuje.«

Mil ek Komelj

»I don't ... like what I say ... I'm playing chess. I don't know how to play chess, but life is a chess game for me.«

Mr. Brainwash, v Exit Through the Gift Shop

»Umetnost stoji izven organizacije, izven družbe; umetnost je svobodna in vsled te svobode brezpravna. (...) Umetnik niti suženj ni; onkraj plota stoji, na cesto je pognan, brezpraven je, pa e ima na rami vre o cekinov (...) Povem vam, da ni prepeval tisti Kette, ki si je evlje snažil, temve nekdo drug, kateremu nih e ne pozna in ne sme poznati obrazu. Povem vam tudi, da tistih veselih in žalostnih zgodb nisem pisal jaz, ki govorim z vami in ki vas imam od srca rad; pisal jih je lovek, ki ga ne poznate in ga nikoli ne boste poznali. (...) Brezpravna svoboda umetnikova je vsa njegova radost in bridkost; zaradi nje ga družba zani uje, zaradi nje on družbo sovraži (...)« *Cankar: Bela Krizantema*

Grafit je od nekdaj. Je od vedno. Prve slike v jamah: grafit. Altamira: grafiti. Abori ini in njihova sanjanja: grafiti. Takrat zid ni pripadal nikomur. Je pa bil tam. Edini zid je bila narava. Funkcija? religija? molitev? magija? interes? zgodovina? lepota?

praznovanje? Resnica? Prazni pojmi.

2.

Razlika med kriminalno umetnostjo in legalno umetnostjo. Grafit recimo. Odvisno kam ga napišeš. Zvezek je legalen. Zid finan nega ministrstva ni.

Vsebinsko: kaj napišeš (kar definira umetnost, glede na pretres, smeh, jok ali navdušenje, ki ga utelesi v sprejemnika), medij (kar definira v tem primeru legalnost). Medij (kot površina, kamor se piše) je v tem smislu del sporoila. Sporoilo nedotaknjeno z vzpostavljenimi ali pri akovanimi kanali družbe, razen kot negacija teh kanalov. Neke vrste govor svobode. In prisostvovanje v teatru življenja in vplivanja, u inkaterega so nepredvidljivi.

Grafit je torej gesta upora skoz jezik plus gesto/akt.

Samocenzura avtorja v zanalaš ni anonimnosti grafita in s tem simboli na izni itev bralca, torej reprezentacije lastniških razmerji.

Avtor je dodana vrednost. Avtor ni pomemben. Pomembna je samo kvaliteta sporoila, frekvenca informacije. Ki se jo ponavadi vnaša zazavestno v ime pisarja, ki naj reprezentira vse kar je napisal.

Situacija je že bralno dejanje. »Konstrukcija situacije«, e je uspešna ustvari možnost nove situacije, je plodna, se množi dalje, gre kot bliski misli skoz zidove miljon tisoč teles, privlači, vle e nase, šopa dalje in je noben zid, noben izbris ne ustavi. Konstrukcija situacij je oksimoron, konstrukcija naj bi bila umno na rtovana, situacija pa je že dana, nekam jo lahko usmeriš, ampak kdo ve kaj povzroči. Je akcija enako nepredvidljiva situacija kot bralna akcija?

»Vsa misel = met kock«

Da pa se grafit vtisne in prenese, mora biti dovolj mo en koncentrat misli, zgodovine, življenja, da se lahko vtisne (e je volja, da se, seveda). Da se kolker tolko ustrezno prenese, potrebuje vsaj eno življenje, da se prenese.

Umetnost definirana kot: vedno nasprotje sprejete oblike umetnosti. Antiteza (in kot vsaka subverzija) že impliciran del sistema in ne njegova subverzija. Avantgardno: kar ni nikoli imenovano tako, kar je vedno sodobno (kar dobe sodobi), kar vedno deluje in loveka prenese. Raz, e z nese in plodi in

omogo a, da pozabi (prenese ali sprocesira) s konstrukcijo novega spomina. Kar svet s spominom (podobo sveta) pozabi.

(Kako je možen upor proti množim nim medijem? Grassroots situacionisti ni upor, ki dekonstruira par reklam, ni ne pomaga. Yesmeni lahko kradejo identiteto korporacijam in razkrijejo njihov pravi obraz. Ampak kaj ko je korporacija abstraktna entiteta realno/pravno sprejeta kot loveško bitje. Nasproti skoraj in tudi nezavedni teatralizaciji življenja, ki ga zaradi implicirane korektnosti vsi sprejemajo na podlagi svojega interesa, ovitega v ideologijo nekega »kot da« samointeresne vere v vsemoga nost birokracije, avtorja, boga, belega moškega, denarja ali borznih podatkov. Glede na splošno poblagovljene in popodobljene življenja, lahko tvegamo tezo, da mora umetnost postat ali anonimna ali skrita ali ilegalna dejavnost (ali vse troje), da lahko sploh ohrani istost svojega poslanstva.)

Zanikanje dominantnega asa je o itno vedno bil predpogoj umetnosti. Omogo anje pogojev, kjer loveku asa ne dolo a produkcija blaga, ampak on sam. Dose to stanje? Omogo it pogoje umetnosti?

»Najprej žretje, pol pa petje.« Bert

Prerazporejanje asa. Zanikanje dominantnega asa je predpogoj umetnosti (vsaj na subjektivni ravni nje omogovanja). V tem je umetnost vedno subverzivna. Na ravni na ina življenja, ki umetnost omogo a.

Smrt umetnosti, smrt lovek, smrt smrt smrt. Kako mi grejo na živce ti neni ejansi zatrjevalci smrti. Point je, da si v grafit prisiljen. Je edini na in, da si lahko iz margine slišan, svoboden in zmožen prilastitve pravice do govora in smeha. Prisiljen si v darovanje predstave svobode (preko akta svobode), prisiljen iz izvorne ponatalne tativne avtonomije, ki mu je življenje samo boj za in poskus ponovne prilastitve samo-umno-zakonodajne pravice. Umetnost ne more bit mrtva, ker je na in, kako smo; kako lahko prenesemo in prenašamo, da smo. Presmejimo, prejokamo in smo. Grafit je v tem smislu (kot vse po tej logiki) impliciten del sistema in ga subverzira (e ga sploh) samo na simbolni ravni. In samo za dolo en as.

Zanima nas prosta kolektivna igra posameznikov, v spontani interakciji tvarjajo in pre pra pred teater, ne Delo, ampak drug drugemu spomine in sebe tvarjajo in pre. Delamo, da bi vplivale nase, da bi bili vplivani ...

Umetnost (ali praksa dolo enega pisarja) se zato lahko logi no preobrazi v eti no dejanje protesta in upora (ne da bi razglasila konec umetnosti, razen kot produkcijo artefaktov, ki dobijo na vrednosti zaradi kupljivosti in podpisa avtorja) ter ezpravne manifestacije tako, da krši zakone uradnosti zidov in jih sopostavi minljivi ve nosti svoje kreativnosti, te rože motorja, ki se odpira, tudi e se jo zbrishe, tudi e jo trg strga, te e dalje kot rta otroka na zidu, onstran podpisa, telo/ eztelo. Do kon nega izbrisala.

Lep stavek ne bo rešu sveta. Umetnost je treba poizumit, tako kot ljubezen, tako kot mišljenje ali sodobnega loveka. Kanalizirana umetnost, instituiconalizirana um. je impotentna nasproti svetu iz katerega je lovek dosledno izganjan in

blagofikcionaliziran v vir, da ghostmašina kapitala te e. Ko je lovek zreduciran na baterijo in material, je svet koncentracijsko taboriš e, etudi virtualno and there is good and bad cause money makes it so. And finally no more good nor bad is left, for there's no thinking any more to make it so or so.

Je nasproti neofašisti ni grožnji (ki je edina politi na mo no ideološka alternativa proti mainstreamu podkupljenih strank leve in desne), proti mahinacij enako ezpravnih entitet, ki jih trga in sni trg v lutke trga snov, obsedenih od votlih cifer, ki jih naj predstavlja, proti potencialnim masovnim migracijam v prihodnosti, možni apokalipsi ali koncu loveka, krvavih zidov in bode ih žic Evrope, umetnost samo igra kanje? Nikakor. Medtem ko so radikalci naskakovali obstoje i red in ga množili, so se razsvetljeni navdahnjeni muzali v svojih avtonomnih knjižnicah avtonomnih con svojih ra unalnikov, ustvarjali zgodovinsko databazo loveške zavesti, pilili svoje umetnosti in svojih videnje o i do skoraj popolnosti ...

3.

DAS SOLL KUNST SEIN?

Tanka je meja med kapitalom in umetnostjo, ki je že dolgo podobnostna forma, že dolgo blagovna forma. Kako bit opozicija? Da si (tako ali druga e) avtonomna (torej samo-zakonodajna) torej nelegalna, torej potrebna pozabe ali izbrisala glede na recepcijo (iz zidov ali spomina)? Preresni na, da bi bila lahko ozaveš ena resni no?

Grafit kot vdor, komentar, nadidentificirana reklama po-absurdena v lastno razstoli enje, smešenje, karneval, razveljavljajo enosmernost konstrukcij države jezika. Obrnit reklamo v fresko in parodijo ali grotesko shakespearjanskih razsežnosti - sredi kupljivega in instrumentaliziranega sveta kupljivih ulic, ki si jih lastijo korporacije/države, vsem v o i, vsem v o ividenje lastnih o i, izpostavljeni smešenju hierarhij in izmišljenih vrednosti aberiranega antropocentrizma (torej belega moškega kot mere mer) - je astno dejanje, je viteško. Vsaj za par sekund, vsaj za en dan. Banksyevo donkihotstvo je strastno, zavestno in dosledno. Njegovo avtorstvo je anti-avtorsko. Seveda se njegovo delo nanaša tudi na njega in pove dosti o njem, ampak to je stranski produkt, avtor je stranski produkt branja, avtor vsaki presega avtorstvo pisarja.

(Meja med eksistenco/izolacijo/družbenim samoizgonom in sfero akcije je vedno tanka.) Debord je moral živet, kot je živel in se upiral, da je lahko o tem poro al in s tem ustvaril sebe v avtorja. Avtor je konec concev vse, kar od pisarja ostane. Avtor = tekst v tem smislu. Avtor = tekst o nekem pisarju, ko ga berejo X možgani.

Naslikat politi no-karnevalski grafit na zid, ki ga nisi pla al in ni tvoj in kaj sploh pomeni moj ali tvoj, e na ta zid samo nekaj napišeš. Napolniš ga, izprazniš ga praznine, kot je recimo zid v Gazi Banksy popisal 2009 v ingeniozni akciji hit and run vandalizma ali prinest svoje slike v Tate modern in jih diskretno obesit, je gesta (udejanjena reprezentacija), s katero bi lahko definirali avantgardo danes, e ne bi bila »avantgarda« post-

humno skonstruirana psovka, s katero se jo najlažje razveljavi. Brandalism = oblika umetniškega vandalizma ali »poeti nega terorizma« (po Hakimu Beyu), ki jo prakticirajo Banksyji in grafitarji sveta.

Hacktivism¹ = lahko definirana tudi kot anonimna eti na akcija posameznikov predanim omoga anju možnosti, da se umetnost/resnica lahko sploh prenese in je. Wikileaks v tem smislu konstrukcijo zgodbe/resnico omogo a in je intervencija novih zakonov v staro razporeditev. Omogo anje grafitov lahko napotuje na internet, kjer sistemsko ni zidov (jih ne bi smelo bit in jih ne more bit), kjer je prostor neskon en. Je samo šopanje impulzov hipermozgan, virtualne predstave zavesti.

Umetnost pa naj bi bila zgodba/glasba/praznovanja gib/be-seda; ne glede, e je zabeležena ali izre ena direktno, se beleži iz mesa v meso. Je neizbežna, e je na in, kako smo.

Kaj se je sploh zgodilo, ko je prva slika nastala v Altamiri ali Lascauxu ali Gobeklitepeju? Ni vsaki enako? Ni morala zavest že zdavnaj bit tam? Je blo najprej ni in naenkrat neskon na veriga ozna evalcev?

Grafit/zapis/slika na zid (kamorkoli, samo ne v knjigo), je umetnost, ki je po formi še bolj minljiva kot knjiga (je ena ena/izpostavljena toku asa in odprta, da jo drugi grafitarji zbrisajo, zanikajo, pregrafitajo ali razvijajo dalje²). Zidove z grafiti je treba pobelit ne pa ohranit, zidovi so zidovi in zidovi so prazni, prazni so, ker so naši, pripadajo nekomu torej neki pravnomo ni entiteti kvazi-države, ki se je sama opravljomo ila. Eksteriorizacija razodjetja kompleksnosti možganov je prepovedana.

Grafit smeši zid. Narejen je, da bi bil zbrisani. Narejen je, da sproži reakcijo lastnega izbrisca. »Tem hitreje se grafit zbrishe, tembolje«. S tem preverja meje države (ali pa razkrije, kje je že sprejet in kjer je dopuš en velja kot insignija avtonomne cone). V tem smislu je umetnost (in verjetno angažma) poraz, ampak je poraz zanalas , navkljub in against all odds. Hkrati je thrill, droga in adrenalin istega akta. A selfless act to act. Kar pa ne izklju uje možnosti vsebinsko debilnih grafitov.

Napisat na steno: THERE IS NOTHING GOOD NOR BAD YET THINKING MAKES IT SO - ali pa: FOR ME IT IS A PRISON THEREFORE IT IS A PRISON namesto v svoj privatno kupljen list papirja

sesekljjanega drevesa v ta namen ... je razveljavit steno kot enozna no lastnino »kogarkoli že« amebi ne forme korporacije, ki ne bi nikoli smela imeti istega pravnega statusa kot živo bitje.

Da država lahko deluje, morajo bit stvari in definicije enozna ne (prazni kot zidovi), ampak že ta enozna nost postaja ambivalentna in absurdna, e lovek gleda iz grotesko/absurdne situacije sodobnega sveta, kjer reklama postane obscene pljunek v obraz loveka degradiranega na vir, blago, material, ni , pol pa se mu še estetizirane podobe estetiziranega blaga režijo v obraz. Gestehl/Spektakel/Medij/Kapital pa te e dalje.

Lovek kot edino obrambo, deklaracijo in protest mogo e lahko nariše samo grafit (obrne posmeh, vrne udarec (to je tragedija)), ki nadname uradne znake in jih obrne nazaj nase ali na svet (jih presname, osname, razsname). Grafit predstavlja tragi nost umetnosti nasploh, ki namesto, da bi zd podrla, nadmisliła ali presko ila ali onemogo ila, nanj napiše sporo ilo, ki lahko kve jemu problematizira sam zid. Je kot krhek komentar otroka, napisan na ograjo. V tem je njegova istost.

Grafit je tako zapis upora (reprezentacija upora, glediš na to ka upora), ki je že po svoji u inkovitosti tragi en. A v tej tragi nost je mogota zaradi ozavešanja minljivosti in smrti³, ki tak akt predstavlja. Je tehne spoznanja relativnosti dejanja. Grafit kot meditacija relativnosti, efemernosti in neponovljivostjo dejanja.

Grafit postane pogled, ki postane križiš e med niti umetnostjo, niti življenjem, med niti mestom niti galerijo.

Ampak kaj je sploh subverzija? Glede na kaj? Vsak akt (nameravane ali ne) subverzije je uprizoritev (reprezentacija) subverzije. Kar dela Banksy, ko nalepi grafit, je še vedno podoba in tako odpta popodobljenju ali poblagovljenju sodobnega pogleda. Ko da zmikaš eno telefonsko govorilnico anonimno sredi ceste s krampom zapi enim v njo, spremeni to ulico v galerijo. To isto inštalacijo so kasneje ukradli in jo »illegalno« prodali nad 30.000 dolarjev in imperij je vrnili udarec (ali pa je razmaskiral lovekovo norost podeljevanja vrednosti?). Tako tudi, e je grafit ali inštalacija ambivalentna v sporo ilu, je ne glede na formo lahko polaš ena in ovrednotena (lahko se jo

1 »Real hacktivism is at least as old as October 1989 when DOE (US Department of Energy) HEPNET and SPAN (NASA) connected VMS machines world wide were penetrated by the anti-nuclear WANK worm, which changed the system announcement banner to be: WORMSAGAINSTNUCLEARKILLERS. You talk of times of peace for all, and then prepare for war.« Glej: <http://www.e-booksdirectory.com/details.php?ebook=1684>

2 Za Deborda je bil kriterij uspešnost Situacionisti ne tekstovne produkcije, e se je »preslikala« na zidove Pariza ali ne.

3 Debord je kot zna ilnost spektakla/moderne wannabe globalne korporatne države dolo il produkcijo isto asnosti, neskon nega toka medijskih podob, ki izni uje zavest minljivosti, eprav je smrt v njih konstantno navzo a, a le kot zmanipulirana podoba strahu pred smrtno. Ne glede na Debordove teze o koncu umetnosti, le te situacionisti niso nikoli populoma zavrgli - niti populoma sprejeli, ampak so jo interpretirali iz dole ene zgodovinske perspektive. V njej so prepoznali kriti no anti-buržuzno funkcijo, saj so avantgarde, z razliko od razli nih marksisti nih tokov tistega asa, ki so se zavzemali predvsem za bolj demokrati ne spremembe znotraj že obstoega družbenega okvirja, bile edline formacie, ki so zahtevalo in si predstavljale življenje onstran horizonta Industrijske družbe. Nasprotov od logike menjalne vrednosti, ki predstavlja iluzijo (sprejeti kot resni no), da je vse vedno možno in ekvivalentno, lahko kvalitativno kot strast izraste samo iz zavedanja nepovrnljivega in izrednosti loveških dejanj. Zato je ena enje s tokom asa za Deborda tako pomembno, saj spektakel zanika zavest edinstvenosti in neponovljivosti minevanja in smrti. Strasti Debord ne razume kot silo nezavestnih potreb, ampak zavestno izbranih odlo itev. Kapitalizem po Debordu iz potreb proizvaja navade in manipulira ljudi brez strasti. Medtem ko Debordu strasti pomenijo tisto, okrog esar se življenje akumulira in kar lovek zavestno izbere in kultivira. Ob tem Debord zanika spektakularno predstavo ljubezni kot propagando, ki reducira ljubezen na edino možno pustolovs ino modernega sveta. (glej Anselm Jappe: Guy Debord)

fotka etc.)). Skratka: »z reprezentacijo ne moreš v polju reprezentacije le te subverzirat«. In kaj naj sploh to pomeni? Kaj je to, kar je subverzivno? Subverzirat reprezentacijo, medtem ko je lovek reprezentirajo a, predstavljajo a in pretvarjajo a (se) žival? Kje je izkustvo umetnosti? Ni utelešeno in zinterpretirano v možgane vseh potencialnih oividcev in tako nevidno? Netotalizabilno (razen kot doživetje umetnosti)?

Grafit ali eti na intervencija, ki reprezentira protest ne more subvertirat pogleda nekoga, ki že misli enako. Omo i ga. A ne glede na sporo ilhost se nanj lahko gleda estetsko, niti svoji lastni ambivalentnosti ne more umetnost pobegniti. So akcije, ki so subverzivne (dokler so subverzivne) direktne intervencije v družbeno realnost in s tem pravno pregačljive (kot recimo izklju it elektriko vseh svetle ih reklam v Copenhagu, kar je storil kolektiv Veto par let nazaj). Takšno uprizarjanje eti nega protesta ni reprezentacija, je utelešenje reprezentacije (in ni vsaka reprezentacija utelešena?) - njeno oresni nenje. Tanka je meja med umetnostjo in terorizmom.

Ne mislim, da dober grafit to naredi. V vsakem primeru ostaja odprt kapitalisti nemu/užitkarskemu pogledu in njegovemu potencialnemu popodobljenju in poblagovljenju. Lahko pa pokaže (in tem je avantgarden ali antiantropocentri en, kot to imenuje Katarina Šalamun), da beseda/grafit/umetnost ne pripada nikomur ali vsem, da reprezentira vrednost, ki kaže, da je vsa vrednost pridana vrednost, konstruirana, zinterpretirana, izmišljena, relativna, loveška, objektivno ni na vrednost.⁴

Kje je knjiga, grafit, tekst, ki ga slišimo ali preberemo? Ni eza? Ni hkrati tukaj in hkrati tam? Ni hkrati delec in frekvenco (odvisno s im ali od kje gledamo)? Tako kot lu?

»Marcuse (1937): „Afirmativni karakter kulture“, „Estetska razsežnost“, ne funkcija kot pri Jacobsonu (samonanašalna funkcija), tudi e je usmerjena sama nase, je odprta preusmerjanju skozi uprizoritev in možgane bralca. Umetnost hkrati afirmira in negira. Ne da se je reducirati na eno od teh. Da lahko iz slehernega predmeta (umetnost) naredi nekaj lepega, harmoni nega, zaokroženega, ugodnega, zbuja ob utek sre e. Tisto kar manjka (v tem smislu je um. pozitivna), a v svetu, kjer se bi morali po utit slabo, doživljamo ugodje v neugodnem svetu. V isti sapi pa vzbuja misel, da je možna sre a in ugodje

tudi na družbeni ravni. Skozi umetnost se zavidi sre a in ugodje kot možna (morda utopi na) želja, ki bi se lahko realizirala v dejanskem življenju (negativna funkcija). Deluje rušilno in napelje na misel, da je treba nekaj spremenit. Estetska razsežnost je razsežnost razcepa ...

1. ugodje v obstoje em

2. neugodje, ker je ugodno samo v estetski razsežnosti; sredi bede, revš ine in groze sveta.«⁵

Ta dvojni aspekt, ki tvori krog, da te e tok, nujno protislovje, ki poganja loveško vesolje? Zmožnost mislit kvantno, iz ve perspektiv hkrati? ez loveška perspektiva logi no možnega?

Ko Banksy v Tate Modern obesi svoje slike na steno, je to intervencija/uprizoritev reprezentacije (njeno udejanjenje), ki pa smeši in razveljavlja (za dolo en as) vrednostodajno in merodajno avtoritetu muzeja/galerije, ki ni ni bolj samooklicana, da podeljuje vrednosti kot um grafitarja ali »situacionista«. In Banksya je treba videt kot dedi a situacionistov metod in akcij (kolikor ni to znano, je to »avtor«, ki deluje anonimno zanalaš kot kak general Marcos sodobne art scene). Vztrajanje v anonimnosti, samocenzura identite (torej brezavtorsko avtorstvo), neena enje proizvajalca in proizvoda, samoeksil identitet, je druga en od Mallarméjevega, druga en od Pessoe. Je nujna brezosebna maska njegovega upora. Je zanalaš na skritost pisarja.

Se žrtvovat, kršit zakon in dat nekaj lepega (definirano kot gesta delepiranje lepega blaga), da bi vidli lahko vsi: norost loveškega podeljevanja vrednosti na podlagi estetskega u inka in ponavljanja. Ter morda dose vsaj svobodo smeha, joka ali plesa.

Eti na dolžnost grafitarja je spodnest logiko reklame in pokazat, da je kapital že zdavnaj vpregle lepo v svojo industrijo spektaklov in estetskih mahinacij. In pokazat, da je ta jezik mogo e obrnit, spremenit, zanikat, si ga odlastit nazaj . Na novo povedat. Mimikrirat in spodnest vrednostno/podobnostno formo reklame, ki je samo videz samooklicane avtoritetete. etudi ta gesta naslednji dan izgine.

Narisat grafit je kršit zakon, da spada umetnost v galerije tako kot bog v cerkve ali vrednost v denar.

Ker je grafit odprt pogledom vseh in njih sotvorec postane demo-konstrukcija: Kons. Ijudstva. Kons. vseh.

4 Avantgardna (raje pragardna), v kolikor jo gledamo glede na formo, torej medij prenosa (e ni že forma sporo ilo in v primeru poezije je forma beseda (torej »glasovna odslikava živ nega dražljaja« Nietzsche) in šele potem knjiga, šele potem artefakt) jo gledamo kot ovrednoteno obliko, proizvod ali blago, torej histori no. Kot histori en artefakt. Pragarda pa je vedno nekaj, kar ni in ne more bit artefakt, je ravno tisto, kar se po artefaktnemu upira in kar ga presega. Je gesta, ki sproži situacijo, ki se je po definiciji ne more prodat, eprav se jo lahko posname (in tako proda) ali zapomni (pravzaprav se jo lahko samo zapomni, zapomni). Je tisti X, ki se prenese, a se ne more posnet navzen, lahko se samo utelesi in edini okrušek, ki lahko ostane, je spomin, skoz prisostvovanje in dejanje naložen v tvoje telo in možgane (preko medija, ki je še en X: nesnovnega, a veznega). Ne mors dojemati umetnosti histori no kot Debord. To je tako kot re , da je umetnost umrla, ker so mediji za eli estetizirat realnost. Priznat, da je umetnost mrtva, ker jo poblagovlja spektakel, je priznat, da jo res poblagovlja, eprav tudi jo, a ne vsi. Ali kot pravi Agamben, ko interpretira situacijo po Debordu: »Gesta je ime tega križiš a med življenjem in umetnostjo, aktom in mo jo, splošnim in partikularnim, tekstrom in izvedbo. Je trenutek življenja, ki je odštet iz konteksta individualne biografije, tako kot je trenutek umetnosti odštet od nevtralnosti estetike: je ista praxis. Gesta ni niti uporabna vrednost, niti menjalna vrednost, niti biografsko doživetje, niti neosebni dogodek: je druga stran blaga, ki pusti, da se "kristal te skupne družbene substance" potopiti v situacijo.« Marginal notes on Commentaries on the Society of the Spectacle.

5 Zapiski iz predavanja Leva Krefta: Estetika.

e je umetnost opij sodobnega ljudstva, je street art opij za vse.

Moderna avantgardna umetnost je nelegalna (ezpravna oz. avtonomna/samozakonodajna) ali pa ni avantgardna. V tem smislu je, kar dela Banksy eti no dejanje, je umetnost v službi etike, ki je njen cilj protest (v asih z nadidentifikacijo absurdna dejanskega stanja, v asih s poezijo skozi smeh spremenit pogled sam, trenutek življenja, v trenutek karnevalske mogote), razveljavitev uradnega jezika, s katerim si the powers that be sporo ajo in prividevajo in privajajo »mo « skozi simbolne estetske reprezentacije mo i.

Street art (ki postane mainstream, im ga trgajo z zidov in prodajajo na dražbah) je odgovor na prilašanje in estetizacijo realnosti v blago, odgovor na umetnost kot orožje v rokah korporacije. Klic k razrožitvi estetske mo i masovne podobe/blaga.

Grafitarski vandalizem/brandalism seveda ni edina oblika nelegalnosti, torej reprezentacije reklamacije in reklamacija zanikane avtonomije subjekta. Kot nelegalno razumem ezpravno, ezlegalno razsežnost jezika, ki je pravu/zakonu vir in ki ga lahko osmeši ali vsaj formalno destruira njegovo zakon-in videz-dajnost, tako kot navidezno negibljivost zakonov parol in redov ob-lasti. Kar zakon sankcionira (ekvivalenca med imenom, avtorjem in privatnikom) in dela besede za talce uradne enopomenskosti.

Grafit torej vrednost izena i kot prazno: pokaže brezvrednost⁶, ker razkaže, e lahko pokaže, da je vrednost estetsko konstru-

irana podoba brez-vrednosti, (seveda iz dolo ene individualne vrednostne/eti ne pozicije.) Ob tem je grafit (vsebinsko) velikokrat dobesedno nevezan jezik ulice, ki je lahko najbliže zapisu govora, prost slovni nih pravil in drugih uradnih zahtev.

e je tako malo Adornovsko jezik fantazma, je naš svet fantazma jezika.

Vaše armade ne morejo spremeniti sporo ila izre enega iz pozicije smeha individualne snovalne prenašalne zapredstavljanje e mo i, ki je vir kakršnekoli že kolektivne ustvarjalnosti, na tak na in, da bi ga ne bilo mogo e obrniti nazaj v nov bumerang.

Narisat grafit (ali prevzet taktike države in reklamarske industrije in jih obrnit) v street art namene (kot to dela med mnogimi drugimi brezobraznimi Banksy) je pokazat oziroma razkrinkat »da je upodobitev simbolne vrednosti stvari mo nejša od stvari same«, da lovek dela iz videza stvari vrednost stvari (na estetski na in, ker mu možgani delajo estetsko, da so trenutno sprejeti vrednosti prazne in puhle).

Vse, kar je moral Bernays⁷ nardit, je vzpostaviti dolo eno estetiko s ponavljanjem, fuzijo dveh podob, da ena prevzame nase (navidezno) vrednost druge (kajenja kot znak svobode in ženske enakopravnosti recimo), vtepst s ponavljanjem, na reklamah, v filmih, na cestah, povsod, skoz tele in vizije možganov v možgane. Warhol je samo portretiral reklamo, kar je pravzaprav Bernays sprožil. V tem smislu bi moral bit Dantojev Napoleon Bernays in ne Warhol.

Vojna med istimi zidovi in grafitarsko subverzijo je predstava

6 »Because I am worthless.« Banksy

7 »Edward Louis Bernays (1891 - 1995), ameriški pionir odnosov z javnostmi in propagande, skupaj z Ivy Lee, imenovan tudi o e odnosov z javnostmi. Kombiniral je ideje Gustava Le Bona in Wilfreda Trotterja o psihologiji množic, skupaj z idejami njegovega strica Sigmunda Freuda. Bernays je nau il korporacije kako služit z manipuliranjem nezavednega preko filmskih podob in sublimnih sporo il. Brez zadržkov je razglasil, da je takšna družbena kontrola nujna, saj so ljudje kot potencialna horda lahko ekstremno nevarni. Ob tem je sotvoril modernega potrošnika in sprožil reklamarsko mašinerijo proizvajanja želj po stvareh, ki jih nih e ne rabi. Dokumentarec Adama Curtisa za BBC, The Century of the Self, dolo i Bernaysa kot izvor modernih odnosov z javnostmi. Revija Life ga je razglasila za enega stotih najbolj vplivnih mož dvajsetega stoletja« (Wikipedia). »It's not you think you need a new piece of clothing, but you think you will feel better with that new piece, I think that was his contribution in a very real way« (Peter Straus).

neskon nega sodobnega razrednega boja (med korporativno kolonizacijo ljudi in ulic ter avtonomnim/i subjektom/i)⁸, upor in njegov odboj in spet upor in spet odboj (odboja, ki bi kon al odboj ni). Grafit bo prej ali slej izginil, kot naj bi izginjal loveški avtonomni subjekt. Je pa ena en in izpostavljen asu in smrti, prav tako kot lovek. Grafit ne pretendira na ve nost, na shranjevanje in preobrazbe produkta možganov pisarja v njegovo ali kogarkolišnjo lastnino.

O itno bi se dalo kot eno od osnovnih karakteristik avantgardne forme definirat nujno efemernost geste/zapisa, dolo ene narne sle enosti in na rtem izpostavljanju toku asa, torej smrti, torej lastnemu izbrisu. Po vsebinji pa je tisto, kar je sodobno, kar sodobi dobe kot klasi no, vedno ponovljivo in prenosljivo v svoji neponovljivosti. Ena enje umetnosti v gol trenutek zapisa, torej trenutek življenja, naj ostane ali ne, v komerkoli že.

Grafit je gesta navkljub (preddolo bi njegove) smrti. Je vztrajanje v nujnosti smrti (nasproti spektakla, ki smrt izni uje v neskon en tok podob in blaga). Mogo e je v tem smislu gesta lahko ezmimeti na (ne naravnana v shrambo spomina in udejanjena direktno, pri emer umetnost postane samo avdicija za življenje, oziroma vsa umetnost je tako samo vaja za njeni udejanjanje v življenju, eprav je vsak zapis in njegov odtis že situacija in plojenje nove).

Ustvarit opus in dat svoje rojstno ime nanj, je v bistvu na rta projekcija pisatelja v avtorja. V to entiteto, ki naj bi bila resni nejša od pisatelja samega. V delo, ki ga predstavlja. Lahko pa avtor avtorstvo zavrne in se pa ne podpiše. To question authorship or authority. Is that what the author is here to do?

Grafit, pa etudi je na ministrstvu za kulturo, bodo odstranili, ker moti avtoriteto. Grafit (ki presune) je tako kot smeh. Moti avtoriteto (ker moti monolitno resnost pripisane lastnine), ker smeh izena i, eže ne degradira.

»Kjer ni satire, kjer ni smeha: vlada fašizem.« Borut Jerman

Kot pravi Herzen, ki ga citira Bahtin: »Smeh ima v sebi nekaj revolucionarnega ... Voltairev smeh je podrl ve kakor Rousseaujev jok (...) Smeh sploh ni nekaj tako nedolžnega, zato se mu ne bomo odrekli. V antiki so se krohotali na Olimpu in na zemlji, ko so poslušali Aristofana in njegove komedije, krohotali so se do

samega Lukijana. V etrtem stoletju se je loveštvo prenehalo smejeti in je samo še jokalo, med je anjem in o itki vesti so padle na um težke verige. Brž ko je mrzlica okrutnosti za ela pojemati, so se ljudje spet za eli smejeti. Nadvse zanimivo bi bilo napisati zgodovino smeha. V cerkvi ali dvorcu, na fronti, pred predstojnikom departmaja, pred krajevnim policijskim na elnikom in pred Nemcem upravnikom se nih e ne smeje. Tla ani se vpri o posestnika nimajo pravice smehljati. Drug pred drugim se smejejo samo tisti, ki so med sabo enakopravni. e se nižjim dovoli, da se smejejo vpri o višjih, ali e ne morejo zadržati smeha, se je treba posloviti od spoštovanja nadrejenih. e se prisilimo k temu, da se nasmehnemo pred bogom Apisom, pomeni, da ga iz svetega stanu prestavimo med nadvadne bike.«

Grafit ala Banksy tako spominja na definicijo groteske pri Bahtinu, da jo bom kr navedu: »Groteska v resnici osvobaja vseh tistih oblik ne loveške nujnosti, ki prežemajo prevladujo e predstave o svetu. Groteska to nujnost razstoli i kot relativno in omejeno. Nujnost se v kateri koli sliki sveta, ki prevladuje v neki dobi, zmeraj kaže kot monolitno resna, brezpogojna in neizpodbitna. Toda - gledano zgodovinsko - predstave o nujnosti so zmeraj relativne in spremenljive. Smehovni princip in karnevalsko ob utenje sveta, na katerih sloni groteska, podirata omejeno resnost in kakršne koli pretenzije na nad asovni pomen in brezpogojnost predstav nujnosti, hkrati pa loveško zavest, misel in domisljijo osvobajata ter odpirata pred njimi nove možnosti. Velike prevrate (celo na podro ju znanosti) prav zato zmeraj predhaja in pripravlja karnevalizacija zavesti.« Bahtin: *Ustvarjanje Françoisa Rabelaisa in ljudska kultura srednjega vek in renesanse*, str. 55

Ne moreš pisat kr, kamor se ti zljubi. Predstavljam si, da bi vsi tako delali. No, ne samo pisat, ampak pisat svoje misli direktno, vsaj ob asno. Dam prostovoljno na to steno prenos svojih možganov vsem, da jih majo, ki jih majo, da vidijo. Grafit kot forma je antispektakularna (spektakel je vrednostna forma podobe jezika po Debordu skozi Agambena). Po formi, po definiciji forme, e se temu doda še eksplozivno sporo ilo, lahko zapresketa par iskr v mimoido ih, lahko vsaj reprezentira

8 Agamben leta 1990 razglasil preroščvo Debordovih tez, ki so napovedale integriran spektakel moderne spektakularne »demokracije«, ki je se je osnoval iz izkušenj tajnih služb sredi hladne vojne in ki se je mnogim leta 1987 zdel skoraj nemogo : ter opozori na tole zanimivo dejstvo: eprav država spektakla hkrati izni uje vsako identiteto (ko npr. »zamenjuje javnost z javnim mnenjem«), proizvaja »znotraj sebe posami nosti, ki jih ne karakterizira niti družbena identiteta ali kakrsenkoli pogoj pripadnosti«, ter nadaljuje, da bo prihodnja politika »boj med državo in ne-državo (loveštvo)« in evocira demonstracije in pokol v Tiananmenu 1989: »V Tiananmenu je bila Država soo ena z ne im, kar se ni hotelo reprezentirati, a se je ne glede na to prezentiralo kot skupnost in kot skupno življenje (ne glede na to, e so se udeleženci tega zavedali). Grožnja, ki je Država ne more sprejeti, je prav dejstvo, da nereprezentabilno obstaja in oblikuje skupnost brez predpostavk in pogojev pripadnosti. Sliherna posami nost, ki si ho e prisvojiti svojo samobitnost, svojo lastno bit-v-jeziku, in tako zavra a vsako indentitetu in vsako zapoved pripadnosti, je poglaviti sovražnik Države. (...) Kjerko te posami nosti miroljubno demonstrirajo svoje so-bivanje, bo Tiananmen in, prej all slej, se bodo prikazali tanki.«

prevrat in razstoli enje uradne monade. V bistvu pa se ljudje ustavlajo in fotkajo, dokumentirajo in smejejo, postanejo gledalci in udeleženci situacije (recimo street art instalacije), in grafit pravi: Mesto je potencialna galerija onstran koncepta galerije. »The world's the stage, everything else is vaudeville.« Daj grafit pa vidi kje živiš. Kako hitro ga ve ne bo. Ga bo kdo zaš itu, vrednotil nad zid kot lastnino? Že po Duchampu ne moreš gledalcu izbit iz glave želje po uživanju lepote. Našel jo bo v readymadu, v emerkoli, dokler bo verjel, da je nekaj, kar je z galerijo sanktificirano v Umetnost, res umetnost. (Mogo e so ljudje že tako zestetizirani, tako navajeni vse gledat skozi estetski videz stvari, da smo ne-ozdravljivi.)

Tvoj potni list ni ni drugega kot list s fensi hologrami. e tam piše tvoje ime kot tvoja serijska številka, to ne pomeni, da si ti ena od vsega lo ena nespremenljiva enota subjekta. Ne morem re , da sem Tibor Hrs Pandur. Prosto po Pessoi sem vsaka persona, ki se je izpisala zanamcem na steno njihovih možganov (ki so jih prosti izbrisati, pozabit, ali sploh nikoli videt), vsaka persona, ki jo je zapis sam, v konjukciji mojega telesa možgan vesolja nepredvidljivo popersonil s samim zapisom v prostor. Nisem hkrati del vsega kar vidim, da vidim? Je to že mistika? Podpis ni reprezentacija subjekta. Po vsem strukturalizmu in raznosvaštih teorijah o , kako je jezik pra in ve zna en, še vedno verjamemo (ali smo prisiljeni verjet, ali prisiljeni nikoli ne videt druga e), da podpis, ime predstavlja mene kot »polno pravno« osebo in subjekt. e seveda sem polno praven. e imam potni list, torej sem pod pogodbo, ki je nisem podpisal. Ta pa ta, rojen tega in tega. Obstajaš. In ker obstajaš znotraj teh meja, boš sodeloval in davke pla eval in gledal, kar bo posneto. Ustvarjat persone iz sebe (avtorje) je pravzaprav šele avtonomna in samozakonodajna gesta.

Znani kitajski slikarji so se odselili in zamenjali ime, ravno ko so postali dovolj slavni ... Odvrgli so persone svojih avtorjev in šli dalje.

Resni nost in fikcija sta izmenljivi, ker je resni nost za loveka že od za etka samo oblika fikcije, ki jo doživi dovolj mo no, da jo razglasiti za res.

»Tisto, kar vzpostavlja delovanje govorce, je ista konvencija, ki ni družbena pogodba, ampak je koncern za katero stoji mo /sila privla nosti. Sila, ki spravlja ljudi skupaj v gorico.

Jezik deluje, ker znak katerega ozna evalec ni podoben ozna encu (torej predstavi, ne stvari sami). Jezik vso vrednost in mo ozna enca vzame nase bolje kot prava stvar (abstrakcija jezika temeljna jeba), utno predstavi predstavo boljše kot stvar ali sama predstava stvari. utni sijaj tega pomena/smisla, kijo ozna uje beseda« ... je tisto kar prenaša beseda.

Lev Kreft, iz predavanja Estetika

Skratka: operiramo s fantazmami, ko govorimo. Ne govorimo stvari. Stvari nas govorijo in za nas in namesto nas. Jezik se o itno tako kot že dolgo denar, ne naša ve na realnost, morda se nikoli ni nanašal, e se je zanašal samo na »našo« realnost.

»Denar ima svojo lastno simbolno vrednost, ne naslanja se ve na realnost ali stvar samo. Da bi ozna evalci delovali, pomnoženo deluje v smeri obeta, v katerega vsi verjamejo.« *ibid.*

Grafit sesuje avtorja in bralca. Oba je treba sesut, oba koncepta. Vsak lovek je proizvajalec/avtor, sama distinkcija med avtorjem ali bralcem kot tistem izvoru in lo eni entiteti lažne hierarhije in ne kot Tekst = sinteza obeh, nedolo ljivo in vsaki znova, neponovljivo, eprav ponovljivo. Bralec uprizarja avtorja in avtor uprizarja bralca. Oba koncepta sta neveljavna. To je tako kot re , da je mama izklju no izvor otrok in ne ata in mama skupaj, iz njunega medsebojnega »svaljkanja veselega mesa« (Rabelais).

Ne moreš pisat kr, kamor se ti zljubi. These streets ain't made for dreaming. Predstavljam si, da bi vsi tako delali.

- Potem bi vsaj kon no vedeli, kaj vsi ti ljudje, ki bi jim naj pripadali (glede na potne liste države ali kakšne druge abstraktne predstave) mislijo. Kaj vsi ti ljudje so. Skupek tegov, nategov, citatov, flešev in kletvic, upov, smeha in sanj, vrženih skupaj na steno naklju no, z ob asnimi bliski genialnih posameznikov, potencialov smisla, življenja ali loveka.

4.

Basquiat je najebal
Karkoli je nariral je šlo v promet
Kosovela so pozabli na peronu
Petrarka je umrl s peresom v roki
Ni znal nehat snemat
Mallarméja je zadušila neimenljiva Sila
Hoffman se je utopil v luži cest

5.

»Nacionalizem je laž.« *Sre ko K., Sferi no zrcalo*

»Besede zapisane v predavanju Umetnost in proletarec, pred tem pa že številni na rti v Dnevnikih in korespondenci, govorijo o "možnosti socialnega uresni enja umetniških besedil", kar naj bi pomenilo, "da je slovenska avantgarda že prebolela fazo eksperimenta in destrukcije ter se poskušala funkcionirati v socialnem prostoru".« *Vre ko: Kosovel med Integrali in Konsi*
»OHO je zdaj zanimiv zares samo za glodalce in tajkune, ampak jaz sem jo pa boljše odnesel, kaj? (...) Nisem nikakršen zreli Podbevšek, ki je bil samo ena uboga ugasnjena mrcina. To moramo povedat ... Tudi najslaven pesnik je še vedno anonimen. Kaj bomo še povedali?« *Šalamun*

Izdelovanje lepih stavkov prenosa energie skoz samo besede, brez stvaritve novega medija, ki omogoča svetljevanje in pogoj za izdelovanje »lepih« stavkov nima več smisla. Nasproti grožnji izginotja loveka kot umnega avtonomnega bitja si je treba

odlastit, as in ustvarit okoliš, in ki umetnost šele omogoča. In taka umetnost omogoča anja umetnosti mora bit po definiciji ilegalna, ezlegalna in ezpravna. Mora bit avtonomna resnica. Impersoniranje korporacije ali vlade, kot to delajo Yesmen, absurdna afirmacija resnice sredi sveta evropsko/ameriškega sna laži, ezupnih idealistov San a in Panse so takoj popodobljene v dokumentarce in lastno zgodovinjenje. Ne glede na to z intervencijo razkrivajo resnice, torej laži korporacij.

Organizacije, kot so WikiLeaks, Chaos Computer Club in Pirate Party (kar omogoča ajo in principi po katerih delujejo) so edina opozicija. »Zmaga bo za tiste, ki so vedeli kako ustvariti nered, ne da bi ga ljubili.« *Debord*

»The State is a condition, a certain relationship between human beings, a mode of behavior; we destroy it by contracting other relationships, by behaving differently toward one another ... We are the state, and we shall continue to be the state until we have created the institutions that form a real community and society of men.« *Gustav Landauer, Schwache Stattsmänner, Schwächeres Volk!, June, 1910*

Pisat v prostor, mislit v prostor, govorit v prostor. Umetnost je izvorno akt darovanja, želja, da prenesete to žarjenje naprej, a selfless road to self.

Ah resnica izpisana (in pre-) adekvatno namesto reklame vegete nad Ljubljano!

Vse = del iste knjige, ki jo ljudje pišejo z dejanji, globalna reprezentacija loveških možganov.

Sapiens sapiens, misle i misle i -vedo nevedo i

Virtualna entiteta planeta zemlja

6.

Življenje za loveka je prenašanje življenja
 Predstavljanje življenja
 Pozabljanja
 O brezskrbni seks živali!
 Ti je zplal sen v možgan tvarin
 In želj podob pozabe

Zapis (e se naj vtisne v možgane) mora ena it silo naravo same, ena it besedo v silo narave ali vsaj naravi enako prepri livo silo. Dokazat, da je enako resni na kot posilstvo ali kraja ali korporacija. Mora postat utelešena skoz reakcijo sprejemnikov, naj bo smeh, jok ali navdušenje svoboda ali dušenje. Kot pravi Hakim Bey: »Na zahodu pesnike v asih vržejo v zapor - neke vrste kompliment, saj kaže, da je avtor naredil nekaj vsaj enako resni nega, kot je kraja, posilstvo ali revolucija. Tukaj pa je pesnikom dovoljeno objaviti karkoli - neke vrste kazeni pravzaprav, zapor brez zidov, brez odmevov (...) e se vladarji branijo videt pesmi kot zlo ine, potem mora nekdo delat zlo ine, ki služijo funkciji poezije, ali tekste, ki utelešajo resonanco terorizma. Za vsako ceno je treba spet povezat poezijo s telesom. Ne zlo ini proti telesom, ampak proti Idejam.« Hakim Bey: *Temporary Autonomous Zone, 1985*, <http://hermetic.com/bey/index.html>

Namen poezije je, da se dobra poezija piše. Da tisti, ki želijo bit ganjeni, da naredijo svoje najljubše dejanje sti iš e vesolja, nardijo svoje najljubše dejanje sti iš e vesolja. Da se izplešejo in so.

7.

Sam produciraš svojo reakcijo. Nau il si se konkretnih obnašanj in zdaj jih preigravaš kot zasko ena elpejka.
 Ob vsem tem pa »pripada« umetnost njenemu pisarju kot otrok staršu in ne kot kapital kapitalistu.

Knjige bi se morale tiskati po stenah in zidovih mest. Predstavljam si celo lahko futuristi no neoliberalno družbo, ki bi take grafite knjig dopuš ala in promovirala, medtem ko bi naskrivaj tiskala ovitke iz loveških kož.

Grafit je zgubljena bitka (katera misel ali dejanje potencialno ni?), ki pa jo je zelo zabavno igrat. Samosproducirana nevarnost in rajc adrenalina ob kršenju zakona. Divje praznovanje v sivi coni od spektakla neposnetega.

In kaj vse pozabimo nardit
 Kaj vse z jezikom pozabimo
 medtem ko se gremo umetnost
 medtem ko se gremo življenje

8.

Zapis = kar koncept avtorja in lastnine presega. Kolk avtorjev je v zapisu? Pisar je posrednik. Zapis je = pisarja, = avtorja, = bralca. Zapis je prenos, preseg in kulminacija pisarja v avtorja. Sam zapis je v tem smislu izni itev pisarja, ki ga je sanjal Mallarmé. Izni itev kot tembolj skritejše in popolnejše utelešenje pisarja v tekst in avtorja (po Foucaultu). Njuno zlitje. In lo itev. Kar dotik. asa del in tik pred ne im vedno.

Problem avtorstva je enozna na recepcija avtorja. Da persona v drugih o eh (predvsem najetih pisarjev množi nih medijev) dejansko zafunkcionira kot reprezentacija avtorja, nadomestek avtorja. Medtem ko pisar absolutno ni ve tekst (je bil samo dokler se je pisal) in ni avtor. Avtor je funkcija teksta. Avtor je dodana vrednost bralca na podlagi teksta, ki ga je neko napisal vedno neznanobilni pisar.

Na okrogli mizi smo poštobili jasneje kaj sodobi dobe. Tisto pragardno, kar se vtišne, torej prenese. Kar dobe prenaša. Kar dobe sodobi.

Torej vedno ponovljivo in dovolj univerzalno, da se vtišne, torej prenese, torej potelesi skoz telesa generacije. Iz generacije v generacijo, koder spomin loveka živi. e ga ni v nas. Ga ni nikjer. Abori ini so že vedli, kaj delajo zgodbe.

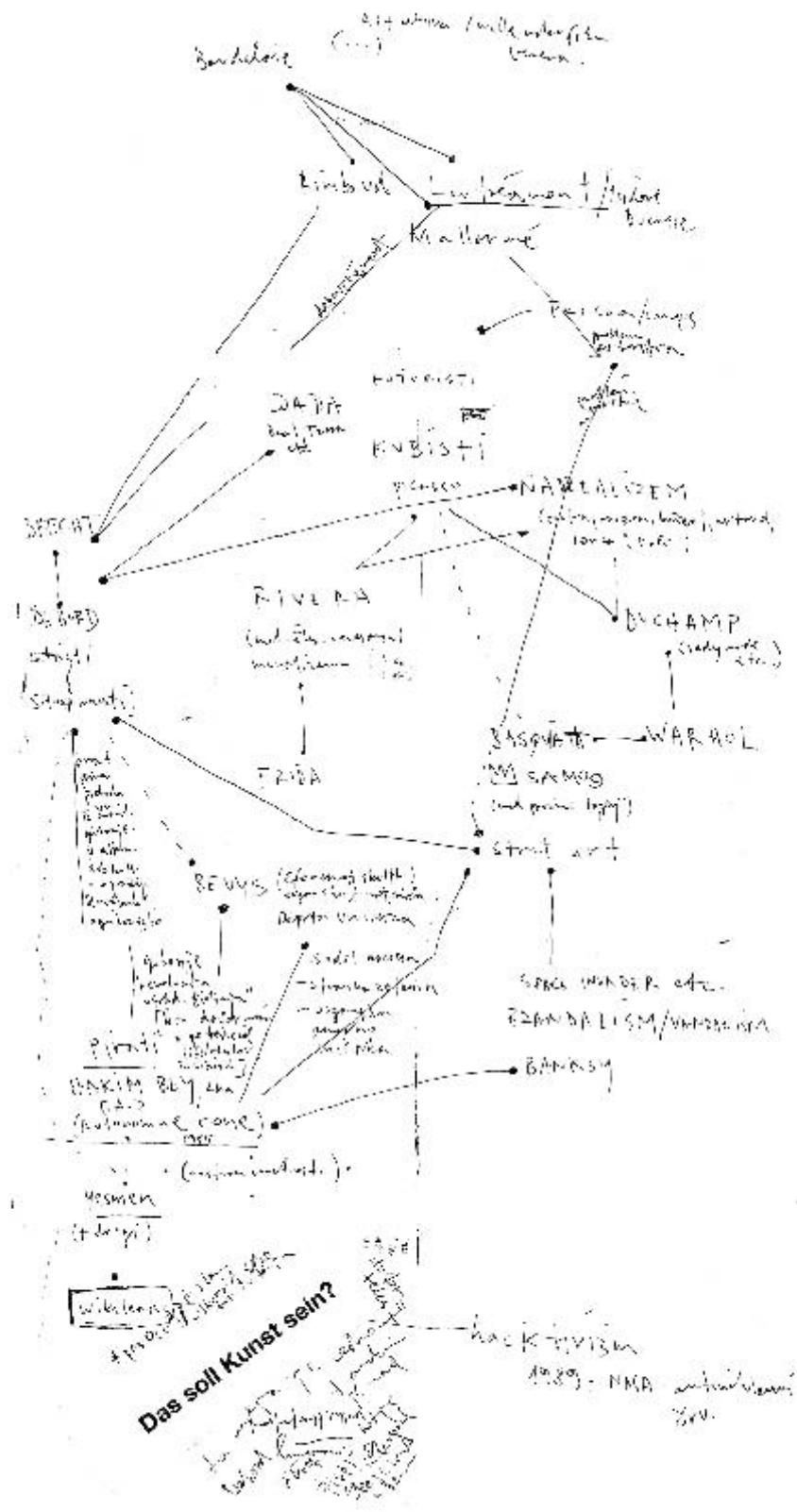
Citiranje z rekonfiguracijo (ali razvojem), s ponovnim premišljenjem je na in, kako jezik deluje in se prenaša od nekdaj.

Da je to nekaj, kar definira postmoderno, je preprosto laž. Postmoderna je v tem smislu prekomerno citiranje (pri emer bi bil že Pound postmodernist, ampak on je bil vendar modernist, pri emer je bil nobeno od teh).

Kot pravi Lautréamont: Posnemaj in nadobrazi. Détournement služi razvoju jezika kdove kam in vsaki vnovi ni renesansi le tega, skozi tebe, torej skozi generacije. Zapis je na in, kako se lovek prenaša skoz Življenje. Zato je lahko nesmrten, eprav smrten.

Vsak poskus definicije umetnost (skozi neumetnost) si prilaš a ali poenostavi umetnost, ki je hkrati vedno tudi praznovanje nuje samozadostnosti pisarja. Avtor = tudi praznovanje nujne samozadostnosti pisarja, izpisa pisarja v avtorja, izpisa pisarja iz sveta. V svet. V potencialno neskon no predstav avtorja in zinterpretiranih person avtorja (na in iz podlage teksta). Da bi on sam (pisar) bil ve no drug od tega, kar je predstavljal in izjavljal. Da bi ga zapis preobrazil, osvobajal in preobrazeval naprej. Umetnost je tisto, kar vedno prenese, vedno utelesi in vtišne »besedo/podobo/dražljaj« v meso. Iz mesa. (Kar doseže sprejemnika, ki/ e ho e bit dosežen. Vtišne, e ho e bit vtišnjen.) Kar pisarja spremeni, spremeni bralca. Kar gane pisarja, gane bralca. Tako preprosto je.

THP

Disput o zgodovini

»EDINA POZICIJA V ZGODOVINI, KI JO SPREJMEM, JE POZICIJA IDIOTA«

(...)

Per aspera ad astra; historia magistra vitae est!
Komentar od Jakob – 6. december 2009 @ 15:05

Zgodovina je družbeni konstrukt vsake sedanjosti, ravno ker sedanjosti služi. In ravno zaradi tega treba zgodovino pretesti. Prestrašiti. Idiotizirati.

Komentar od Borut Jerman – 6. december 2009 @ 15:36

Treba je prestrašiti tiste, ki zgodovino ignorirajo, saj je zgodovina, iz ene perspektive cikli ni pojav, ne pa linearne rta, po kateri komaj stopajo ignoranti.

Npr.: stanje ekonomije je dokaj podobno stanju pred drugo svetovno vojno. In zgodovina ni družbeni konstrukt, družba jo le preu uje. Zgodovina = preteklost. Gradivo, na katerega se naslanjam, predvsem birokrati no, pa je družbeni pojav, ki ga nam na pladnju ponujajo naši Gospodarji in njihove vojaške zmage. Ne bluzit tja v dan, raje argumentiraj kaj.

lovek je preblodil preve trnja, da bi to blodnjo moral nadaljevati. In to ti zgodovina daje v spoznanje. (Da podprem moj prejšnji komentar v celoti.)

Komentar od Jakob – 6. december 2009 @ 17:20

Edina pozicija v zgodovini, ki jo sprejmem, je pozicija gospodarja.

Komentar od Borut Jerman – 6. december 2009 @ 17:29

Seveda, saj zato tukaj sproscamo svojo jezo. Kajti gospodarji nismo.

Komentar od Jakob – 6. december 2009 @ 17:43

People, strangers, of all sights and sounds...

Da, da, Marx, Weber, Lukacs. Reifikacija! Whodunit?

Objektivna resni nost... ali morda (gasp) bralec?

Kaj pa Adorno? Komodifikacija misli? Kako ven? Z argumenti

najtežje. Z voljo do mo i? Kjer sta tako volja kot mo le commodity, self-perpetuating surplus value machines... He who wants to become a master, will command only slaves. Oba argumenta sta ista politika. Če rišeš ravno rto, ali e rišeš kroge, še vedno rišeš. Če bi rad risal, pa riši. Samo da smo si na jasnen – barvic si ne izbereš sam.

Fuck it, jaz sem za Frankla. Ko se a karije dokon no oropajo smisla, grem drugam.

(there is no exile in a unified world)

Komentar od jasminbf – 6. december 2009 @ 18:23

Ne razumem te, sploh. Obrazloži.

Komentar od Jakob – 6. december 2009 @ 20:56

»People, strangers, of all sights and sounds ...«
Tako uvodoma malo razburkam to priostreno debato, raztegnem robeve, prikli em relativnost, neizmernost loveških doživljajev. In seveda vzpostavim ego s citatom iz moje zgodbe.

»Da, da, Marx, Weber, Lukacs. Reifikacija! Whodunit?
Objektivna resni nost... ali morda (gasp) bralec?«
Ko sem tako vzpostavil ego, se je po razburkanju treba vendarle vrniti v linijo. Da smo si na jasnen – marksizem 101 – to ego šteka. Reifikacija – Verdinglichung – thingification – po Borutu je zgodovina konstrukt bralca, se pravi ne fluiden pojem, temve konkretna stvar. Ampak kaj bere ta bralec? To je ta gasp. Ali bere zgodovino, ali bere marksizem? Tu se nagnem na Jakobovo stran, zgodovina = preteklost, nekaj se je res zgodilo. Toda kaj? Spet pri Borutu – to bo povedal bralec, ker nih e drug ne more. Ampak ta bralec je kontaminiran s svojimi o mi. Vprašanje torej – ali bralec sploh bere preteklost, ali bere nekaj tretjega?

»Kaj pa Adorno? Komodifikacija misli? Kako ven? Z argumenti najtežje. Z voljo do mo i? Kjer sta tako volja kot mo le commodity, self-perpetuating surplus value machines ...«
Vstopi Adorno. Ta pravi, (v mojem branju, seveda) da smo absolutno pokvarjeni. Da je cel naš miselni proces že skrotovi en v kapitalisti no logiko. Ne moremo ven. Karkoli napišemo, karkoli re emo; e se razumemo, je cel dialog v službi ekonomskega sistema. Menda se lahko proti njemu

borimo z neko negativno dialektiko, a tega še ne štekam. Kakorkoli že - tu je spet isti hec. Ali berem preteklost, ali berem Adorna? In e berem Adorna, lahko berem Marxa (Adorna), Nietzscheja (Adorna), samega sebe (Adorna)... »He who wants to become a master, will command only slaves.«

Tu gre argument nekako tako, v že vzpostavljeni tematiki branja - e se ti v branje preteklosti (ali tega, kar ti meniš, da naj bi preteklost bila) prikrade pojem gospodarja, privileje za seboj vse pomenske sledi (o, zdravo, Derrida) in branje skvari. Ni gospodarja brez sužnjev. Preprosto ne gre. Tu se potem zgodi centralen hakeljc. A bi IDIOT rad, da družba bere preteklost po IDIOTovo, se pravi kontra status quo? A ni ta želja taista želja, ki je temelj sistema, ga hrani in žene naprej? In e bi družba res brala preteklost (IDIOTA), kaj nam zagotavlja, da ne bi šele s tem status quo slavil zmage? Morda pa IDIOT ho e postati sistem? Malo sem zabluzil... (a je to ta negativna dialektika?) V glavnem, kar ho em povedat je - da je vedno sumljivo ljudem težit kako naj berejo stvari in še petkrat bolj sumljivo (sploh v današnjih pes-jé-psa asih) težit naj jih berejo po twoje. Oprani suma so pa itak samo gospodarji. (ha-ha!)

»Oba argumenta sta ista politika. e rišeš ravno rto, ali e rišeš kroge, še vedno rišeš. e bi rad risal, pa riši. Samo da smo si na jasnem - barvic si ne izbereš sam.«

e bi rad kaj narisal, se pravi, se udejstvoval v svojem branju zgodovine, ti tega nih e ne brani. Ali je prva svetovna vojna kaj nauila drugo svetovno vojno? Da. V drugi so imeli boljše avione. In isto ni , ker so se še vedno pobijali. It's all bullshit folks, and it's bad for you. Barvice ti vedno izberejo bralci. Zgodovino pišejo zmagovalci, berejo jo pa modeli z dioptrijs.

»Fuck it, jaz sem za Frankla. Ko se a karije dokon no oropajo smisla, grem drugam.«

Ne iš em mo i, ne užitka. Iš em smisel. Globlje ko greš z misljijo, težje ga je najti, ve ji je izliv in v izlivu - smisel. Kar se ti e a karij, narišite mi konklagerje, mu enje, napalm ... jebemti da ne boste narisali bolj udne stvari od dejstva, da sem obstajal - in jih bral.

»(there is no exile in a unified world)«

ne vem zakaj, ampak na tole sem ve krat pomislil, medtem ko sem pisal ...

»The wild worship of lawlessness and the materialist worship of law end in the same void. Nietzsche scales staggering mountains, but he turns up ultimately in Tibet. He sits down beside Tolstoy in the land of nothing and Nirvana. They are both helpless — one because he must not grasp anything, and the other because he must not let go of anything. The Tolstoyan's will is frozen by a Buddhist instinct that all special actions are evil. But the Nietzsche's will is quite equally frozen by his view that all special actions are good; for if all special actions are good, none of them are special. They stand at the crossroads, and one hates all the roads and the other likes all the roads. The result is — well, some things

are not hard to calculate. They stand at the cross-roads.« (GK Chesterton: Orthodoxy)

Komentar od jasminbf — 6. december 2009 @ 23:58

Super obrazložitev, sedaj se strinjam, ko se je razjasnilo! e ne bi bil tako prekleti zakajen trenutno, bi še kakšno tezo zlil na digitalno pajevino, tako da pojdem raje brat o sveti geometriji —>

Komentar od Jakob — 7. december 2009 @ 01:29

Jasmin! I love your mind

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 14:48

IDIOT SE HO E IZPISAT IZ TE LUKNJE.

IDIOT JE SISTEM. KDOR SE MENI SE NE ZMENI

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 21:26

NA TEM KRIŽIŠ U

V TEJ NEMO I

SI DOMA

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 21:26

Dodatek k disputu o zgodovini in mestu IDIOTA v njej

1. »Histori no artikulirati preteklost ne pomeni, spoznati jo tako, "kakršna je pravzaprav bila". Pomeni, polastiti se spomina, ki se zabilisne v trenutku nevarnosti. /.../ Nevarnost ogroža tako ohranjanje tradicije kot tiste, ki jo sprejemamo. /.../ V vsaki dobi je treba na novo poskusiti iztrgati tradicijo konformizmu, ki se je ho e polastiti.« Walter Benjamin: O pojmu zgodovine (VI. teza)

2. Parafraza + appendix

»Zgodovina ni samo to, da razumemo, kaj se je zgodilo, temve da se ohrani spomin na nekaj, kar zabilisne v trenutku nevarnosti. To so momenti, ki jih je treba za nazaj odrešiti s svojim sedanjim delovanjem.« Mladen Dolar: Aktualnost Brechta zame

Ali: boli me kurac za zgodovino; tisto, ki je bila, in kakršna se nam kaže. Moj pogled ho e prihodnost in to prihodnost si zagotavljam iz zgodovine, iz tistih njenih trenutkov, o katerih je govora zgoraj. Kako od tu gledati nazaj, pripelje do križiš a, kjer se ne da ve naprej. e ho emo ohraniti nek naprej - ki v sebi nujno predpostavlja nek nazaj, neko preteklost -, potem mi na to odgovarjata Benjamin in Dolar, kakor tudi branje Tiborjevih komentarjev hkrati. Izpisati se iz mesta, kjer smo, z odreševanjem teh trenutkov. e velja: IDIOT JE SISTEM, je to zame TA SISTEM.Trenutek preden karkoli napišeš, in ko to napišeš.

Komentar od K.H. — 8. december 2009 @ 13:07

Variacije prvi

Stvari v oklici za nejo šumet. Te besede so rdeče, pogum. V eraj sem dobil nov šal, lep je, več barven, in eprav si ga predstavljaš, ne veš kakšen je. Ali? Pravi nosti navkljub. Nit, vžigalica, jajce, pero. Vidiš, dvakrat, isto polovico. Obraza mirujeta in zreta. Vsepovsod. Trije labodi na vzhodu, letijo proti severu, zgodaj zjutraj, 72 metrov visoko, ko jih vidim. Za njimi mla ni oblaki. Najpomembnejši nemški skladatelj 17. stoletja je neki Hajnrih Šuc. Menda. Zapisano po spominu in foneti no in morda se tudi motim. Obveznosti, dolžnosti, pravice. Dogorevanje. Prilagajanje dejstev, dejanskosti. V asih kakšne radikalne misli, nenavedene. Popolna. O itnost. Bodи prijazen. Glede na na in izumrtja je mogoče določiti, kako bi subjekt na glas prebral besedno zvezo poleti poleti, iz esar se da sklepati, da živo bitje le ni takšna celovitost, kot jo, na za etku tretjega tisoč letja let Gospodovih, dojema loveški rod. Poslušajte zdaj besede Božje: tla so neznana pod našimi stopali, eprav nas gor držijo,

ležiš e tvoje je polno mravelj in škorpionov in poltenosti brezobzirne, tvoje telo je ostudna vreča a gnilih ozavešanj raznolikih resnic. Patetika se kot največja hobotnica našega planeta ovije in ovija do katarze. Nadomestek smrti. Kakorkoli. Ne jemo tabletki in ne poznamo televizije. Organski stvori molijo glave izza rešetk, gledajo neznano. Veje me ljubkujejo, brez listov, kar je estetski orgazem dneva. Tisnikarjevi ptiči se zgražajo ali pa ne. Mudi se v službo. Je krasen, siv dan, brez dežja in megle. Plačam. Zvenenje telefonov, potencirano v telo, razglašeno. Klavir molči. Ez mizo prazen stol. Vseeno, kaj delaš. Jebat se ti mora v vsakem primeru. Za vse. Zdi se v asih, da ti ljudje ni ne morejo, ker si iskren. In je kul, da pišeš te besede in zlagas te rke, še preden se ti kaj zgodi. Danes bom razsajal. Že. Nadja se usede obte. Potrditev. Doživlja zelo stresne situacije, danes se bo zaročila. Ali pa ne. Homoseksualci me gledajo z velikimi očmi. Pedri. Vidim pohabljenе

prijatelje, no em jih gledat, odhajajo. Nadja je odšla tolazit moškega, egotriper piše in s pogledi miri. Kava je Rorschah, oziroma vsaj njena gladina. Kot ko v asih gledaš koga in govorita brez glasov. Zviješ cigareto. Pa si želiš bit del i? Ta scena z Nadjo je res odfuk. Vse, kar je grdo, propade. Vse, kar je lepo, postane grdo, slej ko prej. Kako prefijeno prosim: greva kavsat. Po prvem dimu skužim poreklo, pizda, sem as. Prisluhi vsepovsod in vselej. Natakar prinese pivo in vošči dober tek. Slava mu. Še vedno prisluhi. Kaj to sedi ob meni? akam, moje akre se odpirajo navzgor. Vedno večrtam. Pijan sem. Kakšen brezpomenski stavek. Ali dva. Ali verjameš? Pozdravljam ženske z grdimi ritmi. Smisel. Lepota. Kot da bi priakovale vse to. Dogaja se že minulo, video, dežavu. Rešit ljudi. S svojim mogočim glasom ez celoten hrupen in gosto naseljen prostor naročni. Žestoko, jebote. Gnusijo se mi, eprav tega ne kažem. Njim se gnusim jaz, to vidim. Stebri so vertikalni, na njih so lučke. Dvojni rum

z ledom in vodo z ledom. Še štejete p.
Joj, nekaj manjka. Kdo je pozabil na
nas? Petsto! Rigam. Nikoli rešen primer.
Ad acta. $F = m \text{ krat } a$. Himna. Tu ni oder.
Ej. Nekaj. Vsi smo slepi. Materialist se
divje oddaljuje. Odide, daj.....

.....
.....
.....
..... ne itljive štiri vrstice.

*Spisal Marko Samec,
en dan, decembra 2002.*

OPOMBA UREDNIKA

Ponatisnjeno z dovoljenjem avtorja, drugace dostopna v PJusk, Študentska založba Litera, 2003

Pesem kot svet in nevroza

A. DEMONSTRACIJA VE NAMENSKOSTI POEZIJE SKOZI FENOMEN TEATRA

»Man is least himself when he talks in his own person. Give him a mask, and he will tell you the truth.«
Oscar Wilde

»Ni umetnosti, ki bi lahko razkrila vsebino te lobanje.«
Macbeth po Müllerju

1.

Najveja tragedija lahko v teatru sproži samo smeh, molk, smrkanje ali (v vsakem primeru aplauz). To je tragedija. Ta magičen prostor. Ta alegorija države. Kjer so gledalci sokrivi lastne pasivne pozicije. Kaj vse ta prostor naredi! Koncentracija vseh teh ljudi, ki vsi gledajo eno in isto stvar. Ta koncentracija misli, zavesti in pozornosti. Kako neizgovorjeni, skriti, spontani, udejanjeni pojavi kažejo tike, ki v živo zarežejo v družbeno tkivo, samo zarežejo. Piknejo, te prenosljive rane, ki zadihajo, da bi se zacelile. In ni drugega. Absolutno ni drugega. Ta sinteza nepriakovana in popolna odkritost (če je popolna odkritost zavedanje, da je igra, ki jo igramo vsi, samo da se publika dandanes ne udeležuje (razen na not)). Da so slepe oči, oči brez akcije. Ampak osvetljene in del predstave in pri-

akovane.

Kaj sem že mislu? You are untouchable. Kot zvok praznega dežja na novogradnji, ki jo je nemogoče ignorirati. Ti si zapuščeno mesto samega sebe. Kot luč na hodniku ob treh zjutraj. Kot potok teče v temo. (Nekdo se žrtvuje, nekdo vedno) vre kot solza na robu prepada in sebe. In nikogar. Prazno mesto, kjer si se rodil. Drevoredi križev. Drevesa senc in senc dreves. Poezija je upor, ker veš, da z njim ne moreš preživet. Sootrestimo in peljan.

Zbiram zapiske. Ure se spreminjajo. Napišejo isto druga človek, kot ho em. In požirat to in ljubiti vse to. Z grozno strašno lakoto. Kako brezobzirno pritiska na maso, potisne prst v mandarino. Kako brezobzirno odpira telesa in obljudbla srečo. Kako sanje kolje. Samota me privlači in ne samo kot samota. Kot koncept. Rad bi jedel fukal spal hodil in vse to hkrati. Ker je predstavo gleda v ljudi. Kaj se zgodi? (Zmuzne se) in im pomeni ve predstav hkrati (hrani) pomeni ve predstav hkrati: je nedoumljivo: je življenje.

Apropos estetika: reklame so moderna umetnost.

Kdo si postal? Kaj si bil? Ko ne veš veprav kdo si, kdo ho eš bit in kaj delit. Udež je, da svet še kr obstaja - potem ko odprem in zaprem oči. In premotuti, da ne bi pofukal sebe. Ob karkoli in predvsem sebe. We are but puppets

of other people's dreams. Da hodiš in ne veš, kam hodiš. Da je strašno in ho eš vse naenkrat. Torej ni ne moreš. Da je med enim in drugim gibom neskončno. Da hodiš po cesti in preklinjaš in moliš: »ne morem verjet«, da je ta samosproducirana paraliza, ki je pekel, ko se ne moreš umiriti, ko ne moreš ni fiksirati, ko ni asa. Kako naj vem, koliko je sedem minut. Če med zdaj in zdaj preživljaš življenja. Meter je lahko kilometr. Slišati curek v zapuščeni novogradnji in biti hkrati v bani in slišati isti zvok in se zvit nazaj pod vodo v klobu, v embrio...¹

2.

Poezija je od nekdaj stila vseh umetnosti, ker je jezik; od glasbe do gledališča, iz monologa v dialog, kamorkoli lahko mutira. Zato je tako neujemljiva. Jezik, ki postane predstava, lahko postane več različnih dejanj. Od utrjujajočega enosmernega branja do zgodovine gledališča, odkar Tespis prvi stopi iz zabora ali v glasbo trenutka, ko bardi prvi začenjajo na svoje lire. Omenjenemu je skupno to, da se artikulira tukaj in zdaj, da postane predstava, ki se reprezentira in reproducira hkrati v tisočih raznih predstav skozi aparate tisočih različnih možganov predstav. In da se, na tak ali drugačen način, je jezik izgovarja v teater/situacijo/intervencijo tukaj in zdaj lovekom, ki ga slišijo ali so ga prišli poslušati. Da doseže stik (nujno nepredstavljen, samo doživljiv), da zahteva in zadane ob meje naših teles in zvez, s tem da hkrati kaže na mo-

žnosti njih prekora itve in združuje vsaj skoz pogled/miselm, že preko reprezentacije te meje in reprezentacije same.

Iz praznovanja stika med nami in možganskega orodja, ki mašta zgodbe, da poenostavi vesolje ali jih vsaj lahko raz-mišlja in pre-, da najde v tem ultimativno zadovoljstvo, da se rajca z proizvodi in zmožnostmi »lastnih« teles in zvez. In da nas prisili k delovanju, dose kvazi-kon nost dolo enih zapisov, da se lahko razvijamo (in razvijajo) dalje.

Na manifestaciji je nastopajo i režiser, dramatik in igralec samega sebe. Kar je razlika od mašinerije teatra. Tam si: gol, sam, samo z glasom in glasbo kot medij »sebe«.

Ko se predstava (tekst, teater) dogaja v živo, se razporeja hkrati iz enega odra v tiso razli nih možganov. Takrat se dogaja totalna neprevidljiva odslikava »sistema«, življenje akumulirano do take mere, da postane Predstava. In kot vsaka predstava, kocka s pogledi.

Teater služi ve im namenom. Kot prostor, kjer se zgodi predstava, je neizbežno vpet v družbo in odvisen od sistema, v katerem dela (tudi, e se mu upira), in mora delovati znotraj njega (tudi, e deluje ilegalno). S tem ko uprizarja predstavo, ki ni ni drugega kot reprezentacija predstave sveta, pokaže na vzporeden teater življenja, ki ga igrajo vsi. Tako se hkrati dogaja toliko predstav, kot je navzo ih. Služi

druženju in združenju pogleda na eno in isto predstavo, ki se preslikuje hkrati, eprav razli no v možgane vseh navzo ih. V teatru (na tej in tej ulici nekega mesta) sredi teatra države in politike imamo znotraj njega teater publike, teater predstave, ki se igra in teater ljudi, ki predstavlja teater (igralci, režiser, ekipa), ki pa so še poseben teater zase.

Teater služi (med drugim) prokreaciji vrste. Da se spravi ljudi skupaj. Kaj vse se zgodi in dogaja, ko se dogaja predstava? Je pol to tudi, da lovek praznuje sebe kot predstavlja e bitje in bitje pred-stave in kot družbeno bitje, ampak kaj, ko se druži kot gledalec med gledalci, eprav ob tem hkrati misli, diha, se pogovarja, gleda in igra teater življenja? Pravi teater sledi šele po premieri.

Fenomena gledališ a se ne da zvest na zabavo. Ljudje pridejo gledat druge ljudi, predvsem sebe v drugih in publiko, ki je del predstave. Pridejo na teater življenja, ki ima lahko razli ne funkcije. Zanimivo je, da gledališ e sponzorirano od države potem ni zastonj in dostopno vsem. In tudi, da racionalna struktura sižaja (isto po Aristotelu) sproži suspenz razuma, o iš enje etc., identifikacijo z zgodbo, junakom, distanco, potopitev v zgodbo. emur se tudi Brechtov V-efekt ne izogne.

3.

»Epsko pesništvo in pesnjenje tragedij, dalje komedija, sestavljanje ditterambov, pretežni del glasbe na piš al in na lutnjo imajo nekaj skupnega: vse so neke vrste mimesis.« *Aristotel: Poetika*

»Samostalnik mimesis je ženskega spola. Beseda je etimološko istega izvora kot glagol 'posnemati', 'uprizarjati', 'ponazarjati'. V isto besedno družino sodijo tudi izrazi za 'obredni plesalec', 'igralec', 'posnemovalec', 'posnetek', 'podoba', 'pesnik', 'umetnik' itd.« *Kajetan Gantar: Anti na poetika*

»Vseh ljudi glasove in plese ob zvokih udarcev / znajo posnemati; vsakdo bi rekel, da sliši doneti / lastni svoj glas: tako lepo jim je pesem ubranata« *Homerska himna bogu Apolonu, 7. st. pr. n. š.*

lovek je pretvarjajo a (se) žival. Pretvarja okolje v vrednosti. Pretvarja se, se dela, da nekaj je in je nekaj. Reprezentacija/estetizacija/dramatizacija je njegov modus operandi. Ker je modus operandi jezik.

Mimesis, ki se uporablja kot nek meter, ki ga potrdiš al zanikaš glede na miljon definicij in perspektiv predpostavljenje (reprezentirane) »realnosti«, je prav-zaprav prepovedan, eprav ga vsi uporablajo. Najboljši dramski teksti so koncentrirana realnost možnega. Je popoln mimesis brutalna realnost (performansi, acting out v živo etc.)?

1 »Antikozmi ni atendent minulega. Postal. / Preuglašenost s svetom. Bil. In ohranil mrve. / Bil bi Celota. / Delil mrve in sataniziral medlost / zlajnanih pozitiv e bi se verjelo v diametralno. / Ljubka je štorija o grehu in divinizacijah bitij, / ki so mesijansko zavra ale samoumevnost / da bi nabile religioznost do iluzornega / in odglumile Davida v svojih goljaturinah. / They forge a blade and where there's one they're bound to divide it, right in two. / Orodje (sic!) rado prevzame oblast nad silo. / Med enim in drugostjo je upnik bole in. / Kajnovskim sržem smo olupili dovolj / da bi imeli téme štimungo zaslepitve. / Ni zgodovinsko to da prizgeš cigareto / ampak na In kako požiraš vase dim / in da rakom rikverc deklamirano godi. / Lepozz / T.«
Komentar od Taninsam – 2. november 2009 @ 03:47

Ampak potem ne bi bil ve mimesis (torej nekaj predstavlja ega). Ali pa? Se ne udejanja mimesis konstantno že s preslikovanjem živnih dražljajev v misel, koncept, besedo, gib?

Je umetnost samo na in, kako izživet in hkrati bajpesat sistem, ne da bi ga spremenili; izkri at sistem, ne da bi te zaprli? Kot je tarantela sistematiziran na in organiziran izbruh loveške jeze skozi medij plesa? Na in, kako lahko znoriš in prekolneš družbo, ne da bi te zaprli v norišnico? Je predpostavljena legitimna oblika skozi katero sistem sankcionira upor? In s sistemom mislim družbo poznega kapitalizma in svet nasploh zdaj (eprav je to nemogo e mislit) in ne racionalnega konstrukta, za katerega se predpostavlja, da zna voditi sam sebe.

Ni življenje (kot ga percipira lovek) strukturirano kot drama, ker je lovek predstavlja i, posnemajo i, dramatvorni, vedno-nov-vzrok-iš o i meseni organizem električne?

Mimesis je pravzaprav prepovedan. Resni na poroila so skrita v sanjah in databazah tajnih služb. Ljudje maju zakone proti temu, kar je itak paradoks. Ti ne moreš uporabit življenja nekoga recimo, brez dovoljenja, tako kot leakat strogo zaupnih dokumentov. Ti ne smeš dejansko reprezentirat resni nosti, dokler so ljudje, ki jih preslikavaš, še živi. Mislim

brez njihovega dovoljenja ali avtorizacije. Al pa e se lahko v materialu prepozna. To ma o itno razloge. Ti pravzaprav ne smeš poroati resnice, e lahko koga s tem prizadaneš. E pa nikogar ne »prizadaneš«, pa to ni ve resnica (kaj šele umetnost). Hkrati pa je to paradoks, ki odpira številna vprašanja o naravi lastništva. Si lahko kdo lasti trenutke, ki jih je preživel z drugimi? Komu pripada percepcija? Lahko re eš, da je tvoje življenje res tvoje življenje?

Pisar, ki se je šel eksperiment direktne preslikave življenja, je postavljen pred eti no dilemo: med pisanjem resnice (na grozo in rajc s(r)amote, razodet intimo dogodka, se sle) in med bole ino (ali sre o ali obojega), ki jo boš povzroil ljudem, ki se bodo v njej prepoznali (iz dejstva, da si »snemal« intimne pogovore in jih pokazal istim tujcem, torej »umazal«, razkril nekaj, kar je bilo namenjeno samo tebi, »neizgovorjeno« in »storjeno« in »ne-posneto«), pa eprav brez eksplicitnih navedb lastnih (sic!) imen.

V tem primeru se avtor sam namerno najbolj razgali. In razgali svoj pogled na drugega. Kar specifi nemu drugemu (tudi, e ga maskira z drugim imenom) lahko ne bo vše in bo to lahko razumel kot emocionalno krajo.

Dolo ena istost se vzpostavi, ko je tekst izre en, napisan ali namenjen to no nekomu. Objavljanje esa tako intimnega je ponavadi lahko razumljeno kot izdajstvo. Kar je velikokrat

predpogoj za veliko umetnost, e že ne resnico.

Dejansko posnemanje doloene realne skrajno intimne situacije (lahko) povzroči ob utek, da primarni smoter druženja ni bilo to druženje samo, ampak tekst, ki je na podlagi njega nastal (ali spomin, e smo že pri tem). Izkoris anje svojih emocij in pretvarjanje le teh v potencialen material, iz katerega nastaja umetnost. Osnovni gon: emocija potencirana do take mere, da postane poezija. Kar je seveda lahko zavajajo e in dosti bolj intimen kriterij, s katerim trenutno navzo i pišo i izbira družabnike, sodobnike in sodeluje.

Po drugi ali isti strani iz iste perspektive je teater iz pozicije nastopajo ega edini na in, da lahko sploh poveš, kar si in s tem šele si. Edini na in, kako lahko si. Nujna maska. In tvoj odrski izraz postane tvoj pravi obraz, ki ga moraš prebit, da se lahko svobodiš (vsaj na samosproduciranem odru sebe). V asih so rekli: »Svet je oder, vse ostalo je vodvil«, ampak e je svet oder, je vsak oder svet; torej sem zdaj stopil na svet? Na oder, kjer lovek, ki misli, da je svet, gleda svet kot sebe in kako mrzlo lahko postane, ko ne žariš zame, ko žariš zase in drugim. Tega še nikoli nisem bil tako. Glej, kako mirno to prenašam. Oder je, kjerkoli zaplešeš. Svet je, kjerkoli zagovoriš.

Teater se gremo, da lahko sploh prenesemo dolgo asen teater »politike«, družbe in vsakdanosti, regu-

laci in nepisanih zakonov, ki omejujejo gibanje jezika ali misli, da bi postale ples in izraz svobajanja. Teater (naj bo koncert, predstava, izjava, poezija) je edini na in o itno, kako lahko prenesemo sebe.

Nosiš masko, da si jo lahko snameš
snemaš
da ti jo nekdo sname
da ti jo nekdo lahko misli, da ti jo

4.

Oder = zid, meja v teatru, pogleda, ki ga je treba razbit.

Tekst mora prepričati, da je verjeten in potencialno resni en (naj bo to ob uteku ali resnica o svetu), ne sme pa bit preveč res, ker potem se to »dotika« dejanskih ljudi, ki si prisvajajo ekskluzivne pravice do svojih umišljenih življenj. Tudi je preslikam tvoje življenje, bo vedno preslikava preko moje percepcije, ki se je sekala in mutirala s tvojo (in katero redko lahko zavidim, celo nikoli popolnoma) in je torej vedno eksplikacija »moje« percepcije, dosti bolj kot »tvoje«. Šalamuna so zaprli, ker se je Ma ek prepoznal v mrtvi ma ki Dume.

Bredo Smolnikar so sodno preganjali in finančno zastrahovali, ker je par babic prepoznalo v njeni knjigi svoja pokojna starša in trdile, da njihov ata že ni bil tak. Ob tem so trdile, da jih je motil seks in razgaljanje najintimnejših skrivnosti med žensko in moškim, kar je pravzaprav definicija umetnosti, ob tem pa naj bi avtorica razodetje teh resnic še potvorila.

Smešno je seveda, da se ljudje s tem, ko se javno prepozna v literaturi (preko tožbe, ki jo sodišče celo privzame za legitimno), pravzaprav šele res prepozna. Je to pravzaprav želja, da bi oni res bili izključno to, kar je predstavljeno v romanu, in nihče drug? Ali pa so samo hlepni navideznega denarja in slave? Izkoristi anje pozornosti (ko se identificirajo z liki) in hkrati nujnost, da se predstavljeno sprejme kot resni no, ne samo možno, ampak gotovo?

Samo ZaSmeh. Izpostaviti nujno »laž« dramske konstrukcije s tem, da se dramatizira narcisoidno vesolje avtorja. Skratka: pisat tekst, ki je neobjavljen v sodobnosti, tako subverziven (do udeleženih) da je neobjavljen. Anais Nin je kot pogoj objave svojih dnevnikov določila, da morajo ob objavi vse predstavljene osebe biti mrtve. Zelo mila gesta, ki si jo lahko privoščiš, e si (kot je bila ona) finančno dobro preskrbljena.

S samoposmehom do ultimativnega V-efekta. Bit tako resni en do sebe da boli s(r)amota, ker razkrije resnico, ki ni resnica, e ne boli. Intimna samokritika (nujno solipsistična, nujno narcisistična) kot ultimativni V-efekt. Pretirana nad-identifikacija s sabo do kosti (poskus res predstaviti sebe, eprav je vsaka predstavitev samo selje sebe in nikoli cela, ampak s tem generira nepredstavljenivo idejo celega, nezgostljivega, nepočestitljivega, neizgovorljivega). Kopalnica za dušo

pisarja. Glejte kako se »avtor« kopa, glejte, kako gre po kruh. Glejte, kako ga je zgodbina.

B. APROPOS MELT BANANA APROPOS KUDURO

Ko se predstava spremeni v koncert, v isto šopanje zvoka that forms the body to a dance. Kako je zvok našponan skozi telo. Kar beseda ne more. Odpri telo z zvokom (Artaud v gib Šokira telo) in pol seme sadi. Ne imitirat giba, ampak sleč cel zvok, da ga nihče ne vidi. Kar frekvence delajo, kar nimaš pojma. Samo nekateri reagirajo (ena ijo zvok v gib prestavlja), drugi ne izrazijo, držijo v sebi kot Ahiles. Drugi dionizi pa posnemajo posnemanje, izmuči svoje mišice, dajih utiš, dajih boljši in lahko pozabiš. Praznovanje osnovnega loveškega orodja, ki se uporablja in deluje na principu posnemanja. Feel free to do life. Ki te prisili v mimesis. V predstavljanju zvoka, ritem, giba, zgodbe, življenja, sveta. Bolj praznovanje pozabljanja kot snemanje spomina, pozabljanje s konstrukcijo novega spomina.

Ljudje, ki se srečajo in povohajo
Ljudje, ki pridejo in ki odidejo
Kako je vse to lepo
Kako ni spremeni

Glasba prgnana do brutalne Artaudovevske razsežnosti krutosti, služi

razdivjanju mišic, praznovanje posnemanja rafala zvoka, ki je posnemljivo, ravno zato ker ni posnemljivo, ker te sname iz vsakdanjega snemanja. Kar se lahko vidi kot dokaz, da glasba ali umetnost služi (med mnogim drugim) dematerializaciji nasilja, kanaliziranju divje agresije v plie giba, namesto »direktni« realizaciji povukat in/ali poklat vse, kar je. Je umetnost (med mnogim drugim) varnostni mehanizem pred morilskimi instinkti in njih sublimacija? Postajamo z umetnostjo bolj ljudje ali se oddaljujemo od direktnosti živali?

e je posnemanje/mimesis/reprezentacija/predstavljanje osnovni princip, po katerem lovek deluje, se u i in razvija, tako da posnema starše, prijatelje, ljudi in jezik. Ni potem delovanje (katerakoli akcija) mimesis delovanja možganov, posnemanje elektri nega impulza? Njegova »realizacija« v »realnosti«? So ustvovanje in ustvovanje je posnemanje delovanja možganov, ki snemajo interakcijo sebe in sveta. Vidim, da vidim. Poljub je zgodovina vseh poljubov. Gib je zgodovina vseh gibov ...

C. K OBSESIJI PIŠO EGA SUBJEKTA IN NEKATERIMI SKRAJNIMI KONSEKVENCAMI LETEGA

»O poeta é um fingidor
Finge tao completamente.
Que chega a fingir que é dor
A dor que deveras sente.«

»The poet is a faker
Who's so good at his act
He even fakes the pain
Of pain he feels in fact.«

»Pesnik je lovek, ki se pretvarja.
Pretvarja se tako docela,
Da se lahko pretvarja, da ga je
bole ina,

Ki jo res uti, zbolela.«
Fernando Pessoa: Autopsicografia, tr. Richard Zenith, prev. Miklavž Komelj

»Imeti mnenje pomeni izdati sebe. Ne imeti mnenja pomeni obstajati. Imeti vsako mnenje pomeni biti pesnik.«
Bernardo Soares: Knjiga nemira

Pesnik je verjetno lahko marsikdo. Pozabljena kreatura, eden zadnjih, ki misli tako, da se bere in piše, psovka neko morda, a nedvomno ena najzanimivejših kreatur, ki si upa svobodno zaplaziti svoje brezno po možganih tujcev, v paradah privatnega slva enja abstrakciji »javnosti« besednjega univerzuma (ali ljudi, ki se jih želi mobilizirat ali dotaknit) indirektno ali angažirano kot partizan samo svojim tovarišem ob tabornem ognju, ter se prosti in voljno preobrazit v galejo spomina.

- »Debord pravi, da so pisatelji najbolj dolgo asni ljudje, ker s pisanjem izgubljajo živost.« - »Ampak samo v klju nih trenutkih. Druga e so isto družabni.« - »Vedno napa nim ljudem povejo prave stvari, in napa ne pravim. Cel naboj tega, kar bi morali povedati to no nekomu, ve krat prihranijo za nekoga prihodnjega Drugega, ki ga sploh ne pozna.«

Vse, kar je genialno (napisano, posneto, izmišljeno) je iztrgano resni nosti, dejanskim dogodkom in sintezam med ljudmi, na grozo, užitek, nevarnost in rajc s(r)amote. Mimesis je neuni ljudi, ker je vedno prenos živ-nega dražljaja (torej električne mesa) v obliki predstavljanja. Po Nietzscheju (v O resnici in laži v zunajmoralnem smislu) kot prenos živ nega dražljaja v predstavo, iz predstave v pojem, potem glas/besedo.

Iš eš, kako sprožit najmo nejše ob utke resnice (ali ekvivalent dotika) in zato v sebi iš eš najintimnejše, to je tvoja privatna ena ba. V vsakem primeru žanješ svoje spomine, ki so iz življenj tvojih dejanj, »mrtva mate-

ria«. Najintimnejše se pa seveda dotika drugih ljudi, zato postane eti no vprašanje, e in kako pisat odnose; naj bodo med ljudmi ali stvarmi ali fantazmami. Kar se napiše, je vedno odnos (kot pravi Mallarmé, kot tudi Kant), to ka zora, pogled in zev. Kaj torej razkrit, oziroma kako direktno razkrit perspektivo (ali privaten labirint svojih možganov)? Kaj razkrit oziroma kako direktno se razkrit? Oziroma do katere mere se skrit? Idealni nihajo. Mallarmé je hotel, da jezik sam govori in istil navzo nost pisarja. Šalamun (at his best) ho e, da jezik sam govori in ne isti svoje navzo-nosti, zahteva jo. Reprezentacija navzo nosti pisarja, divje posnemanje delovanja »lastnih« nezobjemljivih možganov, je v modernosti, torej od Nietzscheja dalje postala implicirana kategorija istosti, s katero se vrednoti moderno.

Navzo nost avtorja, po Joycu prenos oz. tvaritev simulacije labirinta drugih možganov, simulacija možnosti vstopa v um nekoga drugega, postane zahteva, nujna kategorija golote, s katero tekst legitimira videz avtenti nosti. To je nova istost: nedokon ana, krhka, efemerna. Tok misli, ki se misli. Torej pozicija, ki ena i pisatelja (fizi no osebo, ki piše) z avtorjem (neulovljivo konstrukcijo, ki se napiše in bere iz teksta) tukaj in zdaj. Ampak niti pisatelj niti avtor nista sklenjena, enotna ali jasna entiteta, ampak vedno ve konstantno gibljivih entitet. Šalamun (med drugimi) piše iz to ke, kjer se sen in realnost nepreklicno in neizbežno križata. Avtor kot konstrukcija deluje na principu konstrukcije lika v drami, dramaturgijo vodijo perspektive, ki se spreminjajo in razvijajo s premiki (fizi nih) to k izgovarjanju ter tako dosežejo polifonijo.

Pisanje je za pisarja postal neizbežen na in, kako je. Obsesija, odvisnost ali modus operandi, kako se je nau il mislit in procesirat življenje.

Ne da bi se dotikal samo nekoga, ampak da bi se dotikal (in da se bi dotikal) ve ljudi hkrati, tudi ko ga ne bo ve . Zaradi

na-boja med njim in loveštvom in kar je ostalo od in je še vedno narava, ki jo po sre ni ali nesre ni naravni danosti potencira do skrajnosti njegovega bitja in žitja. Hkrati postane eksponat, ki redukcijo sebe na pogled in opazko drugih prezira in potrebuje hkrati. Predstavlja glediš a na svet, daje možnost vstopa v razli na gled(al)iš a; nau en je prepisovat gled na svet, ker je naboj njegovega utenja tako potenciran, da je primoran in samognan, preko realizacij svojih strasti in del, delat sadje za vse.

Vse, kar uti rob prestopa.
Vrk teh tok.

Pišo i subjekt, torej grafoman doloene razsežnosti in stopnje obsezenosti s prepisovanjem svojih util na svet, se žrtvuje v smislu, da rpa iz odnosov materiale, iz živetega, iz želje da bi doživel živeto, ga podoživil kasneje in izživel, preko preobrazbe v tvarino besed, da od vsake emocije, ki jo rodi sinteza njega in sveta ali ljudi, skuša ohraniti nekaj za kasneje. Tako neizbežno nikoli popolnoma vsega ne izživi, ampak živi, da se napiše ... malo kasneje. Presežek shrani v besede. Nikoli se ne udejanji popolnoma, vedno špara, hrani potencial trenutka za kasneje, ko ga bo eksplodiral na papir. Vedno se misli naprej, nikoli ni popolnoma tukaj, vedno vmes, med, vedno prenaša besede, vedno se prenaša v besede, vedno ga prenaša, vedno prenese. V asih pove miljonom tujcem in zanamcem, kar bi moral samo specifi nemu loveku, in obrat-

no. Morda pa je to edini na in, da lahko to sploh pove in prizna. Po tem je poezija lahko prizvanjanje resnice, ali vsaj poskus jo izrazit (pri emer je resnica samo simulacija loveškega odnosa do resni nega).

V skrajni perspektivi je možno, da pisatelj živi na ostrini neke sekire, da živi, da se za vse, kar se odlo a, odlo i na podlagi te vnaprej implicirane, intuitivne konstrukcije in meglenega cilja, za katerega dela. Da živi sredi konstruiranja mesta samega sebe in ra unanja, da se bodo, ne glede na vse, vsi njegovi gibi in dotiki, tako ali tako, kon ali (kot je rekel Mallarmé) samo v lepi knjigi. Ignorirajo vse opazke in poglede drugih, osredoto en samo na svoj ples in realizacijo.

»Pesnik je potencialen zlo inec, ker dejansko pove, kar misli (e pove kar misli), medtem ko ostali samo mislijo kar povejo, ne da bi karkoli sploh povedali. Nobena pesem ne pripada. Svojemu asu. Niti asu. Mogo e vsem asom. e se že gremo, da mora emu pripadat. Razen morda kot instinktivna projekcija gibanja podob/konceptov skoz možgane sanjalca, vrženih na njegovo retino, ki se jih mani no trudi pozabljat (ali razvijat dalje).« (Govoril v sanjah na 24 okt. 2010)

Pisar, igralec, dramatik, režiser (predstavlja i) je tip loveka, kjer se pretvarjajo a sposobnost loveka skatalizira, sakralizira ali zlige direktno z dramo njegovega življenja, kjer se

»realnost« (ki je mimesis realnosti) in fikcija (ki je mimesis mimesisa realnosti) nepreklicno prepletata. Njegovo življenje lahko postane vloga med vlogami, ki jih mora igrat. Vsaka vloga usoda vloge. Postane persona, torej maska, torej ve oseb (kot kar se kaže ljudem skoz miljon o i, predstave katerih ne predvidi, ampak uti težo vseh pogledov, ne glede na, da ne ve, kaj to no predstavlja, ve, da absolutno predstavlja nekaj; lahko si mašta, kaj ta nekaj je, ki ga predstavlja, eprav hkrati predstavlja nekaj isto drugega; in uti ves naboj vseh možganov, kako si ga predstavlajo. In prepad med kaj vidijo in kako se ti vidiš, se ve a (po Bergmanu), in hkrati želja, da te reducirajo in poenostavijo v svojo vizijo, eno besedo, mnenje ali opazko in hkrati upor in gnus proti temu, da te, ker lahko predstavljaš vse.

In ob tem teatru, ki je odvisen od komunikacije skupnosti: teater družbenе enozna nosti, teater ekvalence, kjer velja, da predstavljaš to no eno entiteto, ekvalentno tvojemu imenu, ekvalentno osebnemu dokumentu. Jasno dolo en subjekt, sklenjen kao v sebi, kar je (iz dolo ene perspektive) laž, ker si (bil in boš) ve ljudi, podob in predstav, dinami no in interakciji hkrati, eprav enoten organizem, del ve jega zajebano kompleksnega organizma.

Recimo banalen primer: preden se predstava v gledališ u za ne in ko so vsi privatniki s kartami že zasedli svoja

mesta, inšipienti spustijo not še ostalo množico la nih študentov, da zapolnijo prostor. Gru a se zgrne nad vhod in nekdo glasno in samozavestno re e: »La ni kulture, ne! Nahrani me!« Na kar nekdo zahrbtno pokomentira, si nekaj zablebeta v brk, kar se razume, da se ne spodbobi mislit na glas, tudi e adekvatno opiše trenutno situacijo, »kaj takega v hramu kulture, da nekdo kr spregovori, ne da bi v ta namen organiziral celotne teaterske mašinerije in pobiral vstopnine?« Kaj takega, se opravi ujem. To je tako, kot da bi lovek kar pisal svoje misli direktno na zidove mesta in sveta, namesto sam zase v svoj privatni zvez i . Bodimo kulturni, bom tiho, tak, kot se spodbobi. Ne bom motil vaših misli. Ampak v mojem svetu je oder še vedno lahko tam, kjer spregovoriš, kjer zaplešeš in odmisliš naboj misli drugih, v katere se neizbežno predstavljaš, medtem ko zaobskuriraš to jezero neokarantan- skega dreka.

Predstavljanje, ki si nekoga predstavlja, ne da bi zaznavalo, kako predstavlja in da predstavlja, ni predstavljanje.

Pisar je podoživljajo a, navdušujejo a in vživljajo a (se) žival. Seveda je (e ima skrajno razvite možnosti in zmožnosti identifikacije) s tem potencialno vsakdo in vsekdo, s imer se neizbežno identificira, in tako potencialno nih e. Spoznat, da si ti vir svojim dražljajem, ti sonce drugim, ti navdušujejo a žival; da daješ to ljubezen, to žarjenje vsem

možnim Ijudem na najrazli nejše na ine. Pesnik je bitje stika, stika se, da bi dotikal tišino, da bi vsi videli, kaj vse so lahko in kam vse lahko postanejo, se zidentificirajo in staknejo. Poezija je ultimativno samozadostno dejanje (eno izmed na inov, kako postat sam v sebi svet), prenašanje samote, s tem trpljenja (je po Rimbaudu alkimija besede) in s tem prenašanje smrti, soo anje skrkostjo. Iz absolutne samosti prihaja, iz ultimativnega zavedanja smrti. In iz smrti navkljub. Torej iz o itno konstantne (e že ne ve ne) navzo nosti trenutka, ki živi, tako da ve, da umira.

Seveda pa lahko na in, s katerim procesiraš in prenašaš življenje, postane edini na in, s katerim prenašaš življenje, kako se soo aš, da si; lahko postane obsesija, ali kompulzivna nujnost s katero razrešuješ vse svoje probleme in trpljenja. Lahko postane obsesija do te mere, da ko trpljenja ni, ga potrebuješ, da ga lahko pisanje razrešuje. Poezija je (v vsakem primeru) preseganje »trpljenja« (tako kot vsiljenih enozna nosti loveškega sveta) z glasbo. Kot karneval, kot ljudska kultura srednjega veka. Kot cigani praznujejo in presegajo svobodo trpljenja z glasbo, ritmom, plesom in smehom ... To je njihov interes: Živet dalje.

Pisar se naredi v protagonista svojega življenja, ki ga spreminja v dramo, konca ali posledic esar ne pozna. Najve kрат piše sebi; želje, opomine,

zaobljube, ultimate (katerih urejni itev je odvisna od njegovih prihodnjih odlo itev), da bi razresil konflikt med besedo in akcijo, med sabo in pokvarjenim svetom enozna nih videznih loveka vrednot; ali pa da bi ta konflikt ohranjaj. V asih pa se zgodi, da celo prebije do drugih. In takrat je umetnost, je ez asovni stik uspel in je sporo ilo prenešeno ter poro eno v živce generacij.

Kriterij umetnosti prosto po ciganih: e postane resni no v smislu telesne reakcije, e sproži ples, smeh ali navdušenje nad lastnimi organi preko predstavitve predstave, ali pa da sproži jok (kar se vrednoti kot najvišji dosežek, glej Schutka via YouTube), da zadane to no jasne strune živcev neobjasnljivo. Da telo skratka fizi no reagira na prebrano, ga utelesi in realizira. Umetnost te mora napizdit, da je lepota besede analogna ali ekvivalentna naravnemu pojavi, enako resni na kot posilstvo, poljub, udarec ali nevihta. Da postane vzrok in spomin prihodnjega delovanja nekoga. Glede na telesno fizi no reakcijo (po stopnji mo nosti), da tako uživa v tem, kar prenaša (ali v resnicah, ki jih prinaša), da se ob utje (ali resnica) nepreklicno prenaša na druge.

THP

De Gustibus

43

DE GUSTIBUS AUT BENE, AUT NIHIL

»Razumem,« je rekел Bouvard. »Lepo je lepo in vzvišeno je zelo lepo. Kako to razlo iti?«
»S taktom,« je odgovoril Pécuchet.
»Od kod pa prihaja takt?«
»Od okusa.«
»In kaj je okus?«

Shizofreni Flaubert v monologu s seboj. Postavil je vprašanje, odgovoril nanj pa ni. Na takih mestih v tekstu - mestih, ki odprejo prazen prostor - se pri bralcu sproži zabavna kognitivna funkcija, ki sama zapolni praznino. Na žalost ni prav silno mogo na, saj vprašanjem sama ne odgovori in dvoumnosti ne razrešuje. Zapolni jo le s preprostim opomenjanjem tega zmuzljivega prostora. Glej! - ve umnost. Glej! - retori no vprašanje. S tem opravi svojo nalogu, da se zdi tekst kljub vsemu celovit, na bralca pa preloži breme refleksije. Tako torej ... In kaj je okus?

Flauberta sem potegnil iz naftalina let, ko sem bral pamphlet Janše in nato pamphlet Žižka, ki mu je, recimo temu, odgovarjal. Boga ni, vse je dovoljeno, je tekst, ki ne nagovarja lovekovega razuma, ampak njegov okus. Ker vemo, da ga je pisal politik, s politi nim namenom, se moramo vprašati - je to sprejemljivo? In e ni, kako naj to piscu sploh poo itamo? Žižkov odgovor je, milo re eno, neokusen. Da ni nih e udaril po mizi in rekel, je bela cesta Slavoj, tak stavek pa ni za nikamor (to nalogu bi lahko, poleg a priori urednika in a posteriori bralca, opravil tudi homunkulus v njegovih glavi), nam dovolj pove o stanju okusa na Slovenskem. In kaj je okus?

Katja me je, po za etnem poizvedovanju, hitro spravila na kolena. Okus je vzrok sodbi, njena posledica pa je izbira. In e je edini vzrok izbire sodba, potem je vsaka izbira stvar okusa. Okus zatorej iš i v agregatu tvojih izbir. Preden se, stežka in nerad, spustim v argument, ki bo skušal tezo ovre i ali z njo okus raziskovati, jo bom vprašal, e sem jo narobe razumel, e sem kaj poenostavil, ali e sem si vse skupaj kar izmisliš.

S Tiborjem sva se hitro znašla v družbi Benjamina in Deborda. Kadar se z okusom ukvarja politika, tedaj se znajdemo v fašizmu. Kje se znajdemo, e se s politiko ukvarja okus? Uroš je

na spletni strani povzel Vereno Krieger, ki v sodobnosti opaža ta obrat - politi ni aktivizem kot umetniška akcija (v nasprotju z Debordem, katerega radikalizacija umetnosti nujno, a ne naklepno, postane politi no dejanje). Umetnost in politika - sliši se precej neokusno.

Ampak kaj pa moremo, e mašinerija odnosov z javnostmi estetizira javno polje - ko izbira javnega uslužbenca postane izbira osebnega produkt-politika (kadar ga izbiramo mi in posledi no, ko nato izbira on) - obenem pa nam zdrava pamet nalaga, da de gustibus non est disputandum. In potem kar naenkrat postanejo imigracijska politika stvar okusa, nova delitev družbenega premoženja stvar okusa, okoljska zaš ita stvar okusa, lovekove pravice stvar okusa. O okusih se pa ne razpravlja. Toda, mi smo pa vendarle umetniki, in vedno nam pri pogovoru nekje na koncu jezika ti i tudi okus. S tem se ukvarjam, to živimo - to je naš prostor. Zato ima politika na voljo dve možnosti - ali se podvrže naši kritiki, ki bo estetska in estetsko privla na, a žal brezmoralna (to namre ni naše podro je) in zato morda ne najbolj pozitivna za blagor družbe, ali pa prekine hudi evo navezo z masovno podobo in se pobere ven iz estetike nazaj v naro je prava in humanizma.

No, Katja, bom moral lo iti estetski okus od, recimo, pragmati nega okusa, da lahko moj ultimat zdrži, ali jih vendarle lahko preženemo v obmo je izbir, ki z okusom ne bodo imele opravka. Je ut za prav nost orodje okusa? In kaj je okus?

TO JE STVAR OKUSA

Rajši kot 'kaj je okus?' za enjam z 'zakaj okus?' - kar je, kot katera koli druga izbira, stvar okusa. Romantika z vzponom meš anstva je dale za nami, za zasebništvo se nikomur ni treba boriti, dobimo ga kot samoumevnega, vsi individualizirani kot smo, zato je za govorico politi nega in metapoliti nega nujno, da nas nagovarja kot zasebnike in kot take definirane z izbirotu pa v pomenek o družbeni in s tem politi ni naravi loveka stopa vprašanje okusa. Vprašanje okusa zato, ker je pred ostalimi vprašanji, ker nastaja v intimi, iz katere izvirajo vse izbire, tako zasebne kot javne. In šele tu lahko za nem z 'kaj je okus' - z vprašanjem, ki ga potrebujem, da moje sklepanje ne bo

obviselo v zraku, kot se rado zgodi hipnim intuicijam banaliziranega levi arstva. Moja osnovna intuicija je seveda, da je okus ve kot samo estetska kategorija - da je tisto, kar izvira iz vozlov zavednega in nezavednega in nas bolj neutemeljeno kot utemeljeno vodi k izbiranju svetovnonazorskih pozicij, ljubezni, oblek in romanov - k izbiranju, ki ga logi no utemeljujemo za nazaj. Vse to samo na sebi ni nek zgodovinski unikum sodobnosti, menim, da je to na in, na katerega deluje loveška zavest, od nekdaj, ahistori no, vendar bi se strinjala, da isto posami ne okoliš ine naše zlate neoliberalne, kot re ejo, sodobnosti, pogojenost našega izbiranja prek okusa, izkoris ajo, ker si, glede na samoumevnost našega zasebništva, to lahko privoš ijo. S tem sem blizu standardnemu barskemu vprašanju: smo se mar za to borili? Saj veste, francoska revolucija, viharništvo in ostala podjetja, katerih želja je bila ustoli iti loveka kot subjekta, pa na drugi strani od Locka dalje mirni kravatarski liberalizem, ki bi rad subjektu branil pravico do velike hiše in zloš enih evljev, ves ta novoveški in post-novoveški trud za materialno blagostanje in duhovni razcvet, ki se je, kot se stvarem rado dogaja, prevesil v svoje nasprotje - izkoris anje in zabloda nekako vedno najdetja pot, zato se mora vsaka generacija boriti znova, proti zmeraj drugim konceptom, na zmeraj druge na ine, da se s tem etablira in postane sovražnik naslednjem. Poenostavljam, a glede na to, da sem mnenja, da je vsaka kategorizacija sveta, kaj šele njen zapis, zmeraj poenostavljanje, si ne o itam preve . Fašizem, recimo, po moje, ni moj problem. Sliši se kot zanikanje in obra anje hrbita, pa ni. Pripravljena sem verjeti, da je tudi v družbeni sedanjosti problem nekoga, da bo morda po poteh ve nega vra anja podobnega spet postal moj, vendar se mi zdi razpravljati o nekem sodobnem fašizmu z orodjem izpred ve kot pol stoletja, neu inkovita in škodljiva zabloda. Totalitarizmi so ozna eni za totalitarizme, ker se neskromno in neskrto mešajo s kvaziceloto bivanja, na svoj impozanten direkten na in, diktirajo sodbe okusa, zapovedujejo, z ognjem in me em, kar je v radikalnem, diametalnem, absolutnem (in kar je sorodnih superlativov) nasprotju z metodam sistemov, ki nam kradejo spanec v naši sodobnosti. Krilatica neoliberalne kritike bi morala biti pasivna agresija. Nih e te zares ne nadzoruje, pripravijo te k temu, da se nadzoruješ sam. Preden me pogoltne paranoidna uporaba pojma 'oni', bi si rada vzela time-out in rekla, da so ti 'oni' nekaj takega, kar je znotraj votlo, na ven pa ne obstaja - da so to vsi in ninih e, da je to, recimo, neko gibanje kapitala, ki živi svoje neodvisno golemško življenje, da je to ideologija na sebi, neopredeljena, neuvrš ena, nezavedna, kot okus in njegove izbire, s katerimi se stavlja. V opravi ilo nejasnostim, taki so asi - dezorientirani, razpuš eni, zasebniški in kakršni so asi, tako kritiko omogo ajo. Zaneslo me je v drugo umetniškega, v družbeno in prednaružbeno, ra unam na to, da bo kdo, ki prihaja za mano, ta eksurz saniral, nas vrnil v doma e loge, vendar pri akujem nepri akovano. In kaj je okus?

O.K.U.S. Ltd.

»Vladajo e prevare našega asa so dosegle to ko, kjer lahko pozabimo, da je resnica lahko prikazana tudi s podobami. Podoba, ki ni namerno lo ena od svojega pomena, lahko doda veliko preciznosti in jasnosti vedenju. O tem še nekaj let nazaj nih e ni dvomil.« Guy Debord, *Panegyric*, uvod v drugi del. »Politics is, in effect, a more strictly structured drama than most of those found upon the stage. (...) The vote is our ticket to the drama, and the politician's quest to eradicate, fill in the blank, is no different from the promise of the superstar of the summer movie to subdue the villain - both promise us diversion for the price of a ticket and a suspension of disbelief.« Mamet: *3 uses of the Knife*. »Jaz sem artist in ne politik. Ko bo poljsko vprašanje enkrat urejeno, ho em kon ati svoje življenje kot artist.« Hitler v monologu s seboj 1939. »Politika je najvišja in vseobsegajo a umetnost in mi, ki ustvarjam sodobno slovensko umetnost smatramo sebe za politike« Laibach 1985, ki trdijo tudi, da je »vsaka umetnost podvržena politi ni manipulaciji, razen tiste, ki govori z jezikom te iste manipulacije«: taktika nadidentifikacije s spektakлом in igranje vloge nadspektakla s katerim so Laibach in NSK »od znotraj« razkrinali vse totalitarizme kot totalitarizme trga; s kopi enjem ideooloških simbolov, ki omogo ajo multiple identifikacije pokažejo dark side spektakla, da vse oblasti (morda celo vse diskurze) in ideologije vodi mitska osnova: Estetska konstrukcija. Šov in trans, ki je dosežen s prostovoljnimi suspenzemi razuma. Ampak kam lahko še grejo? Da lahko subvertirajo spektakel morajo ostati v totalitarnem diskurzu in se pretvarjat naprej. Tako enako odrezano kot vsi ostali lebdijo v svoji »državi asa«, eprav so njihovi pasuši rešili dosti Ijudi in mnogo jih je uspešno z njimi pre kalo meje in prebežalo v Evropo. Ne morš dojemati umetnosti histori no kot Debord. To je tako kot re , da je umetnost umrla ker so mediji za eli estetizirat realnost. Al pa ker je loveški svet poblagovljen. Reakcionarno je potem že predstaviti »avantgardno« umetnost kot umetnost znotraj sprejete forme posredovanja umetnosti, kot koncert recimo (ampak teater je nekaj tako pra in vsakdanjega, da ga je nemogo e ukinit). Ob tem, da je napad »avantgard« na estetiko v za etku 20. stoletja poraz loveka in zmaga kapitala, je potrditev, da bo lovek (ki ni nau en uživat branje ali da ga branje uživa) vedno zasledoval lepoto/ugodje v predstavah, pa etudi bo navidezna estetizacija grdega sveta. Spoznanje Bernaysa (prvi PR man), ki je raziskoval in izkoris al subliminalne potenciale reklam, s sublimnimi estetizacijami, je skratka spoznanje, da loveka vodijo predvsem estetski goni glede na videz/lepoto stvari in Ijudi. Edina revolucija po Debordovi logiki je ne participirat v sprejetih družbenih strukturah sploh (razen kot subverzivna ilegalna intervencija vzpostavite alternativnih struktur), kar je tudi lahko (iz dolo ene pozicije interpretirano kot reakcionarno gnojilo za rekonfiguracijo spektakla/kapitala). Skratka: tudi e razmaskira družbeno formacijo in ideoološke procese in se

razglaša in govori kot hiperideologija najde nišo v sistemu in jo izkorišča in se prodaja, tudi e je kolektivna, anonimna in skrita ne pobegne, kot nihče ne pobegne, tudi e je viharniška, divja in življenska. Ali skoz krhkost ali iluzijo moči lastne zakone daje, razkrije kar pa razkrije in pusti neizbežno, da jo »javnost« adaptira vase, z al brez škandalov, posthumno ali ne, se jih navadi, se ponavadi in ponarodi.

S Katjo se strinjam, da je zniževanje modernih pojavov na fašizem obsceno. In obsceno je, ker se zreducira na fašizem, namesto da se vidi v razliki do le tega. Ob tem trdit, da je represija današnjega sistema »absolutno in diametalno nasprotna« fašizmu je tud malo obsceno, ker je diametalno nasprotno fašizmu samo tukaj, v evropskem mehurku. Gverilcem v Boliviji šopajo iste druge scene. Sklepam, da je Katja morda mislila omenjeno. Takšni kot so asi, so navade v postkarantaniji in nikakor zvedljive na obtožbe. Da kultiviraš okus do (hrane, politike, umetnosti) rabiš as in določeno eno neodvisnost od dominantnega asa. Okus je po Bourdieuju še vedno privilegij redkih, ki jim je kulturni kapital omogočen (oziroma, ki so si ga izbrali nakopat iz navdušenja in samopreseganja ali ga bili izbrani kultivirati in sprocesirani uživati). Kako torej loči kaj je estetsko dobro, torej lepo, torej okusno in kaj ni? Z intuicijo. Ampak kaj je intuicija? Nekaj naučenega ali instinktivnega? Kaj je naučeno in kaj naravno? Who the fuck knows? Če se pet ljudi strinja, da je nekaj lepo, je lepo? Ali če se samo en? Ima pravico potem trdit, da je nekaj estetsko slabo? Ja. Nekdo vedno avtorizira, da je. Na podlagi esa? Intuicije? In kaj je intuicija? Takt? Jaz? Kulturni kapital? Torej kar preddoloča razumljivost teksta in poznavanje referenc, tako kot dostop do knjig in zgodovina branja (ki jo preddoloča in dostop do prostega razpolaganja s asom). Kar po Bourdieuju ohranja razrede, je okus kot kulturni kapital (ob socialnem in ekonomskem) nabran avtomatsko iz družbenih okolišev. Finančna neodvisnost ki nam omogoča vsaj navidezno svobodo raziskovanja in iskanja kot tudi užitka z delom ali brez, je podedovana izbira, kjer ni izbiro. Brecht (teoretik) zahteva, da se piše za »vseh«, kar predpostavlja poznavanje resnice »vseh«, ki jo razodeneč kot orožje proti izkoriščanju »vseh«. Funkcija torej, predpogoj za katero je poznavanje Resnice »proletariata« in njihove situacije (kot tudi njene dramatizacije), da nas zagitira v družbeno

spremembo? Ne, potopi nas v predstavo (ki je lahko tudi didaktična). V-efekt ne dela. Vsi gledajo naprej. Nihče ne vstane in ne prekine predstave z novo Predstavo (razen mogoč e dolgo po predstavi).

eprav Mamet pravi, da so s suspenzom neveri, z aktom vere in submisije, celo razuma, gledalci nagrajeni (»smisel molitve ni bil, da bi sprožil posredovanje v materialnem svetu, ampak da bi odložili, začasno molitve, lastno zmedenost in bes in žalost nasproti svoji nemoči«). Funkcija teatra po tem ni popravljati družbenega tkiva, ampak navdajati oči ujo o mogoto (kar se lahko interpretira reakcionarno ali revolucionarno kakor in kolikor ti drago). Ob tem se zdi neizbežna funkcija teatra spoznat svet kot pravi teater, ki si ga ne upamo uresni it in morda zato obstaja teater, da smo drugi in hkrati mi ali vsi, da se izsanjamamo travmam realnosti. Soo eni s končnostjo in iluzijo umar, ki jo (je) (pri)mora(na) presegat z zgodbo. Mamet v zadnji knjigi esejev Theater žal zapade raznim friedmanizmom in ena in teater z »demokracijo prostega trga« (oksimoron vseh moronov), ki odloča okus, torej, e bo dramatik mel kaj za jest. Vse kar je sprejeti kot »popularno« (na principu prostega trga) pa tudi ni umetnost. Odloča spet jasnost: torej ali funkcija (»vsem«, tistim vmes (ki se znajdejo in znajo brat), »elitam« (torej tistim, ki imajo okus in denar, da lahko berejo/gledajo »umetnost«)) ali forma (sebi, »elitam«, »tistim vmes«)? Ali komu pišeš? Sebi in zato vsem? Ali vsem in zato sebi? Ali funkcija skozi formo, glede na komu je namenjeno, kako je posredovano in v kakšen namen?

Ali preprosto, ker je to kar predstaviš dovolj močno, da nas zamakne? Vprašanja postavljam, ker ne vem odgovorov, tako kot verjetno Flaubert. Je teater/umetnost/okus, tako kot tarantela samo sistematiziran na in organiziran izbruh loveške jeze skozi medij plesa? Na in kako lahko znoriš in prekolneš družbo, ne da bi te zaprli v norišnico? Družbena kopalnica duše? Vse to se zdi narobe. Če se umetnost (ali politika) razume kot specializacija vrednosti, s katero elita okrona in dekorira (ohranja) svoj status (kot dekor sistema, ki preko identifikacije nudi zakrivanje in pozabovo pred aktualnostjo nihče zlorablja inovacije, kar je funkcija spektakla po Debordu in kar je bila funkcija mešanega gledališča in Brechta), potem je ta koncept in prakso upravi eno napast.

Z Deborgevo zahtevo presegati umetnost z izni itvijo umetniškega dela in njegove realizacije v življenju se postavlja vprašanje, ali ni za umetnost (v smislu praznovanja življenja in življenjskih možnosti) že apriori nujna dolo ena realizacija življenja - kot nujen pogoj, da sploh nastane. Tukaj mislim predvsem na proces, ki osvobaja/razbremeni/realizira vsaj pisarja, e že ne »bralca«. (Kar potrjuje Debordova filmska produkcija po maju 68'.)

Na kar cilja Jasmin (in kar so »oni« ali »neko gibanje kapitala« ali »ideologija na sebi«) je zaobjeto v pojmu »spektakla« in spektakularizacije politi nega diskurza in (morda posledi no) skoraj vsakega modernega mainstream diskurza, estetizacija politike in old school benjaminš ini (in s tem nadgradnja praks mediacij, ki so se pojavile žal prav sredi fašizma; prvi televizijski prenos je prav Hitlerjev govor na Olimpijadi, znane Goebbelseve krilatice o u inkovitosti ponavljanja laži v enosmerni »komunikaciji« masovnih medijev itd.) Na koncu spektakel pomeni celotno družbeno organizacijo in državo, ki jo organizira in strukturira kapital v ohranjanje samega sebe. Spektakel je vsaj koncept moderne globalitarnosti, ki je (pred 50 leti) nadjebal koncept fašizma, e že išemo »nove« koncepte ali sovražnike, ki tudi to ve niso (še posebej, e je kapital prazna potencialno neskon na, nujno nepopolna, samo-množe a in samooobnovljiva se struktura.) Spektakel je hkrati abstrakcija neprekjenega toka masovne medijske nekomunikacije. Vladavina podobnostne forme fragmenta in s tem mo i dolo enega diskurza na podlagi videza. Torej okusa. In s tem je spektakel dolo ena organizacija (ali neorganizacija, inverzija) jezika. To je kjer lahko nastopi paranoja: Spektakel je povsod (ker je kapital povsod).

Ne deluje iz te perspektive moderna družba na principu okusa, meglenega mnenja, ki je podprt samo s sodbo: me like, me don't like? »Izvržba prakse in lažna antidialekti na zavest je tisto, kar predpisuje vsak trenutek spektaklu podrejenega vsakodnevnega življenja. Ta sistemati na organizacija prepri anja, da je zmožnost med loveškega stika odpovedala in nadomestitev te zmožnosti s prividom dejanskega stanja v družbi.« (DS 217) Z estetizacijo in banalno reprezentacijo vsega kar se zgodi, vladavina fragmenta odu uje zmožnosti reprezentacije same (mogo e celo formacije »neodvisnega« okusa, kolikor je to sploh možno), tako da sami »izberemo« uživat razo aranje v pasivnem uživanju podob, vlog in odnosov, lebdimo v »kvazine ni« sedanjosti, splošni apatiji, izolaciji in neintervenciji. Rezultat je družba zombijev kjer med poplavno »enakovrednih« kvazidiskurzov, skoraj »nih e ne zastavi svojega telesa za svojo Misel«, ker nima niti orodji, niti zmožnosti jo do-mislit ali iz- (e parafraziram Uroša in najin v erajsnji pogovor). Po isti strani, ni posledica ali predpostavka tega, da vsi spremenijo življenja v dolo eno reprezentacijo, ki je nih e ne vidí? Da vedno ho emo kazat nekaj, medtem ko kažemo nekaj isto drugega?

Jasminov ultimat po moje drži. eprav nisem siguren in vprašam: je to zahteva po trajnostnem in ohranljivem samoupravljanju, tako kot klic po odpravi »umetnosti« in »umet-

nika« kot funkcije in specializiranega podro ja, usme-rjenega izklju no v štancanje artefaktov; s tem, da se predpostavljeni kvalitativno vrednotenje, s katerim se bi naj diskutiralo/ vrednotilo »umetnost« (in ne umetnike) ali »politiko« (in ne »politikov«), prestavi iz podro ja okusa na podro je dejanskega dialoga o vitalno pomembnih stvareh? »Razširitev polja kreativnosti na družbeno skulpturo« (Beuys in njegov projekt vsemoprte in brezpla ne akademije) in kvalitativne zahteve (mogo e izgubljenega logosa), ki jih zahteva katerakoli sposobnost, da lahko sploh postane umetnost?

Na momente me zgrozi in v glavi mi odzvanja stavek: »Saj smo vendar ljudje!« Nam je spektakl sfižu voljo do reprezentacije/ komunikacije same? Pa e je komunikacija vsaj med »enakomisle imi«? Štancamo te podobe na principu televizije? Kaj e se zatekamo, kaj e bežimo v »reprezentacijo«? Kaj e je ta »navidezna razrešitev dejanskih konfliktov« edini na in kako lahko smo in živimo in pre? Kaj dela »umetnik«? rpa iz življenja in odnosov materiale, da zgradi svojo kristalno pala o istega okusa? Literarizira, estetizira življenje? Ni to lahko oblika kolonizacije? Je mišljenje kolonizacija? Trza Adorno v krsti? Ne postane tako življenje samo zgodba med zgodbami in ne živi potem samo zato, da lahko kar doživi in kar ga doživlja in okuša, napiše, okuša, me e po ustih in reprezentira nekam drugam? e seveda tako živi ... Ni ta drugam to no tukaj? Tiktakajo okrog in not Europe mladoletne tempirane bombe with nothing to lose than oppression? Se da stanje poenostavit sploh v besede, zgodbo, koncept? Je kje alternativa? Posekat vse elektrarne, posekat vse kable? Naj bo tema? And see what happens? Ali vice versa? »Individualna izkušnja lo enega vsakdanjega življenja ostane neizražena, manjka ji jezik, koncept in kriti ni vpogled v lastno preteklost, ki ni nikjer zabeležena. Ostaja izven polja komu-nikacije, kjer je obsojena na nerazumevanje in pozabo v korist lažnega spomina v spektaklu nepomnljivega.« (DS 157)

»Much of our communal life seems to be a lying contest: the courts, politics, advertising, education, entertainment. (...) If it is our nature, as a society, as human beings, men and women, your nature and mine, to lie, to love to lie, to lie to others, to lie to ourselves, and to lie about whether we lie - if this is our nature, where does the truth emerge? (...) We have created the opportunity to face our nature, to face our deeds, to face our lies in The Drama. For the subject of drama is The Lie. At the end of the drama THE TRUTH - which has been overlooked, disregarded, scorned, and denied - prevails. And that is how we know the Drama is done.« (David Mamet: 3 Uses of the Knife)

Ne bomo si delali iz misli zaporov in zgubljali spanja, še vedno akamo »razum oster kot britev«, ki bo saniral to zmedo, objel haos in uredil svet. Izgleda, da smo ujeti v premiku paradigm iz pisave v podobo. Naphani s spektakularnimi zgodbami, ki so usmerjene le v ohranjanje relacije gledanja. In kako naj kak koncept, ki predpostavlja dialekti no naravnost, sploh kaj spremeni, e skoraj vsi samo še mislijo v arbitarnih podobah? In kaj skušajo okusit? Okus?

NOVA PNEUMA

Po tem labirintu citatov potrebujemo oddih.

Ko je govora o okusu na Slovenskem, sem nekako primoran predstavljati si velik kolektivni jezik, ki izraste iz kake alpske špranje pri Savici, zasen i bohinjsko dolino in nato obлизne deželo. Ne bom o okusu na Slovenskem.

Oprostite.

Naj nekoliko pojasnim temo pogovora, ki je bil omenjen zgoraj. V svoji generaciji opažam vsespolno nepripravljenost do diskurza, ki je verjetno le simptom njegove nemožnosti, kajpak zaradi socializacije, ki ji spodletava u iti kako misliti, kako brati, kako argumentirati in, kar je še najhuje, kako poslušati. Mišljenje postaja preplet asociativnih preskokov. Tako se ve ina pogovorov pri enja z »jaz« in kon uje nekoliko kasneje, ko se sogovornika s praznima pogledoma zazreta vsak v svoj konec obzorja. Nih e ni pripravljen za svojo misel zastaviti telesa. To je žalostno, ti asi so mimo. Slabi sogovorniki, da. Vendar ... to morda pomeni, da ga zastaviti ne morejo, ker ga tudi posedujejo ne.

Dajmo za hip zavre i diskurz lastniških razmerij. Ne pravim, da lahko: skušajmo misliti brez njih.

»Naši, vsekakor, dezorientirani asi:« notranje samogotovosti že lep as nimamo ve (eprav nisem prepri an, da smo jo kdaj zares imeli). Sanjali smo z razumom, sanjali s telesom, s sanjami sanjali, se pri vsem tem dodobra zgubili v nekaj celo tako neokusnega kot je postmodernizem, menda prešli še to; preostaja nam recimo še dvom in nekateri trdijo, da je ta naš najboljši prijatelj. Z vašim dvodom nikoli niste sami! Ali pa: Dvom je vaš edini dom! Zdaj vem, kako se po utijo tisti slinasti polži brez hišice.

Rad imam subjekt. Že samo zato, ker mi je težko misliti kaj drugega, ga imam rad. Morda si ni slabo priklicati v spomin, da je koncept subjekta že od svoje iznajdbe nepreklicno vezan na lastniška razmerja. Te pa smo iz pri ujo ega premisleka izgnali. Dobro si je kdaj pa kdaj predstavljati, da umre kdo od bližnjih

...

Predstavljam si skupnost, ki se je logosu dokon no odrekla, ga je izgubila, e ho ete. Množico individuumov, ki neposredno (brez posredovanja razuma) interagirajo z višjo realnostjo,

nekakšno pneumo, ki prežema ves svet, ki vstopa vanje in jih usmerja, vendar zgolj toliko, kolikor je tudi sama oblikovana od njih. Šaman bi se samo zarežal. Zamislimo si, da obstaja neka singularnost, v kateri se dokon no sklenejo internet, kapital in posameznikovi nevronski impulzi. (Obstaja cveto a veja nevroznanosti, ki se ukvarja z oglaševanjem. Preu ujejo in tudi že uporabljajo na ine, kako neposredno in individualizirano vplivati na vašo nezavedno, da boste potem v trgovini (še bolj) avtomatsko posegli po dolo enem izdelku.) Dinamika informacijske sfere - ki vklju uje tako kapital kot internet - je v tako zamišljenem svetu tudi vse preve hitra in neulovljiva. asa za premislek pravzaprav ni. Vse, kar sprejmemo, je itak informacija in tiste izmed njih, ki se jim uspe pretol i do našega ozaveš enja, lahko ravno še na hitro ovrednotimo z najbolj jedrnato vseh možnih sodb: Vše - Ni vše . Ko je pozornost tako razpršena, si tega imena ne zaslubi ve . Tako nereflektirana verzija okusa vstopa v vse sfere našega vrednotenja. Okus postane edino merilo, njegova sodba edini izraz posameznikovega obstoja.

Zdi se možno, kajne?

Paraliterarna organizacija I.D.I.O.T

Pisma bralcev

49

Those big cocks of our past and the world that leaked upon us,
all wet and shaky as a giraffe's newborn we stood and watched
...

THE WORLD OF NEXT

»Ehm, yeah, were always one step ahead. The internet itself is always one step ahead. We're so diverse. Anonymus is diverse. The internet is diverse. If these companies try to play these games, they try to take down sites because of stupid reasons ... they're actually trying to use our own tools against other sites that they claim to be illegal. We're one step ahead. We have technology that's one step ahead of them and we will always have technology that's one step ahead of them.«

Anonymus: Exclusive - Anonymous hacker speaks of revenge for WikiLeaks (via YouTube)

»Umetnosti se za nejo, rastejo in izginejo, ker nezadovoljni ljudje prebijejo svet uradnih izrazov in gredo onstran njihovih festivalov revš ine.« (»Arts begin, grow and disappear, because dissatisfied people break through the world of official expressions and go beyond its festivals of poverty.«)

Debord: Howls for Sade

»Alica globoko vzdihne. "Mislim, da bi as lahko bolje obrnili, kakor pa, da ga zapravljate takole z ugankami brez pomena. To se mi zdi netaktno."«

"Prav gotovo sama ne poznaš taka," jo zavrne Klobu ar, "sicer mu ne bi rekla 'to'. Saj je vendar 'ta' takt. Gotovo ga še nisem videla.

"Ne vem kaj ho eš s tem re i?" odgovori Alica. "Seveda ne veš!" jo zavrne Klobu ar in ji prezirljivo prikima. "Prepri an sem, da še nisi govorila s taktom."

"Prav zares ne" odgovori Alica previdno. "Vem pa, da ga moram udarjati, kadar se u im petja." "Potem seveda vse razumem," pokima Klobu ar. "Ni mu vše , da ga biješ. e pa z njim lepo ravnaš, se s asoma povsem sprijazni in potem se da tudi as pogovoriti. Z njim se pomeniš in ste e po volji hitreje ali po asneje. Recimo, da je ob osmih zjutraj, torej as, ko moraš v

šolo. Samo besedo mu re eš in ura bo zdrdrala naokoli, kakor bi trenil, in je pol ene, as za kosilo!" (...) Pel je kar naprej dokler ga niso potresli naj za božjo voljo že neha. "Šele prvo kitico sem dopel" nadaljuje Klobu ar, ko je poskoila Kraljica in zavpila: "Po taktu tol e! Obglavite ga!" "Strašno, kakšna divjakinja!" se zgrozi Alica. "In poslej" nadaljuje Klobu ar žalostno, "ne stori as prav ni meni na įjubo, ker sem mu užalil prijatelja - takt. Sedaj kaže meni ura kar naprej pet!"«

Carrol: Alica v udežni deželi

»Right at this moment, we happen to be in the midst of a big furor about WikiLeaks, you know, all the tens-of-thousands pages of documents, exposing things about Afghanistan and so on. We can discuss how significant that is, but right in the middle of it, something came out, which is vastly more significant ... and as of yesterday at least hasn't even been reported in the United States, namely there was a study that came out, out of the major medical journals, which was reported by Patrick Covern, a fine reporter in London, in The London Independent and one or two other places abroad, it is in fact being reported broadly abroad. What they found is that in Fallujah, a town in Iraq which was viciously attacked by American forces in november 2004, with all kind of horrible war crimes, they found, the doctors who investigated there found levels of cancer, leukemia and so on. There were beyond what they found in Hiroshima. That's pretty significant. (...) Now that's right in the middle of WikiLeaks, much more significant, but it's the kind of thing you're taught not to think about, not to say and not to ask what it means. And there is a lot like that.«

Noam Chomsky: Noam Chomsky on the WikiLeaks and Coverage (via YouTube)

»Toliko huje! e že moramo, bomo zlomili svoje borne lire in naredili to, kar so umetniki doslej le sanjali, da bi.«

Hölderlin v pismu C.L. Neufferju, 1794

»Everything is more complicated than you think. You only see a tenth of what is true. There are a million little strings attached to every choice you make. You can destroy your life every time you choose. But maybe you won't know for twenty years, and

50

you may never ever trace it to its source. And you only get one chance to play it out. Just try and figure out your own divorce. And they say there is no fate, but there is, it's what you create. And even though the world goes on for eons and eons, you are only here for a fraction of a fraction of a second. Most of your time you spent being dead or not yet born. But while alive, you wait in vain, wasting years for a phone call or a letter or a look from someone or something to make it all right. And it never comes, or it seems to, but it doesn't really. So you spend your time in vague regret or vaguer hope that something good will come along. Something to make you feel connected. Something to make you feel whole. Something to make you feel loved. And the truth is I feel so angry. And the truth is I feel so fucking sad. And the truth is I've felt so fucking hurt for so fucking long. And for just as long I've been pretending I'm okay, just to get along, just for ... I don't know why. Maybe because no one wants to hear about my misery ... because they have their own. Well, fuck everybody ... Amen.«

Charlie Kaufman: Synecdoche New York, 1: 47:00

»We are like compulsive gamblers who destroy themselves by enacting a drama of their own worthlessness. They gamble neither to win or lose but to maintain equilibrium, which they can do only while gambling - loss and gain bring into focus the disparity between the gamblers' actions and subconscious, and thus cause unrest. (...) Either result is unbearable, and so these gamblers must retreat to the compulsion, and surrender to illogic and pain to protect themselves against revelation. The superego is created to arbitrate the functions of the conscious and the unconscious mind. So are neuroses and psychoses, so are the arts. When art functions as the synthesizer, the arbitrator, balance is created. In great art - the Bible, Shakespeare, Bach - the balance is long lasting. It is not that great art reveals a great truth, but that it stills a conflict - by airing rather than rationalizing it. (The repression is the neurosis, as Freud said.) They (artists) are driven to lessen the burden of the unbearable disparity between their conscious and unconscious minds, and so to achieve peace. When they make art, their nonrational synthesis has the power to bring us peace. The Germans created and accepted Nazi domination in the

name of self-determination; we create and accept ignorance and illiteracy in the name of information.

David Mamet: Three Uses of the Knife, on the nature and purpose of drama

Deleuze and Guattari gave a precise description of this universal potential in Anti-Oedipus:

»[P]ure positive multiplicities where everything is possible, without exclusiveness or negation, syntheses operating without a plan, where the connections are transverse, the disjunctions included, the conjunctions polyvocal, indifferent to their underlying support, since this matter that serves them precisely as a support receives no specificity from any structural or personal unity, but appears as the body without organs that fills the space each time an intensity fills it; signs of desire that compose a signifying chain but that are not themselves signifying, and do not answer to the rules of a linguistic game of chess, but instead to the lottery drawings that sometimes cause a word to be chosen, sometimes a design, sometimes a thing or a piece of a thing. Art is not situated in genre, method, artwork or the consciousness of a particular "artist," but in the space between everything and everyone.«

Chto delat

» Lovek bo še raje hotel ni , kot ni ne hotel.«

Nietzsche

»Kaj je beseda? Glasovna odslikava živ nega dražljaja. To, da sklepamo od živ nega dražljaja na neki vzrok izven nas, pa je rezultat napa ne in neupravi ene rabe na ela vzroki nosti. (...) Živ ni dražljaj je najprej prenesen v podobo. Prva metafora. Podoba je spet posneta z glasom. Druga metafora. In vsaki : popolna presko itev iz ene sfere ter preskok v povsem drugo in novo. (...) gon po tvorjenju metafor (...) fundamentalni gon, ki ga ne moremo niti za trenutek odpisati, ker bi s tem odpisali loveka samega (...). Samo s pozabljenjem tega primitivnega sveta metafor, samo s strditvijo in skrepnenjem mase podob, ki v vro i nem toku dre na plano iz pramožnosti loveške domišljije, samo z nepremagljivim verovanjem, da je to sonce, to okno, ta miza neka resnica na sebi, na kratko: samo s tem, da

se pozablja subjekt, in sicer kot umetniško ustvarjajo i subjekt, živi lovek z nekaj miru in konsekventnosti; e bi le za trenutek mogel ven iz zaporniških zidov tega verovanja, bi bilo konec njegovega samozavedanja.«

Friedrich Nietzsche: O resnici in laži v zunajmoralnem smislu

»Ne samo umetnost, ampak sleherno po etje gre dandanes 'preko živcev'. V osnovi ali prav v svoji brezovnnosti je živ no glede doseganja pristnosti. Ne doživljamo, ne uživamo, marve se v resnici izživljamo. Nad im? Nad možnostjo pristnega izkustva, nad možnostjo pristne resni nosti. Iz-življanje tu najprej pomeni: biti vržen iz življenja, da bi iz njega im ve in vedno ve izvlekli. Prvi pokazatelj tega stanja je vseprisotna estetizacija življenjskih oblik, ki jo najizraziteje dirigira medijska industrija. e smo prej omenjali novoveško pretvorbo estetskega, ki je zasnovana na njegovem spoznavno-teoretskemu razumevanju (...) se nam zdaj, v 'postmodernem stanju', kaže neka nadaljna in verjetno dovršena pretvorba estetskega. Tako se svet naredi privla en, da se izvle e iz življenja, ki ga usmerjajo živci. (...) Nenavadno je, da je umetnost prisiljena iskati svojo pristnosti v teh obmo jih izsiljevanja pristnosti in da mo te prisile onemogo a njeno svobodo. (...) Umetnost je postala del vsespolnega reality showa. Prilagaja se potrebam medijske turisti ne, prehrambene, farmacevtske, tekstilne in še kakšne industrije. Lahko je znanstvena, ekološka, religiozna, politi na, eti na, elektronska, atomska, vesoljska, lahko je vse, kar si zamislimo - samo umetnost ne. Kar danes gledamo, poslušamo in beremo kot umetnost, se odvija - in edino tako se lahko od-vija - v izni enosti bistva umetnosti in strtosti umetniške stvaritve. Umetnost je danes brezbistveno, nestvarno nedelo in lahko brezbistveno prikazuje samo še v tej izni enosti in strtosti. Umetnost ni ve ni , hkrati pa je lahko vse. Nastopati z vrednostmi, kriteriji ter umetnostno ali filozofsko kritiko je brezpredmetno, ker je sam predmet, se pravi umetnost, zametan stran. (...) aš enje umetnosti ni v ni emer pristnejše od njegovega one aš enja. Postavlja se le vprašanje možnosti ali nemožnosti pristnega izkustva, ki pa kot taka že zahteva neko bistveno odlo itev, ki v izkustvu umetnosti temeljno manjka, tako da ta poteka v neki nerazlo ljudosti, zmedenem toku izsiljevanj brez bistvene odlo itve. Pristno izkustvo namre lahko izide le iz predhodne odlo itve. (...) Odlo itev potrebuje stališ e, ki je v svoji dolo nosti odlo no, tako da tvega temeljno razlo itev, ki je sicer ni samo položila, je pa na njej položena.«

Dean Komel: O izkustvu umetnosti, v Umetnost in forma

»Spektakel je nepreklenjen diskurz, v katerem pri ujo i red razglablja o sebi, je samohvalni monolog in avtoportret oblasti v obdobju totalitarnega upravljanja pogojev bivanja. (...) Ker je odvisen od posebne ravni bede, mora spektakel popolnoma zanikati bedo in obenem ohranjati njeno raven. Da bi to uspelo, se pojavlja v skoncentrirani in difuzni obliki, toda v obeh primerih je zgolj podoba sre ne harmonije, ki sredi groze in

obupa tvori negibni center loveške nesre e.«
Družba spektakla

»Hitler always said: The bigger the lie, the more people will believe it. Lee Harvey Oswald, a crazed lonely man who wanted attention and got it by killing the President, was only the first of a long line of patsies. In later years Bobby Kennedy, Martin Luther King, men whose commitment to change and peace made them dangerous to men committed to war, would follow, also killed by such lonely, crazed men. Men who remove our guilt by making murder, a meaningless act of a loner. We've all become Hamlets in our country, children of a slain father-leader whose killers still possess the throne. The ghost of John F. Kennedy confronts us with the secret murder at the heart of the American Dream. He forces on us the appalling questions: Of what is our Constitution made? What is our citizenship and more our lives worth? What is the future of a democracy where a president can be assassinated under conspicuously suspicious circumstances while the machinery of legal action scarcely trembles? How many more political murders disguised as heart-attacks, suicides, cancers, drug overdoses? How many airplane and car crashes will occur before they are exposed as what they are? »Treason doth never prosper«, wrote an english poet. What's the reason? For if it prosper, none dare call it treason. (...) The assassination reduced the President to a transient official. His job is to speak as often as possible of this nation's desire for peace, while he acts as a business agent in the Congress for the military and their hardware manufacturers.«

Jim Garrison, Oliver Stone: JFK

»Hladni, ve ni obi aji, / no i, ki odpovejo, / o i, ki odpovejo, / iti dale , na pamet in nikamor, / ponekod kaj najdeš / ali pa ne najdeš in odrasteš.«

Karlo Hmeljak: Proti sebi

»"What's entropy, daddy?" shrilled Jerrodette II.
"Entropy, little sweet, is just a word which means the amount of running-down of the universe. Everything runs down, you know, like your little walkie-talkie robot, remember?"
"Can't you just put in a new power-unit, like with my robot?"
The stars are the power-units, dear. Once they're gone, there are no more power-units."

Jerrodette I at once set up a howl. "Don't let them, daddy. Don't let the stars run down."

"Now look what you've done, " whispered Jerrodine, exasperated.

"How was I to know it would frighten them?" Jerrodd whispered back.«

Isaac Asimov: The Final Question,

http://www.multivax.com/last_question.html

»We are out in a country that has no language, no laws, whatever we do together is pure invention. The maps they gave us are out of date by years.«

Adrian Rich

»Speak what we feel, not what we ought to say.«

Edgar, King Lear

»Sodobna umetnost je izvajana v nasprotju z veljavnim sodobnim okusom. S tem se sodobna umetnost ne spreminja s asom, ampak proti asu, ali vsaj v skladu z neko drugo logiko asa od tiste, ki pripada uveljavljenim predstavam o umetnosti in zgodovinski tu-bitni ljudstva. Sodobna umetnost se sicer imenuje sodobna, toda svoji lastni epohi ostaja tuja.«

Groys: Uvod v anti-filozofijo

»Am I entreated to speak and strike? (...) Between the acting of a dreadful thing and the first motion, all the interim is like a phantasma or a hideous dream. The genius and the mortal instruments are then in council; and the state of man, like to a little kingdom, suffers then the nature of an insurrection.«

Kopjašek: Julij Cezar

»An insurrection is more about taking up arms and maintaining an "armed presence" than it is about armed struggle. We need to distinguish clearly between being armed and the use of arms. Weapons are a constant in revolutionary situations, but their use is infrequent and rarely decisive at key turning points: August 10th 1792, March 18th 1871, October 1917. When power is in the gutter, it's enough to walk over it. (...) We must consider two kinds of state reaction. One openly hostile, one more sly and democratic. The first calls for our out and out destruction, the second, a subtle but implacable hostility, seeks only to recruit us. We can be defeated both by dictatorship and by being reduced to opposing only dictatorship. Defeat consists as much in losing the war as in losing the choice of which war to wage. Both are possible, as was proven by Spain in 1936: the revolutionaries there were defeated twice-over, by fascism and by the republic.«

The Coming Insurrection

»Words are all we have.«
Beckett

»If swift a thought break it not, a swifter mean shall outstrike thought.«
Anthony + Cleopatra

»Dobili smo se da vplivamo nase, delamo da vplivamo nase.«
Delfski Orakl

Napiši to v možgane mesta, v knjige in zidove tega mesta:

»How long shall they kill our prophets, while we stand aside and look?«
Marley

»And your commandment all by itself shall live within the book and volume of my brain ...«

»When remedy is exhausted, so is grief.«

»Information is the currency of democracy.«
Thomas Jefferson

»Truth is a dog that must be whipped to kennel, while Lady the brach may stand by the fire and stink.«
Norec

All that we are / all that we see / will soon be clouded in mystery / as all history ...

»Ich schreibe nicht, ich schreie!«
Blixa Bargeld

»Ne gre mi za dobi ek gospod Morgan. Denar nima takšne vrednosti kot mu je pripisana.«
N. Tesla

»Nikoli bi ne zamenjal svoje muke s tvojo hlap evsko službo.«
Prometej Hermesu

»Naš ponos trpi bolj ob napadih na naš okus, kot ob napadih na naša mnenja.« (»Our pride is more offended by attacks on our tastes than on our opinions.«)

La Rochefoucauld: Maksime/Maxims

»What is guilt, if not the desire for punishment?«

Ruth Wisse

» utnost pogosto prehit rast ljubezni, tako da korenina ostane slabotna in jo je zlahkoma izruvati«

Nietzsche

e kogarkoli dovolj dolgo držiš, postane ognjen

»Stopnja in vrsta lovekove spolnosti sega noter do zadnjega vrha njegovega duha.«

Nietzsche

»One must know how to extract literary beauties even within the bosom of death..«

Lautréamont, Poésies

»All perception is gamble.«

Husserl

»Perhaps the light would prove another torment. Who knows what new things it would reveal?«

Kavafis

»Kaj je namre as drugega kot postajati neenak s seboj?«

Dolar, Prozopopeja

Fuck, mami! Kva to piše?

Make love, it's war

»... kaj ti kaj je lahko bolj znotraj kakor bole ina?«

Descartes

»Butl na butl pala a«

Pusa na puso armada

»Vendar peti on nejenja;
grabte dnarje vkup gotove, kupovaj te si gradove,
v njih živite brez trpljenja!
Koder se nebo razpenja,
grad je pevca brez vratarja,
v njem zlatnina ista zarja,
srebrnina rosa trave,
s tem posestvom brez težave
on živi, umrje brez dnarja ...«

Prešeren: Glosa

»The poem demands the demise of the poet who writes it and the birth of the poet who reads it.«

Octavio Paz: Alternating Current

»Besede niso in nikoli ne bodo privatna lastnina.«

Miklavž Komelj

»Moja pesem je moj obraz.«

Kosovel

»UND DAS SCHÖNE BEDEUTET / DAS MÖGLICHE ENDE DES SCHRECKEN«.

Heiner Müller: Schall Coriolan

»Po pravici povedano, je edini razlog zakaj se kdo boriti kar ljubi. Boj za vse ostale je samo posledica.« (»To tell the truth, the only reason anyone fights is for what they love. Fighting for everyone else is only the consequence.«)

Saint-Just

»Et le printemps m'a apporté l'affreux rire de l'idiot.«

Rambo: En letni as v peklu

»Kamorkoli grem, odkrijem, da je tam pred mano že bil poet.«

(»Everywhere I go I find that a poet has been there before me.«)

Freud

»Iztrebite mi želje, zdrobite mi ideale, pokažite mi kaj boljšega, pa pojdem za vami. ... Imam svoje podtalje.« *Dostoevski*

»A od grenkove tistega, kar nikoli ne bom, / ostane vsaj hitri lepopis teh verzov, / preddverje, ki vodi proti Nemogo emu.« *Fernando Pessoa*

»S peeesmoo ro eniiii / S peeesmoo živeliiiii / S peeesmo umaraliiii.«

elem elem

»We're all turned to the same rancid chord of jissom.«

W. Burroughs

»Ko se je bog smejal, se je rodilo sedmro bogov, ki upravljajo svet ... Ko se je zakrohotal, se je pojavila svetloba ... Ko se je zakrohotal drugi , se je pojavila voda.«

Egiptanski alkimiisti ni papirus, 3. stoletje njih štetja, v: Reinach: Le Rire rituel

»Ali obstaja na svetu kakšno sredstvo, s katerim bi se postavil po robu vsemu zafrkavanju sveta in usode, ki bi bilo mo nejše od smeha?! Pred to satiri no masko uti grozo tudi najmo nejši sovražnik in celo sama nesre a se umakne pred mano, e se ji drznem nasmejati! Sploh pa, kaj drugega hudi a, kot da se jima posmeješ, si zaslужita zemlja in njen ob utljivi sopotnik - mesec!«

Bonawentura: No ne straže

»Then every thing includes itself in power,
Power into will, will into appetite;
And appetite, an universal wolf,
So doubly seconded with will and power,
Must make perforce an universal prey,
And last eat up himself.«

Ulysses, Troilus + Cressida

»Sosledje asov je varljivo ... Najbolj se bojimo preteklosti, ki se vra a.«

Stanislaw Jerzy Lec

»A osnova nor evske filozofije je na elo, da so vsi ljudje nori in da je najbolj nor tisti, ki se svoje norosti ne zaveda, ali z drugo besedo: knez. In zato mora norec druge ljudi spremnijati v norce. e tega ne bi po el, ne bi bil norec. Je torej žrtev alienacije, ker je norec, hkrati pa alienacije ne more sprejeti, ampak se je zave in jo odbije.«

Jan Kott: Shakespeare naš sodobnik

»Ker je komika intuicija absurda, se mi zdi brezupnejša od tragike. Komika ne dopuš a izhoda.«

Ionesco: Experience du theatre

»It has weakened the organization, that is my perception. Too much focused on one person and one person is always much more weaker than the organization. (...) I think the wisest thing (would be) to do this slowly, step by step, to grow the project. That did not happen. What happened was to pick out the biggest releases. To release these. To put all effort all resources, everything we had into producing these releases. (...) If you preach transparency to everyone else, you have to be transparent yourself, you have to fulfill the same standards that you expect from others and I think this is were we haven't been heading in the same direction philosophically anymore.«

Daniel Domscheit Berg: WikiRebels - The Documentary (3/4) (via YouTube)

»Information does not respect borders. States are going have to rethink how they approach information. Any state which fails to do this, will simply cease to exist.«

Smári McCarthy

»We are being "offered" biofuels on the condition we agree to transgenic rapeseed farming. Eco-tourism will accelerate the plundering of our biosphere. Windmill farms are being built without any advantage to the consumers. Those are the areas where intervention is possible. Natural resources belong to us, they are free, they must be made to serve the freedom of life. It will be up to the communities to secure their own energy and food independence so as to free themselves from the control of the multinationals and their state vassals everywhere. Claiming natural power for our use means reclaiming our own existence first. Only creativity will rid us of work.«

Raoul Vaneigem, http://www.e-flux.com/journal/view/62

»Naj se Rim vgrezne v Tibero, naj zruši
se silni svod cesarstva! Jaz bom tu.
Kraljestva so le prah! Ta svet redi
tako loveka kot živali. Žlahtnost
življenja pa je v tem ... (Jo poljubi)«

Antonij + Kleopatra

»“I spent my whole life paralyzed worrying of what people might think of me, and you, you’re just oblivious.” –“I’m not oblivious.” –“No, you don’t understand, I mean it as a compliment. There was this time in high school, I was watching you at the library window, you were talking to Sarah Marsch.” –“O, god! I was so in love with her.” –“I know and you were flirting with her and she was being really sweet to you.” –“I remember that.” –“And then, when you walked away, she started making fun of you with Kim Kinney ... It was like they were laughing at me. You didn’t know at all. You seemed so happy.” –“I knew. I heard them.” –“But how come you were so happy?” –“I loved Sarah, Charles. It was mine, that love. I owned it. And even Sarah didn’t have the right to take it away. I can love who ever I want.” –“But she thought you were pathetic!” –(laughs) “That was her business, not mine. You are what you

love, not what loves you." «

Charlie Kaufman: Adaptation

»The things we achieve, whether empires or sentences, have (because they've been achieved) the worst aspect of real things: the fact they're perishable (...) For the farmer who considers his field to be everything, the field is an empire. For a Caesar whose empire is still not enough, the empire is a field. The poor man possesses an empire, the great man a field. All that we truly posses are our own sensations; it is in them, rather in what they sense, that we must base our life's reality.«

Bernardo Soares: Book of Disquiet

»Oh, biti cezar, - kakšna puhlost!
... kako velika stvar
storiti to, kar vse, kar je, kon a
naklju ja vkuje, dver sprememb zapahne
in dahne sen, ki te odlepi z dojke -
dojilje cezarjev in siromakov.«

Kleopatra

»Vsi bomo umrli, to je edina prava alienacija.«

Ionesco: Nepla ani morilci

»Filozofija bo zmeraj, dokler bo utripala v njenem svet obvladujo em absolutno svobodnem srcu samo kaplja krvi, vzklikala vedno z Epikurom svojim nasprotnikom: Brezbožen ni

tisti, ki prezira bogove množice, temve tisti, ki trdno zaupa mnenjem množice o bogovih.«

Marxova dizertacija

»Long live doubt!«

Jarman: Caravaggio

»Kako lahko sploh živite, e niste umetniki?«

Witkiewitz: Slovo od jeseni

»Who dares, who dares,
In purity of manhood stand upright,
And say 'This man's a flatterer?' if one be,
So are they all; for every grise of fortune
Is smooth'd by that below: the learned pate
Ducks to the golden fool: all is oblique;
There's nothing level in our cursed natures,
But direct villany. Therefore, be abhor'r'd
All feasts, societies, and throngs of men!
His semblable, yea, himself, Timon disdains:
Destruction fang mankind! Earth, yield me roots!
Who seeks for better of thee, sauce his palate
With thy most operant poison!
What is here? Gold? yellow, glittering, precious gold? No, gods,
I am no idle votarist: roots, you clear heavens!
Thus much of this will make black white, foul fair,
Wrong right, base noble, old young, coward valiant.

Ha, you gods! why this? what this, you gods? Why, this
Will lug your priests and servants from your sides,
Pluck stout men's pillows from below their heads:
This yellow slave
Will knit and break religions, bless the accursed,
Make the hoar leprosy adored, place thieves
And give them title, knee and approbation
With senators on the bench: this is it
That makes the wappen'd widow wed again;
She, whom the spital-house and ulcerous sores
Would cast the gorge at, this embalms and spices
To the April day again. Come, damned earth,
Thou common whore of mankind, that put'st odds
Among the route of nations, I will make thee
Do thy right nature.«

Timon of Athens

»Smeh je najslavnejši grobar. Shakespearovi klovni so najbolj tragi ne osebe njegovih tragedij. Ob grobarjih, ki med izkopavanjem groba pojejo in se smejejo, je Hamlet naravnost melanholi en. In ko ubadajo lopate, se pojavi Yorikova lobanja – lobanja kraljevega šaljivca. Vse je obsojeno na smrt, samo smeh preživi vse. Kaj je življenje s svojim ve nim obnavljanjem drugega kot zmagoščen smeh. S smehom življenje premaga smrt.«

Jacinto Benavente: La noche del sábado/ Valpurga no , 1903

»Espero alegre la salida - y espero no volver jamas.«
Frida Kahlo

»Si ti opazil, da nikogar na tem svetu ne zanima tvoja bole ina?
Samo kako si in kako lahko sogovornika razveseliš? Tvoja bole ina je tvoja najve ja lastnina, je bistvo zasebnosti in individuma, nikoli je ne moreš prenest al dat drugemu popolnoma. Svoboda je svoboda bole ine; nih e ti je ne more vzet, vstopit v njo ali met. Svoboda je intima s samim sabo; intima med dvema je zavezijo a, ker o i, ki te gledajo nekaj mislijo, želijo, ho ejo, pri akujejo in predstavlajo, terjajo odgovor, fuk, dotik, pogled, nekaj, vedno nekaj. Svoboda je lahko samo do sebe. In vsi fejkajo, da si želijo svobodo, v bistvu pa si je nih e ne želi, ker se je vsi na smrt bojijo.«

lovek je po sebi.

»Tehni ni propad civilizacije brez duhovne revolucije: bad.«
JBF

»Achtung! Achtung!/ geld regiert die welt
neue religionen, alte religionen
unser glaube ist unsere welt,
unser glaube ist unser geld.
es gibt keine klarheit/ es gibt keinen nebel
blind lief ich hinterher/ ich ließ mich verführen
neue religionen, alte religionen

unser glaube ist unsere welt,
 unser glaube ist unser geld.
 kaufen glauben zahlen
 es gibt keine klarheit/ es gibt keinen nebel
 ach wenn ich nicht hungrig wär',
 wie glücklich könnt ich sein!
 unser glaube ist unsere welt,
 unser glaube ist unser geld.«

Malaria: Geld

»Kreativno delo je iskra med presežkom sreće pevca in nesreće množice. Kreativno delo je razlika med srećo nekoga in splošno nesreće o.« (»Creative work is the spark between the singer's surplus happiness and the unhappiness of the crowd. Creative work is the difference between someone's happiness and the general unhappiness.«

Velimir Hlebnikov

»Aknife! He has a knife!«

»Of course he has a knife, he always has a knife, we all have knives, it's 1183 and we're barbarians, how clear we make it. Oh my piglets, we are the origins of war, not history's forces nor the time's, nor justice, nor the lack of it, nor causes, nor religions, nor ideas, nor kinds of government, nor any other thing. We are the killers, we breath wars. We carry it like syphilis inside, dead bodies rot in field and stream, because the living ones are rotten. For the love of God, can't we love one another just a

little? That's how peace begins. We have so much to love each other for. We have such possibilities, my children. We could change the world.«

»And while we hugged each other, what would Phillip do?«

»Oh, good God! Phillip! We're supposed to start a war! If father finds out I'll be ruined!«

The Lion in Winter, 1:05:30

»What was once before you an exciting and mysterious future, is now behind you, lived, understood, disappointing. You realize you are not special. You have struggled into existence and are now slipping silently out of it. This is everyone's experience. Every single one. The specifics hardly matter. Everyone is everyone. So you are Adele, Hazel, Claire, Olive. You are Helen. All her meager sadnesses are yours. All her loneliness. The gray, straw-like hair. Her red raw hands. It's yours. It is time for you to understand this. As the people who adore you stop adoring you, as they die, as they move on, as you shed them, as you shed your beauty, your youth, as the world forgets you, as you recognize your transience, as you begin to lose your characteristics one by one, as you learn there is no one watching you and there never was, you think only about driving. Not coming from any place, not arriving anywhere, just driving, counting off time. Now you are here. It's 7:43. Now you are. It's 7:44. Now you are gone.«

Charlie Kaufman: Synecdoche New York, 1:55:00